FHS
A I 87

Pleni - protokoll
1892.

A. 26/2 92
1.

År 1892 den 26 februari sam:
manträdde K. F. Hushållningssäll:
skapet till plenum, hvarvid tillstädes:
kommo: Sällskapets ordförande hofrätts:
rådet Björkman, Bestyrelsens ordfö:
rande borgmästaren Juselius, besty:
relseledamoten godsegaren Heden:
berg äfvensom rådmannen assessor
Grauström, handlanden Hoffstedt,
godsegaren Rosenberg, trädgårdsmä:
staren Gauffin, redaktören Hag:
fors, fabrikanten Jönsson, godsega:
ren Marjalin, medicinedoktorn
Spoof, krigskommissarien Uggla,
handlanden Julius Österblad, hof:
rättsnotarien Juselius, godsegaren
Rettig, domkapitelsnotarien Malm:
gren, agronomen Renter, räntmä:
staren Stenvik samt undertecknad
som sekreterare.

§ 1.

Sedan ordföranden förklarat plenum
öppnadt, upplästes följande från K. Senaten an:
komna skrifvelser till Sällskapets Bestyrel:
se, nämligen:

a) Från Handels- och Industri
Expeditionen af den 6 november 1891 med till:
kännagifvande att Senaten funnit godt för
upprätthållande af en kvinlig slöjdskola i
Jetala under vissa vilkor bevilja ett årligt
anslag af 800 mark under 3 års tid, räknadt
från och med 1892 samt ställt skolan under till:
syn af Sällskapets Bestyrelse.

b) Från Jordbruks-Expeditionen
af den 16 december 1891 med anmodan till Be:

styrelsen, som uti ett tidigare afgifvet utlåtande, rörande en ansökan af agronomen Uno Bremer om statsanslag till de af honom inrättade privata fogde- och dejeskolorna å Kustö gård, anmält sig icke ega tillräcklig kännedom om förhållandena å sagda gård och i däravarande skolor för att pröfva huruvida anslag för antydt ändamål borde Bremer beviljas, — att förordna statsagronomen Forsberg att å Kustö gård inhemta kännedom om det därstädes bedrifna jordbruket och lägdugårdsskötseln samt om beskaffenheten af den undervisning, som i de ifrågavarande skolorna meddelades.

I anledning af denna skrifvelse meddelade sekreteraren, att statsagronomen Forsberg sedermera på uppdrag af Bestyrelsen besökt Kustö gård och beträffande hr Bremers ansökan om anslag afgifvit ett afstyrkande utlåtande, hvilket Bestyrelsen äfven biträdt.

c) Från Jordbruks-Expeditionen af den 10 december 1891 om fortfarande anslag till Sällskapets Kemiska-och Frökontrollstation.

Dessutom hade följande tvänne remissresolutioner från K. Senaten ankommit, nämligen:

d) Af den 12 november 1891 med begäran om utlåtande om en af A. H. B. Blicharski till Senaten ingifven mejerilåneansökan, hvilken blifvit af Bestyrelsen tillstyrkt, samt

e) Af den 12 januari 1892 med anmodan att inkomma med yttrande äfven agronomen A. Wantiainens och bokhållaren W. Söderströms gemensamt ingifna ansökan om statsbidrag till utgifvande af



tidskriften "Tettonichen katikoulu", öfver hvilken ansökan Bestyrelsen beslutit afgifva tillstyrkande utlåtande.

§ 2.

Sällskapet till kännedom meddelades innehållet af de redogörelser Bestyrelsen vid sammanträde den 23 febi denna månad inneh. §§ 38 och 39 upptagit beträffande användandet under 1891 af Statsanslaget af den 1 maj 1861 samt Jordbruks- och Slöjdanslagen. Denna anmälan föranledde icke till något uttalande.

§ 3.

Härå föredrogs Teisko kommuns i Bestyrelsens protokoll för den 23 i denna månad intagna ansökan om anslag till kommunens folkskola från Ahlmanska Fonden samt Bestyrelsens däröfver afgifna utlåtande; och beslöt Sällskapet med bifall till Bestyrelsens förslag att tillvidare tilldela folkskolan i Teisko ett årligt anslag af 400 mark med de vilkor och förbehåll som af Bestyrelsen förordats.

§ 4.

På länsmejerskan Selma Salvins af Bestyrelsen tillstyrkta framställning, beslöt Sällskapet tilldela bönderna M. Riistimäki i Nousis, M. W. Suominen-Lanko och K. Kaituri i Masku samt V. Sallmén i Lohkalako de belöningar som finnas angifna i Bestyrelsens protokoll för den 23 innevarande februari § 35.

§ 5.

Jämlikt § 52 af Sällskapets stadgar genomgicks härefter budget-förslaget för innevarande år:

Sign. Budget.

i afseende å däri upptagna på tidigare be-
slut icke grundade utgiftsposters fastställa-
de; och beslöt Sällskapet att till alla delar stad-
fästa den föreslagna budgeten samt särskild
att till Bestyrelsens bestämmande öfverlemna
förfogandet öfver den summa af 1000 mark, som
i Jordbruksanslagets utgiftsstat bestämts "till
utdelning af mejerikärl och andra uppmuntrin-
gar".

§ 6.

Sällskapet till kännedom meddelades
af Bestyrelsen:

a) att den af Sällskapet beslutna
restaureringen af Gabriel Ahlmans graf mo-
mera utföres på sätt § 20 i Bestyrelsens protokol
för den 28 december 1891 vid handen gifven;

b) att Bestyrelsen för Sällskapets räk-
ning inköpt för att utdelas ett antal exx. af en
på L. Höckerbergs i Stockholm förlag utkom-
men af professor C. E. Bergstrand författad
skrift "Hjelpreda för landtmannen vid de
konstgjorda gödnings-ämnenas användande"
samt

c) att följande nya ombudsmän
blifvit antagna, nämligen:
i 15de distriktet medicinedoktor O. J.
Appelberg i Kotka;
i 17de distriktet godsegaren W. af Bjer-
sten i Borgå socken;
i 34de distriktet civilingeniören W. Jur-
velius å Mäntä bruk och
i 40de distriktet abnormskoleläraren
K. Lundberg i Jakobstad.

§ 7.

På förslag af Bestyrelsen och på de
skäl, som finnas anförda i Bestyrelsens pro-
tokoll för den 23 i denna månad § 43 beslöt

# Sign. Budget

# Förslag till Stater

för

# F. F. Hushållnings-sällskapets Fonder

## År — 1892

# Enskilda Fondens Stat

## Tillgångar

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Sällskapets gård | 82.500 | . | | |
| " lösegendom | 13.000 | . | | |
| Oinflutna räntor | 330 | . | | |
| Kontant i kassan | 13.237 | 73 | | |
| | Tm | | 109.067 | 73 |

## Inkomster

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kassabehållning fr. år 1891 | 13.237 | 73 | | |
| Oinflutna räntor | 330 | . | 13.567 | 73 |
| Hyra från Ahlmanska fonden | 800 | . | | |
| d° " Bilmarkska " | 200 | . | | |
| d° " Svahnska " | 270 | . | | |
| d° " Sv. Lasaretts " | 220 | . | | |
| d° " Thulinska " | 200 | . | | |
| d° " Scharlinska " | 200 | | | |
| Bidrag till tryckningskostnader från | | | | |
| Ahlmanska Fonden | 600 | . | | |
| Bilmarkska " | 150 | . | | |
| Svahnska " | 200 | | | |
| Jordbruksanslaget | 500 | . | | |
| Bidrag från Hisingerska Fonden till | | | | |
| utgifvande af ekonomiska skrifter | 240 | . | | |
| Hyra för slöjdskolans lokal | 1.000 | . | | |
| Inflytande ledamotsafgifter | 2400 | . | | |
| " räntor | 1500 | . | | |
| Lösen för utmärkelsetecken | 500 | . | 8.980 | |
| | Tm | | 22.547 | |

## Utgifter

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Afföningar | 940 | . | | |
| Arfvoden åt Bestyrelsen, revisionskommissionen och kanslibiträde | 1.600 | . | | |
| Gårdens underhåll och onera | 1.500 | . | | |
| Ved och lyse | 1.000 | . | | |
| Tryck och Bakbind. kostnader | 2.200 | . | | |
| Tidningar | 200 | . | | |
| Postporto, halfva beloppet | 300 | . | | |
| Dejourering i museum | 100 | . | | |
| Diverse | 1.000 | . | 8.840 | . |
| Öfverskott | | | 13.707 | 73 |
| | Tm | | 22.547 | 73 |

# Ahlmanska Fonds Stat

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Grundfond | 84.000 | . | | |
| Förkofran | 145.216 | 72 | 229.216 | 72 |
| | Tm | | 229.216 | 72 |

## Kontra

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 15 Skuldsedlar | 209.500 | . | | |
| 1 depositionsbevis | 5.000 | . | | |
| Kemiska o. Frökontrollstationen | 8.216 | 25 | | |
| Oinflutna räntor för år 1891 | 710 | . | | |
| Kassabehållning | 5.790 | 47 | | |
| | Tm | | 229.216 | 72 |

## Inkomster

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kassabehållning f. år 1891 | 5790 | 47 | | |
| Influtna ränta | 710 | . | 6500 | 47 |
| Ränta i lån | 11400 | . | | |
| Statsanslag till kemiska Stationen | 3000 | . | 14400 | . |
| | Inv | | 20900 | 47 |

## Utgifter:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Aflöningar | 2056 | 40 | | |
| Bidrag till skolorna i Kangasala, | | | | |
| Birkala, Lempäälä, Ylöjärvi, Messu- | | | | |
| hy och Teisko | 3000 | . | | |
| Stipendier i slöjdskolan | 800 | . | | |
| Bidrag till Enskilda Fonden | 1400 | . | | |
| Anslag till kemiska Stationen | 3000 | . | | |
| do . inventarier i do | 200 | . | | |
| Diverse | 500 | . | 10956 | 40 |
| Öfverskott till bestridande af 1893 | | | | |
| års utgifter | | | 9944 | 07 |
| | Inv | | 20900 | 47 |

# Bilmarkska Fonds Stat

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Grundfond | 11400 | . | | |
| Förkofran | 978 | 96 | | |
| | Inv | | 12378 | 96 |

## Kontra.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Utestående lån | 11800 | . | | |
| Kassabehållning | 578 | 96 | | |
| | Inv | | 12378 | 96 |

## Inkomster.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kassabehållning f. år 1891 | | | 578 | 96 |
| Ränta å lån | | | 640 | . |
| | Inv | | 1218 | 96 |

## Utgifter:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Aflöningar | 192 | 80 | | |
| Bidrag till Enskilda Fonden | 350 | . | 542 | 80 |
| Öfverskott | | | 676 | 16 |
| | Inv | | 1218 | 96 |

# Svahnska Fondens Stat

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Grundfond | 10024 | . | | |
| Förkofran | 31280 | 77 | | |
| | Inv | | 41304 | 77 |

## Kontra.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Utestående lån | 39000 | . | | |
| Kontant i kassan | 2304 | 77 | 41304 | 77 |

## Inkomster.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Kassabehållning f. år 1891 | | | 2304 | 77 |
| Ränta å lån | | | 2300 | . |
| | Inv | | 4604 | 77 |

## Utgifter:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Sjukhuset i Tavastehus | 330 | 60 | | |
| Aflöningar | 200 | . | | |
| Bidrag till Enskilda Fonden | 470 | . | 1000 | 60 |
| Öfverskott | | | 3604 | 17 |
| | Inv | | 4604 | 77 |

# Svahnska Lasarettsfonds Stat

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Grundfond | 5840 | . | | |
| Förkofran | 6748 | 23 | | |
| | Inv | | 12588 | 23 |

## Kontra

| | | | |
|---|---|---|---|
| Utestående lån | 11500. | | |
| Kontant i kassan | 1088 23 | | |
| | Sm. | | 12588 23 |

## Inkomster

| | | | |
|---|---|---|---|
| Kassabehållning från år 1891 | | | 1088 23 |
| Ränta å lån | | | 690. |
| | Sm. | | 1778 23 |

## Utgifter

| | | | |
|---|---|---|---|
| Tavastehus läns sjukhus | 300. | | |
| Aflöningar | 100. | | |
| Bidrag till Enskilda fonden | 220. | | 620. |
| Öfverskott | | | 1158 23 |
| | Sm. | | 1778 23 |

# Thulinska Fondens Stat

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grundfond | 32000. | | |
| Förkofran | 4919 89 | | |
| | Sm. | | 36919 89 |

## Kontra

| | | | |
|---|---|---|---|
| Utestående lån | 34920. | | |
| Kontant i kassan | 1999 89 | | |
| | Sm. | | 36919 89 |

## Inkomster

| | | | |
|---|---|---|---|
| Kassabehållning f. 1891 | | | 1999 89 |
| Ränta å lån | | | 1800. |
| | Sm. | | 3799 89 |

## Utgifter

| | | | |
|---|---|---|---|
| Aflöningar | 120. | | |
| Bidrag till Enskilda Fonden | 200. | | |
| Stipendiater i landthushållsläroverk | 1500. | | 1820. |
| | Transport | | 1820. |
| Öfverskott | | | 1979 89 |
| | Sm. | | 3799 89 |

# Scharlinska Fonds Stat

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grundfond | 20000. | | |
| Förkofran | 26694 25 | | |
| | Sm. | | 46694 25 |

## Kontra

| | | | |
|---|---|---|---|
| Utestående lån | 20000. | | |
| Oinfluten ränta | 90. | | |
| Obligationer | 26703 50 | | |
| | Sm. | 46793 50 | |
| Afgår: Skuld till öfriga fonder | | 99 25 | |
| | Sm. | | 46694 25 |

## Inkomster

| | | | |
|---|---|---|---|
| Oinfluten ränta | | | 90. |
| Ränta å lån | 1200. | | |
| d:o . obligationer | 1190. | | 2390. |
| | Sm. | | 2480. |

## Utgifter

| | | | |
|---|---|---|---|
| Bidrag till Enskilda Fonden | | | 200. |
| Skuld till öfriga fonder | | | 99 25 |
| Öfverskott | | | 2180 75 |
| | Sm. | | 2480. |

# Holmska Fondens Stat

| | | | |
|---|---|---|---|
| Grundfond | 1000. | | |
| Förkofran | 24 14 | | |
| | Sm. | | 1024 14 |

## Kontra

| | | | |
|---|---|---|---|
| Obligationer | 1000. | | |
| Kontant i kassan | 24 14 | | |
| | Sm. | | 1024 14 |

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. år 1891 | | 24 14 |
| Ränta å oblig | | 45 . |
| | Tm | 69 14 |

## Utgift

| | | |
|---|---|---|
| Premie åt Stöjdare | | 45 . |
| Öfverskott | | 24 14 |
| | Tm | 69 14 |

# Hisingerska Fonds Stat

| | | |
|---|---|---|
| Grundfond | 1.800 . | |
| Förkofran | 2.440 | |
| | Tm | 4.240 . |

## Kontra

| | | |
|---|---|---|
| Utestående lån | 4000 . | |
| Kontant | 240 . | |
| | Tm | 4.240 . |

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | | 240 . |
| Ränta å lån | | 240 . |
| | Tm | 480 . |

## Utgift

| | | |
|---|---|---|
| Bidrag till Enskilda Fonden | | 240 . |
| Öfverskott | | 240 . |
| | Tm | 480 . |

# Wahrenska Donationen

## Tillgångar

| | | |
|---|---|---|
| Depositionsbevis | 3.000 . | |
| Kontant | 2.225 | |
| | Tm | 5.225 . |

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | 2.225 . | |
| Depositionsbevis med ränta | 3.142 50 | |
| För skriften: Om hållbarheten hos ladug. prod. | 500 . | |
| | Tm | 5.867 50 |

## Utgifter

| | | |
|---|---|---|
| Författarearfvode för ofvannämnde skrift | 1.200 . | |
| Klischeer och tryck d:o | 1.000 | 2.200 . |
| Öfverskott | | 3.667 50 |
| | Tm | 5.867 50 |

# Statsfonden

## Inkomst

| | | |
|---|---|---|
| Statsanslag för året | Tm | 4.928 80 |

## Utgift

| | | |
|---|---|---|
| Afföning åt tjänstemännen & vaktm | Tm | 4.928 80 |

# Anslaget af den 1 Maj 1861

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. år 1891 | | 8.195 16 |
| Statsanslag för året | | 5.000 . |
| | Tm | 13.195 16 |

## Utgifter

| | | |
|---|---|---|
| 1/ Till utgifsande af skrifter | 3.000 . | |
| 2/ " inkop " d:o | 1.000 . | |
| Kvinliga trägårdselever | 1.000 | |
| Resestipendier åt mejerskor | 2.000 . | |
| 3/ Föredrag i landtbruk | 2.000 . | 9.000 . |
| Till öfriga med fonden afsedda ändamål | | 4.195 16 |
| | Tm | 13.195 16 |

# Jordbruksanslaget

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | | 5.591 94 |
| Statsanslag för året | | 8.000 . |
| | Tmj | 13.591 94 |

## Utgifter

| | | |
|---|---|---|
| Trägårdsmästarens aflöning | 1.400 . | |
| Dmes reseräkningar m.m | 600 . | |
| Till Hofbeslagsskolan | 1.000 . | |
| Understöd åt landtbruksgillen | 2.000 . | |
| Till utdelning af mejerikärl och andra uppmuntringar enl. Bestyrelsens bestämmande | 1.000 . | |
| Premier för välskötta jordbruk | 3.000 . | |
| Bidrag till tryckningskostnader | 500 . | |
| Anslag till höpsafveln | 200 . | |
| Bidrag till vahlmästarens aflöning | 100 . | 9.800 . |
| Till andra med fonden afsedda ändamål | | 3.791 94 |
| | Tmj | 13.591 94 |

# Slöjdanslagen

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | | 5.089 56 |
| Statsanslag för året | | 8.600 . |
| Afbetalning å Slöjdlär Ingmans lån | | 125 . |
| | Tmj | 13.814 56 |

## Utgifter

| | | |
|---|---|---|
| Aflöning åt förståndarinnan för slöjdsk. | 1.000 . | |
| do. " lärarinnan i väfning | 750 . | |
| do. " timlärarinnorna | 1.000 . | |
| Ved och lyse | 900 . | |
| Hyra för skollokaler | 2325 . | |
| Inventarier och väfnadsprof i slöjdsk. | 1.100 . | |
| Fruntimmersförön. i Nystad | 500 . | |
| M. Ingmans och Letala slöjdskolor | 1.400 . | |
| Transp. | 8.975 . | |
| Transport | 8.975 . | |
| Träskomakarens aflöning och resor | 800 . | |
| Inspektion af slöjdskolor | 200 . | 9.975 . |
| Till öfriga med fonden afsedda ändamål | | 3.839 56 |
| | Tmj | 13.814 56 |

# Länemejersks Aflön. fond

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | | 2.014 54 |
| Statsanslag för året | | 2.000 . |
| | Tmj | 4.014 54 |

## Utgifter

| | | |
|---|---|---|
| Länemejerskornas aflöningar | | 1.000 . |
| Dmas reseräkningar m.m | | 1.000 . |
| Diverse | | 2.014 54 |
| | Tmj | 4.014 54 |

# Plogkarls Aflön. fond

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | | 56 56 |
| Statsanslag för året | | 1.800 . |
| | Tmj | 1.856 56 |

## Utgift

| | | |
|---|---|---|
| Plogintruktörens aflöning | | 1.800 . |
| Öfverskott | | 56 56 |
| | Tmj | 1.856 56 |

# Hofbeslagsskolfonden

## Inkomster

| | | |
|---|---|---|
| Statsanslag för året | | 3.000 . |
| Från Jordbruksanslaget | | 1.000 . |
| | Tmj | 4.000 . |

## Utgift

| | | |
|---|---|---|
| Till Hofbeslagsskolan | Tmj | 4.000 . |

# Turuhjelmska Fonden

| | | |
|---|---|---|
| Kassabehållning fr. 1891 | Tmj | 120 60 |

Sällskapet tilldela rofdjursjägaren Thomas Lempinen i Heinjoki socken Sällskapets mindre silfvermedalj för medborgerlig förtjänst.

§ 8.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens förslag och på de grunder, som finnas anförda i protokollet för den 23 i denna månad § 44, tilldelades nedanuppräknade tjänstehjon följande utmärkelser för långvarig och trogen tjänst, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfvermedalj:

1. Byggmästaren Johan Puhakka.
2. Inspektoren Gustaf Maukonen.
3. Materialförvaltaren Karl Lindström.
4. Föreståndaren Alexander Järvenpää.
5. Handelsföreståndaren Anton Moldakoff.
6. Drängen Matts Skruf.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Drängen Anders Johan Gustafsson.

c) Sällskapets hederstecken:

1. Bokbinderiarbeterskan Evelina Lampinen.
2. D:o Selma Wilhelmina Marttinen.
3. Tjänarinnan Anna Tolonen.
4. D:o Alexandra Josefina Gröndal.
5. D:o Maria Angelina Laukkanen.

d) Inskription å silfverbägare:

1. Gårdsfogden Herman Mattsson.

§ 9.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo till ledamöter i Sällskapet inkallade:

1. Biträdande läneagronomen Karl Ferdinand Lindholm i Marichamn.
2. Kyrkoherden Karl Alfred Ludvig Tallqvist i Jomala.
3. Godsegaren B. Nyström i Sysmä.
4. D:o Axel Wahren i Urdiala.

Obs. ej mottagit kallelsen.
31

5. Landthushållaren Axel Stålström i Tammela.

6. D:o Waldemar af Björkstén i Borgå socken samt

7. Postexpeditören, Öfverstelöjtnanten Ivar Berndt Willehad Godenhjelm i Åbo.

§ 10.

Förslag till nya ledamöter hade inkommit från ombudsmännen i nedannämnda distrikt, hvilka i sådant afseende föreslogo:

a) Ombudsman i 7:de distriktet:

1. Kontraktsprosten Frans Niklas Lackström i Slomants och

2. Kyrkoherden Fredrik Hellman i Kesälaks.

b) Ombudsman i 28:de distriktet:

3. Boställsarrendatorn Filos. mag. Johan Rudolf Forsman i Tavastkyro.

4. Forstmästaren Evald Moring i Parkano.

5. Forstmästaren Kasimir Brander i samma socken, och

6. Ingeniören vid Kyröfors pappersbruk J. E. Hammarén i Tavastkyro.

c) Ombudsman i 41:ste distriktet:

7. Kyrkoherden Joel Wegelius i Kronoby.

8. D:o Jonathan Ingman i Kelviå, och

9. Kronolänsmannen Hjalmar Holm i Kelviå.

Dessutom föreslogos vid plenum till nya ledamöter följande:

10. Lektorn Markus Ahlman å Metsämäki i St Marie.

11. Lektorn Konrad Ahlman i St Karius.

12. Bankokassören Werner Wegelius i Åbo,

13. Bankkamreraren Otto Lundén i d:o samt

14. Handlanden Karl Gustaf Wahlström i d:o.



§ 11.

Att justera dagens protokoll utsågos rådmannen assessorn Granström, hofrättsnotarien Jusélius och trädgårdsmästaren Gauffin.

In fidem:

Aug. Rönnbäck

Justerad:

Nils Granström

O. R. Gauffin

August Jusélius.

År 1892 den 24 maj sammanträdde K. F. Hushållningssällskapet till plenum, hvarvid tillstädeskommo vice ordföranden borgmästaren Juselius, bestyrelseledamoten assessorn Backmansson, rådmannen assessorn Granström, redaktören Hagfors, trädgårdsmästaren Gauffin, godsegaren Taxell, handlanden Hoffstedt, godsegaren kommunalrådet Rosenberg, räntmästaren Stenvik, bankdirektören Gestrin, godsegaren magister Rettig, hofrättspresidenten von Hellens, godsegaren löjtnant Aminoff, hofrättsrådet Pallmén, hofrättsassessorn Kumlin, stadsläkaren doktor Spoof, hofrättsvicepresidenten Ehrnrooth, Sällskapets kamrerare Le Seckla samt undertecknad sekreterare.

§ 1.

Sedan vicevordföranden, i anseende därtill att Sällskapets vordförande af sjukdomsfall var förhindrad att infinna sig, öppnat plenum, upplästes följande från K. Senaten ankomna skrifvelser:

a) från Handels- och Industri-Expeditionen af den 26 mars med begäran om Sällskapets utlåtande, huruvida tillverkning af margarin i landet komme att utöfva menligt inflytande å smörproduktionen och det finska smörets afsättning på utlandet; och meddelades härvid innehållet af den korrespondens som finnes omtalad i Bestyrelsens protokoll för den 19 i denna månad under § 2, äfvenom, på föfrågan af presidenten von Hellens, att ärendets slutliga föredragning för Sällskapet vore afsedd att ske vid plenum i november innevarande år;

b) från Handels- och Industri-Expeditionen af den 5 i denna månad med underrättelse att K. Senaten beviljat ett anslag af 800 mark om året under 3 års tid åt väfskolan i Pikkis, hvilken tillika ställts under närmaste inseende af Sällskapets bestyrelse.

§ 2.

Revisionskommissionens berättelse för 1891 upplästes sålydande:

Sign. Decharge

och anmälte häröfver sekreteraren att, enär i berättelsen inga anmärkningar förekommo, hade Bestyrelsen icke haft anledning låta densamma till plenum åtföljas af något uttalande från Bestyrelsens sida.

Sällskapet meddelade härå såväl tjänstemännen som Bestyrelsen fullständig ansvarsfrihet för förfloket år 1891.

§ 3.

Bestyrelsen meddelade att Sällskapet från Bestyrelsen för det nionde allmänna nordiska landtbruksmötet i Kristiania innevarande år (28 juni – 3 juli) fått mottaga en inbjudningsskrifvelse, hvilken upplästes sådan den finnes intagen i § 4 af Bestyrelsens protokoll för den 19 i denna månad. Tillika meddelades att Bestyrelsen för sin del tillstyrkt mottagandet af inbjudningen samt föreslagit att, i händelse representant komme att utses, dennes reseekostnader borde godtgöras med ett anslag af 400 mark.

Sedan Sällskapet häröfver beslutit att låta sig vid Kristiania-mötet representeras samt godkänt det af Bestyrelsen föreslagna reseanslaget för representanten, uppmanade ordföranden Sällskapets tillstädeskomna ledamöter att innan valet af representant komme att med slutna sed-



lar försiggå, föreslå kandidater. Då härvid rättmästaren Henrik föreslog Sällskapets sekreterare, anhöll denne, emedan han icke hade laga skäl att mandatuppdraga sig sådant förtroende, i händelse sådant komme att honom gifvas, att flikväl anhållt att icke vid valet komma i fråga.

Då ingen vidare anhöll om ordet, skreds

Sign. Decharge

Revisionsberättelse.

Sedan undertecknade verkställdt den på oss ankommande granskning af icke mindre af K. F. Hushållningssällskapets Kamrerare upprättade räkenskaper för år 1891 än ock af bestyrelsens och tjänstemannens protokoller och diarier, få vi härmedelst afgifva följande:

att Sällskapets räkenskaper äro förda på ett utmärkt sätt, att i Sällskapets vård befintliga skuldsedlar och öfriga säkerhetshandlingar synts oss erbjuda fullt tillfredsställande säkerhet; att Sällskapet tillhöriga obligationer och andra värdepapper befunnos till antal och belopp öfverensstämma med den oss företedda förteckningen öfver desamma; och att Sällskapets angelägenheter blifvit med insigt, noggrannhet och omsorg skötta; hvarför det för oss är en sann tillfredsställelse att hos Sällskapet förorda såväl Bestyrelsen som Sällskapets tjänstemän till erhållande af full ansvarsfrihet för redogörelseåret 1891. Åbo den 13 april 1892

Revisionskommissionen:

G. Hartzell  A. W. Jurmelius  Victor Amelin  F. Edv. Stenvik.

b) från Handels- och Industri-Expeditionen af den 5 i denna månad med underrättelse att K. Senaten beviljat ett anslag af 800 mark om året under 3 års tid åt väfskolan i Piikkis, hvilken tillika ställts under närmaste inseende af Sällskapets bestyrelse.

§ 2.

R[illegible] kommissionens berättelse för



har försiggå, föreslå kandidater. Då härvid räntmästaren Stenvik föreslog Sällskapets sekreterare, anhöll denne, ehuru han icke hade laga skäl att undandraga sig slikt förtroende, i händelse sådant komme att honom gifvas, att likväl ~~anhöll att~~ icke vid valet komma i fråga.

Då ingen vidare anhöll om ordet, skreds till val, hvarvid sekreteraren Rönnbäck erhöll 8 röster, borgmästaren Jusélius och forstmästaren von Haartman hvardera 2, samt godsegaren Marjalin, kommunalrådet Rosenberg, hofrättsrådet Björkman och magister Rettig enhvar 1 röst. På grund häraf förklarades Sällskapets sekreterare vara utsedd att representera Sällskapet vid i frågavarande landtbruksmöte.

§ 4.

Sällskapet till kännedom meddelades af Bestyrelsen:

a) att Sällskapet fått emottaga 10 svenska och 10 finska exx. af en af agronomen A. Reuter författad broschyr om rotfruktsodling, äfvensom 50 exx. af en skrift med titel "De almindelige Grundsaetninger for Husdyravl", författad af landtbruks-direktör Jonas Smitt i Norge;

b) att Bestyrelsen tilldelat särskilda landtmannagillen anslag till de belopp, som finnas angifna i § 11 af Bestyrelsens protokoll för den 19 i denna månad;

c) att Bestyrelsen äfven för innevarande år beviljat ett bidrag af 300 mark till utgifvande af "Suomen Maanviljelyslehti";

d) rörande årets premiering af välskötta jordbruk de omständigheter som ingå i § 4 af Bestyrelsens protokoll för den 22 april samt i § 6 af protokollet för den 19 maj;

e) rörande antagandet af mejeristipen-

diater hvad § 3 i protokollet för den 22 april därom innehåller;

f) rörande träskmakarens verksamhet de omständigheter, som ingå i protokollen för den 22 april § 14 och 19 maj § 12;

g) de omständigheter rörande Sällskapets slöjdskola, hvilka omtalas i § 9 af protokollet för den 19 i denna månad.

Tillika förevisades och utdelades de af Sällskapet utgifna skrifterna rörande ängsmarken äfvensom berättelsen öfver Sällskapets Kemiska- och frökontrollstations verksamhet under förlidet år.

§ 5.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens förslag och på de grunder som finnas anförda i dess protokoll för den 19 i denna månad under § 30 tilldelades nedannämnde tjänstehjon följande utmärkelser för långvarig och trogen tjänst, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfvermedalj:

1. Fogden Stefanus Blomqvist
2. Mjölnaren Gustaf Selin
3. Inspektoren Thomas Lomas.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Kusken Matts Seppä
2. Smeden Anders Westman
3. Drängfogden Johan Lindén
4. Drängen Jakob Fredrik Johansson
5. Kusken och gårdskarlen Johan Kolehmainen.

c) Sällskapets hederstecken:

1. Enkefru Amalia Konstantia Meij
2. Badmoskan Karolina Helin
3. Tjänarinnan Helena Sofia Lönnqvist
4. Kokerskan Katarina Mahkonen
5. Kreatursskötarehustru Maria Lovisa Kolehmainen

6. Dejan Hanna Matts-dotter
7. Tjänarinnan Lovisa Gustafva Lindros
8. Tjänarinnan Eva Matilda Anders-dotter
9. Tjänarinnan Brita Stina Lodvonen

d) Sällskapets inskription å silfvervas:

1. Fogden David Ludvig Palmroos
2. Tjänarinnan Alexandra Ahlstedt

§ 6.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo vid anstäld ballotering med 16 hvita kulor mot 1 svart inkallade till ledamöter i Sällskapet, nämligen:

1. Kontraktsprosten Frans Niklas Lackström i Ilomants.
2. Kyrkoherden Fredrik Hellman i Kexholms.
3. Landthushållaren, filos. mag. Johan Rudolf Forsman i Savastkyro.
4. Forstmästaren Ewald Moring i Parkano
5. Forstmästaren Kasimir Brander i d:o
6. Ingeniören J. E. Hammarén i Savastkyro
7. Kyrkoherden Josef Wegelius i Kronoby
8. D:o Jonathan Ingman i Kelviä
9. Kronolänsmannen Hjalmar Holm i d:o
10. Lektoren Markus Ahlman å Metsämäki i St Marie
11. Lektoren Konrad Ahlman i St Karino
12. Bankokassören Verner Wegelius i Åbo
13. Bankkamreraren Otto Lundén i d:o samt
14. Handlanden Karl Gustaf Wahlström i d:o

§ 7.

Förslag till nya ledamöter hade inkommit från ombudsmännen i nedannämnda distrikt, hvilka i sådant afseende föreslogo:

a) Ombudsman i 30 distriktet:

1. Godsegaren stabskaptenen Torsten Torsten

i Koskis kapell, och

2. Arrendatorn filos. mag. Mathias Tiljander i Lampis.

b) Ombudsman i 32 distriktet:

3. Godsegaren viceamiralen J. H. Furuhjelm i Urdiala

4. Landssekreteraren Knut Gustaf Mauritz Anthoni i Tavastehus, och

5. Rådmannen Hjalmar Sundel i d:o

c) Ombudsman i 36 distriktet:

6. Agronomen William Koskelin i Jyväskylä

7. Landthushållaren August Piesala i Petäjävesi, och

8. Landthushållaren Adolf Manninen i Laukkas

Dessutom föreslogos vid plenum till nya ledamöter:

9. Domkapitelssekreteraren juriskand. Waldemar von Hellens i Åbo, och

10 Mejraren Johannes Preetzmann i Åbo

§ 8.

Att justera dagens protokoll utsågos assessorn Granström, räntmästaren Stenvik och doktorn Spoof.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

Justeradt:

Axel R. Spoof. Fr. Ed. Stenvik. Nils Granström



Transsumt.

År 1892 den 16 september sammanträdde, på kallelse af Kejserliga Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse, Sällskapets i Åbo och Björneborgs län bosatte ledamöter till ett antal af sexton, för att anställa val af en konsultativ ledamot i Landtbruksstyrelsen samt två suppleanter för denne. Sällskapets ordförande hofrättsrådet W. Björkman ledde förhandlingarna och protokollet fördes af underskrifven, Sällskapets sekreterare.

§ 1.

Ordföranden öppnade mötet med tillkännagifvande att Bestyrelsen till denna dag sammankallat Sällskapets i Åbo och Björneborgs län bosatte ledamöter med anledning af en från Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten ankommen skrifvelse af den 18 maj innevarande år, hvilken härå upplästes så lydande:

= = = = = = = = = = = = =

Härefter upplästes 31-34 §§ i Nådiga Instruktionen för Landtbruksstyrelsen af den 19 mars 1892.

§ 2.

Ordföranden meddelade att Sällskapets ledamöter, godsegarene friherre Axel Cederçreutz, löjtnanten Wolmar af Heurlin och handlanden C. W. Burmeister före sammanträdet insändt valsedlar i slutna omslag, hvilka vid härefter skedd granskning befunnos så inrättade och påtecknade som i kungörelsen om detta valmöte föreskrifvits; och blefvo förty sagda valsedlar godkända.

§ 3.

Härefter anställdes val med slutna sed-

lar af en konsultativ ledamot i Landtbruksstyrelsen och befans vid öppnandet af valsedlarna, att samtliga afgifna röster eller 19 tillfallit godsegaren filosofiemagistern Edvard Dunçker från Artsjö socken i Nylands län, på grund hvaraf magister Dunçker skulle föreslås till konsultativ ledamot.

§ 4.

Vid härå anställdt val af tvänne suppleanter för magister Dunçker befunnos vid uppräknandet af de afgifna rösterna 18 hafva tillfallit friherre Axel Cederçrentz från Kjulo socken, 17 forstmästaren Michael von Haartman från Piikkis, 2 landtbruksrådet Axel Björkenheim från Euraåminne samt 1 röst bruksegaren Albert von Julin från Karis socken. På grund häraf hade således friherre Cederçrentz och forstmästaren von Haartman blifvit uppställda på förslag till suppleanter.

§ 5.

Att justera detta protokoll, hvilket skulle genom Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse insändas till Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten, utsågos kammarrådet N. Dahlén, direktorn V. Svehla och hofrättsnotarien K. Jägerskiöld, hvarefter sammanträdet upplöstes.

In fidem:

Ernst Rönnbäck.

Protokollet justeradt intyga:

N. Dahlén. K. Jägerskiöld. Viktor Svehla.



Pl. 8/11 92

1.

År 1892 den 8 november sammanträdde K. Finska Hushållningssällskapet till plenum å högtidsdagen, hvarvid tillstädeskommo bestyrelseledamöterna forstmästaren von Haartman och assessorn Backmansson, äfvensom hofrättspresidenten von Hellens, godsegaren Rosenberg, handlanden Hoffstedt, landtbruksrådet A. Björkenheim, godsegaren Marjalin, redaktör Hagfors, trädgårdsmästaren Gauffin, fabrikanten Jönsson, godsegaren magister Rettig, handlanden Julius Österblad, kammarrådet Dahlén, lektorn Cygnaeus, agronomen Reuter, stadsläkaren doktor Spoof, räntmästaren Stenvik, senatorn friherre von Troil, krigskommissarien Uggla, prosten G. Ahlman, lektorn K. Ahlman, sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare.

§ 1.

Enär Sällskapets ordförande och viceordförande icke voro tillstädes såsom upptagna af komitéarbeten i Helsingfors, öppnades plenum jämlikt § 17 i Sällskapets stadgar af bestyrelseledamoten von Haartman, som uppmanade de närvarande att utse ordförande för tillfället; och blef härefter hofrättspresidenten von Hellens genom acklamation vald att leda dagens förhandlingar.

§ 2.

Sedan presidenten von Hellens intagit ordförandeplatsen, föredrogs Handels- och Industri Ex:

peditionens skrifvelse af den 26 mars innevarande år med begäran om Sällskapets utlåtande i margarinfrågan, och upplästes härvid först sekreterarens i Bestyrelsens protokoll för den 5 i denna månad under § 6 intagna betänkande i ärendet, hvilket af Bestyrelsen förordats.

Under den diskussion, som härefter vidtog, uttalade sig senatorn friherre von Troil emot särskilda punkter i det upplästa betänkandet samt slutade med sådant skriftligen ingifvet förslag, att Sällskapet skulle, under framhållande af önskvärdheten att någon fabrik för tillverkning af margarin icke måtte i Finland komma till stånd, innan en af regering och ständer gemensamt antagen margarinlag blifvit till efterrättelse fastställd, samt att nu gällande förbud för import af utländsk margarin därintills icke heller måtte upphäfvas, anhålla att nådig proposition i det af Bestyrelsen föreslagna syfte måtte nästsammanträdande ständer föreläggas, därvid den danska margarinlagen i tillämpliga delar kunde för ifrågakomna lagförslag läggas till grund.

Med friherre von Troil förenade sig doktorn Spoof.

Godsegaren Rosenberg yrkade på förbud mot all margarintillverkning i landet.

Sällskapets sekreterare, bestyrelseledamoten von Haartman samt landtbruksrådet Björkenheim understödde Bestyrelsens förslag, de två förstnämda i hufvudsak gentemot baron Troils förslag och den sistnämda emot hr Rosenbergs yrkande.

Efter diskussionens afslutande förklarade sig ordföranden äfvenledes instämma i Bestyrelsens förslag samt hemstälde att Sällskapet måtte såsom sitt omfatta det af Bestyrelsen förordade betänkandet.

Härefter skreds till omröstning, hvarvid först friherre von Troils förslag, uppställdt emot hr Rosenbergs, antogs till contra proposition emot Bestyrel-



Lign: Margarinfrågan.

## Till Handels och Industri Expeditionen i Kejserliga Senaten för Finland.

Genom skrifvelse af den 26 mars 1892 har Expeditionen velat inhemta Finska Hushållningssällskapets yttrande: „huruvida tillverkning af margarin i landet komme att utöfva menligt inflytande å smörproduktionen och det finska smörets afsättning på utlandet samt om margarintillverkningen kunde blifva så skadlig att, oaktadt margarinets värde såsom näringsmedel, med afseende å alla de omständigheter och för handen varande förhållanden, som vid bedömandet af förevarande fråga kunde komma under öfvervägande, stadgande angående förbud emot inrättande och drifvande af margarinfabriker i landet borde i laga ordning för framtiden åvägabringas eller om nu gällande eller skärpta kontrollstadganden vore egnade att äfven under förutsättning af margarinfabrikers uppkomst här i landet behörigen motverka det skadliga inflytande på mejerinäringen och smörproduktionen, margarinindustrin på många håll ansetts utöfva".

Med anledning häraf får Sällskapet anföra följande:

Det är ej första gången föreliggande fråga utgör föremål för behandling inom Finska Hushållningssällskapet. Den 16 januari 1890 har Sällskapets bestyrelse afgifvit infordradt underdånigt utlåtande rörande ett då af Industristyrelsen framstält förslag om utfärdande af förbud mot tillverkning af margarin i landet samt därvid, efter att hafva framhållit, hurusom det föreslagna förbudet „skulle utgöra en inskränkning i den näringsfrihet, som

estridd röstöfver:
och sålunda
Handels och
ukande af föl:
ankomna skrif:
ditionen af den
tsagronomen
veringeniör i
n komme att
oms tjänstens
tion af den 12
stern E. Dunç:
amot i Landt:
och Björneborgs,
nsom att till
t. Cederçrentz
såsom förste och landthushållaren U. Wegelius
såsom andre suppleant.

c) Från samma Expedition af samma dag innehållande meddelande att, enligt Expeditionens åsigt, personer anstälda i statens tjänst icke borde till konsultativa ledamöter eller suppleanter i Landtbruksstyrelsen inväljas.

Dessutom meddelades att Bestyrelsen på grund af ankomna remissresolutioner afgifvit underdåniga utlåtanden

1) om Tyrvis kommuns anhållan att få anställa årlig kreaturs- och slöjdmarknad, hvilken tillstyrkts samt

2) rörande ansökan om anslag till en

peditionens skr
år med begäran
rinfrågan, och
i Bestyrelsens p
der § 6 intagna
styrelsen förord
Und
uttalade sig sen
da punkter i de
med sådant (skriftligen ingef) för
hållande af önsk
af margarin icke
nan en af reger
margarinlag blif
att nu gällande
garin därintills
nådig proposit
syfte måtte nästs
därvid den dans
kunde för ifråga
Med
torn Spoof.

Godsegaren Rosenberg yrkade på förbud mot all margarintillverkning i landet.

Sällskapets sekreterare, bestyrelseledamoten von Haartman samt landtbruksrådet Björkenheim understödde Bestyrelsens förslag, de två förstnämda i hufvudsak gentemot baron Troils förslag och den sistnämda emot hr Rosenbergs yrkande.

Efter diskussionens afslutande förklarade sig ordföranden äfvenledes instämma i Bestyrelsens förslag samt hemstälde att Sällskapet måtte såsom sitt omfatta det af Bestyrelsen förordade betänkandet.

Härefter skreds till omröstning, hvarvid först friherre von Troils förslag, uppstättt emot hr Rosenbergs, antogs till contra proposition emot Bestyrel



sens förslag, hvilket sedermera med obestridd röstöfvervigt segrade öfver baron Troils ~~förslag~~ och sålunda blef Sällskapets beslut.

På grund häraf skulle till Handels och Industri Expeditionen aflåtas ett betänkande af följande innehåll:

Sign. Margarinfrågan.

§ 3.

Följande från K. Senaten ankomna skrifvelser upplästes:

a) Från Jordbruks Expeditionen af den 31 maj 1892 med underrättelse att statsagronomen K. J. Forsberg blifvit utnämd till öfveringeniör i Landtbruksstyrelsen samt att Senaten komme att ingå med hemställan om statsagronomstjänstens indragning.

b) Från samma Expedition af den 12 oktober med underrättelse att magistern E. Dunçker blifvit kallad till konsultativ ledamot i Landtbruksstyrelsen, representerande Åbo och Björneborgs, Nylands samt Tavastehus län, äfvensom att till hans suppleanter utsetts friherre A. Cederçrentz såsom förste och landthushållaren U. Wegelius såsom andre suppleant.

c) Från samma Expedition af samma dag innehållande meddelande att, enligt Expeditionens åsigt, personer anstälda i statens tjänst icke borde till konsultativa ledamöter eller suppleanter i Landtbruksstyrelsen inväljas.

Dessutom meddelades att Bestyrelsen på grund af ankomna remissresolutioner afgifvit underdåniga utlåtanden

1) om Tyrvis kommuns anhållan att få anställa årlig kreaturs- och slöjdmarknad, hvilken tillstyrkts samt

2) rörande ansökan om anslag till en

s. k. husmodersskola i Orimattila, i anledning hvaraf Bestyrelsen tillstyrkt anslag hufvudsakligen för slöjdundervisningen i skolan: 1000 mk i ett för allt till redskap och inventarier, modeller m. m. samt 1000 mk om året till underhållet, samt att skolan skulle ställas under inseende af Direktionen för Nylands och Tavastehus läns Landtbrukssällskap.

§ 4.

På förslag af Bestyrelsen beslöt Sällskapet att afhandlingen i 1894 års Almanack skall behandla ämnet: "Om nödvändigheten af renlighet i ladugård och mejeri".

§ 5.

På framställning af Bestyrelsen och på de skäl som finnas anförda i § 10 af dess protokoll för den 5 i denna månad, beslöt Sällskapet att af Holmska fondens räntemedel tilldela rotarbetaren Johan Kula i Siikajoki ett slöjdpremium af 25 mark samt väfverskan Fda Partanen i Ulla åborg ett dylikt premium af 20 mark.

§ 6.

Bestyrelsen hade till Sällskapets afgörande öfverlemnat en ansökan om att det från Ahlmanska fonden utgående årsanslaget af 500 mk till den folkskola i Lempälä, som trädt i stället för den fordna Ahlmanska skolan därstädes, framdeles skulle fördelas på samtliga folkskolor i kommunen; och redogjorde sekreteraren härvid för Bestyrelsens behandling af detta ärende vid sammanträden den 22 april innevarande år under § 11 samt den 9 september under § 4. Bestyrelsens afböjande förslag blef härefter utan förspord mennings olikhet godkändt.

§ 7.

På framställning af Bestyrelsen och på de skäl som anföras i § 5 af dess protokoll för den



Pl 8/11 92
2.

9 sistlidne september beslöt Sällskapet att från och med 1893 anslå 100 mk ur Ahlmanska fonden till erläggande af terminsafgifter för medellösa elever i fröken Sofia Hagmans skola i Kangasala, hvaremot det stipendium af samma belopp, som härintills varit anslaget för en stipendiat från Kangasala vid Sällskapets slöjdskola i Åbo, framdeles komme att indragas.

§ 8.

Härefter föredrogs frågan om utgifvande af pris för i sin helhet välskötta jordlägenheter och upplästes i sådant afseende § 6 af Bestyrelsens protokoll för den 6 nyssvikne oktober jämte premieringsnämdens däri intagna berättelse öfver verkstälda syneförrättningar och beslöt Sällskapet efter en kortare diskussion, hvarunder friherre von Troil, doktorn Spoof och agronomen Renter förordade bifall till premieringsnämdens förslag rörande torparen Sammaljoki, under det sekreteraren närmare motiverade den afvikelse, som Bestyrelsen i antydda del föreslagit, att godkänna Bestyrelsens förslag i dess helhet, beträffande Sammaljoki efter ballotering med 12 hvita kulor mot 6 svarta. På grund af detta beslut komma sålunda nedanstående jordbrukare att tilldelas följande pris för välskött jordbruk:

1) Torparen Johannes Sammaljoki i Kükka kapell andra priset, 250 mark jämte diplom.

2) Landthandlanden Jaakko Huhtanen å Ihantalo i Kaukaanpää andra pris 250 mark jämte diplom.

3) Rusthållaren Alfred Pomell å Kilkka i Mouhijärvi andra pris 250 mark jämte diplom.

4) Torparen Karl Ojala i Suoniemi kapell andra pris 250 mark jämte diplom.

5) Torparen Nikodemus Kallio i Kaukaanpää tredje pris 150 mark jämte diplom samt

6) Bonden Wilhelm Heikkilä i Suodenniemi kapell tredje pris 150 mark jämte diplom.

§ 9.

På därom gjord anhållan, som blifvit af Bestyrelsen vid sammanträde den 9 sistlidne september under § 9 förordad, beslöt Sällskapet tillåta boställsinspektören A. Wartiainen att för egen räkning öfversätta och utgifva en finsk upplaga af arbetet: Hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör samt utan ersättning låta honom för ändamålet disponera öfver de till arbetet hörande clicheerna.

§ 10.

På förslag af Bestyrelsen beslöt Sällskapet likaledes tillåta förenämda arbetes öfversättande till ryskan genom hr Nikolas Werestschagin, hvilken därom anhållit; dock kunde clicheerna till arbetet såsom behöfliga för den tillämnade finska upplagan icke ställas till hans disposition.

§ 11.

Bestyrelsen anhöll om godkännande af dess vid sammanträde den 4 augusti innevarande år under § 13 vidtagna åtgärd att tilldela Korvola nyinrättade folkskola i Birkkala ett anslag af 200 mk från Ahlmanska fonden till inköp af slöjdverktyg och modeller. På grund af de i åberopade § anförda skälen, godkändes åtgärden.

§ 12.

Sällskapet till kännedom meddelades:

a) Innehållet af det telegram, som Bestyrelsen vid sammanträde den 6 oktober under § 20 beslutit afsända till aftäckandet af docenten Fjords staty i Kjöbenhavn den 14 i samma månad,



samt det till svar å telegrammet ankomna bref, som finnes intaget under § 15 i Bestyrelsens protokoll för den 5 i denna månad;

b) Att Bestyrelsen utsatt pristäflan om författande af folkskrifter om andelsmejerier och bostäder för husdjuren;

c) Att Bestyrelsen till nya ombudsmän utsett, i 2 distriktet öfverforstmästaren A. Borenius, i 11 distriktet sjökaptenen A. E. Nyman, i 24 distriktet godsegaren O. von Torcken, i 38 distriktet godsegaren P. Roschier samt i 41 distriktet kronolänsman H. Holm;

d) Att elevantalet i Sällskapets slöjdskola för närvarande uppgick till 75, hvaraf 18 erhöllo undervisning i klädsöm, 26 i slätsöm, 15 i halmarbete, 39 i väfnad och 30 i träslöjd;

e) Att Sällskapets Thulinska stipendiater å Kronoborg, J. W. Lundström och J. Wallendahr, såsom premier tilldelats Sjöströms planschverk: "Maatalous rakennuksia";

f) Att Sällskapets handlingar för 1891 utkommit och att den finska upplagan af årsberättelsen var under tryckning; samt

g) Att doktor H. Gebhard i Helsingfors förärat Sällskapet 30 exx. af en af honom utgifven skrift "Katsaus Suomen Talousseuran Toimintaan v. 1797 – 1856".

§ 13.

På förslag af Bestyrelsen och på de skäl, som finnas anförda i dess protokoll för den 5 i denna månad under § 9, beslöt Sällskapet tilldela torparen Edvard Nylund i Finströms socken 100 mk såsom uppmuntran för uppodlingsarbeten.

§ 14.

På förslag af premieringsnämden

för vålskötta jordbruk, hvilket blifvit af Bestyrel-
sen vid sammanträde den 6 oktober under § 7 till-
styrkt, tilldelades bonden David Lindroos å Stäni-
salo i Kankaanpää en rullharf för en häst såsom
belöning för de kårodlingar han på sin lägenhet
utfört.

§ 15.

I öfverensstämmelse med Bestyrelsens
förslag och på de grunder, som finnes anförda i
dess protokoll för den 5 i denna månad under § 28,
tilldelades nedanuppräknade tjänstehjon följande
utmärkelser för långvarig och trogen tjänst, nämli-
gen:

a) Sällskapets mindre silfvermedalj.

1. Gårdsfogden Reinhold Henriksson
2. Drängen Otto Wilhelm Johansson.
3. Packkammarmästaren Karl Fredrik Palmlöf.
4. Maskinförmannen Gustaf Levänen och
5. Arbetsledaren Anders Eklund.

b) Sällskapets bronsmedalj.

1. Maskinistbiträdet Johan Karjalainen.
2. D:o Johan Sandberg.
3. Holländarkarlen Robert Rutanen.
4. D:o Erik Gustaf Wanhanen.
5. D:o Johan Hovilainen.
6. D:o Matts Renko.
7. D:o Adolf Hellsten.
8. D:o Johan Sellman.
9. Maskinföraren Frans Björksten och
10. Inspektoren Johan Kärkänen.

c) Sällskapets hederstecken.

1. Papperssortererskan Karolina Kitonen.
2. D:o Edla Wilén.
3. D:o Julia Wilén.
4. Drängen Karl Fredrik Eklund.
5. D:o Johan Edvard Wikström.



6. Smeden Johan Edvard Malmgren.
7. Drängfogden Frans Mikael Lindgren.
8. D:o Henrik Edvard Lindgren.
9. D:o David Oskar Heinonen.
10. Statdrängen Johan Gustafsson.
11. Barnskötterskan Elisabeth Petrikan.
12. Tjänarinnan Maria Lovisa Rosenström.
13. D:o Katarina Emilia Broman.
14. D:o Maria Törmäkangas.
15. D:o Katri Kalpio.
16. D:o Emilia Virtanen och
17. D:o Alexandra Grönvall.

d) Inskription å silfverur.

1. Barnskötterskan Sofia Lundén och
2. Köksan Maria Lvicke.

§ 16.

Till ordförande i Sällskapet under 1893 åter-
valdes hofrättsrådet Werner Björkman med 6 rös-
ter.

§ 17.

Till vicеordförande i Sällskapet och ordför-
rande i dess Bestyrelse under 1893 återvaldes
borgmästaren Ferdinand Juselius med 12 rös-
ter.

§ 18.

Till ledamöter i Bestyrelsen för åren 1893
och 1894 återvaldes forstmästaren M. von Hartman
med 12 och kollegiiassessorn C. Backmansson med
9 röster. (Såsom ledamöter i Bestyrelsen under
1893 kvarstå godsegarene R. Hedenberg och A.
Wirzenius).

§ 19.

Till suppleanter i Bestyrelsen under åren
1893 och 1894 återvaldes godsegarene J. W.
Marjalin med 10 och A. Alfven med 8 röster.
(Såsom suppleanter i Bestyrelsen kvarstå under

1893 läneveterinären L. Fabritius och kammarrådet N. A. Dahlén.)

§ 20.

Till ledamöter i revisionskommissionen under åren 1893 och 1894 återvaldes bankdirektorn V. Forselius med 10 och räntmästaren F. E. Stenvik med 8 röster. (Såsom ledamöter i kommissionen kvarstå under 1893 handlandene C. A. Doepel och G. Hoffstedt).

§ 21.

Till suppleant i revisionskommissionen under åren 1893 och 1894 återvaldes handlanden C. F. Junnelius med 10 röster. (Såsom suppleant i kommissionen kvarstår under 1893 vicekonsuln F. Frenckell.)

§ 22.

Till delegerade under åren 1893 och 1894 valdes hofrättsvicepresidenten H. Ithimaeus med 11 röster, hofrättsnotarien A. Juselius, fabrikanten C. G. Jönsson, agronomen A. Reuter, stadslärkaren A. R. Spoof, krigskommissarien A. Uggla och handlanden Julius Österblad, enhvar med 10 röster, rådmannen kollegiiassessor N. Granström och handlanden G. Hoffstedt, hvardera med 9 röster, (alla dessa återvalda) samt lektorn Konrad Ahlman med 8 röster, hvarutom till delegerad under 1893 i stället för löjtnanten F. Aminoff som aflidit utsågs vicekonsuln F. Frenckell med 4 röster. (Såsom delegerade kvarstå under 1893 trägårdsmästaren O. R. Gauffin, kaptenen C. Olsoni, godsegaren C. G. Rosenberg, domkapitelsnotarien J. A. Malmgren, landthushållaren C. Faber, lyceilektorn C. J. Arrhenius, räntmästaren F. E. Stenvik, hofrättsassessorn A. Kumlin och godsegaren magister Eric Rettig.)



§ 23.

Följande vid senaste plenum föreslagna personer blefvo genom ballotering, hvarvid endast hvita kulor inlades i urnan, inkallade till ledamöter i Sällskapet, nämligen:

1. Godsegaren stabskaptenen Torsten Forsten i Koskis kapell. } 30 d.
2. Arrendatorn filos. mag. Mathias Tiljander i Lampis.
3. Godsegaren viceamiralen J. H. Feruhjelm i Urdiala. } 31 dritr.
4. Landssekreteraren Knut Gustaf Mauritz Anthoni i Tavastehus. } 32 d.
5. Rådmannen Hjalmar Sundel i Tavastehus.
6. Agronomen William Koskelin i Jyväskylä.
7. Landthushållaren August Piesala i Petäjävesi. } 36 d.
8. Landthushållaren Adolf Manninen i Laukkas.
9. Domkapitelssekreteraren juriskand. Waldemar von Hellens i Åbo och } 22 d.
10. Mejraren Johannes Preetzmann i Åbo.

§ 24.

Förslag till nya ledamöter hade inkommit från ombudsmännen i nedannämde distrikt, i hvilket afseende följande personer föreslogos:

a) af ombudsman i 21 distriktet:

1. Godsegaren Johan Edvard Bergroth å Öfverby gård i Bjärnå socken och } 21 d.
2. Godsegaren Karl Wasastjerna å Strömma gård i ~~Halikko~~ Bjärnå socken.

b) af ombudsman i 34 distriktet:

3. Häradsdomaren Johan Ajos i Ruovesi och } 34 d.
4. Bonden Anselm Rantala i Ruovesi.

c) af ombudsman i 39 distriktet:

5. Gods- och fabriksegaren E. Holmberg i } 39 d.

Oravais.

6. Apotekaren Karl Fredr. Mandelin i Wasa.

§ 9 d. 7. Landtbruksingeniören Ali Wilh. G. Garibaldi Nevvius i d:o

8. Vicekonsulu Axel Schauman i d:o och

9. Biträdande läneagronomen Arvid Westerling å Orisberg i Storkyro.

Vidare hade Sällskapets ledamot majoren G. Palander i bref föreslagit till ledamot:

24 d. 10. Godsegaren Axel Poppius å Ravea gård i Wirmo.

Dessutom föreslogos vid plenum följande personer till ledamöter:

18 d. 11. Redskapshandlanden Paul Sidorow i Helsingfors.

12. Filosofiedoktorn Hannes Gebhard i d:o

Död. 13. Läneakitekten Waldemar Backmansson i Wasa.

§ 9 d. 14. Landskamreraren Karl Eskelin i d:o

2 d. 15. Läneagronomen Karl Laurin i Uleåborg

22 d. 16. Landthushållaren Wilhelm af Heurlin i Pargas samt

19 d. 17. Pomologen Björn Lindberg i Lojo.

§ 25.

Att justera dagens protokoll utsågos räntmästaren Stenvik, stadsläkaren Spoof och agronomen Reuter.

In fidem:

Max Rönnbäck

Justeradt:

Arno Reuter  F. E. W. Stenvik.  Axel P. Spoof.

# Bestyrelsens protokoll.

# 1892.

Best 21/1 92
1.

År 1892 den 21 januari sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande borgmästaren Jusélius, hvilken ledde förhandlingarna, ledamöterna forstmästaren v. Haartman, assessorn Backmansson, godsegarene Hedenberg och Wirzenius, Sällskapets kamrerare direktorn Svehla samt underskrifven sekreterare.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 28 december förlidet år upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Från K. Senaten hade ankommit en remissresolution af den 12 i denna månad, däri Bestyrelsen anmodas inkomma med utlåtande rörande en af boställsinspektören A. Wartiainen och bokförläggaren Werner Söderström gemensamt ingifven underdånig ansökan om bidrag af allmänna medel till utgifvande af tidskriften "Pettomiehen kotikoulu". Remissakten ställdes på cirkulation.

§ 3.

Bestyrelsen för Tionde allmänna finska landtbruksmötet i Wasa 1893 hade i skrifvelse af den 23 november 1891 anhållit att Finska Hushållningssällskapet måtte föreslå lämpliga personer till agenter för sagda landtbruksmöte å de skilda orterna inom Åbo och Björneborgs län. Då denna skrifvelse nu föredrogs, be-

slöt. Bestyrelsen, som dock ansåg sin uppgift i antydda ärende böra inskränka sig till den del af länet, som icke hör till verksamhetsområdet för Satakunta landtbrukssällskap, hvilket tvifvelsutan äfven anmodats insända förslag till agenter från sitt område och därstädes naturligtvis egde större personalkännedom än Hushållningssällskapet, först föreslå att på de orter, hvarest lokala landtbruksgillen eller liknande föreningar finnas, dessas bestyrelser måtte anlitas såsom landtbruksmötets agenter. Af sådana föreningar i Egentliga Finland ansåg sig Bestyrelsen kunna framhålla följande:

1. "Kaarinan Maamiesseura" för St Karins socken;

2. "Piikkiön Talousyhdistys" (Piikkis Hushållsförening) för Piikkis socken;

3. "Marttilan kunnalisseura" för St Mårtens socken och dess kapellförsamlingar;

4. "Pöytyän Maamiesseura" för ~~Hirvensalo å af St Marie socken;~~ Pöyttis socken;

5. "Hirvensalon Maamiesseura" för Hirvensalo å, af St Marie socken;

6. "Raision Maamiesseura" för Reso socken;

7. "Maskun ja Nousiaisten Maamiesseura" för Masku och Nousis socknar jämte kapell;

8. "Lemun, Mietoisten, Nynämäen ja Karjalan Maamiesseura", för Lemo, Mietois, Wirmo och Karjala kommuner;

9. "Taivassalon Isäntäyhdistys" för Töfsala socken och dess kapell;

10. "Kustaavin pitäjän Maamiesseura" för Gust-afs (Kimitoö) socken; samt

11. "Halikon ja Angelniemen kuntain Maamiesseura" för Halikko socken och Angelniemi kapell.

I Wehmo torde äfven ett landtmanna-



gille finnas, men om detsamma egde Bestyrelsen icke närmare kännedom.

För öfrigt beslöt Bestyrelsen föreslå följande enskilda personer till Landtbruksmötets agenter, nämligen:

I Nystad: rektor K. A. Cajander;
" Nykyrko: godsegaren O. v. Troilen, Storlaks;
" Letala: godsegaren C. W. Rosendal, Palttila;
" Wehmo: fröken Hildegard Eneskjöld, Stockholm;
" Willnäs: friherre G. v. Hartman, Lemsjöholm;
" Nagu: kapten Johannes Fogelberg;
" Kimito: förre landtdagsmannen Stefanias Suntarla;
" Korpo: landtbrukaren C. J. Mattsson, Skofatt by;
" Houtskär: kyrkoherden L. J. M. Lagerbohm;
" Kustö: landtbrukaren M. W. Nieminen, Sibbas;
" Kakskerta: referendarieskreteraren W. Sporf, Brinkhall;
" Pemar: folkskollärarem, landtbrukaren A. Björck, Alhais;
" Sagu: landthushållaren M. Gisiko, Runagård;
" Pargas: landthushållaren Wilhelm af Heurlin, Lovidja;
" Kimito: friherre Alex. Wrede, Ragnvla;
" Bjerno: kommunrådet F. W. Wendell;
" Finby: landthushållaren Karl Forsström;
" Kisko: landthushållaren W. Lindholm, Hongisto Mattila;
" Kiikala: landthushållaren W. Erling, Ukkola;
" Halikko: landtdagsmannen K. W. Halménn, Piintilä;

I Angelniemi: doktor K. L. Wiklund, Peksala;
" Uskela: landthushållaren Rasmus Höjer, Salogård;
" St Bertils: landthushållaren C. F. Friberg, Kajala;
" Lundo: arrendatorn Otto Helenius, Maunula;
" Gläne: landtbrukaren F. F. Björni, Kaidenoja;
" St Marie: godsegaren J. W. Marjalin;
" Nådendal: prosten B. F. Nordlund;
För Åland i allmänhet: biträdande läneagronomen C. F. Lindholm, Mariehamn;
I Sund: landthushållaren H. Lignell, Haga;
" Hammarland: landthushållaren Petter Sittkoff, Marsund;
" Jomala: kyrkoherden K. A. L. Tallqvist;
" Mariehamn: postmästaren U. Godenhjelm.

§ 4.

Rörande slöjdskolan i Letala meddelade sekreteraren att han till svar å det af honom vid Bestyrelsens sammanträde den 28 december förlidet år under § 7 omnämda brefvet till referendariesekreteraren i Handels- och Industri Expeditionen, fått af denne mottaga underrättelse om att förslaget till stadgar för förenämda skola numera blifvit jämte Bestyrelsens däröfver afgifna utlåtande öfverlemnadt till Industristyrelsen i afseende å fastställelse. Sedermera hade också den 11 denna månad de fastställda stadgarne ankommit jämte skrifvelse från Industristyrelsen dagtecknad den 29 december 1891, hvari Industristyrelsen, som icke kunnat utan f



21/1 92
2.

ändringar godkänna ifrågavarande förslag till stadgar, anhåller att desamma, sådana de nu blifvit fastställda, måtte genom Bestyrelsens försorg delgifvas skolans grundläggare, hvarvid tillika borde antydas att, därest ändring i någon punkt af dessa stadgar komme att anses önskvärd, Industristyrelsens stadfästelse därå borde utverkas. Och emedan det jämlikt 10 § af merberörde stadgar ankom å Sällskapet att fastställa arbetsordning och undervisningsplan för skolan, anhöll Industristyrelsen därjämte att Bestyrelsen, sedan detta skett, ville gifva Industristyrelsen del af sagda plan och arbetsordning.

Med anledning häraf och då godsegaren C. W. Rosendal i bref af den andra i denna månad förklarat sig villig att åtaga sig inspektorsbefattningen för slöjdskolan i Letala, hade sekreteraren, enär saken var brådskande, tillsändt Rosendal de fastställda stadgarna, af hvilka dock därförinnan afskrift tagits för Sällskapets räkning, med anmodan att tillställe vederbörande desamma samt delgifva dem innehållet såväl af Handels- och Industri Expeditionens bref af den 6 november 1891, hvaraf afskrift var bilagd, som äfven af Industristyrelsens nyss upplästa skrifvelse af den 29 december 1891. Därjämte hade sekreteraren underrättat godsegaren Rosendal att, såsnart genom honom anmälan hit ingått, att slöjdskolan blifvit i öfverensstämmelse med stadgarne organiserad, direktion för densamma på föreskrifvet sätt tillsatt samt kompetent lärarinna anställd, skulle det för innevarande år beviljade statsbidraget tillsändas skoldirektionen.

Dessa åtgärder godkändes af Bestyrelsen och antecknades här tillika att Bestyrelsens anmärk:

ningar i dess utlåtande af den 26 Juni 1891 rörande förslaget till stadgar för Letala slöjdskola blifvit i allt hufvudsakligt observerade uti de nu fastställda stadgarne. Dock hade Bestyrelsens förslag, att skolans läro- och arbetsplan skulle fastställas af skoldirektionen i samråd med skolaninspektor, af Industristyrelsen ändrats därhän att slik stadfästelse ankommer å Finska Hushållningssällskapet.

§5.

Jämlikt bestämningen i 32 § af Sällskapets nya stadgar uppdrog Bestyrelsen åt sin ledamot assessorn Backmansson att under innevarande år omhänderhafva kassainspektionen och granska kvartalsförslagen samt åt ledamoten forstmästaren v. Haartman att granska inkommande räkningar samt hafva inseende öfver vården och underhållet af Sällskapets stads-gård.

§6.

På framställning af sekreteraren beslöt att kungörelser skulle utfärdas angående ansökande om biträde under innevarande år af stadagronomen Forsberg, ploginstruktören Wallgren trädgårdsmästaren Wallenius samt länemjerskorna Salvin och Almqvist, uti hvilka kungörelser ansökningstiden skulle utsättas till Mars månads utgång.

§7.

Med anledning af väckt fråga om utnandet af Sällskapets sädessorterare beslöt Bestyrelsen att utlåningen skulle ske på sammansätt som under föregående år. Härom skulle kungörelse utfärdas och bestämdes dagspenningen för den sorteraren åtföljande skötaren till 2 mark 50 penni.

D:o Nr 14. 1892 Sign. Sjöström. Ank. den 14 jan. 1892.

Fiskalmi den 12 Januari 1892.

till Best:-pest. den 21 jan. 1892 § 10.

Till Keiserliga Finska Hushållningssällskapet

Åbo

Till följd af långvarig sjukdom kan jag först nu besvara Spts högt ärade skrifvelse af den 28de förledne månad.

Till först anhåller jag få nämna, att order till min kommissioner i Kuopio om afsändandet af de 25 ex. af "Landmannabyggnader", hvilka Spt i bref af den 16de Mars 1887 såsom ett minimum prenumererat, hade afgått förr än jag hade äran emottaga först nämda skrifvelse, och förmodar jag att partiet jämte räkning efter det af Keiserliga Senaten fastställda priset kommit Bestyrelsen tillhanda.

Beträffande Sällskapets förfrågan om rabatten, får jag nämna, att jag ej härtill beviljatt rabatt åt något landbr. sp, utan endast åt bokhandlare. Med afseende fästadt på, att priset på värket är i förhållande till innehållet mycket lågt, att tryckningsöfversättnings- m. fl. härtill hörande kostnader stiga till det betydliga beloppet af circa 17,000

§ 10.

Från läneagronomen A. Sjöström hade till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 28 december 1891 ankommit en så lydande skrifvelse:

Sign. Sjöström.

I sammanhang härmed upplyste sekre:

Tyn, och att landtbruksliteraturen i allmänhet
har en ringa ålgång i vårt land, så vågar jag
vördsammast hemställa, huruvida Spt:t ej dock
är villigt att i likhet med öfriga länder. Sp.
i landet, hvilka hittill rekvirerat något öfver
400 exx, utan nedprutning å priset gynna värket
spridning och på så sätt medverka till att jag
för att mitt arbete med värkets fortsättande
möjligen [ur]hållet önskadt och förtjent arvode.

Skulle Sällskapet dock anse sig icke kunna
gå in derpå, så nödgas jag lämna en
mindre rabatt å priset, hvilken jag i så-
dant fall bestämmer till 10 % med villkor,
att Bestyrelsen bekostar järnvägsfrakten
från Kuopio, hvilken i motsatt fall erlägges af mig.

Högaktningsfullt
A. Sjöström

Med anledning af vackt framgånget af sekreterarens beslöt Bestyrelsen att nu utfärda kungörelse om den pristäflan för i sin helhet välskötta jordlägenheter, som jämlikt Sällskapets beslut kommer att under innevarande år omfatta lägenheter belägna inom Tyrvis och Skalis härader. I denna kungörelse, som borde innehålla nödiga upplysningar om det af Sällskapet införda premieringssystemet, skulle vederbörande uppmanas att ingifva sina ansökningar innan den 15 nästkommande april. Kungörelsen skulle införas i de tidningar, som utkomma i denna stad samt i Björneborg och Tammerfors.

§ 9.

Från direktionen för St Michels läns landtbrukssällskap hade ett bref af den 24 december förlidet år ankommit med anhållan om stadgarne för härvarande hushållningsskola samt upplysningar om Sällskapets kostnader för densamma och beloppet af det statsanslag, hvaraf skolan bore i åtnjutande.

Efter upplåsandet af denna skrifvelse meddelade sekreteraren, att han redan tillsändt direktionen för ofvannämnda landtbrukssällskap afskrift af stadgarne för hushållningsskolan i Åbo samt i bref lämnat öfriga önskade upplysningar. Någon vidare åtgärd ansåg Bestyrelsen icke erforderlig.

§ 10.

Från länsagronomen A. Sjöström hade till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 28 december 1871 ankommit en så lydande skrifvelse:

Sign. Sjöström.

I sammanhang härmed upplyste sekre-



§ 8.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att nu utfärda kungörelse om den pristäflan för i sin helhet välskötta jordlägenheter, som jämlikt Sällskapets beslut kommer att under innevarande år omfatta lägenheter belägna inom Tyrvis och Skalis härader. I denna kungörelse, som borde innehålla nödiga upplysningar om det af Sällskapet införda premieringssystemet, skulle vederbörande uppmanas att ingifva sina ansökningar innan den 15 nästkommande april. Kungörelsen skulle införas i de tidningar, som utkomma i denna stad samt i Björneborg och Tammerfors.

teraren att de i brefvet omnämnda 25 exkt. af ifrågavarande skrift om Landtmannabyggnader ankommit jämte räkning å 3 12 ℔ 50 penni.

Dessa medel består Bestyrelsen utan vidare och till Sjöström öfverskända, men skulle frågan om ytterligare inköp af skriften bordläggas och framdeles upptagas i sammanhang med uppgörandet af innevarande års budget. Härom skulle Sjöström underrättas.

§ 11.

Från friherre Otto R. Wrede i Kuopio hade ankommit två ansökningar om biträde af Sällskapets underviisare i träskotillverkning dels till Kuopio stads fattiggård, Harjulas dels till Rautalax friherre Wrede tillhöriga egendom i Kuopio socken, å hvardera stället under en tid af 4 dagar; och meddelade sekreteraren att han redan i bref till friherre Wrede underrättat honom om de vilkor, hvarunder träskomakaren kunde, jämlikt Bestyrelsens vid senaste sammanträde i anledning af kaptenen Lundmans gjorda förfrågningar fattade beslut, försändas till Kuopio.

Med anledning häraf anmodades sekreteraren att, i händelse antydda vilkor blefve uppfylda, förordna träskomakaren Silén att biträda förenämnda och andra rekvirenter i Kuopio trakten, hvilka framdeles kunde anmäla sig att samtidigt betjänas.

§ 12.

Sekreteraren anmälte att han på förslag af länemejerskan Salvin förordnat henne att företaga en tjänsteresa till Salo trakten samt att därunder särskildt biträda landthushållaren K. A. Eriksson å Ylönkylä och Skulla i Bjärno socken, från hvilken skriftlig anhållan ingått. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.



§ 13.

Likaledes godkändes sekreterarens nu anmälda åtgärd att, på framställning af länemejerskan Almkvist, förordnat henne att slutföra de före jul påbörjade förrättningarna i Björneborgs landsförsamling samt sedermera företaga en tjänsteresa till Monkijärvi och Karkku.

§ 14.

Länemejerskorna Salvins och Almkvists berättelser om deras verksamhet under förlidet år, hvilka hos Bestyrelsens ledamöter cirkulerat, hade icke gifvit anledning till någon anmärkning utan skulle desamma jämte länemejerskornas tidigare ingifna berättelser om de studieresor de förlidet sommar företagit till Danmark och Sverige till Jordbruks-Expeditionen i K. Senaten insändas. I åtföljande skrifvelse skulle Bestyrelsen tillika, jämlikt Jordbruks-Expeditionens skrifvelse för den 5 december 1884, framhålla, att länemejerskorna, enligt Bestyrelsens tanke, motsvarat det med deras anställande afsedda ändamålet att, särskildt bland allmogen, sprida kunskap i mejerihandtering och kreatursskötsel, hvilken sistnämnda, sedan den egentliga mejeridriften allt mera koncentrerat sig i större upphköps- och bolagsmejerier, till hvilka lägenhetsinnehafvarens leverera mjölk, blifvit det hufvudsakliga föremålet för den undervisning, som af dem meddelas.

§ 15.

Trädgårdsmästaren W. Wallenius ladeingifvit sin årsberättelse för 1891, och ställdes denna på cirkulation.

§ 16.

Biträdande länsagronomen A. Torsell hade insändt berättelse öfver de populära föredrag i landtbruk han under förlidet år på Sällskapets bekostnad hållit i norra delen af Åbo och Björneborgs län. Denna berättelse stäldes på cirkulation.

§ 17.

Från biträdande länsagronomen Torsell hade en så lydande skrifvelse ankommit.

Sign. Torsell.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen anmoda Torsell att under 1892 hålla 22 föredrag uti de af honom föreslagna kommunerna. Skulle dock tillfälle erbjuda sig att hålla föredrag vid landtbruksgillens möten på orter, som icke hörde till antydda kommuner, vore det honom tillåtet att göra det och i stället utelemna motsvarande antal af de förut omtalade föredragen. Tillika skulle Torsell meddelas, att på Sällskapets budget plägat årligen upptagas en viss summa att användas till mindre bidrag till premier vid landtbruksmöten och utställningar, som af landtmannagillen föranstaltas. Dock bord resp. gillen därom för hvarje gång ansöka, hvarefter ansökningarna pröfvades och bifölles i den mån tillgångarna medgåfvo. – I sammanhang härmed beslöts att förfrågningar skulle göras hos agronomerna A. Reuter af

Ψ C. F. Lindholm, hvarvida de vore benägne att hålla landtbruksföredrag, den förra i Egentliga Finland och den senare på Åland.

§ 18.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation ingeniören E. Löthner hade inlemnat redogörelse för stationens ekonomi under år 1891. sålydande:

Sign. Kem. Station.

Denna redogörelse hade granskats af stationens inspektörer och befunnits riktig, hvarför Bestyrelsen beslöt att i skrifvelse till Dirselkammaren i Åbo anhålla om att stadens bidrag till stationens underhåll under förlidet



Ärr 472. 6/ 1891.

Aakom den 29 dec. 1891.

Sign. Torsell.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

I händelse K. Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse äfven för nästa år anslår medel för hållande af landtbruksföreläsningar i norra delen af länet, får jag härmed vördsamt föreslå följande kommuner: Karvia, Honkajoki, Sastmola, Norrmark, Påmark, Kulla, Lavia, Suodenniemi, Monhijärvi, Karkku, Suoniemi, Tyrvis, Kiikka, Kiikois, Punkalaitio, Hvittis, Kumo, Honkilaks, Kjulo, Säkylä samt Lassila och Keikiö predikogäll. Summa 22 föredrag. I likhet med mitt förslag för detta år skulle sålunda i hvarje kommun hvart annat år föredrag komma att hållas.

I afsigt att framdeles i de kommuner, der landtmannagillen kommit till stånd, hålla föredragen å dessas sommarmöten, vill jag hem-

| | ekonomi |
|---|---|
| | 1037.92 |
| | 1224.91 |
| | 495.00 |
| | 500.00 |
| | 3257.83 |
| | 3000.00 |
| | 6257.83 |
| | 1671.23 |
| | 600.00 |
| | 2271.23 |
| | 6257.83 |
| | 2271.23 |
| | 3986.60 |
| | 2000.00 |
| summa | 5986.60 |

Åbo den 31 December 1891.

Ernst Löthner

8. Inhyses-dottern Fanny Alén från Wesilaks.

§ 21.

Från Kangasala landtmannagille samt från Wesilaks, Lempäälä och Tottijärvi landtmannagille hade redogörelser ingått rörande användandet af dem under 1891 beviljade anslag. Dessa redogörelser gåfvo icke

ställa huruvida ej, med afseende å d
större intresse och nytta föredrag vid dylika
sammankomster kunde hafva, det vore
att vid dylika tillfällen hålla föredrag äfv
om sådan kommun ej varit i tur att f
samma är med föredrag ihågkommas, så
fallet nästa år vore t. ex. med Vambula, der lan
manna gille bildats, och möjligen Salakunta
bruksmöte, såvida detsamma ej komma
försiggå i någon af förutnämnde kommuner. Min
ligt vore dessutom att genom föredragen v
äfven för landtmannagillens uppkomst i någ
mera framstående kommuner, der dessa ej ä
förefinnas och tager jag mig derföre friheten förf
ga, huruvida K. Finska Hushållningssällskapets
styrelse vore villig med mindre årliga penningar bidrag
muntra dylika till jordbrukets förkofran på or
verkande föreningar. Karkku den 28 December
1891.

Albert Torsell.

resp. [illegible] efter ansökningarna pröfvades och biföllas i
den mån tillgångarna medgåfvo. – I sammanhang här-
med beslöts att förfrågningar skulle göras hos agronomerna A. Reuter och

Ψ C. F. Lindholm, huruvida de vore benägne att hålla landtbruksföredrag, den förra i Egentliga Finland och den senare på Åland.

§ 18.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska och Frökontrollstation ingeniören E. Löthner hade inlemnat redogörelse för stationens ekonomi under år 1891. sålydande:

Sign. Kem. Station.

Denna redogörelse hade granskats af stationens inspektörer och befunnits riktig, hvar för Bestyrelsen beslöt att i skrifvelse till Drätselkammaren i Åbo anhålla om att stadens bidrag till stationens underhåll under förlidet



Nr 438
1891.

Kemiska och Frökontrollstation

Ank. den 31 dec 1891.

Åbo, den 31 December 1891.

Sign. Kem. Station.

Redogörelse för Kemiska och Frökontrollstationens ekonomi under år 1891.

| | | |
|---|---|---|
| Inkomster på frökontroll och plomberingar | | 1037.92 |
| " kemiska analyser | | 1224.91. |
| från Jordbruksexpeditionen för maltkorn | | 495.00 |
| " Industriexpeditionen för rågmjöl | | 500.00 |
| | | 3257.83 |
| Anslag från Hush. Skpt till stationen | | 3000.00 |
| | Summa | 6257.83. |
| Utgifter | | |
| för stationens underhåll | | 1671.23 |
| Hyra för lokal | | 600.00 |
| | Summa | 2271.23. |
| Behållning | | |
| Inkomster | | 6257.83. |
| Utgifter | | 2271.23. |
| | Rest | 3986.60. |
| Återstår stadens hela anslag | | 2000.00 |
| | Summa | 5986.60. |

Åbo den 31 December 1891.

Ernst Löthner

8. Inhyses-dottern Fanny Alén från Wesilaks.

§ 21.

Från Kangasala landtmannagille samt från Wesilaks, Lempäälä och Tottijärvi landtmannagille hade redogörelser ingått rörande användandet af dem under 1891 beviljade anslag. Dessa redogörelser gåfvo icke

Ålan[illegible]

mi under år 1891. sålydande:

Sign. Kem. Station.

Denna redogörelse hade granskats af stationens inspektörer och befunnits riktig, hvar för Bestyrelsen beslöt att i skrifvelse till Ålandselkammaren i Åbo anhålla om att stadens bidrag till stationens underhåll under förlidet



år måtte till Löthner utbetalas.

§ 19.

På framställning af ingeniören Löthner beviljades honom anstånd till mars månads utgång med afgifvande af berättelsen om Kemiska- och Frökontrollstationens verksamhet under förlidet år, på det att uti dens-amma skulle kunna intagas resultaten af Löthners under hösten 1891 påbörjade mjölundersökningar, hvilka ännu ej hunnit afslutas.

§ 20.

Sekreteraren meddelade att följande Ahlmanska stipendiater under innevarande vårtermin besökte Sällskapets härvarande slöjdskola, nämligen:

1. Handlandedottern Johanna Wilhelmina Lehtinen från Tammerfors.
2. Mejerskan Cecilia Lindholm från Birkkala.
3. Inhysesdottern Matilda Hakkala från Ylöjärvi.
4. Skomakaredottern Emilia Lehtinen från Messuby.
5. Bondedottern Hilma Polson från Teisko.
6. Inhysesdottern Ida Maria Alhainen från Kangasala.
7. Anna Fredrika Koskinen från Lempäälä.
8. Inhysesdottern Fanny Alén från Wesilaks.

§ 21.

Från Kangasala landtmannagille samt från Wesilaks, Lempäälä och Tottijärvi landtmannagille hade redogörelser ingått rörande användandet af dem under 1891 beviljade anslag. Dessa redogörelser gåfvo icke

anledning till någon anmärkning, utan godkändes.

§ 22.

Från Sällskapets ombudsman i 17. distriktet Waf Björkstén hade bref ankommit med underrättelse att han, jämlikt honom gifvet uppdrag, besökt före ombudsmannen Berner och därvid inhemtat att denne, under den tid han fungerat som ombudsman, icke verkställt någon uppbörd i distriktet. Beklagade detta förhållande, anmodade Bestyrelsen Sällskapets kamrerare att tillsända ombudsmannen Björkstén 1891. års uppbördslista.

§ 23.

Från stadsläkaren i Kotka medicine doctorn O. F. Appelberg hade bref ankommit, däri han förklarar sig villig emottaga ombudsmannabefattningen i Sällskapets 18. distrikt; hvilket antecknades.

§ 24.

Sällskapets ombudsman i 40. distriktet, pastorsadjunkten J. Aronsen hade i bref af den 8 i denna månad afsagt sig ombudsmannabefattningen samt till sin efterträdare föreslagit folkskolläraren Knut Lundberg i Jakobstad. Godkännande detta förslag beslöt styrelsen i bref till hr Lundberg anhålla, att han ville emottaga ifrågavarande ombudsmannabefattning.

§ 25.

Klemm utsattes att vara rum fredagen den 26 instundande februari kl. 5 e. m. och skulle därvid följande ärenden förekomma:

1. Från K. Senaten ankomna skrifvelser.
2. Berättelser om användandet under år 1891 af särskilda statsanslag.
3. Teicko kommuns ansökan om anslag från Sällskapets Allmänna Fond.



4. Förslag till premier för ladugårdsskötsel och mjölkhushållning.
5. Sällskapets budget för år 1892.
6. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.
7. Förslag till utmärkelsen för landtmannadygder och annan medborgerlig förtjänst.
8. Förslag till utmärkelsen för långvarig och trogen tjänst.
9. Inkallande af nya ledamöter.
10. Förslag till nya ledamöter.

§ 26.

Följande till Sällskapets bibliotek ankomna förärningar anmäldes: nämligen

1.) 3 ex. Protokoll vid Satakunta Landtbruks-sällskaps möte 1891.

2) Från Sällskapet för Finlands Geografi. Fennia. 4.

3.) Hallands läns Hushållningssällskaps Handlingar för 1891. 1sta häftet.

4.) Allmänna Svenska Utsädesföreningens Tidskrift. Häft. 3 för 1891.

5) Baltisches Stammbuch, edlen Rindviehs. 1891.

6.) Baltische Wochenschrift. Nris 51 och 52 för 1891 samt N:o 1 för 1892.

§ 27.

Med anledning däraf att utrymmet i Sällskapets väfskola visat sig för trångt, i det ett icke ringa antal inträdessökande hvarje termin måste afvisas, anmodade Bestyrelsen på förslag af dess ordförande Sällskapets sekreterare att jämte slöjdskolans föreståndarinna öfverlägga om möjligheten och lämpligheten att för väfnadsafdelningen uppbygga en större lokal och förflytta undervisningen i skolans öfriga ämnen till skollokalen i Säll-

skapets hus samt sedan meddela Bestyrelsen resultatet af öfverläggningen.

§ 28.

På förslag af bestyrelsens ordförande beslöt Bestyrelsen att för innevarande år prenumerera på Finsk tidskrift för Finland.

§ 29.

Sekreteraren framhöll, huruvida det enligt hans tanke vore nödvändigt att Bestyrelsen skaffade sig tillförlitliga uppgifter om förhållandena i friherre H. Stjernvantz' i Hinnerjoki hönsgård, hvarför dels uppgifter borde af friherre Stjernvantz infordras, dels sakkunnig person anmodas att på ort och ställe konstatera desamma. Med bifall härtill beslöt Bestyrelsen att i bref till sagde friherre begära upplysningar om antalet höns, ankor och gäss uti hans afvelsgård för fjäderfä samt om de olika raser som af hvarje fågelart finnas, hvarifrån han erhållit dem och huru många af hvarje olika ras han för närvarande egde. Tillika skulle bref afgå till biträdande länsagronomen A. Forsell med förfrågan, huruvida han hade sig bekant, om inom nordöstra delen af Åbo och Björneborgs län funnes någon person, som vore kunnig i hönsafvel och egde kännedom om de olika hönsraserna, och som tillika kunde antagas vara villig att på uppdrag och bekostnad af Sällskapet taga närmare reda på förhållandet med friherre Stjernvantz' hönsgård.

§ 30.

På förslag af sekreteraren beslöts att kungörelsen om resestipendier för mejerister skulle införas såsom i Tidning för Hushållning.

§ 31.

På framställning af sekreteraren



om behofvet af ett mindre arbetsbord i Sällskapets sessionssal, anmodades han att beställa ett sådant.

§ 32.

Sekreteraren anmodades för Sällskapets räkning anskaffa register till Finlands författningssamling från och med år 1853, från hvilken tid Sällskapet egde författningssamlingen.

§ 33.

Sekreteraren anmälte att de från Gösta Sundmans litografiska atelier i Helsingfors beställda diplomen åfvensom de från Lars Hökerberg i Stockholm rekvirerade ettet. af C. E. Bergstrands skrift om de konstgjorda gödnings-ämnenas användande ankommit jämte räkningen å resp. 640 mark och 40 kron. Medlen utanordnades och skulle tillvederbörande öfversändas.

§ 34.

Kamreraren anmälte att medlen i A. W. Wahrens donation, 5000 mark, varit under förlidet års senare hälft upplånade för Enskilda Fondens behof, och beslöt Bestyrelsen med anledning däraf att sistnämnda Fond skulle för medlen erlägga 4½ % ränta med 112 mark 50 penni, hvarå anordning utfärdades.

§ 35.

Och för omsättning af tvänne äldre lån beviljades garfvaremästaren A. Engelin härstädes ett lån å 4000 mark mot 6 % ränta och proprieborgen af fabrikören J. Westling, handlanden A. W. Granberg och disponenten K. A. Cajander.

§ 36.

Åt sågegaren J. F. Mittler beviljades ett lån af 20000 mark emot 6 % ränta samt inteckning i gården N:is 1 och 2 i 1ste kvart. af

första stadsdelen i denna stad jämte fyllnadsborgen af handlandene J. L. Törnroth och E. Nylund.

§ 37.

På grund af ingången rekvisition skulle till t. f. direktorn vid Mustiala landtbruksinstitut G. Grotenfelt öfversändas ett halft års underhållskostnad för Sällskapets därvarande Thulinska stipendiater med 300 mark efter afdrag af 32 mark, utgörande lösen för de medaljer, som vid senaste plenum tilldelats smedsmästaren J. Stenholm och fogden J. Kandolin, begge anstälda i institutets tjänst.

§ 38.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Mst Rönnbäck



År 1892 den 23 februari sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna hrr v. Haartman, Backmansson, Hedenberg och Wirzenius, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare. Bestyrelsens ordförande ledde förhandlingarne.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 21 januari upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Från cirkulation återkomna remissakten från K. Senaten af den 12 januari detta år rörande agronomen A. Wartiainens och bokförläggaren W. Söderströms gemensamt ingifna ansökan om statsbidrag till utgifvande af tidskriften "Peltomiehen kotikoulu" föredrogs, och antecknades därvid, att sökandena anhållit om ett anslag af 2500 mark, sålunda fördeladt, att på redaktionen af tidskriften skulle belöpa sig 2000 mark och för tryckning m. m. 500 mark, vid hvilket förhållande något annat författarearvode icke komme att af utgifvaren erläggas till redaktören, förutom att 40 friexemplar af tidskriften, på sätt äfven härintill varit fallet, skulle ställas till hans förfogande, hvaremot utgifvaren vore skyldig att, mot utbekommande af förberörda anslagssumma 500 mark jämte den inkomst tidskriftens distribution och försäljning kan lemna, ombesörja tidskriftens tryckning, häftning och distribution samt bekostande af erforderliga clicheer till afbildningarna, allt enligt samma plan, omfång, format och utstyrsel som under innevarande år.

Och förbundo sig sökandena att i tidskriften utan skild ersättning intaga hvad styrelsen kunde till publikation i densamma anförtro, då jämväl öfversättning af smärre uppsatser, afsedda att i tidskriften ingå, skulle verkställas utan ersättning. Tillika finge i tidskriften utan afgift ingå sådana annonser från Jordbruks-Expeditionen i Senaten, hvilka hade direkt afseende på jordbruket.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen, som ansåg ifrågavarande tidskrift vara väl redigerad och utgöra en nyttig läsning för den del af landets jordbrukare, hvilka den är afsedd att upplysa och gagna, samt förty förtjänt af understöd, för sin del tillstyrka bifall till ansökningen. Dock ansåg Bestyrelsen, att, om statsunderstöd till det begärda beloppet af 2,500 mark blefve beviljadt, det icke vore obilligt, om sökandena ålades att lemna tidskriften åt prenumeranter och köpare till ett något lägre pris än det för densamma nu åsatta eller fem mark för årgång och en mark femtio penni för hefte, hvilket syntes något högt i betraktande af ekonomiska förhållandena hos landets mindre jordbrukare, inom hvilkas krets "Peltomiehenkotikoulu" hade att påräkna flertalet af sina läsare.

Senater beviljat 1500 mk åt Wartiainen.

§ 3.

Den komité, som med anledning af Jordbruks-Expeditionens i K. Senaten skrifvelser af den 6 maj och 17 juni 1891. varit af Bestyrelsen tillsatt för uppgörande af förslag till ny instruktion för allmänna ploginstruktören, hade inlemnat betänkande och förslag af förande lydelse:

Sign: Betänkande och Sign. Förslag.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen att med godkännande i hufvudsak

Sign. Betänkande

Betänkande och förslag afgifna af den utaf Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse tillsatta komitén för omarbetande af instruktionen för allmänna plogkarlen.

Sedan Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet af Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten anmodats uppgöra förslag till ny instruktion för allmänna plogkarlen i sådant syfte att dennes tjänstgöringsskyldighet komme att i hufvudsak öfverensstämma med den verksamhet ploginstruktören Gustaf Wallgren under senare tid faktiskt utöfvat, samt för åstadkommande af sådant förslag tillsatt en komité bestående af Sällskapets sekreterare Ernst Rönnbäck såsom ordförande samt landthushållaren Axel Wirzenius och agronomen Arno Reuter såsom ledamöter äfvensom forstmästaren M. von Haartman och godsegaren J. W. Marjalin såsom suppleanter, så har denna komité, i hvilken underskrifven ordförande tillika fungerat såsom sekreterare och hvilken ej behöft inkalla suppleant till sammanträdena, numera slutfört sina arbeten, och får härmed till Bestyrelsens pröfning aflemna det uppgjorda förslaget till instruktion samt tillika i afseende å detsammas motivering anföra följande:

Då instruktionen, enligt Jordbruks-Expeditionens föreskrift, borde ställas i öfverensstämmelse med arten och omfånget af den nuvarande ploginstruktörens, eller, som han i gällande instruktion af den 28 november 1860 benämnes, "plogkarlens" faktiska verksamhet, hvilken på senare tid icke till hufvudsaklig eller ens mera betydande del utgjorts af un-

dervisning i plogens begagnande, utan fastmer
fattat praktisk handledning i mångfaldiga vid ett
bruk förekommande arbeten, har komitén icke ansett
nämningen "plogkarl" eller "ploginstruktör" motsvara
frågavarande funktionärs uppgift och följaktligen va
olämplig. Därför har komitén föreslagit att han fra
les skulle benämnas jordbruksinstruktör och ansett
till denna benämning böra fogas attributet praktisk
visande att han icke borde likställas med de af st
tillsatta agronomerna och att ej heller vetenskaplig
studier och meriter borde ovillkorligen uppställas sås
kompetensvilkor vid tjänstens besättande.

Behofvet af praktiska handledare, isynnerhet
för den mindre jordegaren i vårt land, har länge
gjort sig kännbart och komitén kan vid detta tillf
icke underlåta att framhålla, huruvida sagda behof
för att blifva fyldt, skulle erfordra flera funktionär
liknande den, hvars verksamhet är afsedd att vara
genom den instruktion, hvartill komitén nu uppgjo
förslag.

Tillika anser sig komitén böra framhålla v
värdheten af, att den blifvande praktiska jordbru
instruktören må kunna följa med de praktiska j
bruksmetodernas utveckling äfvensom göra iakttag
ser om nyare redskaps begagnande och använ
barhet, med mera sådant, i hvilket syfte komit
ville föreslå att han tid efter annan genom nödig
reseanslag måtte varda satt i tillfälle att se s
om å landtbruks-undervisningsanstalter o
välskötta egendomar såväl i eget land, som i
länder, därifrån praktiska, på vårt lands jord
bruks förhållanden tillämpliga, lärdomar kunna
hemtas.

Komitén har föreslagit att den praktis
jordbruksinstruktören skulle antagas, entledigas
stå under inseende af Finska Hushållnings-Sällska
pets Bestyrelse, som äfven skulle för honom fastställ
ka reseplaner och utfärda förordnanden o.s.v. Men om
emellertid en Landtbruksstyrelse vorder inrättad, an
ser komitén ifrågavarande instruktör böra sortera un
der denna styrelse, och att förty uti alla de paragra
fer af instruktionen, där det talas om "Bestyrelsen
för Finska Hushållnings-Sällskapet" dessa ord borde ut
bytes mot "Landtbruksstyrelsen".

Några i de särskilda paragraferna af komi
téns förslag till instruktion införda bestämmingar tor
de erfordra motivering eller förklaring utöfver de
synpunkter ofvanför framhållits.

I 2 § har komitén sökt formulera praktiska
jordbruksinstruktörens åliggande i öfverensstämmel
se med Jordbruks-Expeditionens anvisning samt
det behof af handledning, som faktiskt gör sig gälla
de särskildt inom de mindre jordbrukarenes
krets. En del af hithörande arbeten, såsom t. ex. kart
läggning, har komitén dock ansett instruktören kun
na åläggas endast i mån af hans förmåga. Komitén hål
ler nämligen före, att fullständig insikt uti sådana
saker icke kan af instruktören fordras, men att han,
så långt hans förmåga däri sträcker sig, bör anses
skyldig betjäna sina rekvirenter. Sådant har därför
ansetts böra i instruktionen upptagas samt närmare
föreskrifter införas rörande dylika arbetens utförande
och ersättande.

Senare momentet af samma § har äfven till
kommit på grund af ett praktiskt behof, i det nämligen
landtmannagillena ofta hafva svårt att finna lämplig
person att ordna, leda och bedöma de täflingar i
plöjning och dikning, som de vid sina möten pläga
föranstalta och som därförutan komme att sakna
den betydelse för traktens jordbruk, dylika täflingar

annars i icke ringa grad ega.

— § 3. Komitén har ej ansett stationsorten f[illegible] praktiska jordbruksinstruktören böra i instruktione[illegible] bestämmas, enär stationsortens lämplighet kan vara beroende af vexlande omständigheter och särski[illegible] däraf, under hvilken myndighets inseende han komm[illegible] att vara ställd.

— § 6 afser att reglera de förhållanden, som i [illegible]tiveringen till § 2 framhållits, och är affattad i konf[illegible]mitet med § 10 uti Instruktionen för läneagronom[illegible]na i Finland af den 31 mars 1876.

— § 8. För praktiska jordbruksinstruktören h[illegible] komitén föreslagit en mindre förhöjning af det aflö[illegible] belopp, som allmänna ploginstruktören för närvar[illegible] åtnjuter, och hvilket synts komitén nog lågt, sedan o[illegible] fånget af hans arbeten blifvit i väsentlig grad ök[illegible] Genom den sålunda föreslagna tillökningen af grund[illegible]nen från 1500 till 1700 mark, komme instruktören [illegible] efter 10 år åtnjuta en aflöning af 2000 mk.

— § 9. I afseende å instruktören tillkommande [illegible]sekostnadsersättning af kronan och dagspenning[illegible] rekvirent har komitén likaledes ansett vissa förändr[illegible]gar påkallade.

Allmänna ploginstruktören åtnjuter nu godtg[illegible]se för resekostnader enligt 11te klassen i resereg[illegible]mentet af den 16 februari 1891, hvilket möjligen kun[illegible] anses skäligt för en "plogkarl" enligt 1860 års instr[illegible]tion, men som för en instruktör med de af komi[illegible] föreslagna funktionerna icke mera kan anses öfv[illegible]ensstämmande med rättvisa och billighet. En s[illegible]dan kan, enligt komiténs tanke, ingalunda ställ[illegible] lägre på samhällsskalan än t. ex. forstuppsyningsm[illegible] eller linodlingsinstruktör, hvilka äro hänförda till 10[illegible] klassen af resereglementet. Till denna klass borde [illegible] för den till praktisk jordbruksinstruktör förvandlad[illegible] plogkarlen uppflyttas. Detta har varit flertalets inom komitén åsikt, under det ordföranden ansett instruktören böra hänföras till 9de klassen, eller endast en klass under läneagronom, biträdande läneagronom, länemejerist och andra i 8de klassen upptagna.

Enligt instruktionen af den 28 november 1860 åtnjuter plogkarlen af vederbörande rekvirenter dagspenning beräknad efter arbetstimme à 16 penni. Denna beräkningsgrund anser komitén olämplig och föreslår förty att den praktiska jordbruksinstruktören tillerkännes af rekvirent dagtraktamente till fixeradt belopp, likasom fallet är med statsagronomen, skogsinstruktören och andra kringresande undervisare. Om detta belopp bestämmes till 2 mark kommer det att i det närmaste motsvara, hvad rekvirent nu betalar åt ploginstruktören för en arbetsdag af 12 timmar.

— § 10. För praktiska jordbruksinstruktörens årsberättelse har komitén bibehållit den tabellariska form, hvari ploginstruktören nu afgifver redogörelserna för sin verksamhet. Men på det att anmärkningsvärdare erfarenheter och iakttagelser, som af instruktören kunna under hans tjänstentöfning göras, måtte till gagn för andra varda kända, har komitén tillagt den föreskrift, som ingår i andra momentet af denna paragraf.

— I afseende å granskningen af praktiska jordbruksinstruktörens reseräkningar har komitén i § 11 infört föreskrifter, som öfverensstämma med tillgången af den granskning allmänna ploginstruktörens reseräkningar nu undergå.

— § 13. För att undvika godtycke vid och däraf följande missnöje med debiteringen af ersättningen för instruktörens i § 6 omtalade kartaarbeten, m. m., har komitén uppgjort ett förslag till taxa för desamma, hvarvid motsvara: ~~intagen i instruk~~ för läneagronomerna gällande taxa, intagen i instruktionen af den 31 mars 1876, tjänat till ledning, och har

komitén i allmänhet icke ansett sig där böra göra andra förändringar, än sådana som betingats av det numera införda metersystemet eller tillkommit för att erhålla jämnare penni-belopp.

Endast i afseende å en ersättningspost har komitén föreslagit en ringa nedsättning, i det kommit nedsatt godtgörelsen för kartor för cirkulationsindelning och öppen afdikning till resp. 25 och 20 penni, från 30 och 24 penni, såsom de i öfverensstämmelse med taxan för lärieagronomerna skulle göra. Af kartarbeten, som kunna komma ifråga för den praktiska jordbruksinstruktören, torde naturligen de sistnämnda vara de, för hvilka han mest kommer att anlitas af den mindre jordbrukare som mera än andra är i behof af att sådana för hans ekonomi oundgängliga kartor medföra så lite kännbara utgifter som möjligt.

Om såsom komitén föreslagit instruktörs aflöning vunder något förhöjd, synes det så mycket mindre obilligt, om han skyldigkännes att för en något lägre ersättning utföra ifrågavarande arbeten.

Åbo den 19 februari 1892.

M. V. Rämbäck

Arno Reuter

Axel Kirjenius.

Sign. Förslag.

Förslag till Instruktion för en praktisk jordbruksinstruktör (förut kallad allmän ploginstruktör.)

§ 1.

Den praktiska jordbruksinstruktören antages och entledigas af Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet och står under dess inseende.

§ 2.

Praktiska jordbruksinstruktören åligger att lemna handledning i utförandet af praktiska jordbruksarbeten, förnämligast dikesutstakning och afvägning, teglägging, dränering, egors indelning till vexelbruk, rotfruktsodling, plogens och andre redskaps användning och skötsel samt andra arbeten, i mån af förmåga, såsom kartläggning, m. m. äfvensom att meddela råd och anvisningar i afseende å landtmannabyggnaders placering och uppförande, torps anläggande samt andra angelägenheter, berörande landtbrukets ekonomi.

Om tid och roseplan sådant medgifva, egen praktiska jordbruksinstruktören äfven biträda lokala landtmannagillen vid deras möten såsom prisdomare eller ledare af täflingsplöjning och dikning.

§ 3.

Praktiska jordbruksinstruktörens stationsort bestämmes af Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse.

§ 4.

I Januari månad hvarje år uppmanar Bestyrelsen genom kungörelse i tidningarna den, som under året önska begagna sig af praktiska jordbruksinstruktörens biträde, att därom senast utgången af mars månad till Bestyrelsen insända skriftliga an-

sökningar med uppgift å förrättningens beskaffenhe
samt den tid densamma anses erfordra. Med led
ning af de inkomna ansökningarna uppgör instru
tören förslag till reseplan, under iakttagande af att
hvarje rekvirent så vidt möjligt besökes på den tid
af året han det åstundat, dock att för kronan on
digtvis kostsamma reseturer undvikas. Den sålun
föreslagna reseplanen granskas och fastställes se
mera af Bestyrelsen, som äfven underrättar rekvir
terna om tiden, då instruktören skall hos dem sig
infinna.

Om genom de i reseplanen införda förrättn
garne instruktörens tid icke fullständigt varder upp
tagen, kunna rekvirenter, hvilka senare anmäla
betjänas under den lediga tid, som sålunda fö
finnes.

§ 5.

Om praktiska jordbruksinstruktören vid sin
ankomst till förrättningsställe finner, att rekvirent
i hvad på honom ankommer, vidtagit nödiga åtgärd
så att förrättningen utan dröjsmål må kunna vi
taga och fortgå, eger instruktören afbryta densamm
och från stället afresa.

§ 6.

Åstundar rekvirent, för utförande af något
arbete, som praktiska jordbruksinstruktören
föreslagit eller tillstyrkt, sådan karta, som instruktör
eger förmåga att uppgöra, jämte därtill hörande skr
ligt betänkande och kostnadsförslag, eger in
struktören ombesörja expeditionen däraf anting
på förrättningsstället, om tiden sådant medgifve
eller ock sedan alla göromål på fältet för somm
ren blifvit afslutade. I senare fallet bör instru
tören uppgifva tiden för handlingarnas aflemna
de. Uraktlåtes sådant inom utsatt termin, e
rekvirent rätt att härom anmäla hos Bestyrelse
som tillhåller instruktören att sin skyldighet h

utinnan utan vidare dröjsmål fullgöra.

§ 7.

Insjuknar praktiska jordbruksinstruktören,
så att utsatt förrättning måste inställas, underrättedär
om såväl vederbörande rekvirent som Finska Hus
hållningssällskapets Bestyrelse.

§ 8.

Praktiska jordbruksinstruktören åtnjuter i årlig
lön 1700 mark med förhöjning efter fem år af 150 mk
och efter tio år af ytterligare 150 mark.

Bestyrelsens 2000 mk + 250 mk.

§ 9.

Godtgörelse för resekostnader erhåller praktis
ka jordbruksinstruktören af kronan enligt tionde
klassen af gällande resereglemente, hvarjämte han
af rekvirent åtnjuter fri bostad och kost samt
två mark i dagspenning under den tid förrättnin
gen varar.

§ 10.

Innan utgången af januari månad hvarje år
inlemnar praktiska jordbruksinstruktören en tabel
larisk redogörelse för sin verksamhet under det före
gående året till Finska Hushållningssällskapets Be
styrelse, som sedan insänder densamma till Jord
bruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten.

Om instruktören under sin tjänsteverksam
het erfarit eller iakttagit något särskildt anmärk
ningsvärdt bör meddelande därom fogas till den ta
bellariska öfversikten.

§ 11.

Praktiska jordbruksinstruktörens reseräknin
gar, affattade å blanketter, som honom tillhandahålles af Bestyrelsen, inlemnas jämte ett sam
mandrag af desamma till Bestyrelsen, som gran
skar dem i afseende å deras öfverensstämmelse
med reseplan och öfriga förordnanden samt seder
mera insänder dem till Guvernören i det län, där
instruktörens stationsort är belägen, i afseende å

öfrig granskning samt beloppets utanordnande.

§ 12.

Afsked från tjänsten ansöker praktiska jordbruksinstruktören hos Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet, hvilken äfven eger rätt att, där instruktören låter fel eller försummelser i tjänsten eller ohörsamhet mot honom meddelade föreskrifter komma honom till last samt af allvarlig föreställning och ytterligare varning icke låtit sig rätta, honom från tjänsten skilja.

§ 13.

För de i 6 § omtalade expeditionerna är praktiska jordbruksinstruktören icke berättigad till någon ersättning, då de å förvaltningsstället utföras. Men skola mera fullständiga och detaljerade kartor, beskrifningar och beräkningar utarbetas efter förvaltningens afslutande, eger instruktören rätt, att såsom ersättning för sådant hemarbete beräkna sig lösen enligt följande:

## Taxa.

### A. Profilritningar.

| | | |
|---|---|---|
| Färglagd profilritning, upprättad efter en skala af 1:4000 eller större, förtydligad med betänkande och kostnadsförslag, ersättes för hvarje 500 meter af den afvägda linjen med | Fmg | 4:— |
| För färglagd profil efter skala 1:8000 eller ännu mindre, men med betänkande och kostnadsförslag, är lösen för hvarje 500 meter | " | 3:— |
| Färglagd profil med betänkande, men utan kostnadsförslag, i skala af 1:4000 eller större ersättes för hvarje 500 meter med | " | 2:50 |
| Och i skala af 1:8000 eller mindre med | " | 2:— |

Anmärkning: På profiler, där sjö förekommer och gräfning å dess botten icke skall företagas, må sjön ej inräknas i profillängden. Om kostnadsförslaget för något företag öfverstiger 10,000 mark är praktiska jordbruksinstruktören berättigad att utöfver föreskrifven ersättning uppbära en mark för hvarje 1,000 mark af förslagets slutsumma.

### B. Blankartor.

| | För hektar: Fmg. | pen. |
|---|---|---|
| Täckdiknings- eller öppen afdikningskarta, som, i skala af 1:4000 el: ler större, upptager dikens läge och med horisontal-kurver angifver mar: kens lutning samt lemnar beräkning af erforderliga rördimensioner | | 75. |
| Karta för cirkulationsindelning med öfvergångstabell, eller ock öfver öppen afdikning med beskrifning öfver dikenas dimensioner, i skala af 1:4000 eller stör: re | | 25. |
| Dylik karta i mindre skala | | 20. |
| Transportering af karta från större till mindre eller tvärtom | | 15. |
| Anm. 1. Ingen karta eller profilritning göres dock under 3 mark. | | |
| Uträkning af äldre karta för odlings el: ler cirkulationsindelning | | 8. |

Anm. 2. Impedimenter och begränsningsfigurer få icke i kartans areal inräknas, utan bör lösen uträknas endast för den mark, som är afsedd att förbättras.

Anm. 3. Instruktören vare skyldig att för afvan bestämda arvode förse kartan med rubrik, kompass, skala och kringskrifning äfvensom att författa erforderlig beskrifning till densamma.

| | Fmk | pen |
|---|---|---|
| Intyg, som i stt eller annat afseende erfordras, i stt för allt | 2:– | |
| Utlåtande, som icke åtföljer profilritning, 1sta arket | 4:– | |
| hvarje följande ark | 2:– | |

Åbo den 19 februari 1892.

M. A. Rönnbäck

Arno Reuter  Axel Wirzenius.

# Sign. Förslag № 2.

Förslag till Instruktion för en praktisk jordbruksinstruktör (förut kallad allmän ploginstruktör.)

§ 1.

Praktiska jordbruksintruktören antages och entledigas af Kejserliga Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse samt står under dess inseende.

§ 2.

Praktiska jordbruksinstruktören åligger att lemna handledning i utförandet af praktiska jordbruksarbeten, förnämligast dikesutstakning och afvägning, teglöggning, dränering, egors indelning till vexelbruk, rotfruktsodling, plogens och andra redskaps användning och skötsel, samt att, i mån af förmåga, tillhandagå med andra arbeten såsom kartläggning, m. m. äfvensom att meddela råd och anvisningar i afseende å landtmannabyggnaders placering och uppförande, torps anläggande samt andra angelägenheter, berörande landtbrukets ekonomi.

Om tid och reseplan sådant medgifva, eger praktiska jordbruksinstruktören äfven biträda lokala landtmannagillen vid deras möten såsom prisdomare eller ledare af täflingsplöjning och dikning.

§ 3.

Praktiska jordbruksinstruktörens stationsort bestämmes af Hushållningssällskapets Bestyrelse.

§ 4.

I Januari månad hvarje år uppmanar Bestyrelsen genom kungörelse i tidningarna dem, som under året önska begagna sig af praktiska

jordbruksinstruktörens biträde, att därom innan utgången af mars månad till Bestyrelsen insända skriftliga ansökningar med uppgift å förrättningens beskaffenhet samt den tid densamma anses erfordra. Med ledning af de inkomna ansökningarne uppgör instruktören förslag till reseplan, under iakttagande af att hvarje rekvirent så vidt möjligt besökes på den tid af året han det åstundat, dock att för kronan onödigtvis kostnaderna resekostnaderna undvikas. Den sålunda föreslagna reseplanen granskas och fastställes af Bestyrelsen, som åter underrättar rekvirenterna om tiden, då instruktören skall hos dem sig infinna.

Om genom de i reseplanen införda förrättningarne instruktörens tid icke fullständigt varder upptagen, kunna rekvirenter, hvilka senare anmäla sig, betjänas under den lediga tid, som sålunda förefinnes.

§ 5.

Finner praktiska jordbruksinstruktören vid sin ankomst till förrättningsstället, att rekvirenten icke, i hvad på honom ankommer, vidtagit nödiga åtgärder, så att förrättningen utan dröjsmål må kunna begynna och fortgå, eger instruktören afbryta densamma och från stället afresa.

§ 6.

Åstundar rekvirent, för utförande af något arbete, hvilket praktiska jordbruksinstruktören föreslagit eller tillstyrkt, sådan karta, som instruktören eger förmåga att uppgöra, jämte därtill lämpligt skriftligt betänkande och kostnadsförslag, eger instruktören omedelbart expedition däraf antingen på förrättningsstället, om tid den sådant medgifver, eller ock sedan allagörsmål på fältet för sommaren blifvit afslu-

de. I senare fallet bör instruktören uppgifva tiden för handlingarnas aflemnande. Underlåtes sådant inom utsatt termin, må rekvirent härom anmäla hos Bestyrelsen, som tillhåller instruktören att sin skyldighet ofördröjligen utan vidare dröjsmål fullgöra.

§ 7.

Inspektor praktiska jordbruksinstruktören, så att utsatt förrättning måste inställas, underrätte därom såväl vederbörande rekvirent som Hushållningssällskapets Bestyrelse.

§ 8.

Praktiska jordbruksinstruktören åtnjuter i årlig lön 2000 mark med förhöjning efter fem år af 250 mk och efter tio år af ytterligare 250 mark.

§ 9.

Godtgörelse för resekostnader erhåller praktiska jordbruksinstruktören af kronan enligt inom de klassen af gällande reseregemente, hvarjämte han af rekvirent åtnjuter fri bostad och kost samt två mark i dagspenning under den tid förrättningen varar.

§ 10.

Innan utgången af januari månad hvarje år inlemnar praktiska jordbruksinstruktören en tabellarisk redogörelse för sin verksamhet under det förflutna året till Hushållningssällskapets Bestyrelse, som sedan insänder densamma till Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senaten.

Om instruktören under sin tjänstverksamhet erfarit eller iakttagit något särskildt anmärkningsvärdt för meddelande därom fogas till den tabellariska öfversikten.

§ 11.

Praktiska jordbruksinstruktörens reseräkningar, affattade å blanketter, hvilka honom tillhandahållas

af Hushållningssällskapets Bestyrelse, inlemnas jä-
te ett sammandrag af desamma till Bestyrelsen, som
granskar dem beträffande deras öfverensstämmelse
med reseplan och öfriga förordnanden samt sederme-
ra insänder räkningarna till Guvernören i det län,
där instruktörens stationsort är belägen, i afseende
å öfrig granskning samt beloppets utanordnande.

§ 12.

Afsked från tjänsten ansöker praktiska jordbruks-
instruktören hos Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvil-
ken äfven eger rätt att, där instruktören gör sig skyldig
till fel eller försummelser i tjänsten eller ohörsamhet
i fråga om honom meddelade föreskrifter samt icke
låter sig af allvarlig föreställning och ytterligare vor-
ning rätta, honom från tjänsten skilja.

§ 13.

För de i 6 § omtalade expeditionerna är pra-
tiska jordbruksinstruktören icke berättigad till na-
gon ersättning, då de å förrättningsstället utföras. Men
skola mera fullständiga och detaljerade kartor, beskrifnin-
gar och beräkningar utarbetas efter förrättningens af-
slutande, eger instruktören att såsom ersättning för sa-
dant hemarbete beräkna sig lösen enligt följande

Taxa.

( Taxan oförändrad enligt komiténs förslag)

# Sign. Betänkande № 2.

Till Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga
Senaten för Finland.

Genom skrifvelser för den 6 maj och 17 juni
1891 har Jordbruks-Expeditionen anmodat Bestyrel-
sen för Finska Hushållningssällskapet att uppgöra
förslag till ny instruktion för allmänna plogkarlen i
sådant syfte att dennes tjänstgöringsskyldighet kom-
me att i hufvudsak öfverensstämma med den verksam-
het ploginstruktören Gustaf Wallgren under senare
tid faktiskt utöfvat; och får Bestyrelsen, som numera
fullgjort detta uppdrag, härmed ödmjukast insända det
uppgjorda förslaget till instruktion samt tillika i afseen-
de å detsammas motivering anföra följande:

Då instruktionen, enligt Jordbruks-Expeditio-
nens föreskrift, borde ställas i öfverensstämmelse med
arten och omfånget af den nuvarande ploginstruktörens,
eller, som han i gällande instruktion af den 28 novem-
ber 1860 benämnes, "plogkarlens" faktiska verksamhet, hvil-
ken på senare tid icke till hufvudsaklig eller ens mera be-
tydande del utgjorts af undervisning i plogens begag-
nande, utan fastmer omfattat praktisk handledning
i mångfaldiga vid ett landtbruk förekommande arbe-
ten, har Bestyrelsen icke ansett benämningen "plog-
karl" eller "ploginstruktör" motsvara ifrågavarande
funktionärs uppgift och följaktligen vara olämplig.
Därför har Bestyrelsen föreslagit att han framdeles
skulle benämnas jordbruksinstruktör och ansett till
denna benämning böra fogas attributet praktisk, ut-
visande att han icke borde likställas med de af
staten tillsatta agronomerna och att ej heller ve-
tenskapliga studier och meriter borde uppställas så-
som främst afgörande kompetensvilkor vid tjänstens

besättande.

Behofvet af praktiska handledare, isynnerhet för den mindre jordegaren i vårt land, har länge gjort sig kän-bart och Bestyrelsen kan vid detta tillfälle icke underlå-ta att framhålla, hurusom sagda behof, för att blifva fyldt, skul-le erfordra flera funktionärer, liknande den, hvars verk-samhet är afsedd att ordnas genom den instruktion, hvartill Bestyrelsen nu uppgjort förslag.

Tillika anser sig Bestyrelsen böra framhålla önskvärdheten af, att den blifvande praktiska jordbruks-instruktören må kunna följa med de praktiska jordbruks-metodernas utveckling äfvensom göra iakttagelser om nyare redskaps begagnande och användbarhet, med mera sådant, i hvilket syfte Bestyrelsen får ödmjukast före-slå att han tid efter annan genom nödiga reseanslag måtte varda satt i tillfälle att se sig om å landtbruks-undervisningsanstalter och välskötta egendomar såväl i eget land, som i de länder, därifrån praktiska, på vårt lands jordbruksförhållanden tillämpliga, lär-domar kunna hemtas.

Bestyrelsen har föreslagit att den praktiska jordbruksinstruktören skulle antagas, entledigas och stå under inseende af Bestyrelsen, som äfven skulle för honom fastställa reseplaner och utfär-da förordnanden o. s. v. Men om emellertid en landtbruksstyrelse varder inrättad, anser Bestyrel-sen ifrågavarande instruktör böra sortera under denna styrelse, och att förty uti alla de paragra-fer af instruktionen, där det talas om "Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet" dessa ord bord utbytas mot "Landtbruksstyrelsen".

Några i de särskilda paragraferna af Be-styrelsens förslag till instruktion införda bestämmi-gar torde erfordra motivering eller förklaring u

öfver de synpunkter ofvanföre framhållits.

I § 2 har Bestyrelsen sökt formulera praktiska jordbruksinstruktörens åliggandan i öfverensstäm-melse med Jordbruks-Expeditionens anvisning samt det behof af handledning, som faktiskt gör sig gällande, särskildt inom de mindre jordbru-karenes krets. En del af hithörande arbeten, så-som t. ex. kartläggning, har ~~komiten~~ Bestyrelsen dock ansett in-struktören kunna åläggas endast i mån af hans förmåga. Bestyrelsen håller nämligen före, att full-ständig insikt uti sådana saker icke kan af in-struktören fordras, men att han, så långt hans för-måga däri sträcker sig, bör anses skyldig betjä-na sina rekvirenter. Sådant har därför ansetts böra i instruktionen upptagas samt närmare föreskrifter införas rörande slika arbetens ut-förande och ers-ättande.

Senare momentet af samma § har äfven tillkommit på grund af ett praktiskt behof, i det nämligen landtmannagillena ofta hafva svårt att finna lämplig person att ordna, leda och bedöma de täflingar i plöjning och dikning, som de vid si-na möten pläga föranstalta och som därförutan kom-me att sakna den betydelse för traktens jordbruk, slika täflingar annars i icke ringa grad ega.

– § 3. Bestyrelsen har ej ansett stationsorten för praktiska jordbruksinstruktören böra i instruk-tionen bestämmas, enär stationsortens lämplig-het kan vara beroende af vexlande omständighe-ter och särskildt däraf, under hvilken myndig-hets inseende han kommer att varda ställd.

– § 6 afser att reglera de förhållanden, som i motiveringen till § 2. framhållits, och är affattad i konformitet med § 10 uti Instruktionen för läne-agronomerna i Finland af den 31 mars 1876.

– § 8. För praktiska jordbruksinstruktören har Bestyrelsen föreslagit en förhöjning af det aflönings-

belopp, som allmänna plogінstruktören för när-
rande åtnjuter, och hvilket synts Bestyrelsen na-
lägt, sedan omfånget af hans arbeten blifvit i å-
sentlig grad ökade. Genom den sålunda föreslag-
ökningen af grundlönen till 2000 mark, samt de
reslagna löneförhöjningarna efter fem och tio å
tjänst af 250 mark hvardera gången, komme in-
struktören att slutligen erhålla en aflöning af
2500 mark om året, hvilket belopp dock vida un-
stiger länearpronomernas löneförmåner. Naturli
är att plogінstruktören Wallgren, som varit i tj
ända sedan 1860, kommer i åtnjutande af sistnä
da lönebelopp omedelbart efter det den nya in
struktionen blir för honom gällande.

— §9. I afseende å instruktören tillkomm
de resekostnadsersättning af kronan och dag
ning af rekvirent har Bestyrelsen likaledes ansett
vissa förändringar påkallade.

Allmänna plogінstruktören åtnjuter nu g
görelse för reseкostnader enligt elfte klassen i
seregementet af den 16 februari 1871, hvilket m
ligen kunde anses skäligt för en "plogkarl" enlig
1860 års instruktion, men som för en instruktör m
de af Bestyrelsen föreslagna funktionerna ick
mera kan anses öfverensstämmande med rättvi
och billighet. En sådan bör, enligt Bestyrelsens t
ke, icke ställas mera än en klass under länea
ronom, biträdande länearonom, länemejerist
och andra i åttonde klassen upptagna. Den ti
praktisk jordbruksinstruktör förvandlade plog
karlen synes därför böra länföras till nionde
klassen i gällande reseregementet.

Enligt instruktionen af den 28 november 1
åtnjuter plogkarlen af vederbörande rekvirent
dagspenning, beräknad efter arbetstimme
16 penni. Denna beräkningsgrund anser

Bestyrelsen olämplig och föreslår först att den prak-
tiska jordbruksinstruktörens tillerkännes af rekvirent
ett fixeradt belopp för arbetsdag, likasom fallet
är med statsagronomen, skogsinstruktörerna
och andra kringresande undervisare. Om detta
belopp bestämmes till två mark kommer det att
i det närmaste motsvara, hvad rekvirent nu beta-
lar åt plogінstruktören för en arbetsdag af tolf
timmar.

— §10. För praktiska jordbruksinstruktörens
årsberättelse har Bestyrelsen bibehållit den tabellari-
ska form, hvari plogінstruktören nu afgifver redogörel-
serna för sin verksamhet. Men på det att anmärk-
ningsvärdare erfarenheter och iakttagelser, som
af instruktören kunna under hans tjänsteutöf-
ning göras, måtte till gagn för andra vara kända,
har Bestyrelsen tillagt den föreskrift, som ingår i
andra momentet af denna paragraf.

I afseende å granskningen af praktiska
jordbruksinstruktörens reseräkningar har Besty-
relsen i §11 infört föreskrifter, som öfverensstäm-
ma med tillgången af den granskning allmänna
plogінstruktörens reseräkningar nu undergå.

— §13. För att undvika godtyckе vid och där-
af följande missnöje med debiteringen af ersätt-
ningen för instruktörens i §6 omtalade kartarbe-
ten, med mera, har Bestyrelsen uppgjort förslag
till taxa för desamma, hvarvid motsvarande för lä-
neagronomerna gällande taxa, intagen i instruktio-
nen af den 31 mars 1876, tjänat till ledning, och har Be-
styrelsen i allmänhet icke ansett sig däri böra göra an-
dra förändringar, än sådana, som betingats af det
numera införda metersystemet eller tillkommit,
för att erhålla jämnare penni-belopp.

Endast i afseende å en ersättningspost har
Bestyrelsen föreslagit en ringa minskning, i det Be-

styrelsen neds-att godtgörelsen för kartor för cirkulati
indelning och öppen afdikning till resp. 25 och 20 penn
från 30 och 24 penni, hvartill dessa poster enligt tax
för läneagronomerna skulle uppgå. Af karta-arbet
som kunna komma ifråga för den praktiska jor
bruksinstruktören, torde nämligen de sistnämda
vara de, för hvilka han mest kommer att anlitas
den mindre jordbrukaren, som mera än andra
i behof af att slika för hans ekonomi oundgängl
kartor medföra så litet kännbara utgifter som
ligt. Om såsom Bestyrelsen föreslagit instruktör
aflöning varder förhöjd, synes det ej heller obillig
att han skyldigkännes att för en något lägre ers
ning utföra ifrågavarande arbeten.

På Bestyrelsens för Finska Hushållningss
skapet vägnar:

Ferd. Jusélius.

Ernst Rönnbäck



af komiténs förslag, dock sålunda, att instruk-
törens löneförmåner och resekostnadsersättnin-
gar förhöjdes, till Jordbruks-Expeditionen ingif-
va ett sålydande förslag till instruktion för
en praktisk jordbruksinstruktör, nämligen:

Sign. Förslag № 2.

samt att motivera förslaget uti en skrifvelse
af följande innehåll:

Sign. Betänkande № 2.

§ 4.

Statsagronomen K. J. Forsberg hade
ingifvit det honom, på grund af Jordbruks-Ex-
peditionens skrifvelse af den 16 december 1891,
affordrade betänkandet rörande jordbruket
å Kustö gård och förhållandena vid därstä-
des inrättade privata fogde- och dejeskolor,
till hvilkas underhåll landthushållaren Uno
Bremer ansökt om bidrag af statsmedel.
Detta Forsbergs utlåtande, hvilket hos Be-
styrelsens ledamöter cirkulerat, ansåg Besty-
relsen gifva vid handen, att det såkallade
"fria jordbruket" därstädes hvarken till sin art
eller till det sätt, hvarpå det bedrifves, vore eg-
nadt att vara exempelgifvande för jordbruks-
elever, likasom äfven undervisningen såväl i
fogde- som dejeskolorna syntes lemna åtskil-
ligt öfrigt att önska. Då härtill kom att Fors-
bergs utlåtande icke kunde rubba Bestyrel-
sens iskrifvelse till Jordbruks-Expeditionen
af den 30 november 1891 framhållna åsikt om
ändamålsenligheten af lägre teoretiskt-
praktiska jordbruksskolor med endast ettå-
rig kurs, utan fastmer ytterligare ådagala-
de, att sålunda organiserade skolor icke
äro förtjänta af uppmuntran, beslöt Bestyrel-
sen att, jämte insändande af Forsbergs utlå-
tande till Jordbruks-Expeditionen, för sin del

på anförda skäl afstyrka bifall till agronomen Uno Bremers ansökan om understöd af allmännat medel för ifrågavarande skolor å Kustö gård.

§ 5.

Från Jordbruks-Expeditionen hade ankommit en sålydande skrifvelse:

Sign. Mustiala.

och beslöt Bestyrelsen att tillsända statsagronomen Forsberg en afskrift däraf samt förständiga honom att i behörig tid utföra däri omordade förrättning.

§ 6.

Från Handels- och Industri-Expeditionen hade skrifvelse af den 21 januari innevarande år ankommit med underrättelse att K. Senaten anbefallt guvernören i Åbo och Björneborgs län att likasom förut, jämväl under hvartdera af åren 1892 och 1893, på Bestyrelsens rekvisition låta utbetala de anslag af 7,200 mark om året, hvilka för nämda år tilldelats Sällskapet för slöjdkunnighetens främjande.

Då kamreraren anmälte, att i innevarande års anslag ~~redan~~ på grund af Bestyrelsens rekvisition vid årets början redan å härvarande räntери utbetalats, föranledde skrifvelsen icke till någon vidare åtgärd.

§ 7.

Sällskapet Aura Trägårdsvänner hade jämte bref af den 3 i denna månad insändt redovisning öfver användandet af det anslag, 800 ℳ, Sällskapet under år 1891 åtnjutit.

Då det, jämlikt Jordbruks-Expeditionens bref af den 16 april 1891, ankommer å Bestyrelsen att insända Aura Trägårdsvänners redovisningar jämte eget yttrande, beslöt Bestyrelsen att vid insändandet af den nu af-

Sign. Mustiala.

Jordbruks-Expeditionen
i
Kejserliga Senaten
för
Finland.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Helsingfors, den 21. Januari 1892.

Sedan Senats Förste Kammarförvandten A. Helander och Boställsinspektören A. Lindebäck, hvilka varit förordnade att anställa revision af Mustiala landtbruks- och mejeriinstituts förvaltning för senaste år, uti den af dem häröfver afgifna berättelse föreslagit, bland annat, att en utgård med ladugårdsbyggnad för omkring 60 nötkreatur jemte nödiga boningshus för ett par statskarlar och ladugårdsbetjeningen skulle anordnas å Isoniitty, institutet underlydande ängsskifte samt indragning af Skyttäla i institutets omedelbara närhet belägna torp, från hvilket en del egor skulle förenas med de till odling afsedda delarne af nämnda ängsskifte och återstoden såsom betesmark disponeras, äfvensom möjligen indragning af ytterligare tre emellan institutet och Kiihimäki utgård belägna torp samt utbyte af egor emellan dessa och några andra dylika lägenheter, har Kejserliga Senaten, som i princip godkänt förslaget om anläggning af förenämnde utgård och förty bemyndigat t. f. direktorn för institutet att under innevarande vinter för ändamålet anskaffa nödiga byggnadsmaterialier, velat

inhemta Statsagronomen K. J. Forsbergs
låtande ej mindre rörande omfånget och
çeringen af utgården än ock rörande öfriga
vanberörda frågor, hvarföre Forsberg eger
der nästkommande vår, såsnart bar mark
träder, besöka institutet för att efter samrå
med t. f. Direktorn Grotenfelt afgifva närmare
förslag i ämnet. Hvilket Jordbruks-Expe-
tionen, enligt Kejserliga Senatens beslut,
Bestyrelsen till kännedom och Statsagro-
men Forsbergs förständigande härigenom
dela.

G. v. Alfthan.

Samuel Segerstråle



gifna redovisningen framhålla, att föreningen genom sin verksamhet utan tvifvel främjat trägårdsskötseln i denna del af landet och förty syntes förtjänt af det understöd, som kommit densamma till del. I handläggningen af detta ärende deltog icke Bestyrelsens ordförande.

§ 8.

Slöjdläraren M. Ingman hade ingifvit en skrifvelse af den 28 sistlidne januari, däri han, i afseende å honom åliggande redogörelse för det anslag af 600 mark han såsom bidrag till sin slöjdskolas underhåll förlidet år åtnjutit, meddelade, att medlen blifvit använda till betäckande af en del af hyran för skollokalen, som uppgick till 1100 mark.

Denna skrifvelse skulle öfversändas till guvernören öfver Åbo och Björneborgs län, hvilken utbetalt statsanslaget mot erhållande af redovisning.

§ 9.

Teisko kommuns genom hrr C. G. Rostedt och Axel Tammelander ingifna ansökan af den 2 oktober 1891 om anslag från Sällskapets Ahlmanska Fond, hvilken ansökan vid Bestyrelsens sammanträde den 30 i samma månad under § 9 bordlagdts till detta sammanträde, föredrogs härå och efter det skriften upplästs sålydande:

Sign. Teisko.

lemnade sekreteraren följande upplysningar rörande Ahlmanska Fondens inkomster och utgifter under innevarande år. Enligt de kalkyler, som af honom och Sällskapets kamrerare uppgjorts, utgjorde årets beräknade inkomster ~~till~~ 11,400 mark. Om därifrån afdroges aflöningar och bidrag till Enskilda Fonden

med Fmk 3,456:40, återstode Fmk 7,943:60., hvar af hälften eller Fmk 3,971:80 kunde till skolända-mål användas. Nu utgjorde tidigare beslutna bidrag till folkskolor i de s. k. Ahlmanska socknarne 2,600 mark och kostnaderna för stipendiater i Sällskapets härvarande slöjdskola från nämda socknar uppginge, sedan numera endast 8 sådana antagits, till 800 mark. Summan af begge dessa poster utgjorde således 3,400 mark, och för skoländamål kunde alltså i årets budget upptagas ytterligare Fmk 571:80. Då emellertid nu gällande högre räntefot, hvars fortfarande under en längre följd af år icke kunde förutses, hade medverkat till förestående fördelaktiga kalkyl och dessutom en mindre summa städse borde reserveras för tillfälliga skoländamål, hade kamreraren och sekreteraren ansett att Teisko kommun icke kunde tilldelas ett högre årligt anslag än högst 400 mark.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen efter öfverläggning att vid plenum den 26 i denna månad för Sällskapet föreslå att för folkskolan i Teisko måtte från Ahlmanska Fonden beviljas ett årligt anslag af 400 mark, hvaraf 200 mark såsom bidrag till lärarens aflöning och 200 mark till bekostande af slöjdundervisning, hvilket anslag skulle utgå tillsvidare, så länge tillgångarne i Ahlmanska Fonden sådant medgåfve och undervisningen i skolan bedrefves på ett tillfredeställande sätt, särskildt i afseende å slöjden.

§10.

En af lärarinnan Sofia Hagman ingifven ansökan om bidrag från Ahlmanska Fonden till en af henne i Kangasala socken



D:Nr 324.
1891

Ankom den 5 oktober 1891.

Sign. Teisko

Keisarilliselle Suomen Talousseuralle!

Syyskuun 28 päivänä pidetyssä varsinaisessa kunnankokouksessa Teiskon kunta, kuten möytä liitetty pöytakirjan ote osoittaa, päätti allekirjoittaneitten kautta, vaikka Keisarillinen Suomen Talousseura jo kesäkuun 6 päivänä 1890 teki lopullisen päätöksensä kunnan anomuksen johdosta saada Ahlman vainajan testamenttirahastosta vuotuista apurahaa kunnan kansa-

koululle, kuinteukin vielä nöyrimmäst
hääntyä korkia-arvoisan Seuran lu
pyytäen että Seura ei jättäisi asiata
sillensä. Teiskon kunta nimittäin
pitää velvollisuutenansa yhä jatka
kirjevaihtoa, koska asia koskee oikeu
sia, joita toinen sukupolvi on toisel
sukupolvelta luovuttamattomina p
rivä. Siitä syystä ja koska Keisarilli
nen Suomen Talousseura yllä m
nitussa päätöksessään ei enää o
tahtonut kysymyksessä olevata o
keuttamme kieltää ja vaikuttam
sa siis nykyään on vaan asian ra
hallinen puoli, toivoisi Teiskon kun
että korkia-arvoisa Seura jalomielisesti
ja hyväntahtoisesti ottaisi järjesta
sensä Ahlman vainajan testamentto
rahaston käyttövaraiset varat sille ka
nalle, että Teiskokin tulisi Saamaan oiko
tetun osansa. Teiskossa lokakuun 2 p. 1891

Kunnioituksella

C. G. Rostedt  Axel Tammelander



inrättad skola, i hvilken äfven meddelades un:
dervisning i slöjd, kunde icke Cifallas för inne:
varande år, enär nämda Fonds tillgångar icke
ansågos medgifva sådant. Men då sekretera:
ren i sammanhang härmed framhöll, att det
stipendium för genomgående af kurs vid Säll:
skapets härvarande slöjdskola, som är an:
slaget att tilldelas en allmogekvinna i Kan:
gasala, möjligen till kommunens fördel kunde
framdeles användas till att bekosta några me:
dellösa elevers årsafgifter i fröken Hagmans
skola, så framt slöjdundervisningen därstädes
kunde anses någorlunda motsvara den, som
meddelades i Sällskapets slöjdskola, så beslöt
Bestyrelsen att tillskrifva distriktsinspektören
för folkskolorna i Tavastehus län, seminarii:
lektorn Olai Wallin med begäran om yttrande
rörande beskaffenheten af slöjdundervisnin:
gen i fröken Hagmans ifrågavarande sko:
la.

§ 11.

Piikkis Hushållsförening hade jämte
bref till Bestyrelsen ingifvit en till Handels-
och Industri-Expeditionen i K. Senaten ställd
ansökan om ett anslag till föreningens väfsko:
la af 1000 mark om året i 3 års tid, räknadt
från och med innevarande år, samt anhållit
att Bestyrelsen ville jämte eget förord insända
ansökningen till Senaten

Då ifrågavarande skola var inrättad
på en synnerligen lämplig ort, där en fordom
tiflig men numera aftagande väfnadsslöjd
borde så vidt möjligt ånyo uppdrifvas, samt då
skolan på ett lofvande sätt begynt sin verksam:
het, hvilket framginge af den berättelse Säll:

skapets sekreterare afgifvit öfver därstädes i slutet af förlidet år verkställd inspektion, ansåg Bestyrelsen skolan vara förtjänt att komma i åtnjutande af årligt statsunderstöd och beslöt förty att vid insändandet af Piikkis Hushållsförenings ansökan, förorda bifall till densamma, dock sålunda att anslaget beviljades till samma belopp, som K. Senaten den 6 november 1891 tilldelat en i Letala inrättad slöjdskola, eller 800 mark om året, samt med samma vilkor, som fästats vid anslaget till sistnämnda skola, eller att minst 200 mark om året skulle användas till anskaffande af väfstolar och annan arbetsredskap äfvensom modeller och skolmaterial, att undervisning i skolan årligen meddelades åt minst 10 elever samt att berättelse om skolans verksamhet och redogörelse öfver anslagets användning årligen borde afgifvas till Bestyrelsen, som vore villig att fortfarande hålla tillsyn öfver skolan. Till skrifvelsen skulle fogas sekreterarens förenämnda inspektionsberättelse.

§ 12.

Till svar å Bestyrelsens bref af den 21 sistlidne januari N:o 174, hade från postförvaltaren friherre W. Stjerncrantz ankommit en sålydande skrifvelse:

Sign. Höns.

Tillika anmälte sekreteraren att något svar från biträdande läneagronomen Torsell icke ankommit å Bestyrelsens bref af den 21 januari N:o 173 med begäran om anvisning på lämplig person, som kunde vara villig att inspektera friherre Stjerncrantz' hönsgård, men däremot hade t. f. boställsinspektören G. Aminoff härstädes, hvilken sysselsatt sig med frågor rörande

Dk 59.
1892.

Aakom den 14 febr. 1892

Sign. Höns.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Efter inhändigandet af Bestyrelsens för Kejs. Finska Hushållningssällskapet skrifvelse N:o 174. af den 21. sistl: Januari får ödmjukast jag afgifva följande

Berättelse:

Då jag under hela sistlidne sommar, då bästa arbetstiden i fjäderfä skötselns intresse hade varit, var i svisshet om Kejs: F. Hsptr beslut, å min framställning – lätt jag genast i Oktober omedelbart, då jag erhöll definitivt besked – uppföra en 30×15 fots byggnad med skjul, hufvudsakligast afsedd för större höns raçer till slagtdjurs afvel; jemte rymlig vind eller loft för rufhöns samt skjul och särskild inhägnad gård för de sistnämnde.

För bibehållande af raçerenhet (att icke

hade, gjorde jag mig af med, såsom varande om-
och olämpliga till spridning – hvilket jag förr har haft
äran meddela.

Då jag synnerligast kommer att fästa afseende v-
att anhålla kraftiga djur för afvelen – kommer d-
hufvudsakligast att bero på vårens anmälkande,
när klädkningsapparaten kommer att begynn-
sin verksamhet – dock troligen icke förr än sli-
af Mars eller början af April – då den frågot kom-
mer att arbeta till middagstiden – ty vinter ägg
äro aldrig så väl fröade, att desse skulle blifva kraf-
tiga produkter, om ock någongång till procenterna
lyckade klädkningar har kommit ske tidigt.

Wid 12 å 15. veckors ålder äro kycklingarne så
utvuxna att de saklöst kunna utdelas – så att
alltså den förda utdelningen, ifall oöfvervinneliga olyck-
ej ske, kan förväntas i Juli.–

I sammanhang med allt detta, får jag ödmjukast
inberätta, att jag för tillfället står i underhandling
med Ivonne Boudon här, om inlösen af en större
jordvidd, kanske nära 1 □ kilometers areal, hvilken
synnerligast skulle lämpa sig för kalkon och vå-
ten fogels odlingen.–

I händelse någon af Herrr Länsagronomer skulle
på sinnan resor, besöka orten – vore det en fägnad för
att ifall af besök, få utveckla och närmare på or-
och ställe få beskrifva och visa mina planer.–

Tacksam för K. S. Hushpts gunstbetygna tillmötesgående
för min innerliga strafvanda realisering, vågar jag ödm-
kast innesluta mig och min sak uti fortfarande gun-
stiga tanke och beskydd.–

Hinnerjoki den 1. Februari 1892.

W. Stjernqvist.

Såsom ordförande, hade äran Biskop Snellman

2 3/2 92
3.

hönsafvelen och uppgifvits ega för en ifrågava-
rande ändamål tillräcklig kännedom om de olika
hönsraserna, förklarat sig villig att företaga
den nödig ansedda inspektionsresan.

Med anledning af föreståendeskrifvel-
se och meddelanden beslot Bestyrelsen att, i hän-
delse agronomen Tossell icke innan medlet af
instundande mars månad föreslagit någon när-
mare Hinnerjoki bosatt person till anställande
af ifrågakomna inspektion, skulle t. f. bestäl-
inspektören Aminoff anmodas verkställa densam-
ma i slutet af månaden. Frågan om vidare
åtgärden med anledning af fröken Stjernqvists
ofvan intagna skrifvelse skulle upptagas till be-
handling först efter det resultaten af inspek-
tionen blifvit kända.

§ 13.

Från redaktionen af tidskriften Biet ha-
de en skrifvelse af den 10 i denna månad an-
kommit och upplästes sålydande:

Sign. Biet.

Då den af Biets redaktion utfärdade
inbjudningen till förenämda täflan:

Sign. Täflan.

gaf vid handen, att anmälningstiden till detta
gande dåri utgått den 15 i denna månad, be-
slöt Bestyrelsen att, innan vidare i saken tillgår-
des, inhenta upplysning af redaktionen om an-
talet af de personer, hvilka anmält sig såsom
täflande.

§ 14.

Från Folkupplysningssällskapet hade en
skrifvelse sålydande:

Sign. K. S. I.

samt ett tryckt cirkulär af följande inne-

håll:

Sign. K. S. II.

ankommit och beslöt Bestyrelsen tillsända Folkupplysningssällskapet profexemplar å de af Sällskapets skrifter för folket, af hvilka så stort lager funnes, att försäljning i annat än enstaka exekunde ifrågakomma, och skulle 25 % rabatt å priset för dessa skrifter beviljas. Tillika ville Bestyrelsen vid utgifvandet af nya folkskrifter tillsända Folkupplysningssällskapet profexemplar af desamma. Beträffande slutligen den i ofvanintagna skrifvelse begärda tillåtelsen att såsom "arkskrifter" reproducera Sällskapets därtill lämpliga publikationer, skulle Folkupplysningssällskapet meddelas, att Hushållningssällskapet icke utgifvit några uppsatser, som syntes lämpa sig för antydda publikationssätt. Skulle emellertid en eller annan af Sällskapets folkskrifter anses egnad att af Folkupplysningssällskapet såsom arkskrift reproduceras, vore sådant gärna medgifvet.

§ 15.

Sekreteraren i Satakunta Landbrukssällskap fil. mag. K. G. Ollonqvist hade i bref af den 19 i denna månad anhållit om upplysning huruvida får af ren Southdown ras kunde erhållas från någon egendom i Åbo omgifning. Till svar härå skulle meddelas, att får af angifna ras icke torde stå att erhålla i Åbo trakten, där fårafvel i mycket inskränkt skala bedrifves. Att å Wiurila egendom i Halikko socken finnes en större fårstam af dansk ras, som anses god, skulle i brefvet till hr Ollonqvist omnämnas för den händelse, att Satakunta Landtbrukssällskap icke bestämdt beslutit sig för

BIBLIOTHECA HELSINGFORS

Nr 58.
1892.

Ank. den 14 febr. 1892.

Sign. Biet. Helsingfors den 10. Februari 1892.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Då läflingar mellan mjölkande kor uti Amerika visat sig i hög grad gagna mjölkboskapsförädlingen, i det man här på grund af den smörmängd, resp. fetthalt, som mjölken af olika kor lämnat, begynt klassificera afvelsdjuren. Genom att städse till afvelsdjur använda endast sådana djur, som gifva en mycket fettrik mjölk, har denna värdefulla egenskap hos kostammarna med hvarje generation betydligt stegrats, så att Amerika för närvarande torde besitta de med hänsyn till mjölkens fetthalt utmärktaste afvelsstammar.

Emuruväl ernåendet af de bästa resultat, de högsta „smör-rekord", hos en del amerikanska djurägare äfven på detta område framkallat en sportsmässig täflan, så har dock å andra sidan härigenom hos det stora flertalet äfven ett lifligt intresse blifvit väkt för mjölkdjurens rationella utfodring, skötsel och vård, hvilket i sin mån återvärkat på mjölkboskapens förbättring och därmed jämväl på ladugårdsskötselns ekonomiska utbyte.

däraf 3 ganska stora, jämte tambur kunde från 1sta nästkommande juni erhållas i fotografen K. J. Schoultz' nyligen inköpta gård (f. d. friherre S. W. v. Troils) i hörnet af Stora Tavast- och Gertrudsgatorna, emot en årlig hyra af 1,650 mark, såvida kontrakt på 4 år uppgjordes. Tillika meddelade sekreteraren, att handlanden

Medan hos oss ämn i allmänhet 25 á 30 kg he
mjölk torde erfordras till produktionen af 1 kg sm
kor i Amerika, tack vare ofta förekommande k
lingar mellan mjölkande kor, detta förhållande
ligt motbragts, så att 1 kg smör därstädes fram
af 20 kg helmjölk och däröfver. Redaktionen
därför trott, att dylika täflingar äfven förtjäna
att varda införda i vårt land, dels emedan de antagligen
skulle hos en del af våra djurägare framkalla benägenheten
att uppdraga högtmjölkande kostkor med fö
rik mjölk, dels emedan därigenom ett större intresse i allmänh
skulle väckas för boskapens rationella utfodring, sk
sel och vård. Deltagandet i en dylik täflan förut
nämligen hos djurägaren en noggrann kännedom
hvarje enskild djur inom hjorden, ett adekvat
dömn af olika foderämnens större eller mindre
lande på mjölkmängd och fetthalten hos mjölken
själfva skötselns och vårdens inverkan på djurets
befinnande och produktionsförmåga.

Det är med fast afseende härå red. inbjudit lan
djurägare att deltaga i en allmän täflan mellan m
kande kor under en tid af 7 dygn, hvarunder dagliga
mjölkningar verkställas. Under ett dygn af försöksv

vår torde kunna anses medelmåttig, än för att ungdj
na kas icke torde stå att erhålla i Åbo trakten,
där fäavel i mycket inskränkt skala bedrif-
ves. Att å Finnila egendom i Kalikis socken
finnes en större förstam af dansk ras, som
anses god, skulle i hänseende till hr Ollonqvist
omnämnas för den händelse, att Satakunta Landt-
brukssällskap icke beträndt beslutit sig för

bör för kontrollens skull profmjölkningarna verkställas
i närvaro af sakkunnig och juste tillförlitlig person, som
tillika äger uttaga ett medelprof af dagens produktion,
omhänderhafva dess inneslutning uti glasflaska, som förseglas,
samt öfvervinnande tid använd kontrollstation. Sedan resp.
deltagare täflingen under försäkran om full sanningsenlighet
insändt uppgifter öfver profmjölkningarna under försöks-
veckan, fastställes af prisnämnden på grund af resp. analyser
och af vederb. kontrollanter utfärdade intyg smör-(fett-)utbytet för veckan för de täflande kornen och kofflockarna.

Det af red. i samråd med packnän uppställda program-
met för täflingen möjliggör sålunda deltagande i täflan,
utan några omflyttningar af djuren, som af resp. ägare
kunna på det bästa sätt omhuldas, medan kontrollen
äfven torde förebygga hvarje försök att genom falska upp-
gifter vilseleda prisnämnden.

Under förutsättning att Nyländska finska Hushållnings-
sällskapet önskade uppmuntra ett allmännare deltagande
i ofvanberörda täflan, får redaktionen härmed öfverlämna
det inbjudna Sällskapet att anslå ett eller flere tillkom-
mande pris till de af redaktionen utsatta priserna, hvarigenom
täflingen tvifvelsutan kommer att omfattas med större intresse,
och att utse en representant i prisnämnden.

Redaktionen af Bidr.
genom Johannes Hjernström.

däraf 3 ganska stora, jämte tamburr kunde på
sista nästkommande juni erhållas i fotografen
K. J. Schoultz' nyligen inköpta gård (f.d. fri-
herre S. W. v. Troils) i hörnet af Stora Tavast- och
Gustafsgatorna, emot en årlig hyra af 1,650 mark,
såvida kontrakt på 4 år uppgjordes. Tillika
meddelade sekreteraren, att handlanden

# Inbjudning

till

# En amerikansk täflan mellan mjölkande kor.

11

Härmed får Redaktionen af Biet vördsamt inbjuda ärade djurägare i landet till deltagande i en allmän täflan mellan mjölkande kor. Täflingen, som varar 7 dygn, försiggår under tiden från 1 mars intill 30 april efter enhvars fria val och sker på två skilda afdelningar med kor, som mjölkat minst 30 dagar efter senaste kalfning. Korna profmjölkas dagligen 2—3 gånger, mjölken väges för hvarje gång och för hvarje ko särskildt, hvarjämte resultatet antecknas uti ett profmjölkningsregister. — För att konstatera mjölkens fetthalt böra profmjölkningarna under en dag af försöksveckan värkställas i närvaro af antingen statsmejerist, länemejerist, statsagronom, läneagronom, landtbruksingeniör, jordbruksskoleföreståndare, mejeriskoleföreståndare (resp. lärare), eller annan fullt trovärdig och sakkunnig person, som utaf samma dags profmjölkningar uttager ett genom noggrann omblandning erhållet säkert medelprof, hvilket af honom slås i glasflaska som förseglas, förutom att sedermera ofördröjligen enligt framtida närmare föreskrift insändas till behörig undersökningsanstalt. Från ladugård, som täflar i afd. I och II böra således två mjölkprof, det ena för enskild ko och det andra för hela flocken afsändas. Profmjölkningsregistret, om hvars fulla sanningsenlighet försäkran bör afgifvas, jämte af ofvan omnämd, sakkunnig person utfärdadt intyg rörande proftagningen insändas till redaktionen före 15 maj.

*Afdelning I.* Inom denna afdelning täfla enskilda kor och tillfaller den ko, som under resp. täflingsvecka lämnat *den största*, på grund af analys fastställda, *viktsmängd smör (fett)*

hederspriset (eventuelt resp. tillskottspris), utgörande 11 årgg. af Biet, elegant inbundna.

*Afdelning II.* Inom denna afd. täfla flockar, bestående af 3—5 kor. Här tillfaller den kollock hederspriset (eventuelt resp. tillskottspris), som under försöksveckan gifvit *den största viktsmängd smör (fett)*. De enskilda djuren täfla samtidigt äfven inom afd. I. Det af redaktionen anslagna hederspriset för denna afdelning utgöres af 11 årgg. af Biet, elegant inbundna, jämte *Smç* 50.

De personer, som önska deltaga uti täflingen, behagade fördersammast och hälst före den 15 februari anmäla sig hos redaktionen.

Herrar Direktor, Fil. dr G. Grotenfelt, Statsmejeristen A. Voss-Schrader och Konsulenten A. Rosenberg hafva benäget åtagit sig att fungera såsom prisnämd, och skall resultatet af täflingen samt prisnämdens utslag i sinom tid delgifvas Biets läsare. — Önskligt vore, att resp. deltagare i täflan äfven skulle väga alt det foder, som djuren erhålla under försöksveckan, hvarigenom täflingen blefve ännu intressantare.

---

De Hushållnings- och Landtbrukssällskap samt Landtbruksgillen, hvilka målsända önska uppmuntra ofvanberörda täflan får redaktionen härmed ödmjukast inbjuda, att hvarje för sitt värksamhetsområde anslå ett eller flere tillskottspris till de af redaktionen utfästa prisen, hvarigenom täflingen antagligen komme att omfattas med större intresse i olika landsdelar af landet. Resp. sällskap, som sålunda understöda täflingen, äga utse hvar sin representant, som då inträder i prisnämden.

Helsingfors i januari 1892.

**Redaktionen af Biet.**

---

ra ras icke torde stå att erhålla i Åbo trakten, där fårafvel i mycket inskränkt skala bedrifves. Att å Hirvila egendom i Kalikko socken finnes en större fårstam af dansk ras, som anses god, skulle i brefvet till hr Ollongvist omnämnas för den händelse, att Satakunta Landtbrukssällskap icke beständigt beslutit sig för

Helsingfors Boktryckeri-Aktiebolag 1892.

---

Sekr. K. S. L.

Suomen Talousseura
Turussa.

Kaunan naitiskuriseuran kehkäsiin kuuluu kyytiä, kaunakajuisen ja kelpoluonteisen kirjallisuuden ystäviä ratkaisun ja esitöimineen. Niillä kuvia seuraamme tähän ohessa kirjoituksen tästä kehkäsäänä vuosikaudesta i Liene Teidän kuin kaikkien rekonaan kuulumaton. Että kuvien ja käytännön elatuksen muutoksen ja käytännön elatuksen muutoksen nämä yhtäläisyydet ja eroavaisuudet, niitä seuraamme jotkuinkin tarkasti kuvissa ja niiden kajeutumisen suhteen pelkä ne kuvat eikä kehnoudesta varoittaa. Kuvat eikä väärinkäsitöksiin. Kuvat eikä kehkäsiin kuvat eikä kehnoudesta varoittaa. Seuraamme kaikki kehkäsiä ehdollisesti

Kokous pidettiin asiassa muun myös
yhdistyksen alotteesta annetun perusta-
mis-sääntöjen vahvistamista varten, jonka vält-
tämätön tarkoitus oli, että Yhdistyksen
nimellä kokouksia pidettäisiin
suotuisa ajankohta kauniista
kirjallisuudesta kaikkialla;
mutta
annettiin kaikkien
siitä erovaisille: Sanjaan vain kuulua
8 ja 16 viereisiä ulkokaisia, "ellei sitä"
sekä muutakuin sitä suomalaista,
jotka karsiakaan niin maatalouteen eli
arkkiinaa käällaisen kirjallisuuden
varsinaisille tarkoituksille, maaseutulais-
kirjastoille. Kuluttajille ym.
niin huokeilla ehdoilla että niiden myy-
misen jälkeen kannattaman.
Mutta ei ole tahdottu käätä aikomusta
kokoukseen kunnollisesti, kaupitse saa
tamme kaikkien kokousten aikoi-
ja tulevaan kirjallisuuden kannattajien
kokouksia myötävaikuttaa. Jaakko
kaikkia yhteisiä ja tarvitaan kuulua

kirjoitukseen ei ole niinkään kehno
jotka alatte löytää, ja nimenomaan nämä
kuitenkin pitäisi olla, jotka kaikkein
mielenmenin kertomuksen muodon
puolesta, jotka varmimmin saavuttaisi
sitä arvoja kuuluisa suosiota. Seuraavan
on minulle annettu toimeksi käännöstä
Teidän puolestanne pyytämättä, että
valitsemalla myötävaikuttaisitte
edistäisitte koko kauppaamme. Se on,
ja kuuluisuus, jotka toivottavasti tei,
dän työtaan kuuluvat kirjoituksen
näin julkaistuina voisivat saavuttaa,
varmasti Teidänkin kaupoillenne edis-
täisi, joten yhdessä toimimme kuol-
kaisivat ruusuampia kuolemia kuin
jos edellään vain erikseen toimimme.
Pyydämme siis että hyvänlaatuisella
meille tämänsisältöä sanomaisia työ-
aiamme kuuluvia ja tarjoutuisi kaikki
tiedonantoja, jotka arvelutte kaikki
kuuluisi julkaistaviksi; jotka

Om kvarge hållet föredrag.

§ 17.

Den af agronomen Arno Reuter författa-
de afhandlingen "Om potatis", afsedd för 1893
års Almanack, hade bland Bestyrelsens leda-
möter cirkulerat och godkändes med vilkor att den-
samma genom lämpliga utelutningar af Reu-
ter förkortas samt att den i stilistiskt afseen-
de skulle af sekreteraren undergå nödig
retouchering.

§ 18.

Med anledning af den vid senaste sam-
manträde under paragraf 27 väckta frågan
om möjligheten af väfnadsafdelningens i
Hälsokapets slöjdskola utvidgande, meddela-
de sekreteraren att en större lokal af 8 rum,
deraf 3 ganska stora, jämte tambur kunde från
1ste nästkommande juni erhållas i fotografen
K. J. Schoultz' nyligen inköpta gård (f.d. fri-
herre S. W. v. Troils) i hörnet af Stora Tavast- och
Gretsdsgatorna, emot en årlig hyra af 1,650 mark,
såvida kontrakt på 4 år uppgjordes. Tillika
meddelade sekreteraren, att handlanden

ra ras icke torde stå att erhålla i Åbo trakten,
där fårafvel i mycket inskränkt skala bedrif-
ves. Att å Wirila egendom i Kalikko socken
finnes en större fårstam af dansk ras, som
anses god, skulle i hänseende till hr Ollongvist
omnämnas för den händelse, att Satakunta Land-
tbruksällskap icke beslutit sig för

ohenna lisäämme, että meidän hyvällä
aikamme vaikaan nuriakin käsikirjoi-
tuksia ja maksamme niistä kirjoit-
taja palkkion sekä varustamme ne
tarpeellisilla kuvilla.

Toivaen että tämä ehdotus saa-
vuttaa Teidän hyväksymisenne ja
sen kautta molemminpuoliseksi
eduksi Teidän ja Kansanvalistuksen
ran välillä yhteistyö kaikki saadaan
aikaan jiirrän

Kunnioituksella
Art Granfelt
Kansanvalistus-seuran sihteeri

*Kansakirjastojen perustamisen ja ylläpitämisen tärkeyttä on ryhdyttävä enemmän huomaamaan ja Kansanvalistusseura tunnustaa puolestansa velvollisuudekseen kaikin voimin niitä strebsyrientoja edistää, sekä kirjojen valinnan että ostoisen välittämisen kautta. Mutta nopeata ja tarkkaa toimia, jota jo kaikkialla vaaditaan ja elämän ajoitusmaailmassa, ei seuran käy harjoittaminen muulla ehdoin, kuin siten että kaikki itsellensä oman. varaston kansakirjastoihin sopivaa kirjallisuutta. Seuran toimikunta on senlähden nyt päättänyt kääntyä herrojen kirjanikustantajien puoleen pyytmällä, että sille suotaisiin oikeus tehdä kirjallaukisensa suorastaan heillä, ja että sille myönnettäisiin samat edut kuin muille jälleenmyijille, kun ottavat kiinteätin kauppaan tai rahalla ostavat.*

*Seuran ajatuksena ei ole pitää tilaelliset varastoa kaikista uutuista kirjallaupan alalla; mutta sellaisesta kirjallisuudesta, mitä tunnetaan hyväksi ja kansakirjastoihin sopivaksi, se aikoo pitää pysyvästi varastoon, ja paineltujen luetteloen kautta se aikoo panna kirjastojenhoitajat kaikkialla maassamme tiedustuksen tekemään, mitä seuran välityksellä voi saada. Tällä tavoin se luulee voivansa kuitenkin varmaan*

KANSANVALISTUS-SEURA
HELSINGISSÄ.

M. M.

kan kunge kallet fruedag.

§ 4.

Den af agenturen Arvo Reuter författa-
de afhandlingen "Om kotatio", afvedd för 1893
års Alumnapris, hade blandt Bestyrelsens leda-
möter svårigast att godkänner med vilken att den
samma genom lämpliga utelutningar af Rev.
ter förkortas samt att den i stilistiskt afseen-
de skulle af sekreteraren underkastas nödig
rättelse.

§ 18.

Med anledning af den vid senaste sam-
manträde under punkt 22 väckta fråga
om möjligheten af utfärdandet af 8 num-
dagt 3 januari stora, jämte tavlor hvarje försedda
lätt matkammande juni månader i fotografisk
K. F. Schantz' myllingen inköpta pad (f.d. fri-
herre P. W. v. Troils) i Lunet af Stora Tavast-och
Gatudistrikten, emot en årlig hyra af 1,650 mark,
häfda kontraktet på 4 år uppgjordes. Tillika
medelade sekreteraren, att kandidaten

ja lisätyn menekin paraimmalle kansantajuiselle kirjallisuudelle, mitä maassamme kustannetaan.

Koska tämä toimihaara vaatii työtä ja tarkkuutta, täytyy meidän asettaa se täydelle asioimiskannalle, ja sentähden ei käy meidän välittäminen muiden kirjojen myyntiä kuin niiden, joista saadaan niin suuret edut, että omat kustannuksemme peitetään.

Jos te katsotte tämän Seuramme yrityksen kannatusta ansaitsevan, pyydämme Teitä hyväntahtoisesti lähettämään meille kappaleen uusimmasta inventari-luettelostanne, ynnä ilmoituksen ehdoistanne.

Kunnioituksella
KANSANVALISTUS-SEURA.
A. A. Granfelt.

Helsingissä, Suomalaisen Kirjall. Seuran kirjapainossa.

[illegible] skulle [illegible], [illegible] för [illegible] angef-
na ras icke torde stå att erhålla i Åbo trakten,
där fårafvel i mycket inskränkt skala bedrif-
ves. Att å Wiurila egendom i Halikko socken
finnes en större fårstam af dansk ras, som
anses god, skulle i brefvet till hr Ollonqvist
omnämnas för den händelse, att Satakunta Landt-
brukssällskap icke bestämdt beslutit sig för



Southdown rasen.

§ 16.

Sedan på förfrågan biträdande läneagronomen C. F. Lindholm skriftligen samt agronomen Arno Reuter muntligen för sekreteraren förklarat sig villige att hålla populära föredrag i landtbruk, den förre på Åland och den senare i Egentliga Finland, beslöt Bestyrelsen anmoda Lindholm att hålla 8 och Reuter högst 20 sådana föredrag, och skulle godtgörelse för desamma enligt träffad öfverenskommelse utgå med 30 mark åt Lindholm och 40 mark åt Reuter för hvarje hållet föredrag.

§ 17.

Den af agronomen Arno Reuter författade afhandlingen "Om potatis", afsedd för 1893 års Almanack, hade bland Bestyrelsens ledamöter cirkulerat och godkändes med vilkor att densamma genom lämpliga uteslutningar af Reuter förkortas samt att den i stilistiskt afseende skulle af sekreteraren underkastas nödig retouchering.

§ 18.

Med anledning af den vid senaste sammanträde under paragraf 27 väckta frågen om möjligheten af väfnadsafdelningens i Sällskapets slöjdskola utvidgande, meddelade sekreteraren att en större lokal af 8 rum, däraf 3 ganska stora, jämte tambur kunde från 1sta nästkommande juni erhållas i fotografen K. J. Schoultz' nyligen inköpta gård (f.d. friherre S. W. v. Troils) i hörnet af Stora Tavast- och Gertrudsgatorna, emot en årlig hyra af 1,650 mark, såvida kontrakt på 4 år uppgjordes. Tillika meddelade sekreteraren, att handlanden

C. L. Salviander medgifvit uppsägning till den 1ste juni af den lokal i hans vid Nylands-gatan belägna gård, som Sällskapet till den 1ste juni 1893 upps: hyst för den afdelning af Sällskapets slöjdskola som omfattade sömnad, halmarbete, m.m. Om lokalen i hr Schoultz' gård blefve hyrd, borde väfafdelningen ditflyttas, när sådant medgåfve en utvidgning af 8 à 10 väfstolar, och den andra afdelningen inrymmas i skollokalen i Sällskapets gård, hvilken sistnämnda lokal dock ej fleare än de tvänne stora rummen åt gatan bekväm: des för slöjdskolan, under det att det afplankade rummet åt gården kunde uthyras åt biträdande lärarinnan kaptenskan Hjorth, som förklarat sig villig ditflytta, om rummet kunde till skälig pris åt henne afstås. Bostad åt föreståndarinnan kunde bekvämligen beredas i Schoultzska gården, där äfven ett mindre rum kunde användas till välbehöfligt lagerrum.

Sekreteraren framhöll vidare att, i händelse af väfskolans utvidgande behöfdes därtill följande nya inventarier:

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3 väfstolar med tillbehör | à 70 mf | = | Fmf 210. |
| 5 d: d: | à 45 „ | = | „ 225. |
| 4 spolrockar | à 20 „ | = | „ 80. |
| 4 nystfötter | à 3 „ | = | „ 12. |
| 2 rullbänkar | à 3 „ | = | „ 6. |
| 8 sty spännare, större o mindre | | = | „ 20. |
| 8 „ lampor | à 12 „ | = | „ 96. |
| Diverse, förslagsvis | | = | „ 51. |
| | | | Fmf 700. |

Med anledning af förestående, beslöt Bestyrelsen efter öfverläggning:

att uppsäga lokalen i handl. Salviandrs gård,

att uppbyra lokalen i fotografen Schoultz' gård,



23/2 92
4.

att från instundande hösttermin flytta väfnadsafdelningen till sistnämnda lokal och därstädes upplåta bostad för slöjdskolans föreståndarinna,

att inrymma slöjdskolans andra afdelning i Sällskapets eget hus,

att därstädes uthyra fönt omtalade rum åt gården (till kaptenskan Hjorth) jämte värme och lampolja för en hyressumma af 150 mark, med skyldighet för lärarinnan Hjorth att hålla tillsyn öfver skollokalen,

att anslå 700 mark till nya inventarier för väfskolan, samt

att i förslaget till innevarande års budget observera icke allenast denna summa utan äfven de förhöjda kostnader till hyra, ved och lyse, som blefve en följd af utvidgningen och den större lokal, Bestyrelsen beslutit upphyra.

§ 19.

En af agronomen Uno Bremer hos sekreteraren gjord muntlig framställning om att tillverkningar från Sällskapets slöjdskola skulle lemnas till försäljning i kommission uti den handel, som på föranstaltande af Egentliga Finlands mindre landtbrukares sällskap härstädes inrättats, blef af Bestyrelsen afböjd.

§ 20.

Till protokollet antecknades att följande ärenden blifvit genom cirkulation afgjorda:

Sign. Letala.

och hade sålunda följande arbetsordning:

Sign. Arb. ord.

blifvit för Letala slöjdskola godkänd att gälla under innevarande termin.

§ 21.

Från folkskollärareen Johan Tuorinen i

Letala hade bref af den 19 januari ankommit med underrättelse att direktion för Letala slöjdskola blifvit utsedd och däri invalts Wuoriner sjelf till ordförande samt landthushållaren J. Ahlman, pastor A. Auer och bonden Viktor Heikkilä till ledamöter; hvilket här antecknades.

§ 22.

Sekreteraren meddelade, att sedan kaptenen Carl Sundman i bref af den 3 i denna månad rekvirerat Sällskapets träskomakare att lemna undervisning vid Kuopio stads fattiggård, i nämda stads folkskolor, vid Leväis jordbruksskola samt å Rauhanlahti egendom i Kuopio socken samt förbundit sig att där för erlägga af Bestyrelsen bestämda kostnader, hade sekreteraren, jämlikt Bestyrelsens beslut under § 11 af protokollet för den 21 sistlidne januari, förordnat träskomakaren Silén att den 15 dennes afresa till Kuopio och där dröja en månads tid. Åtgärden gaf ej anledning till någon påminnelse.

§ 23.

Från landtbrukaren G. F. von Fieandt å Saksala i Padasjoki hade ansökan om biträde af Sällskapets träskomakare ankommit, och anmodades sekreteraren meddela hr v. Fieandt att Silén kunde förordnas att på återväg från Kuopio besöka Padasjoki, såframt sökanden förbunde sig att erlägga den förökning i resekostnaderna, som därigenom förorsakas, d. v. icke allenast landsvägaskjutsen från och till station å jernvägen utan äfven pris-differensen mellan direkt jernvägsbiljett Kuopio - Åbo och de två biljetter, träskomakaren måste lösa i händelse han på vägen komme att uppehålla sig i Padasjoki.

Sign. Letala.

## Cirkulations memoriäl.

Bilagda arbetsordning för slöjdskolan i Letala har i dag ankommit, för att af K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse fastställas, och då ärendet icke kan blifva hvilande till nästa sammanträde, anhåller jag härmed att det måtte afgöras genom cirkulation och får för min del föreslå att arbetsordningen, ehuru nog summarisk, måtte för denna termin godkännas, men skoldirektionen tillika anmodas att, i samråd med den föreståndarinna, som kommer att antagas, samt på grund af den erfarenhet, som under vårterminen kan vinnas, i sinom tid ingifva ett mera detaljeradt förslag till arbets- och undervisningsplan för skolan.

Nedanföre torde benäget antecknas, huruvida detta förslag godkännes eller icke.

Åbo den 22 januari 1892.

[illegible] Rönnbäck

Sällskr ordf., hofrättsråd Björkman: enl. med sekreterarens om hans förslag.

Bestr ordf., borgmäst. Juselius: godk. sekr. förslag.

" ledn., assessor Backmansson: Dito dito Dito

" " godsegaren Hedenberg: godk. sekr. förslag R. Hg

" " forstmäst. van Haartman:

## Sign. Arb. ordn.

Työjärjestelmä Laitilan Käsityö-Opistolle Kevätoppijaksona 1892.

Päivän toimet jokaisena arkipäivänä aloitetaan ja lopetetaan rukouksella.

Koulutoimet kestävät kello 8sta kello 12 edellä puolenpäivän ja kello 1destä kello 4jään jälkeenpuolenpäivän, joka aika yksistänsä käytetään käsitöiden opetukseen. Silloin kun luennoita saadaan toimeen pidetään ne kello 4stä 5teen jälkeenpuolenpäivän.

Koska Johtokunnan mielipiteen mukaan ei voida kaikenlaatuisia koulussa opetettavia käsitöitä tehdä pakollisiksi kaikille oppilaille, vaan on riippuva kunkin oppilaan taipumuksesta, kehityskannasta ja halusta ei voitane määrätä eri tunteja kunkinlaisten käsitöiden opetukselle.

Laitila Tammikuun 19 päivänä 1892.

Johan Wuorinen.

A. Auer. J. Ahlman.

Viktor Heikkilä.

§ 24.

Trädgårdsmästaren W. Wallenius' berät-
telse för 1891, som hos Bestyrelsens ledamöter
cirkulerat, hade icke gifvit anledning till någon
anmärkning.

§ 25.

Biträdande länsagronomen A. Tor-
sells från cirkulation återkomna berättelse om
de populära föredrag i landtbruk, han under
förlidet år hållit, föranledde icke till någon åt-
gärd.

§ 26.

Ploginstruktören G. Wallgren hade in-
gifvit berättelse om den resa i Sverige han med
bidrag af allmänna medel förliden sommar
företagit. Denna berättelse, som redan cir-
kulerat, beslöt Bestyrelsen insända till Jord-
bruks-Expeditionen i K. Senaten.

§ 27.

Sekreteraren anmälte, att under går-
dagen ankommit berättelsen om verksamhe-
ten vid Wiurila-Mustamäki mejeriskola un-
der senast tilländalupna läroår. Med anmärk-
ning att berättelsen bort inkomma innan ja-
nuari månads utgång och sålunda äfven i år
förskjutits långt utöfver föreskrifven tid,
beslöt Bestyrelsen ställa densamma på cir-
kulation.

§ 28. i Bestyrelsen

Från ordföranden för den ambulatori-
ska mejeriskolan i Ahlmanska socknarna, god-
egaren E. Kingelin, hade en sålydande skrif-
velse ankommit:

Sign. Kingelin.

Innehållet af denna skrifvelse skulle vid instun-
dande plenum meddelas Sällskapet och anses

Bestyrelsen för sin del ~~att~~ intet hinder möta, ~~för~~ att det till skolans underhåll åren 1892 och 1893 beviljade anslaget skulle i stället utgå under 1893 och 1894. Dock borde skolbestyrelsen innan utgången af januari 1893 anmäla huruvida anslaget under året komme till användning, så att detsamma i slikt fall måtte kunna i Sällskapets budget för sistnämnda år upptagas.

§ 29.

Den från sammanträdet den 21 sistlidne januari hvilande frågan om vidare inköp af länsagronomen A. Sjöströms arbete om landtmannabyggnader, upptogs nu till afgörande och beslöt Bestyrelsen att utöfver förut inköpta 25 exx. ytterligare rekvirera 50 exx. eller 35 på finska och 15 på svenska språket.

§ 30.

På grund af ett till sekreteraren ankommet bref från doktorn Gösta Grotenfelt, beslöt Bestyrelsen ändra sitt den 28 december 1891 under § 15 i protokollet, fattade beslut därhän, att de clicheer, som af honom lånats för en del af teckningarne till skriften om hållbarheten hos ladugårdsprodukter icke för närvarande behöfde för Sällskapets räkning anskaffas. Härom skulle doktorn Grotenfelt underrättas och ville Bestyrelsen tillika framhålla, att Bestyrelsen jämlikt doktor Grotenfelts löfte i förenämnda bref, räknade på hans bistånd för anskaffande genom lån eller på annat sätt af motsvarande clicheer när sådana framdeles komme att för en ny upplaga af boken behöfvas.



Dr N 57. 1892.

Sigm. Kingelin. Anh. den 13 febr. 1892.

Till Sekreteraren för Kejs. Finska Hushållnings Sällskapet
Herr Ernst Rönnbäck
Åbo

Härnedan skall jag till Kejs. Finska Hushållnings Sällskapet vördsamt aflägga berättelse om den af Sällskapet understödda ambulatoriska Mejeriskolan i de s. k. Ahlmanska socknarna, huru den under sitt första arbetsår verkat och fyllt sin bestämmelse.

Sedan ett antal landtmän från Tammerfors stad omgifvande socknar å ett sammanträde derstädes den 25 September 1890, beslutit inrättande af en ambulatorisk Mejeriskola, som skulle ha till uppgift att bereda ortens qvinliga ungdom tillfälle till inhämtande af insigter uti förbättrad ladugårds- och mejeriskötsel, och till skolans direktion utvalt landthushållarene Kaarle Tavela, Kaarle Mäkkylä, August Peltonen, Kaarle Leuku och undertecknad, och sedan K. F. Hushållnings Sällskapet på derom gjord ansökan för skolan beviljat ett årligt anslag af 700 mark i tre års tid för aflönande af lärarinna, kunde skolan påbegynna sin verksamhet den 20 Januari förlidet år å Ania Heikkilä rusthåll i Vesilahti socken med intagande af sex elever. Kursen afslöts derstädes den 26 mars med sedvanlig förevisning

§ 31.

Sekreteraren meddelade att endast förlagsfirman Södeström & C:o i Helsingfors gjort anbud å de 400 exkl. af G. Gratenfelts skrift "Om hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör", som Sällskapet utbjudit till försäljning. Anbudet, som innehöll tvenne alternativ, var af följande lydelse:

Sign. S. & C:o.

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen antaga anbudet enligt första alternativet.

§ 32.

Sekreteraren anmälte, att början af manuskriptet till den skrift om ångmaskin, som på uppdrag af Sällskapet utarbetades af professor O. M. Reuter, ankommit och aflemnats till tryckeriet, samt framhöll att upplagornas storlek nu borde bestämmas, och beslöt Bestyrelsen att låta trycka skriften i 800 exkl. på svenska och 500 exkl. på finska. Till såväl den svenska som finska upplagan skulle bifogas en af professor Reuter utarbetad karta, utvisande ångmaskinens geografiska utbredning i landet under olika färjningsperioden, hvilken karta, enligt meddelande från prof. Reuter i bref till sekreteraren komme att kosta 155 mark för 1300 exkl. Tillika beslöt Bestyrelsen godkänna det af prof. Reuter betingade författarehonoraret af 100 mark för tryckark med skyldighet för honom att utan särskild ersättning låsa första korrektutket till den svenska upplagan.

§ 33.

På framställning af prof. Reuter beslöt

Bestyrelsen att på Sällskapets bekostnad, sätta honom i tillfälle att under instundande sommar två à tre veckor uppehålla sig i trakter, där ängsmasken komme att uppträda, för att anställa forskningar rörande ämnet ej blott i fält da eller ock i detaljer rörande insektens biologi samt experiment med utrotande af ängsmasken medels spridande af parasitbacciller och insekt-dödande svampsporer. De af prof. Reuter uppställda villkoren: ersättning för reskostnader samt 16 mark i dagtraktamente, godkändes häruppå af Bestyrelsen.

§ 34.

Boställsinspektören Aug. Wartiainen hade insändt en räkning å Fmk 293:12, hvilken summa, på grund däraf att den af Wartiainen för Sällskapets räkning verkställda bearbetade nya öfvers-ättningen af Arrhenii landtbruksparaktikas 1sta del i tryck upptagit ett större arkantal än först beräknats, tillkomne honom utöfver hvad han först i ansökan uppskrivit.

Då den af hr Wartiainen gjorda uträkningen befans riktig, utanordnades förenämnda summa.

§ 35.

På framställning af länemedjenekamrer Salvin beslöt Bestyrelsen vid instundande plenum den 26 i denna månad föreslå nedannämnda personer till följande belöningar, nämligen:

1. Bonden M. Kistimäki i Nousis för välskött kreatur, en sats mjölkkärl, bestående af uppsättnings så med sil, tvänne gräddsättningssåar, mjölkkanbane, skumslef, termometer och kvantglas;



2. Bonden M. W. Suominen – Vaasa i Masku kö, likaledes för välskött kreatur, en sats mjölkkärl lik förenämnda;

3. Bonden K. Kaituri i Masku för tidsenligt uppförd och inredt fähus en dylik sats mejerikärl, samt

4. Boställsarrendatorn Z. Sallmén å Fiskholm i Pernå för väl upphöjdt och

---

D:r 15. 1892.

Sigrun L & Co

Helsingfors den 15 januari 1892.

Till Sekreteraren vid Nyländska Finska Hushållningssällskapet
Herr Magister Ernst Nömbäck.

Såsom svar å ärade skrifvelsen af den 28 Dec 91, gällande öfvertagandet af 400 exemplar af G. Grotenfelts arbete, få vi uppställa följande alternativa förslag.

Upplagan inköpes för 500 marks och utsäljes af oss till ett pris af Fmk 3 el. 3:25. Ligvid erläggas omedelbart efter mottagandet af böckerna. Anses priset per exemplar för högt, kan det sänkas, om köpesumman 500 mk i samma mån minskas. Detta förslag äger blott första upplagan, behöfves en ny, träffas därom skild öfverenskommelse.

Upplagan öfvertages i distribution mot den sedvanliga provisionen 33⅓ % af bokhandelspriset; detta bestämmes af Hushållningssällskapet. Ligvid lämnas en gång i året; i Mars från bokhandlarna i Finland och i Juni från bokhandlarena i Sverige.

Innerligt vår Förlagsfirma i Hushållningssällskapets förtroende tecknas

Högaktningsfullt

Söderström & C:o.

SÖDERSTRÖM & Co.
FÖRLAGSAKTIEBOLAG
HELSINGFORS.

Bestyrelsen, att på Sällskapets bekostnad, sätta honom i tillfälle att under instundande sommar två à tre veckor uppehålla sig i trakter, där ängsmasken komme att uppträda, för att anställa forskningar rörande ännu ej kända eller osäkra detaljer rörande insektens biologi samt experiment med utrotande



i Masku kö, likaledes för välskötta kreatur, en sats mjölkkärl lik förenämnda;

3. Bonden K. Kaituri i Masku för tidsenligt uppfördt och inredt fähus en dylik sats mejerikärl, samt

4. Boställsarrendatorn Z. Sallinen å Kirkkola i Lokalaks, för väl uppfördt och ordnadt mejeri med handseparator, en mejerivåg med vikter.

§ 36.

En anhållan af brukseegaren G. A. Serlachius å Mänttä i Keuruu socken om reseanslag för hans trädgårdsmästare L. T. Engström, kunde icke bifallas.

§ 37.

Bestyrelsens ledamot von Haartman, som utsetts att hafva inseende öfver Sällskapets hus och gård, anmälte, att han funnit följande större remontarbeten böra under instundande sommar utföras, nämligen uppförandet af en förstuga af sten, i stället för den gamla af trä, till vaktmästarebostaden, från hvilken förstuga nedgång till källaren borde öppnas, äfvensom målning af plåttaken å hufvudbyggnaden och de uthus som ~~äro~~ äro försedda med sådana tak. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen låta utföra nämnda remontarbeten, för hvilka kostnaden approximativt beräknades till 1000 mark.

§ 38.

Sekreterarens framlemnade förslag till redogörelser för användandet under år 1891 af Statsanslaget af den 1 maj 1861 samt Jordbruks-

anslaget:

Sign. 1/5 61. och Sign Jord.

Dessa förslag gillades och skulle till Jordbruks Expeditionen insändas samt vid förestående plenum meddelas Sällskapet.

§ 39.

Likaledes godkändes sekreterarens förslag till redogörelse för Slöjdanslagets användande under 1891 sålydande:

Sign. Slöjdanslag.

Denna redogörelse skulle meddelas Sällskapet vid instundande plenum, hvaremot, jämlikt föreskrift i Handels- och Industri Expeditionens skrifvelse af den 14 december 1888, fullständig, granskad redovisning öfver anslagets användning framdeles skulle till sagde Expedition insändas.

§ 40.

Det af Sällskapets kamrerare och sekreterare i samråd uppgjorda förslaget till budget för innevarande år godkändes, sedan Bestyrelsens här ofvan under § 18 fattade beslut observerats i utgiftsstaten för Slöjdanslaget, och skulle vid instundande plenum föredragas.

§ 41.

Från ingeniören Wladimir Jurvelius å Mäntta bruk hade bref ankommit, däri han bifaller till Bestyrelsens anhållan att mottaga ombudsmannabefattningen i Sällskapets 34de distrikt; och anmälte sekreteraren att på grund däraf 1891 års uppbördslista för sagda distrikt redan blifvit hr Jurvelius tillsänd.

§ 42.

Abnormskollärarен K. Lundberg hade



Sign: 1/5 61.

Statsanslagets af 1 maj 1861 användning år 1891.

| | | Fmk | pni |
|---|---|---|---|
| **Tillgångar:** | | | |
| Behållning från år 1890. | Fmk | 4506 | 14. |
| Årets Anslag | " | 5000 | " |
| Försäljning af förlagsrätten till den nya finska öfversättningen och bearbetningen af Arrhenius' Landtbruksprahtika I. | | 2000 | " |
| | Fmk S:me | 11,506 | 14. |
| **Utgifter:** | | | |
| Bekostande af populära föredrag i landtbruk | Fmk | 1280 | " |
| Resestipendier åt mejerskor | | 506 | 23. |
| Exemplar af särskilda folkskrifter, inköpta för utdelning | | 406 | 50. |
| Kostnader för den nya öfversättningen af Arrhenii landtbruksprahtika I. | | 268 | 30. |
| Granskning af en till finskan öfversatt folkskrift | | 75 | " |
| Kostnader för tryckningen af Kemiska och Frökontrollstationens berättelse för 1889 | | 73 | " |
| Kostnader för en komite för beredande af frågan om premiering af välskötta jordbruk | | 146 | 50. |
| Annonskostnader | | 374 | 85. |
| Hälften af Sällskapets Brefporto för 1890. | | 180 | 60. |
| | Fmk S:me | 3310 | 98 |
| Behållning till 1892. | | 8195 | 16. |
| | Fmk S:me | 11,506 | 14 |

Sign. Jord.

# Jordbruksanslagets användande år 1891.

| | | Tmf | pm |
|---|---|---|---|
| **Tillgångar:** | | | |
| Behållning från år 1890 | Tmf | 5596 | 48. |
| Årets anslag | " | 8000 | " |
| | Tmf Sma | 13596 | 48. |
| **Utgifter:** | | | |
| Trägårdsmästarens aflöning och resekostnader, ympkvistar m.m. | Tmf | 1,708 | " |
| Bidrag till särskilda landtbruksgillen | | 1,175 | " |
| Prisbelöning af välskötta jordbruk och därmed sammanhängande kostnader | | 1,190 | 31. |
| Inseendet öfver Mustamäki mejeriskola | | 54 | 48. |
| Premier (mejerikärl, m.m.) för mjölkhushållning och ladugårdsskötsel | | 523 | 75 |
| Praktiska kurser för mejerielever | | 60 | " |
| Undervisning i och försök med fisksaltning | | 720 | 80 |
| Anslag för konsafvel och inköp af en äggklöckningsapparat | | 818 | " |
| Öfversättning till finska af en skrift om kalisalternas användande | | 200 | " |
| Inköp af 2000 ex. af en folkskrift om odling af fruktträn och bärbuskar | | 262 | 10. |
| Bidrag till Suomen Maanviljelyslehti | | 300 | " |
| Bidrag till tryckningskostnaderna för Sällskapets Handlingar för 1889 | | 500 | " |
| Öfverföring till Hofbeslagsskolefonden af bidraget för sista kvartalet 1891. | | 250 | " |
| Annonskostnader | | 203 | 40. |
| Diverse mindre utgifter | | 38 | 70. |
| | Tmf Sma | 8,004 | 54. |
| Behållning till 1892. | " | 5,591 | 94. |
| | Tmf Sma | 13,596 | 48 |

Sign. Slöjdanslag.

# Slöjdanslagens användning år 1891.

## Tillgångar.

| | | |
|---|---|---|
| Behållning från 1890 | 6534 | 82. |
| Statsanslag för året | 7200 | " |
| Dr till M. Ingmans slöjdskola | 600 | " |
| Träskomakaren Silén levererat för försålda verktyg samt uppburna dagafgifter | 119 | 35. |
| Sma | 14,454 | 17 |

## Utgifter:

| | | | |
|---|---|---|---|
| För slöjdskolan: | | | |
| Föreståndarinnans aflöning | 1000:– | | |
| Lärarinne arvoden | 1695:– | | |
| Hyra för lokaler | 2000:– | | |
| Inventarier till skolan | 597:54. | | |
| Ved och lyse | 509:03. | | |
| Annonser | 78:20 | | |
| Städning, skurning och diverse | 160:70 | 6040 | 17 |
| Anslag till M. Ingmans slöjdskola | | 600 | " |
| Förlagslån åt densamma | | 500 | " |
| Träskomakarens aflöning, resor, m. m. | | 769 | 43. |
| Anslaget till Nystads fruntimmersförening | | 500 | " |
| Lärarinnan S. Tammelanders studieresa | | 235 | " |
| 150 ex. af en väfbok med mönster | | 375 | " |
| Inköp af väfnadsprof | | 181 | 76. |
| Inspektion af Piikkis väfskola | | 27 | 90. |
| Annonser rörande träskomakaren | | 135 | 35. |
| Sma | | 9,364 | 61 |
| Behållning till 1892. | | 5089 | 56. |
| Sma | | 14,454 | 17 |

i bref af den 30 januari förklarat sig villig att emottaga ombudsmannabefattningen i 10de distriktet, hvilket antecknades.

§ 43.

Direktionen för Wiborgs läns landtbrukssällskap hade jämte förord insändt en ansökan af Heinjoki kommun om utmärkelse åt inbyggaren Thomas Lempinen född 1831, som egnat sitt lif till utrotande af rofdjur samt i sådant afseende dödat 18 björnar, 63 vargar, 6 lodjur, 30 à 40 räfvar utom ett stort antal mindre skadedjur, hvarigenom han verksamt bidragit till husdjurens i trakten fredande. Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen att vid plenum den 26 i denna månad föreslå rofdjursjägaren Thomas Lempinen till erhållande af Sällskapets mindre silfvermedalj för medborgerlig förtjänst.

§ 44.

Sedan särskilda ansökningar om utmärkelser för långvarig och trogen tjänst jämte till dem hörande intyg blifvit granskade, beslöt Bestyrelsen föreslå nedan uppräknade tjänstehjon till erhållande af följande utmärkelsetecken, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfvermedalj:

1. Byggmästaren Johan Tukakka, född 1841 för 30 års tjänst å Porsakoski såg i Leppävirta socken hos firman Hackman & C:i i Wiborg;

2. Inspektoren Gustaf Maukonen, född 1836 för 29 års tjänst å förenämda firma tillhöriga Haringanlaks egendom i Leppävirta socken;

3. Materialförvaltaren, f.d. faktorn Karl Lindström, född 1834 för 17 års tjänst hos firman Weilin & Göös' fabriks- och bokförlags aktiebolag i Helsingfors;

4. Föreståndaren för förenämda firmas linierings-afdelning Aleksander Järvenpää, född

1856, som i 19 år varit anställd i bolagets tjänst;

5. Handelsföreståndaren Anton Moldakoff, född 1844 för 25 års tjänst å Oravi bruk i Rantasalmi socken; och

6. Drängen Matts Skruf, född 1824 för 40 års tjänst hos numera aflidne landtbrukaren Adam Karén och sedermera hos dennes söner och svärsöner å Silkkola i Kårköla socken.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Drängen Anders Johan Gustafsson, född 1826 för 13 års tjänst hos direktor Gustaf Fredrik Hellén i Maavehmaa by af Kårköla socken.

c) Sällskapets hederstecken.

1. Bokbinderiarbeterskorna Evelina Lampinen, född 1863 för 11 års och

2. Selma Wilhelmina Marttinen, född 1867 för 11 års tjänst, bägge hos firman Veilin & Göös i Helsingfors;

3. Tjenarinnan Anna Tolonen, född 1851 för 13 års tjänst hos godsegaren John Candelin å Mariaberg i Ingå socken;

4. Tjenarinnan Alexandra Josefina Grönvall, född 1864 för 13 års tjänst hos kapellanen F. G. Nikodorff i Pargas; och

5. Tjenarinnan Maria Angelina Laukkanen, född 1849 för 10 års tjänst hos kaptenen Alfred de Pont i Kuopio.

d) Inskription å silfverbägare.

1. Gårdsfogden Herman Mattsson, född 1840 för 12 års tjänst hos landthushållaren Knut Charpentier å Hyvikkälä gård i Hauho socken.

§ 45.

Från pastorsembetet i Sattvik hade bref af den 4de i denna månad ingått med anmälan att den mindre silfver medalj för medborgerlig förtjänst, som vid plenum den 2 nov



ber 1891 tillerkänts kyrkovärden Erik Viktor Jansson, blifvit söndagen den 15 i samma månad till Jansson öfverlemnad.

§ 46.

Till Sällskapets bibliotek hade följande föräringar ankommit:

a) 10 exkl. "Norsk Havetidende" för 1891.

b) 10. exkl. "Svinuppfödningen på Svaloef", af Ernst Ekborg.

c) Från Industristyrelsen i Finland:

1) Meddelanden 14de och 16 häft.

2) Bidrag till Finlands officiela Statistik. XXIII Industristatistik 1889. Första delen.

d) Finlands mejerier 1891 af Alb. Voss-Schrader.

e) Suomen Metsänhoitolehti 1891. 4. häftet.

f) Tidskrift för Landtökonomi af J. C. la Cour. 5te Række. 10de Binds. 5te och 6te Hefte.

g) Meddelelser til Deltagerne i Fællesindkjöbet af undersögt markfrö 1891. Markfrökontorets 19de Aarsberetning.

h) Fria Ekonomiska Sällskapets i St Petersburg tidskrift N:o 6 för 1891.

i) Baltische Wochenschrift. N:ris 2-6 för 1892.

§ 47.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen genom annons i tidningarne meddela att slöjdskolor med undervisning i väfnad kunde gratis erhålla ett exemplar antingen på svenska eller finska efter önskan af den väfbok, som ett gifvits af före:

ståndarinnan för Sällskapets slöjdskola fr. M. Tammelander, och hvaraf för Sällskapets räkning ett antal exx. inköpts. ~~Sådan~~ Anhållan härom skulle göras skriftligen eller muntligen hos Sällskapets sekreterare.

§ 48.

Sekreteraren anmodades vidtala redaktören F. Hagfors att vid plenum den 26 i denna månad fungera som tolk, i händelse sådant skulle behöfvas.

§ 49.

Sällskapets kamrerare anmälte, att 4de kvartalsförslaget för 1891 granskats af kassainspektorn samt att räkenskaperna för slöjdanslagen blifvit af revisionskommissionen granskade och godkända. Med anledning af sistnämnda anmälan anmodades sekreteraren att till nästa sammanträde uppsätta en berättelse öfver Sällskapets åtgöranden under 1891 till slöjdkunnighetens främjande, för att sedermera jämte förestående redovisning till Handels- och Industri Expeditionen insändas.

§ 50.

Kamreraren anmälte, att landtbrukarene Wiklund och Lagerström ~~förklarat sig villiga att erlägga~~ samt vaktmästaren Fredriksson förklarat sig villige att erlägga 6% ränta å de lån de från Sällskapets fonder erhållit, hvaremot godsegaren B. V. Nordberg icke ingått på sådan räntefördöjning utan uppsagt sitt lån å 6800 mark till inbetalning.

§ 51.

På förslag af kamreraren skulle hälften, eller Fmk 182:19, af Sällskapets postpor



för 1891 öfverföras från Statsanslaget af den 1 maj 1861 till Enskilda Fonden.

§ 52.

På rekvisition af drätselkammaren i Tavastehus skulle till kammaren öfversändas innevarande års anslag från Svahuska Fonden till läkemedel för fattiga sjuka i Tavastehus stad 166 mark samt till läkarearvode för desammas vård Fmk 164:60, eller sammanlagdt Fmk 330:60.

§ 53.

Vid sammanträdet utfärdade kvartals och öfriga anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Ant. Rönnbäck

Best. 69/3
1892. 1.

År 1892 den 29 mars sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Bestyrelsens ordförande hr Juselius, ledamöterna hrr Hedenberg, Backmansson, v. Haartman och Wirzenius, Sällskapets kamrerare hr Svedla samt undertecknad sekreterare.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 23 sistlidne februari upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Jämlikt honom vid senaste sammanträde under § 49 gifvet uppdrag ingaf sekreteraren följande förslag till skrifvelse och berättelse öfver Sällskapets verksamhet för hemslöjdens främjande under förlidet år, nämligen:

Sign. Slöjd.

Förslaget godkändes och skulle skrifvelsen jämte räkenskaperna för Slöjdanslaget, hvilka tidigare blifvit af Sällskapets revisionskommission granskade och godkända, insändas till Handels- och Industriexpeditionen i K. Senaten.

§ 3.

Literatören Ossian Renter hade ingifvit berättelse öfver den af honom förlidet år företagna resan för införande af en förbättrad metod att insalta strömming. Denna berättelse intages här ordagrann:

Sign. Strömming.

Med anledning af berättelsen och däri ingående särskilda framställningar och förslag beslöt Bestyrelsen:

att med bifall till Reuters framställning om förnyad resa till Åbo skärgård och Åland för meddelande af undervisning i strömmingssättning under omkring fem veckors tid från slutet af juli månad, bevilja anslag därtill, beräknadt efter tolf (12) mark om dagen samt Etthundrafemtio (150) mark i ett för allt till betäckande af resekostnaderna med skyldighet för Reuter att, utöfver det egentliga ändamålet med resan fullgöra de uppdrag, som i nedanstående punkter omförmälas;

att anskaffa några lax-långrefvar från Bornholm, hvilka såsom modeller komma att till begagnande öfverlåtas åt tullvaktmästaren P. Lindholm på Utö; och borde Reuter under sin resa instundande sommar instruera fiskarene på Utö i sättet att använda sagde slag af fiskbragder, samt

att, i händelse Reuter kunde anskaffa sticklingar af bandpilen (Salix alba), hvilken torde odlas hos hofmästaren, friherre Linder å Svartå bruk, betala priset för desamma, i hvilket fall Reuter under sin resa borde meddela råd angående växtens odling och anvisning om sättet att däraf erhålla sticklingar.

Löfrigt gaf berättelsen icke anledning till någon åtgärd.

§ 4.

Från literatören O. Reuter hade ytterligare en skrifvelse ankommit, hvilken upplästes sålydande:

Sign. Strandkål.

Med anledning häraf meddelade sekrete-

Sign. Slöjd.

Förslag till skrifvelse:

Till Handels- och Industri-Expeditionen i Kejserliga Senaten för Finland.

Jämlikt föreskrift i Handels- och Industri-Expeditionens skrifvelse för den 14 december 1888 № 112 får Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet härmed ödmjukast insända af Sällskapets revisionskommission granskad och riktig befunnen redovisning öfver de till Sällskapets disposition under år 1891 stälda anslagen för slöjdkunnighetens främjande äfvensom afgifva nedanstående berättelse om de i sådant afseende under förlidet år vidtagna åtgärderna.

I Sällskapets slöjdskola och dess väfnadsafdelning har undervisningen fortgått enligt den från höstterminen 1889 införda läroplanen, dock med den utveckling att damastdräll och fornnordisk bandväfnad tillkommit bland undervisningsämnena. Sedan nämligen underlärarinnan i väfnad, fröken Sigrid Tammelander under vårsommaren på Sällskapets bekostnad genomgått en kurs vid fröken Johanna Brunnssons praktiska konstväfnadsskola i Stockholm, särskildt för att fullkomna sig i damastdräll-väfnad och inhemta sättet för antydda bandväfnad, blefvo dessa väfnads arter vid höstterminens början införda såsom läroämnen i skolan.

Fördelningen af undervisningstimmarna har icke undergått någon förändring, utan hafva likasom förut 43 timmar i veckan varit anslagna till väfnad, 22 till klädsöm, 22 till slätsöm, 12 till halmarbete och 4 till träslöjd, i hvilket sistnämda ämne undervisningen fortfarande afsett endast att lära väfnadseleverna tillverka mindre tillbehör, som erfordras för

väfnaders uppsättande och utförande. Skolans be-
pröfvade föreståndarinna, fröken Matilda Tam-
lander, har äfven 1891 haft i sin hand högsta ledn-
gen af undervisningen i samtliga läroämnen o
tillika särskildt undervisat i väfnad, däri biträ
af underlärarinnan fröken Sigrid Tammelander.
öfriga ämnen hafva tvänne biträdande lärarinnor,
ken Charlotte Blomqvist och kaptenskan Olga Hj
varit anstälda.

Elevernas antal uppgick vårterminen 18
till 73 och höstterminen till 64, eller hvardera termin
till 10 mera än under år 1890. I de olika läroämne
hafva följande antal elever erhållit undervisning

| | Vårtermin. | | Betyg | Höstterminen | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| I väfnad | 28 | 26. | 5 | 36. | 24. | 8 |
| i klädsöm | 23 | 28. | 5 | 17. | 22. | |
| i slätsöm | 33 | 34. | 7 | 24. | 27. | 6 |
| i halmarbete | 20. | 23. | 4 | 15 | 12. | 2 |
| i träslöjd | 26 | 23. | | 29 | 24. | |

Betyg för fullständigt genomgångna kurser
hafva under året tilldelats 9 elever i väfnad, 10 i k
söm, 8 i slätsöm och 4 i halmarbete.

Såsom hospitant har ambulatoriska väfl
rinnan Maria Forsström, anställd hos Lojo-Sjund
Nummis landtbruksgille, under någon tid besökt v
skolan.

Uti den slöjdutställning, som var anord
i Willmanstrand den 6-9 augusti med anledning
kejsarbesöket därstädes, deltog Sällskapets slöjd
la med 34 nummer väfnader samt i den med u
ställningen förenade arbetande afdelningen med
tvänne väfstolar skötta af elever från skolan un
tillsyn af föreståndarinnan. Dessutom hafva el
beten varit exponerade i skollokalen under ett p
dagars tid efter hvardera terminens afslutnin

De för skolans räkning tidigare inköpta samlin-
garne af väfnadsprof hafva under året ökats med en
s. k. "kungsgardin" samt några andra mönsterprof från
Svenska handarbetets vänner i Stockholm.

Fröken Matilda Tammelander har under året
på eget förlag utgifvit en "Väfbok" med inhäftade prof
å däri beskrifna väfnader. Af denna bok har Sällskapet
inköpt 150 exx. för att utdelas till väfskolor och såsom
premier.

Under året hafva jämlikt förordnande af Kej-
serliga Senaten tvänne kvinliga slöjdskolor, som tillde-
lats statsunderstöd, blifvit stälda under inseende af
Sällskapets bestyrelse, nämligen Tiikkis hushållsförenings
väfskola, som öppnades hösten 1891, och en slöjdskola i
Letala, som inrättats af en förening hvilken dock först i
början af 1892 erhöll vederbörligen fastställda stadgar.
Den förstnämda skolan, som mot slutet af höstterminen
inspekterades af Sällskapets sekreterare, hvars berät-
telse däröfver förut blifvit till Handels- och Industri
Expeditionen öfversänd, har af Sällskapet erhållit, utom
ett exemplar af förenämda väfbok, en kollektion prof af
väfnader utförda i Sällskapets slöjdskola.

Sällskapets förnämsta åtgärd för främjande af
manlig slöjd har varit anordnandet af ambulatorisk un-
dervisning i träskotillverkning. Den 1 januari 1891 antogs till
undervisare i denna nationalekonomiskt betydelsefulla
slöjdart träskomakaren Karl Silén, som under hösten
1890 utbildats i yrket af Sällskapets förre skicklige un-
dervisare Karl Lönnroth; och Sällskapet har haft till-
fredsställelsen finna Silén vara för sin befattning fullt
kompetent samt intresserad och pålitlig. Att han var
ny i tjänsten och saknade Lönnroths renommé för yr-
kesskicklighet, torde emellertid varit orsaken till att
han i början blef mindre anlitad än företrädaren.
Ett antal rekvirenter i Masku och Nousis socknar
samt en rekvirent i Somers (Wings ångsågs Aktiebolag)

voro de unda, som under vintern och våren anlita Silén, hvilken däremellan flitigt tillverkade träskor, s blefvo allt mera begärliga. På hösten gestaltade sig hållandena gynnsammare, särskildt efter det beslut tats därom, att fattiggårdar, folkskolor och andra allm nyttiga och välgörande inrättningar, till hvilka träsko karen rekvirerades, icke behöfde erlägga någon dagspe ning för dessa undervisarien utan endast lemna ho fri bostad och kost under förrättningstiden.

I medlet af september rekvirerades Silén t Björneborgs fattiggård och folkskolor. Efter återkomst därifrån meddelade han under senare hälften af o ber undervisning i fattighuset i Tammerfors. Under s re delen af november uppehåll han sig i Leppävirt dit han kallats till kommunens fyra folkskolor och han dessutom lemnade undervisning i Warkaus b skola samt åt en snickare. Från Leppävirta förvand Silén till Nordavala, där han under december mån sade å landsförsamlingens fattiggård samt i Ky lä seminarium.

Då lågen att begagna träskor, hvilken hitt varit inskränkt till en jämförelsevis ringa del af bo och Björneborgs län, där nämda för landtmann och arbetaren mest ändamålsenliga fotbeklädnad g nom enskilda personers åtgörande tidigare komm i bruk, börjat, såsom af ofvanstående framgår, visa äfven i aflägsnare delar af landet, utgör sådant, ligt Bestyrelsens tanke, ett godt tecken på att de ka, varma, vattentäta och billiga skodonen af trä sk ien icke aflägsen framtid komma till allt vidsträ re användning, hvarigenom Sällskapets bemödanden detta syfte slutligen blefve krönta med framgång.

Folkskolläraren Mårten Ingmans härstädes rättade skola för träslöjd, hvilken erhållit statsan har stälts under inseende af Sällskapets Bestyr se; och samme slöjdidkare har af Sällskapet erhål ett räntefritt amorteringslån af 500 mark " till inköp af slöjdverktyg och utvidgande af hans förlags- och för säljningsrörelse med träsnideri alster!

Förestående åtgärder till slöjdkunnighetens främjande hafva vidtagits med anlitande af det till Säll skapets disposition stälda slöjdanslaget, öfver hvars användande här, för öfversiktlighetens skull, intages följande sammandrag af räkenskaperna:

(Sammandraget ingår i Bestyrelsens proto koll för den 23 febr. 1892 § 39.)

Slutligen anser sig Bestyrelsen böra nämna att Sällskapet äfven från egna fonder utgifvit medel för slöjdändamål.

Sålunda hafva folkskolorna i Messuby, Kangasa la, Lempäälä, Birkkala och Ylöjärvi under en följd af år erhållit bidrag till slöjdundervisning från Ahlmanska fonden, af hvilken fonds räntemedel äfven bekostats un derhållet af tio kvinliga stipendiater i Sällskapets slöjd skola från förenämda samt några andra kommuner i samma landsdel. Vidare utgifvas årligen tvänne min dre premier åt slöjdidkare från Holmska fonden och slutligen deltager Svahnska fonden i underhållet af Sällskapets slöjdskola.

På Bestyrelsens för Finska Hushållnings sällskapet vägnar:

D. N:r 84.
1892.

Åbo den 5 mars 1892.

Sjöa. Strömning.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Berättelse
öfver en af undertecknad
på Hushållningssällskapets
bekostnad företagen resa i
afsikt att införa en förbätt-
rad metod att insalta strö-
ming.

Den 25 augusti 1891 begaf jag mig med ångaren Salmi från Åbo till Korpo socken, där jag under par dagars uppehåll i Kvåsby i anledning af stormig väderlek, af kommunalordföranden J. Danielsson, erhöll upplys-

mot mina förslag.

Från Utö seglade jag öfver till af de ytterst i Östersjön belägna skeskären utanför Kökar. Skäret he Väster Mörskär, och därstädes fans för tillfället 4 fiskelag, hvaremot på de närbelägna Öster Mörskär och Kökar från hvilka äfven strömingsfiske bedrifves, ej mer uppehöllo sig några fiskare. – På Mörskär vistades jag tv dygn och fann därunder i nämde mannen Isak Vilhelm Brunström från Finn i Kökar en för saken vänligt stämd person, som under mina öfriga reso i Kökar kapell var mig till mycken hj

Det blef mig emellertid klart att jag misstagit mig såväl rörande k karboernas fiskesätt som rörande fis tiden. Fisket sker nämligen ej från he stranden, utan från skär dels ute i Öst sjön, dels i Skiftet, Delet och Norrhaf och en vida vägnar längre tid än de jag hade att disponera skulle sålund varit af nöden för att kunna när vara vid fiskens saltning på hva je skär, i synnerhet som fisket upp hör redan omkring den 20 septemb då förberedelserna till Helsingfors reso vidtaga. Dessutom visade det sig för enadt med altför många obehag att i de af människor och ohyra öfverfy da fiskestugorna på skären tillbring

någon längre tid, allra minst någon natt. Jag begaf mig därför med Brunström först till Husö i Sottunga och sedan till Kyrkogårdsö norr om Kökar. Från dessa ställen företog jag segelfärder till sex à sju skilda fiskelägen i Skiftet, hvarest jag meddelade muntlig undervisning i saltningssättet.

På väg från Kyrkogårdsön till Föglö besökte jag Klåfskär hemman i afsikt studera ekonomin på utskärgårdslägenheterna, hvarom jag äfven skall hafva äran särskildt framlägga några synpunkter för Sällskapet. Från Klåfskär begaf jag mig till Degerby i Föglö. Tiden hade redan framskridit tämligen långt och väderleken var fortfarande ytterst stormig och regnig. Då därtill kom att ett i kyrkan kungjordt undervisningstillfälle till följd däraf, att kapellanen i Kökar söndagen i fråga predikade i Föglö, ej af allmogen besöktes på bestämd tid, utan nära två timmar tidigare, blef föga uträttadt af mig i sagda socken. Jag besökte emellertid flere fiskare på Degerbylandet och har till min glädje af en notis i "Flygposten" sett att åtminstone en af dem, bonden Nordblom i Stentorpa, rätt uppfattat mina råd och lyckats insalta mycket god vara.

Antalet af de fiskelagsförestån-

dare, hvilka jag personligen undervis-
– dels praktiskt, dels endast muntligt
i saltningssättet, uppgår till omkring
70, däraf omkring 40 i Kökar. Att de
ej blef högre måste tillskrifvas den
miga hösten och det öfver höfvan
gå upphållet i Norpo, hvilket var
följd dels af storm, dels af min o
skan i början att meddela unde
visningen endast praktiskt.

Jag anser emellertid metod
framtid säkerställd hos alla de
skare, som hafva sin afsättning p
Helsingfors, och äfven till någon del
hos dem, som försälja sin vara t
Abo. Emellertid visade sig redan s
liden höst mindre gynnsamma föl
däraf att jag i Kökar ej kunde p
sonligen närvara vid insaltning
försöken. Enligt hvad jag har hört
uppgifvas, ha nämligen några Kök
bor saltat ströming, insaltad, som de
uppgifvits, efter min metod, men
som ej visat samma egenskaper so
annan dylik vara. Om äfven detta
delvis kan bero på att fisken varit
af sämre beskaffenhet, har det dock
blifvit tydligt, att några fiskare ej
förmått frigöra sig från sitt eget
gamla sätt att insalta fisken, utan
"förbättrat" min metod genom tillägg
ur egen fatakur, i det de t. ex. vr
kårlets påfyllande efter det fisken
satt sig, borthält laken och tillsatt salt-
lake eller också nöjt sig med den lake,
som bildar sig af den tillsatta fisken.
Några kökarbor erkände detta för mig här,
och jag kan ej häller på annat sätt för-
klara den afgjorda skilnad jag iakttag-
git mellan dylik vara, inköpt från sär-
skilda fiskare, i det den ene sålt en
ströming, som nära nog kunnat anses
som en delikatess, andra åter levererat
hård och torr ströming.

Den nya metoden har emellertid
väckt mycken uppmärksamhet ej blott
i Helsingfors bland köparene, utan äfven
öfver hela Åland. Många års de för-
frågningar man här gjort hos mig röran-
de möjligheten att få inköpa tillunda
insaltad ströming, hvilka jag dock
tidtals nödgats tillbakavisa. Fisket var
nämligen under hösten så föga gifvan-
de, att fiskarene med bästa vilja i värl-
den ej kunde insalta mycket, något
hvartill de för öfrigt ej häller vore
synnerligen benägna, då det ju gäl-
de endast ett försök. Under höstmark-
naden i Helsingfors vände sig åtskil-
liga ålänningar från andra trakter
än Kökar till mig för att erhålla
upplysningar, bland annat äfven
fiskare från Geta och annorstädes i
norra Åland.

---

Under resan med-

följde, för att vänja sig vid sättet a
insalta och undervisa, lotsdottern
Aina Österlund från Tvärminne by
Ekenäs landsförsamling. En skrif
lig förbindelse af henne att framdel
ställa sig till Sällskapets dispositi
öfversändes härhos. Hennes adress är
Lappvik, Tvärminne.

---

Redan under min vistelse p
Eckerö för par år tillbaka och äfven nu
Kökar samt isynnerhet på Utö ha f
skarene visat sig synnerligen intress
rade af att erhålla kännedom om d
på Bornholm och i norra Tyskland
drifna laxfisket med långref. Jag h
äfven på nämda orter i flere exemp
utdelat min broskyr om Finland
saltsjöfiske (19de häftet af Svenska Fol
skolans Vänners skrifter), i hvilken ing
en ganska noggran redogörelse för d
ta fiske och en beskrifning om lax
långref. Då emellertid fiskarene äro
altför oföretagsamma att själfva
förskaffa sig dylika redskap och
måhända äfven ha svårt att i vår
land erhålla lämpliga krokar, h
jag, med kännedom om Sällska
pets intresse för hafsfiskets befräm
jande, tagit mig friheten förespeg
la fiskarena på Utö, att de genom

Sällskapets försorg möjligen skulle kunna erhål
la en eller några laxrefvar som modell
samt för att anställa försök med. I
öfverensstämmelse därmed får jag till
Sällskapet hemställa, huuvida ej skäl
vore att inköpa, t. ex. från Bornholm,
ett antal, förslagsvis 6 à 8, laxrefvar
samt öfverlåta dem som modell och
till begagnande åt tullvaktmästaren
Lindholm på Utö. I händelse ett för-
slag rörande en ytterligare resa i skär-
gården, hvilket jag skall ha äran fram-
ställa, vinner Sällskapets bifall, skall
jag åtaga mig att instruera fiskare-
na på Utö i konsten att utlägga ref-
varna.

---

I hela yttre skärgården är trä-
och busk-växtligheten fattig, och till
bränsle användes sålunda äfven på
större holmar allmänt enrisbusken.
Band till fiskkärl köpes af ytterskär-
gårdsborna från den inre skärgården.
Såväl för att bidraga till minskandet
af fiskarenas utgifter för band som
för att öka bränsletillgången och öfver
hufvud taget väcka intresse för växt-
lighetens befordrande i den yttre skär-
gården, vore det önskligt att någon till
tunnband lämplig växt blefve spridd
därute. Och ber jag att i detta afseen-
de få föreslå att Sällskapet ville

från sitt experimentalfält utdela åt d
skärgårdsbor, som äro lugade att mott
ga sådana, sticklingar af bandpilen
(Salix alba), hvilken antagligen finnes
odlad å sagda fält. Att den väl uthå
dar i vårt land är mig bekant, emed
den i flere år vuxit i Ekenäs utan skö
emru den under de senaste åren trol
gen utrotats där vid förändringar i t
gården. Under min eventuelt inträffan
de resa i skärgården vore jag i tillfälle
att sprida kännedom om växten sam
meddela råd angående dess odling o
underrätta vederbörande fiskare om
sättet att erhålla sticklingar.

---

Slutligen får jag till Sällsk
pet hemställa, huruvida ej sällskapet
vore lugadt att anslå medel för en
sa åfven under instunde sommar
med syfte att utbreda och befästa k
nedomen om det nya saltningssätte
Den plan jag ville föreslå vore att
jag under en hastig resa genom Kor
jo skulle besöka Helsö, Aspö och Ut
samt därefter begge mig samma väg
som sistlidet år till Kökar ytterska
ren, hastigt genomresa Kökar och d
under gora besök på fiskelägena i
Skiftet samt därefter å några större

fiskelägen i Storrhafvet. Sist skulle jag
om tiden medger tillbringa en vecka
i Föglö. Mitt arvode skulle jag som
förut beräkna till 12 mark per dag,
hvaremot jag anser att reseskott-
nadsersättningen med skäl borde
höjas till 150 mark i ett för att alles
sek betalas efter räkning. - Den tid
jag under nästa sommar kan dispo-
nera för sagda ändamål utgör 5 å
6 veckor i slutet af juli och under
augusti månader.

---

Efter det uppmuntrande svar som vi erhöllo,
ha jag fått emottaga ett bref af följande innehåll:

"Brändö 28 febr. 1892

H. Hrr O. Rostr.

Som känt lider skärgårdsbornas befolkning, förut
af vanvård. Afhjelpandet af detta misförhållande är
ett ämne betydelse. Nu ha vi vår näja af vår skipp.
ärs befolkning on Finbo en av bättre fiskbarde-
ning uppkommit. Men förvånkligtvis af denna Fin-
på ställen på mellanö, allenstund vi icke kopa
sådig ansigt att alla de mellanliggande, som ävl
en större företag, än af våden att i akt. tage.
På grund häraf hjärtligen jag att i mina ögon de
få rader nedanstående personer vägnar vände
mig till H. H. med en ödmjuk anhållan, det
H. H. ville taga godheten att bistå oss
genom att låna oss några nät att upplysa
en sak i frågo.

Högaktningsfullt: A. J.

Törnrooss. Adress: Brändö, Lappo, Åbo."

—

Kronolänsmannen Olander i Näpes har äfvenledes senare vändt sig till mig med anhållan om råd och undervisning i saltning och annan konservering af strömning, hvilken skulle förvigga i en fabrik i Kaskö. Denna fabrik hade han för afsigt att söka genom bildandet af ett bolag i vår åstadkomma. Jag hänvisade honom till Husk. sällskapet, genom hvars försorg han för billigt pris kan erhålla den behöfvade undervisningen, i händelse han gör allvar af saken och lotsdottern A. Österlund sändes till Kaskö.

—

Senare har jag äfven erhållit kännedom om Kägemännens i Revel klagomål öfver de bedrägerier vid förpackningen af strömning, som skola bedrifvas af finländske fiskare. Då saken är af betänklig art, och det inte (rotikan) hotemedlet mot detta onde torde, i likhet med hvad jag i en artikel i Hyn. Pressen nyligen framhållit, ligga i konkurrens i hemlandet medelst inrättande af salterier, har jag hämmed tagit mig friheten innesluta äfven denna sida af saken i Hushållningssällskapets åtanke och omhuldande.

—

Då det är möjligt, att förfrågningar i likhet med den af kommensegaren Törnroos framställda ytterligare torde inga under våren, tar jag mig friheten föreslå, att Husk. sällskapet, i händelse en slaget för min resa i skärgården under våren bevilja, ville låta anstå med ett närmare bestämmande af planen i detalj. En sådan kunde jag t. ex. i mig insända till sällskapet.

Helsingfors, den 28 februari 1892.

Ossian Reuter.

---

Nr 85.
1892.

Ankom den 5 mars 1892.

Sign. Strandkål.

Till Direktionen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Såväl förut under vistelse annarstädes i landets yttre skärgård som sistlidne sommar under min resa i Korpo och Kökar har jag varit i tillfälle att iakttaga, hvilken betydelse en riklig tillgång på kreatursfoder skulle ega för skärgårdsbons ladugårdsskötsel. Att kunna, såvidt möjligt är, fylla detta behof utan inköp från fastlandet och hälst med växter, hvil-

ka förekomma och trifvas i skärgård
klippornas knapphändigt tilltagna
jordlager, synes vara ett mål att s
va efter.

Redan då jag för 6 år sed
i västnyländska skärgården påträffa
de ett exemplar af Strandkålen (Cram
maritima) föreföll det mig, som skul
denna växt vara synnerligen lämpli
att fylla foderbehofvet i yttre skär
gården. Växten är hög (vidpass 2 à 3 fot)
storbladig och rikt grenig, dess blad
äro tjocka och likna såväl till smak
som utseende den vanliga kålens.
Växten ätes som färsk gärna af kr
aturen.

Under min resa sistlidne so
mar på uppdrag af Hush. sällskpt
träffade jag samma växt i större ma
der i Korpo yttre skärgård och insam
lade en ej ringa kvantitet mogna
frön af densamma. Af dessa frön
har jag tillstält agronomen M. von
sen å Herrenäs en mindre kvantitet
och har han utlofvat experimentera
med odling i upplandet af växten.

Då det ~~exx~~mellertid kan förut
sättas att växten endast under på
värkan af skärgårdsluft och hafs
vatten kan rätt trifvas och vilkoren
för dess odling undersökas, har jag
försäkrat mig om rätt att på en

holme, underlydande Södergård hemman
i Tvärminne by, göra försök med od-
ling af den samma.

Biläggande närslutna uttalande
af herr M. von Essen får jag hemställa
huruvida sällskapet ville för ett od-
lingsförsök å sagde holme invid Tvär-
minne anslå en summa af 100 mark
för innevarande år samt 50 mark för
hvardera af åren 1893 och 1894.

Såsom prof utan värde afsänder
jag med posten en kvantitet frön
till sällskapets sekreterare för den
händelse sällskapet ville å sitt expe-
rimentalfält göra försök med od-
ling af strandkål.

Helsingfors den 29 februari 1892.

Ossian Reuter.

Då jag af herr v. Essen mottag hufvudsakligt
intyg, uppmunde han mig i dertill fogad skrifvelse
att göra försök äfven med andra uppgifna väx-
ter, särskildt Lathyrus maritimus. Då han lof-
vade tillhandahålla mig odlakt frö af sagde växt
och äfven meddela mig råd rörande dess odling, är det
min afsigt, att göra ett försök äfven därmed, förutsatt
att Hush. sällskapet anser min försökg vara af mig stor
betydelse att förtjena det af mig äskade understödet.

Ossian Reuter.

D.N. 125.
1892.

Ank. den 22 mars 1892.

Sign. Crambe.

Till Sekreteraren i K. finska Hush. sällskapet.

I anledning af ärade skrifvelsen för den 14 dennes får jag härhos meddela följande:

Min afsikt med planterandet af Crambe är ej att acklimatisera växten, då den ju förekommer vild hos oss, och egentligen ej häller att odla den samma, ehuruväl många iakttagelser af vikt kunna och böra göras rörande bland annat den tid, som fordras för dess utveckling, dess odling på ställen, dit ej hafsvattnet stänker upp eller som ej sköljas af vår- och höstfloden. Däremot vore min afsikt att på en holme, reserverad för ändamålet, göra växten hemmastadd i nära nog vildt tillstånd och att där låta den utveckla sig under de för dess växtlighet gynsammaste naturliga förhållanden, gödsla den

med lång och på försök även med an
gödsel samt sedan den efter någon t
antagligen 3 à 4 år, kommit i full väx
kraft och utveckling erbjuda den till
början till skänkes åt allmogen i tra
ten att göra försök med som vinter
foder åt kreaturen.

Det är väl bekant att utskärgår
bon lider af brist på vinterfoder fö
sina få kreatur till den grad, att en f
skare ofta nog kan uppoffra en hel d
för att på någon klippa, belägen verst
der mittal från hemmet, hopskrapa
got pund hö, – att till foder använde
mossa och löf, för hvaro erhållande de
ringa skogsväxtligheten plundras, – hu
kreaturen svältfödas, så att de knap
förmå hålla sig på benen, då de om
våren utslappas på bete. Då man
detta, inser man äfven, hvilken bety
delse en foderväxt skulle hafva, so
utan att upptaga annars användba
eller odlingsbar mark och utan nä
värdt särskildt arbete skulle gifva
ett betydande bidrag till vinterfod
En dylik roll tror jag Vramba skul
komma spela i skärgårdsbons ekonom

Hvad den ort angår, där jag
nar göra försöket, har jag valt Tvär
minne, emedan vårten förut är be
kant där. Vramba har en lång utve
lingstid, men allmogen där, som sett



den förut, vet att den med tiden bli
stor och busklik och att den ätes af krea
turen. –

Utö borde med afseende därå, att väx
ten förekommer där, vara vida lämpli
gare, men befolkningen på Utö synes
vara så ovilligt stämd mot alla ny
heter, att jag efter några försök att öf
vertala den uppgaf hoppet. Fyrmästa
rens fru lofvade likväl nästa hvet göra
försök med torkande af växten och dess
användning i ladugården. – Utö ligger
dessutom så afskildt från andra stäl
len, att därifrån växtens odling och
bruk ej kan sprida sig.

Holmen i fråga, som är belägen i
Tvärminne Storfjärd, vidpass en geogr.
mil söder om Tappvik lastageplats,
har egaren lofvat upplåta åt mig ut
tan arrende, då den inbringar så
godt som intet åt honom. Men eme
dan ett dylikt löfte lätt brytes i hän
delse andra intressen mellan kommu
har det varit min afsikt att under
påsken göra en resa dit för att erbju
da honom en bestämd arrendesum
ma, t. ex. 5 à 8 mark om året i fem
års tid, samt upprätta kontrakt om
affären. Ty holmens eller växtplatsens
absoluta fredande under någon tid
är ett väsentligt vilkor för att förs
ket skall bära frukt.

För denna resa och för uppodra-
ning och plantering af växten, hvil-
ket jag hade ärnat låta förrätta
mig genom en trägårdsmästare eller
Ekenäs, åtgår 40 à 50 mark utan att j
beräknar någon ersättning för mina
kostnader, hvilket jag ej anser böra
fråga komma. Inclusive arrendet upp-
går summan då till minst 65, högt
90 mark. Därtill kommer ersättning
någon person för vattning och "goöst
under första året samt komplettering
af planteringarna äfvensom vård unde
de två kommande. Jag tror att kos
naderna då ej skola mycket underst
ga de 200 mark jag anhållit om. I
minstone går denna summa åt, om
man vill göra försöket i litet större
skala. – Jag hade likväl tänkt mig
summan dubbelt mindre, d. v. s. 1
50 25 och 25 mark, men af herr M. vo
Essens förslag i ett privat bref till m
hvilket jag särskildt skall hafva ära
återkomma till herr sekreteraren, rörand
försök med odling af Vathyrus maritim
mus m. fl. växter, förmådde jag vid
kollationeringen ändra beloppet. Skul
sällskapet anse den större summan
vara för högt tillagen, tror jag mig
likväl kunna reda ~~reda~~ mig äfven
med den mindre.

Ett intyg af professor O. M. R

ter, som på Jurmo sett Crambe i
full prodighet, har jag äran bilägga.

Beträffande inköpet af laurel
var kan jag beklagligtvis ej lämna
några närmare upplysningar. Sådana
refvar användas på Skånes och Ble-
kinges kuster, i norra Tyskland och
på Bornholm. Jag hade tänkt mig
att det ej skulle möta några svå-
righeter att i Åbo finna någon af-
färsman, som eger förbindelser på
sagda ö, hvarest, som jag tror, finnes
någon eller några firmor, hvilka ofta
anlitas af skeppsrederier i vårt land.
För en handlande på ön bör det ej va-
ra någon svårighet att inköpa någon
eller några refvar. Dessa äro långa
nog, men hafva endast 5 à 6 krokar
hvar. Priset bör därför ej vara dryggt,
högst 10 mark skulle jag hålla före.
Om sällskapet anser 5 à 8 refvar va-
ra för mycket, ginge det mahända
an att rekvirera en eller två samt
ombedja någon handlande i Åbo att
införskrifva krokar af samma beskaf-
fenhet, som den jag med posten åf-
verstänker. Fiskarne i södra Österbjön
använda hemgjorda messingskrokar,
men dessa böra väl kunna ersät-

tas af galvaniserade stålkrokar. [illegible]
dylika stålkrokar hafva åtgång äfven
hos torskfiskarene i ytterskärgården.

Helsingfors, den 21 mars 189[illegible]

Ossian Reuter



M. v. ESSEN,
PAROLA & HERRENÄS.
Telegrafadr.
Essen, Parola.
telegrammer fr. utlandet:
Tavastehus.

19. 2. 1892.

Med anledning af ingången förfrågan har äran meddela att strandkålen (Crambe maritima) är en yppig mångårig hafsstrandväxt, som förekommer spontant här och hvar vid våra kuster och håller tillgodo med mager sand, der flertalet fodervätter på inga vilkor skulle trifvas. Då växten såsom färsk med begärlighet ätes af boskapen samt torkad och "baddad" bör utgöra ett utmärkt vinterfoder, är jag öfvertyged om att dess vinnande för kulturen vore en god akvisition för våra sterila kusttrakter.

M. v. Essen.

raren, att han efter skrifvelsens ankomst till skrifvit Renter med anmodan att han ville närmare utveckla planen för den af honom föreslagna försöksodlingen, och hade till svar härå från Renter ankommit följande skrifvelse:

Sign. Crambe.

Efter öfverläggning i ärendet, beslöt Bestyrelsen bevilja Renter ett mindre anslag

ranen, att han efter skrifvelsens ankomst till-
skrifvit Renter med anmodan att han ville
närmare utveckla planen för den af honom fö-
reslagna försöksodlingen, och hade till svar härå
från Renter ankommit följande skrifvelse:

Sign. Crambe.

Efter öfverläggning i ärendet, beslöt
Bestyrelsen bevilja Renter ett mindre anslag
till anställande i Ekenäs skärgård (Tvärminne)
af odlingsförsök med strandkålen, hvilket an-
slag komme att utgå under innevarande år
med 50 mark samt under hvardera af åren
1893 och 1894 med 25 mark, under vilkor att Renter
hvarje år afgåfve rapport om odlingsförsökets
fortgång samt att, om försöket innan utgången
af förnämda tid visade sig hafva misslyckats, möj-
ligen då ännu icke utbetalt anslag komme att
indragas.

§ 5.

Berättelsen öfver Wiurila – Mustamäki me-
jeriskolas verksamhet under sistförflutna läsår,
hvilken hos Bestyrelsens ledamöter cirkulerat,
skulle till Jordbruks-Expeditionen insändas
med sådant utlåtande af Bestyrelsen, att ifrå-
gavarande skolas skötsel vid verkställd
inspektion icke gifvit anledning till någon an-
märkning utan fortfarande synes väl uppfy-
lla det med densamma afsedda ändamålet.

§ 6.

Föreståndaren för härvarande hafbe-
slagarskola veterinären L. Fabritius hade in-
lämnat berättelse öfver skolans verksamhet un-
der förlidet år, och beslöt Bestyrelsen, hos
hvilkens ledamöter berättelsen cirkulerat, att
insända densamma till Jordbruks-Expedi-

tionen i K. Senaten samt därvid tillika jämlikt Jordbruks-Expeditionens skrifvelse af den 13 april 1888 anmäla, att Bestyrelsen lika litet under förlidet år, som under de föregående funnit skäl till någon anmärkning mot skolans ledning och skötsel eller rörande andra i samband därmed stående förhållanden. Tvärtom kunde Bestyrelsen fortfarande väl vitsorda föreståndarens, läneveterinären Ludvig Fabritius' intresse för saken samt bemödanden att vidmakthålla och föröka det förtroende och anseende skolan och den därmed förenade smedjan tillvunnit sig hos allmänheten.

§ 7.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska- och Frökontrollstation, ingeniören E. Löthner hade inlämnat berättelse öfver verksamheten vid stationen under år 1891 och anmodades sekreteraren ombesörja berättelsens tryckning och spridning på vanligt sätt.

§ 8.

Statsagronomen K. J. Forsbergs berättelse för förlidet år hade inkommit och skulle densamma, sedan afskrift däraf tagits, insändas till Jordbruks-Expeditionen i K. Senaten. Afskriften skulle ställas på cirkulation.

§ 9.

De af Sällskapet anslagna resestipendierna för mejerskor hade inom ansökningstidens utgång ansökts af nedanuppräknade 8 mejerskor, nämligen:

1. Hilda Sofia Jäykkä från Åbo;
2. Anna Häggblad från Nakkila;
3. Gustafva Jauhiainen från Maaninga;
4. Anna Åhman från Pernå;



5. Augusta Johanna Bergholm från Degerby-Berg;
6. Dagmar Jansson från Teisko;
7. Hanna Snickars från Halikko och
8. Sofia Henriksson från Hausjärvi.

Efter anmälandet häraf meddelade sekreteraren att han redan tillskrifvit mejerikonsulenten Aug. A. Pettersson i Stockholm med anhållan att han, likasom förut, benäget ville anskaffa (minst 6) platser för Sällskapets mejeristipendiater under juni-, juli- och augusti-månader innevarande år, helst sålunda att stipendiaterna finge turvis ombyta platser på samma sätt, som han anordnat studierna för förlidet års stipendiater.

Med anledning häraf uppsköts vidare åtgärd i ärendet, till dess svar från mejerikonsulenten Pettersson ankommit.

§ 10.

Keski-Suomen Maanmiesseura hade i en den 27 sistlidne februari daterad ansökan anhållit om ett anslag af 500 mark till den utställning föreningen komme att anordna i Jyväskylä stad den 8 och 9 instundande juli. Ansökningen hade insändts och förordats af Sällskapets ombudsman i Jyväskylä öfverforstmästaren A. W. v. Zweygberg.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen i skrifvelse till Keski-Suomen Maanmiesseura upplysa, att de medel, som Sällskapet kunde disponera till understöd åt andra landtmannaföreningar, vore afsedda för små socknegillen och utgifvas i mindre poster från 50 till högst 200 mark. Till bidrag åt mera omfattande föreningar, sådana såsom Keski-Suomen Maan-

miessorna, kunde dessa medel icke användas helst de egentligen äro af regeringen gifna för Åbo län, enär läns-landtbrukssällskapen erhållit dylika anslag för sina län och särskildt Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap erhållit ett vida högre belopp än Finska Hushållningssällskapet. Ehuru Bestyrelsen sålunda såg sig nödsakad afböja ansökningen, kunde dock Sällskapet anslå ett eller annat extra pris att utdelas vid Keski-Suomen Maanmiessornas tillämnade landtbruksutställning, så framt programmet för utställningen blefve Bestyrelsen tillsändt, huruvida ifrågavarande landtbrukssällskap skulle undersättas.

§ 11.

Kaakkois-Hämeen Maanviljelysseurs hade likaledes ansökt om anslag af Sällskapet till föreningens sommarutställning i Hollola. Svaret på denna ansökan skulle affattas i öfverensstämmelse med hvad Bestyrelsen här ofvan beslutit rörande Keski-Suomen Maanmiesseuras liknande ansökan.

§ 12.

Till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 23 sistlidne februari N:r 332 med begäran om upplysning rörande arten och beskaffenheten af slöjdundervisningen i fröken Sofia Hagmans skola i Kangasala, hade distriktsfolkskolinspektören Olai Wallin meddelat att, då denne skola såsom stående utom hans inspektionsområdeskännedom icke blifvit af honom besökt, han ej kunde om densamma lemna någon upplysning.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen tillskrifva kommunalstyrelsen i Kangasala med förfrågan, huruvida det kunde vara med kommunens fördel öfverensstämmande, om Sällskapet med det anslag, hvarmed en stipendiat årligen från kommunen blifvit understödden vid Sällskapets härvarande slöjdskola, framdeles i stället skulle bekosta terminsafgiften för 4 elever vid fröken Sofia Hagmans skola.



§ 13.

Sekreteraren anmälde att han, på därom gjord anhållan, meddelat tillstånd för Sällskapets träskomakare att ytterligare tvenne veckor efter den 24 i denna månad uppehålla sig i Kuopio trakten för att besöka några rekvirenter i Maaninga. Denna åtgärd godkändes.

§ 14.

Folkskoledirektionen i Vesanto hade genom skrifvelse af den 21 i denna månad anhållit om biträde af Sällskapets träskomakare, dock utan någon kostnad för kommunen.

Med anledning häraf skulle folkskoledirektionen i Vesanto underrättas att träskomakaren Silén kunde erhållas, dock med vilkor att direktionen bekostade hälften af Siléns reseckostnad från Kuopio till Vesanto samt från sistnämnde ort till närmaste jernvägsstation; eller ock att direktionen afhemtade Silén från Kuopio eller transporterade honom från Vesanto till jernvägsstation. Om direktionen under sådana omständigheter ville antaga Silén, borde direktionen direkte vända sig till honom. Om förestående beslut skulle åfvenn träskomakaren Silén underrättas.

§ 15.

Sekreteraren anmälde att inspektören för Letala folkskola, godsegaren C. V. Rosendal i bref af den 23 sistlidne februari underrättat

att sagda skolas direktion enhälligt utsett fröken Helga Hemmer till lärarinna samt att skolan öppnats den 22 februari, då 11 elever inskrifvits. Med anledning häraf och i öfverensstämmelse med Bestyrelsens förut fattade beslut hade årsanslaget för skolan, 800 mark, blifvit till inspektor öfversändt för att vederbörande tillställas.

Sedermera hade skolans inspektor jämte bref af den 24 i denna månad insändt följande elevförteckning:

Sign. Letala elever.

Förestående anmälan och skrifvelser föranledde icke till någon vidare åtgärd.

§ 16.

På grund af insändt, af läkaren å Fiskars bruk G. F. Rothström utfärdadt läkarebevis, beviljades länemejerskan Selma Salvin 3 månaders tjänstledighet, räknadt från den 25 i denna månad.

§ 17.

I bref af den 8 i denna månad hade hr C. H. Andersén i Kjöbenhavn underrättat att hans fader, Sällskapets hedersledamot, kammarrådet F. B. H. Andersén aflidit den 6 dennes.

§ 18.

Sekreteraren meddelade att bokförläggaren Werner Söderström öfversändt de 300 inbundna exx. af "Käytännöllinen maanviljelysoppi", som han kontraktsenligt förbundit sig till Sällskapet öfverlemna; och hade sekreteraren redan däraf öfversändt exx. till de Sällskap och enskilda personer, till hvilka Sällskapets skrifter plägade öfversändas. Tillika upplästes skrifvelser från Wiborgs läns landtbruksällskap och kanslirådet C. A. Zitting med tacksägelser för

Sign. Letala-elever

Förteckning öfver de elever som för närvarande åtnjuta undervisning i handarbetsskolan i Letala.

Maria Eklin, torparedotter ifrån Letala kommun, 35 år gammal, undervisas i väfnad.

Selma Hellman, inhysesdotter ifrån Letala kommun, 15½ år gammal, undervisas i ullgarnsarbeten. Frielev.

Maria Niemi, inhysesdotter ifrån Letala kommun, 14 år gammal, undervisas i ullgarnsarbeten. Frielev.

Ida Kauppi, bondedotter ifrån Kodisjoki kommun, 18½ år gammal, undervisas i silkesbroderi, glasmålning och sömnad.

Mina Olli, landbodotter ifrån Pyhämaa kommun, 22 år gammal, undervisas i väfnad och klädsöm.

Matilda Lundström, bondedotter från Lokalaks kommun, 17 år gammal undervisas i väfnad.

Johanna Hellsten, torparedotter från Letala kommun, 21 år gammal, undervisas i väfnad. Frielev.

Engla Berggvist, torparedotter från Pyhämaa kommun, 28½ år gammal, undervisas i väfnad och ullgarnsarbeten.

Aina Erola, bondedotter från Letala kommun, 17 år gammal, undervisas i väfnad.

Ida Cajander, brandvaktsdotter från Nystads kommun, 41 år gammal, undervisas i väfnad.

Betty Rosendal, godsägaredotter från Letala kommun, 24 år gammal, undervisas i klädnings och linne sömnad.

Letala den 24 Mars 1892.

C. W. Rosendal

mottagna exex. af förenämda arbete.

§ 19.

Förlags-aktiebolaget Söderström & C:o i Helsingfors hade insändt 500 mark, utgörande priset för de till bolaget försålda 400 exex. af G. Grotenfelts af Sällskapet utgifna arbete "Hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör". Dessa medel, som lyftats af kamreraren skulle observeras såsom inkomet i A. W. Wahrens donationsfond.

§ 20.

Från doktor Hannes Gebhard hade bref ankommit med förfrågan huruvida Sällskapet vore hugadt illösa ett antal aftryck ur "Walvoja" af en historik öfver Sällskapets verksamhet till år 1860, som han hade för afsikt att i sagda tidskrift införa. Med anledning häraf anmodades sekreteraren meddela dr Gebhard, att något beslut i saken icke kunde fattas innan Bestyrelsen fått taga kännedom om af handlingens innehåll, åtminstone till den del som först komme att i „Walvoja" införas. Dock borde dr Gebhard vara beredd på att Sällskapets rekvisition sannolikt icke komme att omfatta något större antal exex., utan möjligen endast några tiotal.

§ 21.

Från biträdande länsagronomen på Åland, C. F. Lindholm, hade ankommit tacksägelsebref för kallelsen att vara ledamot i Sällskapet.

§ 22.

Till Sällskapets Bibliotek hade följande föräringar ankommit:

1. Berättelse om Wasa läns Landt:

brukssällskaps verksamhet 1891.

2. Samma skrift på finska.

3. Meddelanden från Svenska Landtbruks-styrelsen. 5. Den svenska mejerihandteringen år 1890.

4. Tidning för Stockholms läns Hushållnings-sällskap. Jan., Febr. och Mars häftena för 1892.

5. Gefleborgs läns Hushållningssällskaps Handlingar, utg. 1891. IV.

6. Allmänna Svenska Utsädesaktiebolaget, Svalöf, våren 1892 (Katalog och uppsatser).

7. Tidskrift for Landökonomi, utg. af J. C. la Cour. 5 Raekke. 10de Binds. 7 og 8 hefte.

8. 2 exx. Forhandlinger ved Aarsmödet i Föreningen til Diskussion af Landbrugsanliggender 1891.

9. Fria Ekonomiska Sällskapets i St. Petersburg tidskrift. Januari häftet 1892.

10. Baltische Wochenschrift Nris 7-11 för 1892.

§ 23.

Sekreteraren meddelade att ordförande i Borgå slöjdförening dr Ossian Grotenfelt i bref till sekreteraren anhållit att för föreningens räkning erhålla särskilda modeller till halmarbeten, hvaribland hattprydnader gjorda efter dylika i den vid världsutställningen i Paris 1878 inköpta och i Sällskapets museum förvarade kollektionen af schweitziska halmarbeten; och hade sekreteraren med anledning däraf anmodat föreståndarinnan för Sällskapets slöjdskola att på slöjdföreningens i Borgå bekostnad låta eftergöra sådana i förenämda samling befintliga hattprydnader, som kunde tillvärkas af i vårt land till buds stående material och utan



särskilda maskiner, äfvensom några endra för föreningen lämpliga större halmarbeten. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 24.

Sekreteraren uppläste ett från landthushållaren O. E. Roselius i Kauhajoki ankommit bref, däri denne anhåller att Sällskapet, som han ansåg böra vara ansvarigt för hvad den enligt hans förmenande af Sällskapet antagna kommissionären för utställningen i Göteborg, Knut Cassel, icke redovisat utaf medel, som han för där försåldt smör uppburit, måtte åtaga sig att bevaka hr Roselius på antydt sätt uppkomna fordran i Cassels konkurs; och anmälte sekreteraren härvid att han redan till svar härå upplyst hr Roselius att Sällskapet icke haft någon delaktighet i Cassels anställande som förenämde utställnings ombud härstädes, utan att uppdraget lemnats honom af mötesbestyrelsen i Göteborg, såsom tydligt framgick ur Hushållningssällskapets cirkulär af den 8 december 1890. Då sålunda Sällskapet icke stod i någon ansvarighet för Cassels tillgöranden såsom Göteborgs mötets ombud, kunde Sällskapet ~~förty~~ icke heller åtaga sig någon bevakning i hans konkurs.

Hvad sekreteraren sålunda tillgjort, godkändes i allo af Bestyrelsen.

§ 25.

Sekreteraren anmälte, att biträdande lämagronomen A. Torsell icke besvarat Bestyrelsens bref af den 21 januari d. å. No 173, hvari Bestyrelsen anhöll om upplysning, huruvida i nordvestra delen af Åbo och Björneborgs län funnes lämplig person som af Bestyrelsen kunde anmodas att inspektera friherre W. Stjernçrantz' i Hinnerjoki hönsgård; och för-

29/3 92
4.

hade" jämlikt Be-
slog sekreteraren med anledning häraf att ifrågasatt
styrelsens beslut vid sammanträde den 25 sistl. februari utfen § 12 kommit
kommade inspektera skulle uppdragas åt (t.f. beställ-
inspektören G. Aminoff kostnaden, hvilken enligt kad
sekreteraren inhemt at, att företaga ifrågavarande in-
spektionsresa, hvilken denne under gärdagen anträdt.

§ 26.

Sekreteraren framförde en ansökan af agro-
nomen Uno Bremer att Bestyrelsen ville lemna
ett antal exkl. af den nya öfversättningen af Stor-
kenins' landtbrukspraktika, för att utdelas såsom
pris vid de mindre slöjdutställningar, som Egent-
liga Finlands mindre landtbrukares sällskap för-
anstaltade i närliggande kommuner. Då emeller-
tid Hushållningssällskapet förbeskållit sig endast
ett mindre antal exkl. af förenämda skrift samt
afsett dem till premier åt eleven vid jordbruks-
skolor, ansåg Bestyrelsen sig icke kunna bifalla
Bremers förenämda ansökan.

§ 27.

Folkskollärarenn Mårten Ingman hade hos
sekreteraren framstält ansökan om att han, som
innan kort komme att i denna stad öppna en för-
säljning af allehanda slöjdalster, måtte för denna
slöjdhandel erhålla försmål äfven från Sällskapets
slöjdskola, helst i kommission, men ifall sådant icke
kunde medgifvas, i fast räkning mot skälig ra-
batt. – Bestyrelsen, som icke hade något emot att,
där sådant utan olägenhet eller förlust för Sälleka-
pet kunde ske, bifalla till Ingmans ansökan, an-
modade sekreteraren att i samråd med föreståndarinnan för slöjdskolan utvälja sådana elevar-
beten, som för antydt ändamål kunde i kommission
eller fast räkning till Ingman utlemnas.

§ 28.

Sekreteraren anmälte att bifrådande kas-
kapteuskan Hjorth
rinnan i Sällskapets slöjdskola förklarat sig villig
att på de af Bestyrelsen vid sammanträde den 23
förlidne februari under § 18 bestämda vilkor från 1ste
instundande juni hyra det rum i Sällskapets hus, som
med anledning af omflyttningen utaf slöjdskolans
lokaler komme att blifva ledigt.

§ 29.

Till protokollet antecknades att godsegaren
B. Nyström i Pyssmä, som vid senaste plenum in-
valts till ledamot i Sällskapet, vägrat mottaga kallel-
sen samt återsändt det honom tillsända ledamots-
diplomet.

§ 30.

På framställning af sekreteraren beslöts
att i Sällskapets Handlingar för 1891, med hvilkas
utarbetande sekreteraren nu anmälte sig kunna
börja, icke skulle intagas fullständig ledamotsför-
teckning utan endast förteckning öfver de leda-
möter som tillkommit efter upprättandet af den li-
sta öfver Sällskapets ledamöter, som ingår i hand-
lingarne för 1890.

§ 31.

Kamreraren anmälte att det lån å 5000 ℳ
som aflidne fabrikör Hj. Carpelan 6te vunnit från
Sällskapets fonder bifvit af borgesmännen till betal-
ning uppsagdt.

§ 32.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar
lemnas i Sällskapets anordningsbok förteckнade.

In fidem:
Mft Rönnbäck

22/4 92
1.

År 1892 den 22 april sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna hrr v. Haartman, Hedenberg och Wirzenius, suppleanten hr Marjalin, Sällskapets kamrerare hr Sochla samt undertecknad sekreterare. Ledamoten hr Backmansson hade anmält förfall.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 29 sistlidne mars upplästes i enlighet å justering.

§ 2.

Från Jordbruks-Expeditionen i K. Senaten hade skrifvelse af den 5 i denna månad ankommit med underrättelse att guvernören i Nylands län anmodats till Bestyrelsen remittera 800 mark, utgörande innevarande års statsanslag till "Aura trägårdsrånner". Efter upplåsandet häraf meddelade sekreteraren att medlen redan ankommit och lyftats af Sällskapets kamrerare samt att den medlen åtföljande anvisningen, kvitterad af kamreraren, blifvit till guvernören i Nylands län återsänd.

Förenämnda anslag skulle utanvändas för att tillställas "Aura trägårdsrånner."

§ 3.

Vid häreften verkstäld granskning af de ingifna ansökningarna om mejeristipendier anmälte sekreteraren att en af de sökande, mejerskan Anna Häggblad från Nakkila, återtagit sin ansökan samt att mejerikonsulenten

Ang. A. Pettersson bevedt platsen för sex stipendiater på sätt som framginge af en från honom ankommen skrifvelse, hvilken upplästes sålydande:

Sign. Platsen.

Bland de åtvistående sju sökande utestötes hårå mejerskan Gustafva Jaukkainen från Maaninka, hvilken icke synes ega nödig kännedom i svenska språket, hvaremot de öfriga sex antogos till stipendiater, nämligen

1. Hilda Sofia Jaykkå från Abo.
2. Anna Ahman från Tjusterby i Pernå.
3. Augusta Berghalm från Berg i Degerby kapell af Ingå socken.
4. Dagmar Jansson från Wattula i Teisko.
5. Hanna Snickars från Wartsala i Halikko, samt
6. Sofia Henriksson från Erkylä i Hausjärvi.

Tillika anmodades sekreteraren att i samråd med mejerikonsulenten Pettersson vidtaga nödiga åtgärder i afseende å stipendiaternas studier och omflyttningar emellan de olika mejerierna.

§ 4.

Till deltagande i den pristäflan för välskötta jordlägenheter inom Tyrvis och Skatila härader, hvilken i år komme att ega rum redan inom ansökningstidens utgång, den 15 i denna månad, följande personer anmält sig:

1. Bondeenkan Fanny Hyrkki i Tyrvis.
2. Torparen K. J. Hagen i dö.
3. Torparen Johan Sammaljoki i Kiikka.
4. Rusthållaren Alfred Tomell-Kilkka i Mouhijärvi.
5. Bonden Wilhelm Heikkilä i Suodenniemi.



Stockholm den 4 Februari 1894.

Flemminggatan 18.

Sofia Hakren

Ekonomie Elevinna i Hvitträsk Husmodersförening

Pr Herr G. Pettersson

Stockholm

Ansökning af erhållande af stipendium af den anslagna summa, så att jag måtte i sommar få tillfälle att i mejerier i Finland, företrädesvis i Tavastehus län, fortsätta mina studier i mejeriskötsel och för att sedan kunna i min hemort Ingå socken i Nylands län med kunskaper i mejeriskötsel bidraga till mejeriväsendets utveckling i min hembygd.

Ehuru jag ej är född i Finland, så är dock min moder det och har jag tillbragt min barndom och ungdom i Finland, så att jag är fullkomligt förtrogen med det finska språket och dess förhållanden i allmänhet.

Min lärotid har varit 2½ år och har jag under denna tid varit anställd på Hvitträsk Husmodersförening, Nylands län, Ekenäs Tavastehus län, Ekenäs Tavastehus län, Ekenäs Tavastehus

[illegible]

nad, följande personer anmält sig:

1. Bondeenkan Fanny Hyrkki i Tyrvis.
2. Torparen H. J. Fager i d°
3. Torparen Johan Sammaljoki i Kiikka
4. Rusthållaren Alfred Pomell-Kilkka i Monhijärvi.
5. Bonden Wilhelm Heikkilä i Suodenniemi.



6. Torparen Karl Ojala under Kauniais gård i Suoniemi.
7. Landthandlanden G. E. Lindström å Ylianttila i Lavia.
8. Bonden Frans Michel Wanha-Oukari i Kaukaanpää socken.
9. Landthandlanden och jordbrukaren Jaakko Huhtanen å Ihantala i nyssnämda socken.
10. Bonden David Lindroos-Salo i samma socken.
11. Torparen Nikodemus Kallio under Kulhoa lägenhet i samma socken.
12. Bonden Sven Salomon Hinttu i Jämijärvi, samt
13. Jordbrukaren W. R. Hammar å Salmis i Nystads landsförsamling.

Vid granskning af ansökningshandlingarna befunnos de under N:ris 2 och 7 här ofvan upptagna sökande icke hafva förebragt sådana intyg att de kunde komma i fråga att prisbelönas, hvarutom sökanden n° 13 uteslöts såsom icke hörande till Tyrvis eller Ikalis härad. Till de öfriga 10 skulle däremot premieringsnämden förordnas att anställa föreskrifna besiktningar.

Härjämte beslöt Bestyrelsen anmoda jordbruksskoleföreståndaren A. Hildén i Ikalis samt biträdande länsagronomen A. Torsell att ~~vara~~ fungera som lokala ledamöter i premieringsnämden, den förra vid synerna i Kaukaanpää och Jämijärvi och den senare vid besiktningarna i Monhijärvi, Suodenniemi och Suoniemi. Agronomen Torsell skulle tillika ombedjas föreslå lämplig lokalledamot för synerna i Tyrvis och Kiikka. Såsom ständiga ledamöter i premieringsnämden kvarstå agronomen A. Reuter och landthushållaren M. Gjesiko.

§ 5.

Statsagronomen K. J. Forsbergs berättelse för 1891, som återkommit från cirkulation, föranledde icke till någon åtgärd.

§ 6.

Statsagronomen Karl Johan Forsberg hade anhållit om vitnesbörd öfver sin tjänstewerksamhet under den tid han såsom statsagronom stått under Finska Hushållningssällskapets inseende; och beslöt Bestyrelsen meddela Forsberg sådant vitnesbörd, att han, som den 9 maj 1867 antagits till tjänstförrättande och den 26 maj 1868 utnämnts till ordinarie statsagronom, under denna långa tid fullgjort sina åligganden på ett i alla afseenden berömvärdt sätt, därunder ådagalaggande lika stor insikt och sakkunskap som varmt nit för landets modernäring till hvars utweckling han sålunda i ej ringa grad bidragit.

§ 7.

Statsagronomen K. J. Forsberg hade insänt följande förslag till reseplan för innevarande år:

Sign. Forsberg.

hvilket godkändes.

§ 8.

På grund af inkomna ansökningar, och från dem utfärdade tvång, jämförd af statsagr. J. Poppius, som tillika, att [illegible] kommunalmän [illegible] tillfället ej [illegible] alla kostnader, fastställde Bestyrelsen för allmänna plogmötena Forsberg och Wallgren följande reseplan för innevarande år:

Sign. Wallgren.

§ 9.

För Sällskapets trädgårdsmästare V. Wallenius uppgjordes följande, på grund af ingifna ansökningar, för innevarande år följande reseplan:

Sign. Wallenius.

§ 10.

Pomologen Björn Lindberg hade ingif-



Sign. Forsberg.

Förslag till reseplan för underteknad år 1892.

Maj 3 till Maj 5 å Mustiala landtbruksinstitut.—
— 7 — — 9 hos Fru I. Hälström å Wiksberg och Lunttila egendomar i Tammela socken.—
— 11 — — 12 hos bonden J. Ylinissilä i Kuittala by af Loimijoki socken.—
— 14 — — 16 hos bonden K. G. Irjala i Takahuhti by af Messeby socken.—
— 20 — Juni 22 i Helsingfors för deltagande i Komiténs för utarbetande af förslag till ny vattenrätt arbeten
Juni 27 — — 29 hos Senator G. Z. Yrjö Koskinen å Leppälaks egendom i Lampis socken.—
Juli 1 — Juli 3 hos landtdagsmannen G. Kiipula å Kiipula hemman i Janakkala socken.—
— 5 — — 6 hos torparen Matts Kolinium å Kapellansboblet i Mustjärnäs kapell.—
— 8 — — 9 hos bonden J. Laurinen i Laurila by af St Mårtens socken.
— 11 — — 12 hos possessionaten J. Marjalen å Kirves gård i St Maria socken.—
— 14 — — 17 hos possessionaten A. Poppius å Kavea gård i Wirmo socken.—
— 19 — — 20 hos landtbrukaren F. Grundström å Sampsala rusthåll i Karmo landsförsamling.—
— 22 — — 23 i Luvia kapell hos järnkeita almogemän.
— 28 — — 31 hos Baron E. Hisinger å Fagervik i Karis socken.—
Aug. 2 — — Aug. 4 hos possessionaten J. Gandelin å Maria—

/.

bergs egendom i Ingo socken. –

Fr. Aug: 8 till Aug: 10. hos Generalmajor O. Andelin å Häkenböhle egendom i Helsinge socken. –

— " — 13 — " — 15 hos bankodirektör A. Charpentier å Hakkiala egendom i Hauho socken. –

— " — 18 — " — 19 hos Härodshöfding K. Ficandt å Kauratthemman i Padasjoki socken. –

— " — 24 — " — 26 hos agronomen U. Bremer å Kustö gård i Kustö kapell. –

— " — 29 — " Sept 1. hos bonden J. Gustafsson Uotila i Pulilä by af Wehmo socken. –

— Sept. 5 — " 8 hos kronolänsman E. Sjöman å Kaunela i St. Mårtens.

Lojo den 8 April 1892.

Karl Johan Forsberg



Sign. Wallgren.

## Reseplan för Plogjinstruktören G. Wallgren 1892.

Maj 3–13 hos referendariesekreteraren S. Segerstråle å Sarfsalö i Pernå.

" 16–19 hos vicehärodshöfding R. Hjelt å Kangari i Ushela.

" 20–24 hos godsegaren J. F. Mittler å Ingnäs och Österkalla i Sagu.

" 27–31 hos friherrinnan F. Aminoff å Sundholm i Nykyrko.

Juni 1–11 hos kyrkoherden W. Bergroth å Prestgården i Wehmo.

" 13 hos bonden Joh. Wikais i Wehmo.

" 15–18 hos lektorn K. Ahlman å Haga i St. Karins.

" 20–22 hos jordbrukaren K. E. Sarell å Hakkinen i Loimijoki.

" 23–juli 2 hos godsegaren D. A. Collin å Paavola i Loimijoki och Kartanonkylä i Berttula.

Juli 4–16 hos godsegaren G. A. Löfgren å Kärkelä och Anttila i Kiikala.

" 18–23 hos bonden A. Tähtinen å Eskola i Kiikala.

" 25–27 å Myllykylä-Nyhå militie boställe i St. Mårtens.

" 28–30 å Peltis-Heikkilä militie boställe i Lundo.

Aug. 1–3 å Paimala Eskola d° i St. Marie

" 4–6 å Kierikkala-Puustelli d° i Wahto.

" 8–10 å Silvola d° i d°

" 11 hos kapellanen E. J. Gröndahl å Wiittala kapellansboställe i Maska.

" 12–15. å Kalela militie boställe i d°.

" 17–20. hos friherrinnan F. Aminoff å Sundholm i Nykyrko.

" 22–24. å Nuuskala, Paavo och Isotalo militie boställen i Wirmo.

" 25 och 26 å Sydänperä militie boställe i Mietois.

" 29 hos Tykö bruks aktiebolag i Bjernå.

Aug. 30 – Sept. 6. hos godsegaren K. A. Wasastjerna å Strömma och Storgård i Kimito samt därunden 31 aug. och 1 sept. vid Egentliga Finlands Landtbruksfällskaps årsmöte å Strömma

Sept. 7 – 9 hos häradshöfdingen G. Palmgren å Germundsvedja i Kimito.

" 14 – 25 hos kyrkoherden J. F. Hellman å Prestgården i Kesälaks.

" 29 – Okt. 1 hos godsegaren O. Alfthan å Bäcksta i Helsinge.

Okt. 3 – 15 å Söderkulla jordbruksskola i Sibbo

" 18 – 20 å Metsäsyltylä militie boställe i Reso

" 21 och 22 å Nuorikkala d° i d°

## Sign. Wallenius.

### Reseplan för ambulatoriske trägårdsmästaren W. Wallenius.

Maj 9 – 10 hos arrendatorn O. Heinonen å Lukkarinen i Merimasku.

" 11 – 12 hos hemmansegaren A. Grönroos å Kirstilä på Luonnonmaa ö i Nådendals landsförsamling.

" 13 – 14 hos landthushållaren J. L. Hillebard å Jaakkola på samma ö.

" 16 – 17 vid Käyrä uppfostringsanstalt i Brunkkala.

" 18 – 19 hos landthushållaren K. V. Hollmén å Piintilä i Halikko.

" 20 – 21 hos häradshöfdingen J. A. Wahlberg å Träskvik i Muurla.

" 23 vid begrafningsplatsen i Öfverby.

" 24 – 25 vid " i Bjerno.

" 27 – 28 vid fattiggården i Bjerno.

" 30 – 31 hos godsegaren K. A. Wasastjerna å Strömma i Kimito.

Juni 2 – 3 hos hemmansegaren J. Matteson i Högsåra by af Hütis socken.

" 7 – 8 hos kyrkoherden A. Sjögren å prestgården i Hammarland.

" 9 – 10 hos handlanden P. Sittkoff å Marsund i Hammarland.

" 13 – 14 hos landthushållaren K. Segerström å Lindberg i Pargas.

" 15 – 16 hos hemmansegaren J. R. Johansson å Levo-Södergård i Pargas.

" 17 – 18 hos hemmansegaren A. Johansson å Wannais i Pargas.

Sept. Under september inspekteras alla i Korpo och Nagu under de föregående åren utförda trädplanteringar.

Okt. 4 – 5 hos kyrkoherden W. Bergroth å prestgår:

den i Wehmo.

Okt. 6-7 hos kronolänsman F. Abt å Suojasto i Wehmo

" 11-12 hos rusthållaren K. A. Eriksson å Ylönkylä i Nurkkila i Bjerno-Öfverby.

" 13-15 hos hemmansegaren G. W. Grönberg å Lappa i Bjerno.



it en framställning af följande lydelse:

Sign. Pomona.

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen tilldela pomologen Lindberg det begärda anslaget af 250 mk, hvarvid Bestyrelsen dock fann skäl fästa ett ytterligare vilkor utöfver de i skrifvelsen erbjudna, nämligen att Lindberg under sin studieresa tillika borde på resp. orter och särskildt i Nagu och Korpo socknar, där under senare år genom Sällskapets trägårdsmästare betydande planteringar af fruktträn egt rum, taga reda på och till Bestyrelsen inberätta, huru dessa planteringar blifvit utförda och i hvilket tillstånd de för närvarande befunne sig, samt om nämda trägårdsmästares verksamhet i antydt afseende syntes gifva anledning till befogade anmärkningar. Researanslaget skulle i sinom tid utanordnas.

§ 11.

Direktionen för Kulju folkskola i Lempäälä hade insändt en sålydande ansökan:

Sign. Kulju.

åtföljd af följande bilaga:

Sign. Kulju II.

Då tillgångarne i Ahlmanska fonden icke medgåfvo särskildt anslag till Kulju folkskola, beslöt Bestyrelsen infordra Lempäälä kommuns utlåtande rörande den i skriften alternatift föreslagna fördelningen af det anslag, som för närvarande utgår till den folkskola i Lempäälä, som trädt i stället för den fordna Ahlmanska skolan därstädes.

§ 12.

Hirvensalo husbondeförening hade ingifvit redogörelse för användandet af det anslag till premier vid föreningens årsmöte, som föreningen förlidet år erhållit. Denna redogörelse,

hvaraf framgick att af anslagets hela belopp, 100 m$, 99 m$ utgifvits till premier, godkändes utan anmärkning.

§ 13.

Sekreteraren meddelade att boställsinspektören G. Aminoff, som på uppdrag af Bestyrelsen inspekterat friherre W. Stjerncrantz' hönsgård i Himmerjoki, mundtligen för sekreteraren redogjort förhvad han vid besöket inhämtat, och framgick däraf, att hönsgården på grund af den sjukdom bland hönsen, hvarom friherre Stjerncrantz först till Sällskapet inberättat, för närvarande vore ganska liten, så att från densamma ingalunda kunde produceras den mängd unghöns, som friherre S. förbundit sig att under innevarande år leverera, men denne hade, för att kunna fullgöra leveransen, rekvirerat afvelsägg från särskilda håll. Emellertid ansåg boställsinspektören Aminoff tvifvel underkastadt, huruvida frih. S. skulle kunna fullgöra sina för tre år åtagna förbindelser, enär han tycktes befinna sig i ytterst knappa omständigheter och förty sakna erforderliga rörelsemedel. Sakkunnig och ytterst intresserad för hönsafvelu hade hr Aminoff funnit honom, och hade han villigt ingått på den uppmanning sekreteraren anmodat hr Aminoff ställa till honom, nämligen att framdeles icke lägga an på en mängd olika ~~olika~~ hönsraser, utan endast på ett par för våra förhållanden lämpliga, och hade han i samråd med hr A. beslutit sig för Leghorn och Plymouth rock. Då hr A. härjämte meddelat, att frih. S. varit sinnad att, för att enligt sitt meddelande till Bestyrelsen sätta äggklöckningsapparaten i verksamhet i början af denna månad, låta redan under rådande menföre tillsända sig de rekvirerade afvelsäggen, hade sekreteraren

D Nr 193.
1892.

Anhem den 12 april 1892.

Sign. Pomona

Till Bestyrelsen för Kejserliga finska Hushållnings-sälskapet.

Fruktodlingen har här i Finland gamla anor, ehuru den sedan medlet af detta århundrade legat nere. På alra senaste tid har intresset dock ånyo vaknat och gäller det för oss i främsta rummet att af den tidigare kulturen rädda de rester, hvilka ej ännu skattat åt förgängelsen. Man känner äfven att speciellt Åbo läns skärgårdsocknar och sydliga Nyland ega många värdefulla fruktvarieteter, men hafva de ej ännu varit föremål för undersökning eller insamling. Min afsigt vore att egna augusti och september månader detta år till dylika studier och besöka de förnämsta fruktträgårdar i södra delarne af Åbo och Nylands län för att taga reda på hvad af värde de innehålla, samt för att senare värka för spridning af de fruktsorter, hvilka synas särskildt lämpliga till odling i dessa bygder. – Men för att blifva satt i tillfälle att göra denna studieresa, så vidt den omfattar Åbo län, ser jag mig tvungen hos Kejserliga finska Hus-

-hållnings-sälskapet anhålla om ett an
af 250 Fmg. I den händelse att detta
derstöd mig tilldelas förbinder jag mig
till Sälskapet inkomma med fullständ
reseberättelse, hvilken i sin mon kunde
öka kunskapen om hvad vårt lands Pom
na redan eger./

— Nylands och Tavastehus läns Jord
sälskap torde vara villiga tillskjuta sa
ma summa för mina resor i bemärkda
syfte inom Nyland. — I Ostheim i Lojo
den 12 april 1892

Björn Lindberg



D:o Nr 195.
1892.

Ank. den 13 april 1892.

Sign. Kulja.

Keisarillisen Suomen Talous seura!

Koska koulun Olot Lempäälän pitöjässä wiime
aikoina suuresti muuttuneet, sitte kuin täällä tyäs-
kentelty Ahlmannin koulu muutettiin ensimmäi-
seksi kansa koulukzi; nimittäin että kolme uutta
kansa koulua on sitten perustettu, tyttö koulu Lempäistenkylän
joka nytt tyäskentelee seka kouluna ennen perustetun paika-
koulun kansja, seka koulu Nunnen kulmalle, ja yksi
seka koulu kuljun kulmalle; Näistä on ne kaksi en-
sin mainitut kunnan yhteisiä kouluja, mutta wii-
mäksi mainittu kuljun kansa koulu, kunta waatinut;
ja niin kuin tähän liitetty kopia Läänin kuvernörin wi-
raston antamapäätös osoittaa, eroitettu eri koulun piiriksi,
kuitenkin nautti malla niitä kunnan yhteisiä etu-
ja oikeuksia joban se on lailiserti oikeutettu, niin sam-

darinna beslöts att betygen för de elever som
genomgått räfnadsafdelningen skulle upptaga

mo, täsjä Kuljun Kansakoulunjahtokunnan p
lesta. Köyrichmäki pyytää, että Myös Tuulo osall
si niistä Ahlmanien waraston Lempäälän
Kunnalle, niin Opettajien palkan awuksi, kun pä
koulusen Käsityö osastojen ohesauttamiseen Talous
talto lähettämistä, awoistaa Ilmoittamalla että m
KuurLempäisten koulusta, myös Nuumen ja Ku
koulusta. Opetetaan Oeistön oppia, paitka oppitaille
ja sitä, jöse ei enemmän riittäisi, se tähän saakka
Lempäisten koululle lähetetty raha määrä, ja että
moen asaan, di Kirkonkirjin koulua kohden, jonka summ
Mutta Kuin Lempäisten ja Nuumen koulut
taa jonka johtokunta, ja Kuljun koululla o
eli johtokunta, rahkoheimmo esillä, että sille
lukke lankeva osa, erikseen olisi lähetettäwän mai
koulunjohtokunnalle jonka pois asaite on ta
pere

Siinkuin Kunnanöön wirastan pääte
näkyy asiasi tämä johtowaiman, tämän as
den alustan

Tarwamukseen että nyt kuluwimme o
lisesti näistä täydellisesti aikoneluista edeistä
henemme piirtä.

Lempäälästä Heikkilässä 11.p: 1892

Kuljun Kansakoulun johtokunnan pu

A. H. Aland

Lyhennös



## Sijn: Kulgu II

Hämeenlinnan läänin Kunnanöön
wirastan pääte, sen waliokseen johtokunnan
jonka täällä on tehnyt Maanwiljelijä
Lempäälän pitäjästä Kuljun Kartanosta,
Knut Wiktor Aland Lempäälän Kun-
takokouksen jouluskuun 22 päiwänä 1890
tekemästä päätöksestä alempana mainittua
sa asiassa: Annettu Hämeenlinnan Läänin
Kanslias sa Helmikuun 31. päiwänä 1891.

= = = = =

Mitä näin on ejentynyt ja asiakirjat, jotka
täällä säilytetään tähenwiden osoittawat on Kunnan
nöön wirasto tutkiakseen ottanut, ja kortawahin
on näyttänyt että Kuljun Kartanon alueella
on Toimen pannuidjo yhtöpitäjä yhteinen
Kansa Koulun, jonka Kustannuksiin Lempäälän
Kunta on wiellästynyt otto mata osaa, sen tähden
ja Kuntakaja seuroisesja tapauksessa säätöjen
mukaan 11. päiwänä Helmik. 1866. annetun,
Kansa Koulutoimen järjestämisestä sekä myös ja kotke
wan annetun asetuksen 1198:sta §:ää, on aikeellista alue
kansa muodostaman eräälle Kansa Koulun pii-
rin, kahdelle Kunnanöölle wirasta, Muuttamalla
Kunta Rokouksen waliokseman päätöksen, sikä
li Kuin kahden anomus Saada Kuljun Kartano eri
Erikseen Koulu piiriksi on jätetty warten ottamatta
Tälle määrätä että kahden kahtiajaon Kuljun Kart
holli ja siihen kuuluwa Kolmannes Kukkolan

Lärarinna beslöts att betygen för de elever som
enomgått slöjd-afdelningen skulle upptaga

rustholliasekä Nikkilänja Toivon alkuun en
Lalotensitutuvan 1892 vuoden alusta lukuvuo
dostamaan erityisen kansakoululupiirin, jonka
piirin alueella asuvat henkilöt eivät ole velvo
set ottamaan osaa kunnasta olevaan muitten k
jen ylläpitämiseen ja kustannuksiin, allekirjo
Heikki Kansakoululupiirillä Kuusjärvellä Kuusjärven kansa
sanomaisissa kuusjärven kansakoulja koskevi
yhteisjärjestyksiä ja ehdotuksia, jotkin selvit
on pöytäkirjaan. Tämän ohessa Kaarlo Kuusjärvi
virasto, asian laatuun nähden, johtuvilliseksi
Kuitenkin kustannukset asiassa asianomaisi
välillä.

= = = =

= = = =

Täten kaikki asian esitykset.

Kuusjärvellä virastohuoneella:

Karl A Andrén F.W. Sebrey

Edellä

julistettiin päätös kirkossa Elokuun 16 p: 189

A. F: Appelberg

Kopian lyhennys päätöskirjasta todistaa:

K. W. Alén.
Pehtori.

E. Bäck
Ennämöitsijä



brev af den 5 dennes tillrådt honom att därmed
uppskjuta, till dess ägget kunde sändas med ång:
båt till Nyetad eller Kuusjärvi, emedan de annars sann:
olikt blefve under den svåra transporten skadade
och odugliga. Tillika hade sekreteraren anmodat
honom att i sinom tid underrätta, när äggkläckning:
apparaten första gången sattes i verksamhet och
huru många ägg samt af hvilka raser, däri blifvit
inlagda, samt sedermera äfven huru många
kycklingar utkläckts.

Dessa meddelanden föranledde icke
till någon åtgärd.

§ 14.

Sekreteraren meddelade att Sällskapets
undervisare i trädsortodlingen K. Silén återkommit
från sin tvåmånaders vistelse i Kuopio län,
dit han, efter att från 11 januari till 8 februari
haft meddelat undervisning å Laktis och Lång:
sjö gårdar i Pomarkus socken, afreste i medlet af
februari. Under sin vistelse i Kuopio län hade
han lämnat undervisning å Kuopio stads fattig:
gård, stadens folkskola för gossar, Tagermåås dår:
vårdsanstalt, Levälä jordbruksskola, Rauhalahti
egendom i Kuopio landsförsamling, Vehmas:
mäki folkskola därsammastädes, Vesanto folksko:
la samt Karttula järnbruk och folkskola.

§ 15.

På förslag af föreståndarinnan för
Sällskapets slöjdskola utsattes terminsafslutningen
till lördagen den 14 maj, hvarefter den 17 och 18
sedvanlig utställning och försäljning af elevernas
arbeten skulle äga rum.

§ 16.

På förslag af slöjdskolans föresträ:
darinna beslöts att betygen för de elever som
genomgått öfningsafdelningen skulle upptaga

särskilda vitsord för ordentlighet, färdighet, mönsteruttagning och uträkning.

§ 17.

På begäran af en hr Erik Lassy å Karhula jernvägsstation beslöt Bestyrelsen förära 1 ex. af fröken M. Tammelanders väfbok åt en medellös väfverska, Helena Kristina Sundberg, bosatt i närheten af sagda station.

Däremot fann Bestyrelsen icke skäl bifalla en liknande begäran af Mariana Hast i Messuby, hvilken icke lämnat någon utredning om att hon sysselsatte sig med väfnad.

§ 18.

Guvernören i Kuopio län hade i skrifvelse af den 7 i denna månad anmält att några utgifter i och för spridandet af Sällskapets frågoformulär rörande ängemasken och dess härjningar icke förekommit, hvilket antecknades.

§ 19.

Plenum utsattes att ega rum tisdagen den 24 instundande maj och skulle därvid följande ärenden föredragas, nämligen:

1. Från K. Senaten ankomna skrifvelser.
2. Revisionskommissionens berättelse för 1891.
3. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.
4. Förslag till utmärkelser för landtmannaidoghet och annan medborgerlig förtjänst.
5. Förslag till utmärkelser för långvarig och trogen tjänst.
6. Inkallande af nya ledamöter.
7. Förslag till nya ledamöter.

§ 20.

Till Sällskapets bibliotek hade följande föräringar ankommit:

1. Bidrag till Finlands officiela statistik XIII. Poststyrelsens berättelse för år 1890.
2. Från Kongl. Landtbruksstyrelsen i Sverige:
   a) Meddelanden No 1 för 1892: Berättelse för 1891 af Landtbruksstyrelsens entomolog.
   b) Meddelanden No 2 för 1892: Årsberättelse för 1891 från mejeriagenturen i Manchester.
3. Vester-Norrlands läns Hushållningssällskaps Handlingar. 1sta häftet 1892.
4. Från "Det danske Landhusholdningsselskab: "Tredie Beretning om den landökonomiske Konsulentvirksomhed", 1890–1891.
5. Baltische Wochenschrift Nris 12–14 för 1892.

§ 21.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen hos guvernören i länet utrekvirera anslaget till härvarande hofbeslagsskola för innevarande års fyra första månader med 1000 ℳ.

§ 22.

Till guvernören i länet skulle skrifvelse aflåtas med anhållan att anordning måtte utfärdas för kammarherren grefve Aug. Armfelt att å länets räntari lyfta 1750 ℳ, utgörande ett halft års, räknadt från den 1 instundande maj, statsanslag till Wiurila-Mustamäki mejeriskolas underhåll.

§ 23.

På förslag af sekreteraren bestämdes

bokladspriset för skrifterna om "Ängsmasken" till 1 mark för ex., hvarå bokhandlare, som önskade skrifterna till försäljning i kommission eller å fast räkning, skulle åtnjuta vanlig provision eller rabatt.

§ 24.

Sekreteraren anmälte att firman J. Österblad et C° härstädes åtagit sig att från Bornholm för Sällskapets räkning anskaffa ~~nå~~ de ~~gra~~ långrefvar för laxfiske, som Bestyrelsen beslutit låta försöka genom fiskare på Utö.

§ 25.

Sällskapets kamrerare hade inlämnat 1sta kvartalsförslaget för innevarande år och hade detsamma utan anmärkning granskats af kassainspektorn, assessor Backmansson.

§ 26.

På förslag af kamreraren beslöt Bestyrelsen att Sällskapet tillhöriga donationslåne obligationer skulle försäljas, enär de samma nu inlöstes af Finlands bank till alparikurs.

§ 27.

Kamreraren anmälte att handlanden Carl Sundahl inbetalt det lån å 6000 ℔ som han från Sällskapets fonder erhållit, och som blifvit till betalning uppsagdt.

§ 28.

På framställning af kamreraren beslöt Bestyrelsen från Jordbruks-anslaget till Hofbeslagsskolefonden öfverföra 1000 ℔ utgörande förenämda anslags bidrag till hofbeslagsskolans underhåll för innevarande år.

§ 29.

På grund af inkommen rekvisition



skulle till guvernören i Tavastehus län öfversändas 300 ℔ från Svahuska lasarettsfonden såsom underhållskostnad för de på nämda fonds bekostnad under 1891 å länesjukhuset i Tavastehus vårdade fattiga sjuka.

§ 30.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Ernst Rönnbäck

Å år 1892 den 19 maj sammanträdde K. F. Huskållnings-Sällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna von Haartman och Hedenberg, suppleanten hr Fabritius, Sällskapets kamrerare hr Svedla samt undertecknad sekreterare. - Ledamoten hr Backmansson var från staden bortrest och ledamoten hr Wirzenius hade i bref anmält sig hindrad att till sammanträdet inkomma.

§ 1.

Protokollet för den 22 sistlidne april upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Från Handels- och Industri-Expeditionen hade en skrifvelse af den 26 mars hit ankommit den 25 april. Häri framhöll Expeditionen huruvida, som genom nådiga kungörelsen af den 21 mars 1888, angående kontroll å handeln med konstgjordt smör samt hvad vid export och import af sådan vara iakttagas skall, stadganden införts i syfte att afvärja den skada margarinindustrin kunde förorsaka smörproduktionen i landet. Så länge någon tillverkning af margarin icke egt rum i landet och importen af konstgjordt smör varit hämmad i följd af de ganska höga tullsatser, som å denna vara samtidigt med utfärdandet af förenämnda nådiga kungörelse ägts, hade tillämpning af stadgandena i ofvanberörda kungörelse icke ifrågakommit och erfarenhet saknades sålunda för bedömande, om sagda stadganden motsvara hvad med dem afsetts. Då numera anledning förekomma

till det antagande, att margarinfabriker i landet möjligen skulle uppstå, hade det spörsmål framställts huruvida antydda stadganden vore till fylles för skyddande af den för landet så viktiga smörproduktionen och för bevarande af det finska natursmörets redan vunna anseende på den utländska marknaden, samt om icke antingen absolut förbud emot inrättande och drifvande af margarinfabriker i landet borde i laga ordning åvägabringas eller skärpta stadganden för kontrollen öfver tillverkningen och försäljningen af denna vara införas. Enär emellertid olika åsikter uttalats rörande det inflytande anläggandet af margarinfabriker i landet kunde komma att utöfva på landets mejerinäring, hade Senaten aktat nödigt inhämta bl. a. Finska Hushållningssällskapets yttrande:

"huruvida tillverkning af margarin i landet komme att utöfva menligt inflytande å smörproduktionen och det finska smörets afsättning på utlandet samt om margarintillverkningen kunde blifva så skadlig att, oaktadt margarinets värde såsom näringsmedel, med afseende å alla de omständigheter och för handen varande förhållanden, som vid bedömandet af förevarande fråga kunde komma under öfvervägande, stadgande angående förbud emot inrättande och drifvande af margarinfabriker i landet borde i laga ordning för framtiden åvägabringas eller om nu gällande eller skärpta kontrollstadganden vore egnade att äfven under förutsättning af margarinfabrikers uppkomst här i landet behörigen motvärka det skadliga inflytande på mejerinäringen och smörproduktion margarinindustrin på många håll ansetts utöfva".

Efter upplösandet af förenämda skrifvelse meddelade sekreteraren, att han, med anledning af den samma tillskrifvit särskilda personer i utlandet och särskildt i Sverige för att er-



D.N. 238. 1892.

Ankom den 18 maj 1892.

FRA BESTYRELSEN FOR DET 9DE ALMINDELIGE LANDBRUGSMÖDE CHRISTIANIA 1892.

Sign. Norge.

Det 9de almindelige norske Landbrugsmöde vil finde Sted i Christiania Dagene 28 Juni til 3 Juli 1892. —

I det Mödets Bestyrelse i Arbödighed anholder om, at det Kejserlige Selskabs Bestyrelse ville vise Landbrugsmödet den Ære at lade sig repræsentere ved Mödet, udbeder man sig Oplysning om, ved hvem denne Repræsentation i Tilfælde vil ske, for at Underretning om Logis m. v., som vil blive stillet til Disposition, i betimelig Tid kan fremsendes. —

Mödets Program vedlægges. —
Christiania den 9 Maj 1892.
For Bestyrelsen:
J. Smitt.

Borchgrevink

Til

Det Kejserlige Finske Hushållssälskap.
Åbo. —

Sign. Norge.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen
[illegible]ntlikt mom. d) i 13 § af Sällskapets stadgar

se meddelade sekreteraren, att han, med anled-
ning af den samma tillskrifvit särskilda perso-
ner i utlandet och särskildt i Sverige för att in-



hålla upplysningar rörande antydda förhållanden och såsärskildt om den erfarenhet i Sverige vunnits under de tre år margarinfabrikation däreståndes varit tillåten; och hade sekreteraren redan erhållit svar från landtbruksinspektören i landtbruksstyrelsen Hr. Jacobson, sekreteraren i svenska landtbruks-akademien professor C. Lovén och Göteborgs handelsförenings fullmäktige. Dessa svars bref, hvilka nu upplästes gåfvo vitsordsbud om att margarinfabrikationen i Sverige i intet afseende invärkat menligt på mejerihandteringen eller det svenska natursmörets pris på den engelska marknaden.

Vidare meddelade sekreteraren att han af referendariesekreteraren i Handels- och Industri-Expeditionen blifvit på förfrågan upplyst om att frågavarande ärende komme att i K. Senaten handläggas först på senhösten, hvarför det af Sällskapet infordrade utlåtandet kunde afgifvas vid november-plenum.

Med anledning af dessa upplysningar uppskötes ärendets behandling till längre fram.

§ 3.

Revisionskommissionens berättelse för år 1891 föredrogs och, då densamma icke innehöll några anmärkningar hvarken emot räkenskaperna eller Bestyrelsens förvaltning, öfverlemnades den till instundande plenum utan något yttrande af Bestyrelsen.

§ 4.

Från Bestyrelsen för det nionde allmänna norska landtbruksmötet i Kristiania innevarande år hade en så lydande inbjudningsskrifvelse ankommit:

Sign. Norge.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen enhälligt mom. d) i 13 § af Sällskapets stadgar

till instundande plenum öfverlemna att, i händelse Sällskapet ville mottaga inbjudningen, utse representant vid ifrågavarande möte. För sin del ville Bestyrelsen tillstyrka att Sällskapet måtte vid mötet låta sig företrädas af en representant, hvars resekostnader borde godtgöras med ett anslag af 400 mark.

§ 5.

Till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 1 sistlidne april № 644 hade bref ankommit från ordföranden i Kangasala kommunalnämd Edvard Kerppola, däri denne för sin del tillstyrker förslaget att använda de nu till en stipendiat vid Sällskapets slöjdskola utgående 100 mark att i stället betala terminsafgifter för 4 elever i fröken Sofia Hagmans slöjdskola i Kangasala.

Då Bestyrelsen emellertid hade afsett att få kännedom om Kangasala kommuns åsikt i saken och icke kommunalnämdsordförandens enskilda mening, skulle denne ytterligare tillskrifvas med anhållan att ärendet måtte genom hans försorg behandlas vid kommunalstämma i Kangasala och protokollet däröfver hitsändas.

§ 6.

Sekreteraren meddelade:

att godsegaren A. G. Hildén åtagit sig att fungera som lokalledamot i premieringsnämden för välskötta jordbruk vid syneförrättningarna i Kankaanpää och Jämijärvi;

att biträdande läneagronomen A. Torsell åtagit sig samma uppdrag vid synerna i Mohijärvi, Suodenniemi och Suoniemi, så framt förrättningarna inträffade på tider då han icke vore af tjänstegöromål hindrad, för hvilken händelse han i sitt ställe föreslagit landtbrukaren K. Packalén i Karkku;

att hr Torsell till lokalledamot för besiktningarna i Tyrvis och Kiikka föreslagit



antingen bonden Karl Jaamala i Kiikka eller kronolänsman J. Selander i Tyrvis;

att sekreteraren med anledning af förestående tillskrifvit hr Torsell att han måtte vidtala jordbrukaren Packalén att i händelse af behof fungera som hans suppleant, samt bonden Jaamala med anhållan att han ville mottaga ofvanangifna uppdrag, äfvensom

att Jaamala redan i bref förklarat sig villig mottaga det honom erbjudna förtroendeuppdraget.

Dessa meddelanden föranledde icke till någon åtgärd.

§ 7.

Från friherre W. Stjernerantz hade till sekreteraren ankommit en skrifvelse rörande frågan om de hönsraser, å hvilkas afvel han framdeles borde lägga an. Skrifvelsen föranledde för närvarande icke till någon åtgärd, utan skulle frågan framdeles upptagas sedan det visat sig, huruvida frih. Stjernerantz alls vore i stånd att fullgöra kontraherad leverans af unghöns under innevarande år.

§ 8.

Från hr C. Kihlberg hade en skrifvelse ankommit, däri han föreslår att Sällskapet måtte inlösa 1000 exx. af en af honom författad, sedermera till finskan öfversatt skrift "Muutamia suomalaisen maanviljelyksen elinasivita", haaraf 1 ex. medföljde. Denna skrift hade Bestyrelsens ledamot Wirzenius granskat och, då han varit hindrad att till detta sammanträde infinna sig, hade han skriftligen meddelat sekreteraren att han funnit boken i många afseenden förtjanstfull, men tillika bristfällig däri, att den

1° alls icke omnämnes, huru en fullständig afdikning bör verkställas, utan i kapitlet om afdikning endast framhålles täckta dikens fördelar framför öppna diken och uppräknas och beskrifvas olika slagen af täckdiken, 2° i gödsellären, som utgör den förnämsta delen af arbetet, icke omtalas huru gödseln bör behandlas, då den om vintern utköres på fältet, hvilket sätt hos oss dock torde vara det allmännaste och hvarvid icke få missta begås, samt 3° läran om de konstgjorda gödningsämnena ~~är~~ nore ~~enligt min åsikt~~ fullkomligt misslyckad, då den endast utgöres af ett flertal recept på gödslingar för olika sädesslag, utan att närmare förklara orsaken, hvarför och under hvilka förhållanden hvarje olika slags gödningsämne bör användas, samt dessutom så viktiga och allmänt använda gödningsämnen, som Thomasfosfat och Kainit, blott i förbigående omnämnas.

Med anledning af detta uttåtande och, då Sällskapets medel under senare tider i hög grad tagits i anspråk för utgifvande och inköp af skrifter samt ytterligare redan beslutna utgifter för litterära ändamål förestode, beslöt Bestyrelsen afböja hr. Kihlbergs ofvannämnda framställning.

§ 9.

Till protokollet antecknades att termins afslutning i Sällskapets slöjdskola egt rum den 14 i denna månad, hvarvid betyg i nedannämnda ämnen tilldelats följande elever, nämligen:

a) i Wäfnad: med vitsord i 1) färdighet 2) ordning 3) mönsteruttagning och 4) uträkning:

Helmi Rostedt (vitsord i 1) 2) 3) och 4) utmärkt)
Hilja Bohm (1) 2) utmärkt, 3) berömligt, 4) utmärkt)
Bertha Jusélius (1) 2) ~~utmärkt~~ berömligt, 3) 4) ~~berömligt~~ utmärkt)



Matilda Hellman (1) 2) utmärkt, 3) berömligt, 4) nöjaktigt)
Julia Grönlund (1) 2) utmärkt, 3) berömligt, 4) nöjaktigt)

b) i Klädsöm: Elin Ahlström, Lovisa Johansson, Tilda Lehtinen, Anni Salén, alla dessa vitsordet berömligt, och Alma Grönmark, vitsord nöjaktigt.

c) i Slätsöm: Elin Renvall och Lovisa Johansson med vitsordet berömligt, Elsa Randell, Anna Koski, Tilda Lehtinen, Elin Helenius och Hanna Hütola med vitsord nöjaktigt,

d) i Halmarbete: Elin Renvall, Anna Koski, Elin Henriksson, vitsord berömligt, samt Hanna Hütola vitsord nöjaktigt.

Tillika antecknades att skolan under terminen varit besökt af 68 elever, däribland 8 Ahlmanska stipendiater från socknarna kring Tammerfors. Af eleverna hafva 28 åtnjutit undervisning i väfnad, 23 i klädsöm, 33 i slätsöm, 20 i halmarbete samt 26 (väfnadselever) i träslöjd.

§ 10.

Sekreteraren anmälte att berättelsen om verksamheten vid Sällskapets Kemiska- och Frökontrollstation under 1891 utkommit i tryck samt att exemplar däraf öfverlemnats till stadsfullmäktige och helsovårdsnämden i Åbo samt tillsändts såväl Jordbruks- som Handels- och Industri-Expeditionen äfvensom Sällskap och enskilda personer, hvilka plägat erhålla ifrågavarande berättelser. Någon vidare åtgärd ansåg Bestyrelsen icke erforderlig.

§ 11.

På grund af därom ingifna ansökningar tilldelades nedannämnda landtmannagillen följande anslag för innevarande år:

1. Halikko och Angelniemi landtmannagille

200 mark till premier vid gillets årsmöte den 28 instundande juni, hvarvid ladugårdsprodukter och slöjdalster komma att utställas samt täflingsplöjning och dikning föranstaltas.

2. Wesilaks, Lempälä och Tottijärvi landtmannagille 200 mark till premier för välskötta små jordbruk samt utställningsföremål vid årsmöte.

3. Birkkala och Ylöjärvi landtmannagille 200 mark till pris för kreatur, landtbruksprodukter, jordbruksredskap, slöjdartiktar samt plöjning vid gillets årsmöte den 16 juni.

4. Kangasala landtmannagille 200 mark till premier vid täflingsplöjning och dikning samt utställningar, som instundande sommar komma att af gillet anordnas.

5. „Edistysseura" i Pemar 100 mark till premier vid täflingsplöjning och dikning.

Tillika beslöt Bestyrelsen till förenämnda gillen öfverlemna 2 exx. af den på Sällskapets föranstaltande nyligen utgifna „Käytännöllinen Maanviljelysoppi", att användas till pris vid deras möten och utställningar.

Ansökningen från Wesilaks-Lempälä- och Tottijärvi landtmannagille hade åtföljts af gillets årsberättelse för år 1891 samt innehöll tillika begäran om att Bestyrelsen måtte förordna agronomen U. Bremer, ploginstruktören G. Wallgren och konsulenten i skogshushållning O. Aronen att vid gillets årsmöte den 8 juli hålla föredrag.

Till svar å denna anhållan skulle meddelas att agronomen Bremer icke mera vore anställd hos Sällskapet; att ploginstruktören Wallgren genom tidigare uppgjord reseplan vore upptagen på annat håll vid tiden för gillets möte



samt att Sällskapet icke hade i sin tjänst någon undervisare i skogshushållning, hvarför alltså de önskade föreläsarene icke kunde af Bestyrelsen förordnas att närvara vid gillets årsmöte.

Den förenämnda årsberättelsen öfver gillets verksamhet under förlidet år ställdes på cirkulation.

§ 12.

Sekreteraren meddelade att han förordnet träskomakaren Silén att under en veckas tid meddela undervisning hos godsegaren C. Faber å Koristo, hvilken därom per telefon anhållit. Åtgärden godkändes af Bestyrelsen.

§ 13.

På därom gjord ansökan af utgifvaren af Snomen Maanviljelyslehti, läneagronomen T. Forssell, beviljades 300 mark såsom bidrag till nämnda tidskrifts utgifningskostnader under innevarande år.

§ 14.

Biträdande läneagronomen A. Forsell hade insändt ~~om~~ uppgifter om 7 af honom hållna föredrag och skulle förty den öfverenskomna godtgörelsen för desamma à 40 mark utanordnas med 280 mark.

§ 15.

Från Jordbruks-Expeditionen i K. Senaten hade tillsändts Sällskapet 10 svenska och 10 finska exx. af en utaf agronomen A. Reuter författad skrift om rotfruktsodling, för att på lämpligt sätt till lägenhetsinnehafvare utdelas.

Likaledes hade Sällskapet fått från landtbruksdirektören J. Smitt i Norge emottaga 50 exx. af en utaf honom författad skrift: "De almindelige Grundsaetninger for Husdyravl".

§ 16.

Följande till Sällskapets bibliotek ankomna gåfvor anteknades:

1. Meddelande från Industristyrelsen i Finland. 15de häftet.

2. Skrifter utgifna af Svenska Literatursällskapet i Finland. XX. – Förhandlingar och uppsatser 6. 1890-1892.

3. Kertomus Kuopion läänin Maanviljelyssaran vaikutuksesta, vuonna 1891.

4. Berättelse om Korsholms jordbruksskolaverksamhet 1881-1891.

5. Svenska Landtbruks-akademiens Handlingar och Tidskrift. No 2 för 1892.

6. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. April, Maj.

7. Örebro läns Hushållningssällskaps Qvartalskrift. 1sta häftet 1892.

8. Jemtlands läns Hushållningssällskaps Handlingar för 1891.

9. Tidsskrift for Landökonomi. Udg. af J. C. la Cour. 5te Raekke. 11te Binds. 1 och 2 Hefte.

10. Baltische Wochenschrift No 15-18 för 1892.

§ 17.

På förord af suppleanten hr Fabritius beslöt Bestyrelsen rekvirera 250 exx. af en på G. W. Edlunds i Helsingfors förlag utgifven folkskrift "Nauta-karjan Terveydenhoito", utgörande en öfversättning af en i Sverige utgifven skrift af professor H. Nathorst, och skulle tillika med anledning af rekvisitionens storlek hemställas om rabatt å boklådspriset som utgjorde 25 penni.

§ 18.

På förslag af sekreteraren skulle stadsmejeristen A. von Wright, hvilken åtagit sig



att under loppet af vintern utarbeta den af Sällskapet länge påtänkta folkskriften om andelsmejerier, tillskrifvas med förfrågan huru långt arbetet fortskridit och om det i den närmaste framtiden kunde med säkerhet förväntas färdigt. I motsatt fall skulle Bestyrelsen söka åstadkomma skriften genom att utsätta en allmän pristäflan i ämnet.

§ 19.

På samma sätt skulle förfaras för åstadkommande af den skrift rörande kreaturens bostäder, hvilken suppleanten hr Fabritius lofvat utarbeta, men hvilken han ej medhunnit och ej heller trodde sig i den närmaste framtiden medhinna.

§ 20.

Sekreteraren meddelade att pomologen Björn Lindberg i enskildt bref till honom förklarat sig villig att fullgöra de vilkor Bestyrelsen fästat vid det anslag, som vid sammanträdet den 22 sistlidne april under § 10 beviljats Lindberg.

§ 21.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att åt de Sällskapets Thulinska stipendiater låta öfverlemna, så vida de däraf gjort sig förtjänta, exemplar af Sjöströms Planschverk öfver landtmannabyggnader samt af Käytännöllinen Maanviljelysoppi; och skulle förty vederbörande läroverksföreståndare tillskrifvas med anhållan om underrättelse huruvida resp. stipendiater visat sig förtjäna att på antydt sätt premieras, hvarvid tillika borde beträffande bortgifvandet af Sjöströms Planschverk tagas i betraktande huruvida de förvärfvat sig nödig underbyggnad för att kunna hafva verkligt gagn af arbetet.

§ 22.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att till de landtbruksgillens bibliotek, som erhållit anslag af Sällskapet, förära 1 af Sjöströms landtmannabyggnader. Samma skrift skulle äfven föräras till Tuorla och Osra jordbruksskolors bibliotek. Dessa skolor skulle därjämte tillsändas 3 exx. Käytännöllinen Maaviljelysoppi att utgifvas som premier åt därförtjänta elever.

§ 23.

Då jämlikt Sällskapets nya stadgar kansliet under tiden från 15 Juni till utgången af augusti hålles öppet endast en dag i veckan som af Bestyrelsen bestämmes, beslöts att under instundande sommar tors-dagarna skulle vara kanslidagar.

§ 24.

På begäran af sekreteraren beviljades honom 6 veckors tjänstledighet under instundande sommar för skötande af sin helsa.

§ 25.

Sekreteraren meddelade att hittils exx. af fr. M. Tammelanders väfbok på därom gjorda anhållan tillsändts följande skolor och enskilda personer, nämligen svenska exx. till fruntimmersföreningen i Nystad, fru L. von Christierson å Gerknäs i Lojo, ryska folkskolan i Helsingfors, Wiborgs folkskolors handarbetsklasser, väflärarinnan Anna Hagman i Nystad, folkhögskolan i Kronoby, Helsingfors handarbetsskola och Uleåborgs läns hushållningssällskap för kvinliga slöjdskolan i Uleåborg, samt finska exx. till väfskolan i Piikkis, Letala slöjdskola, Perkjärvi slöjdskola i Mohla, Jyväskylä fruntimmersförenings handarbetsskola, Berttula uppfostringsanstalt för andesvaga, Heinola handarbetsskola, Kiiminki folkskolors handarbetsafdelning, Joensuu handarbetsskola, kvinliga handarbetsskolan i Kajana, Kuhmoniemi kvinliga slöjdskola, Wehmasmäki kvinliga folkskola i Kuopio socken, Multia folkskola för flickor, väfverskan Helena Kristina Sundberg bosatt invid Karhula station och Uleåborgs läns hushållningssällskap 2 exx. för kvinliga slöjdskolorna i Torneå och Rovaniemi.

§ 26.

Ritning och kostnadsförslag, slutande på 1900 mark, för trapphuset till vaktmästarebostaden i Sällskapets gård hade uppgjorts af stadsingeniören A. Kajanus och beslöt Bestyrelsen efter granskning att ingifva ritningen till magistraten i afseende å stadfästelse samt att sedermera genom annons i ortens tidningar uppmana entreprenörer att inkomma med förseglade anbud å arbetets utförande.

§ 27.

Kamreraren anmälte att landthushållaren B. W. Nordberg inbetalt det lån å 6800 mark, som han från Sällskapets fonder erhållit samt att likaledes aflidne friherre Hj. Cson. Carpelans lån å 5000 mark blifvit af borgesmännen inbetaldt.

§ 28.

Åt landthushållaren B. W. Nordberg beviljades ett lån å 6000 mark mot 6% ränta och utlofvad inteckning i Saustila egendom med underlydande lägenheter i Sagu socken jämte fyllnadsborgen af landthushållarene Walfrid Fagerroos, Frans E. Fagerroos och Karl Nordling, hvilka därjämte ikläddt sig proprieborgen för lånet intill dess inteckningssäkerheten hunnit anskaffas.

§ 29.

Kamreraren meddelade att den af honom



19/5 92
4.

vid senaste sammanträde meddelade uppgi-
ten att Finlands bank inlöste donationslåneo-
bligationer till alpari kurs berott på ett missför-
stånd, och beslöt Bestyrelsen förty upphäfva
sitt den 22 april under § 26 i protokollet fat-
de beslut om försäljandet af Sällskapet tillhör-
ga donationslåneobligationer.

§ 30.

Sedan särskilda ansökningar om utmär-
kelser för långvarig och trogen tjänst jämte till de-
hörande intyg blifvit granskade, beslöt Bestyre-
sen föreslå nedan uppräknade tjänstehjon till i-
hållande af följande utmärkelsetecken, nämligen

a) Sällskapets mindre silfvermedalj:

1. Fogden Sefanias Blomqvist, född 1830, för
27 års tjänst dels å Napperla dels å Hermansa-
ri lägenheter i Lokalaks kapell under det sag-
da lägenheter varit dels i handlanden Gustaf Sö-
dermans i Nystad dels i hans familjs egs och hus-
bondfolket icke varit å någondera stället bo-
satt;

2. Mjölnaren Gustaf Selin, född 1845, som i 23
år själfständigt skött kvarnen å Hankila egen-
dom i Tyrväntö kapell, hvilken lägenhet under
de senaste sexton åren egts af i Helsingfors bo-
satte medicinedoktorn Axel Holmberg;

3. Inspektoren Thomas Loman, född 1853, för
15 års tjänst hos numera aflidne ministerstats-
sekreteraren friherre Th. Brunn och dennes
son kammarjunkaren friherre Th. Brunn å
Summa gård i Wekkelaks socken.

b) Sällskapets bronsmedalj:

1. Kusken Matts Seppä, född 1853, för 10 års
tjänst dels å Stor Tavastila i Kymmene dels
å Summa i Wekkelaks hos friherrarne minister-
statssekreteraren samt hans son kammarjun-
karen Th. Brunn;



2. Smeden Anders Westman, född 1826, för 16
års tjänst å Stor Tavastila i Kymmene hos förenäm-
da husbönder;

3. Drängfogden Johan Lindén, född 1843, för
20 års, och

4. Drängen Jakob Fredrik Johansson, född
1846, för 13 års tjänst, begge dessa hos godsegaren
J. W. Marjalin å Kärsämäki Hiisi lägenhet i
St Marie socken;

5. Kusken och gårdskarlen Johan Kolehmai-
nen, född 1841, för 15 års tjänst hos vicekonsuln
Robert Lydecken i Wiborg.

c) Sällskapets hedersteckn:

1. Enkefru Amalia Konstantia Meij, född
1833, för 25 års tjänst såsom föreståndarinna för
enskilda feberlasarettet i Fredrikshamn;

2. Baderskan Karolina Helin, född 1823,
för 31 års tjänst å Marie badhus i Helsingfors,
hvilket för närvarande eges af dekorationsmåla-
ren C. H. Carlsson;

3. Tjänarinnan Helena Sofia Lönnqvist, född
1834, för 27 års tjänst dels såsom kammarjungfru
dels såsom hushållsföreståndarinna hos genera-
len af artilleriet Axel Gadolin i St Peters-
burg;

4. Kokerskan Katarina Mahkonen, född
1832, för 18 års tjänst hos enkehäradshöfdingskan
Thérèse Frankenhaeuser i Wiborg;

5. Kreatursskötarskan hustru Maria Lovi-
sa Kolehmainen, född 1843, för 15 års tjänst hos
vicekonsuln Robert Lydecken i Wiborg;

6. Dejan Hanna Mattsdotter, född 1859, för
1 års tjänst å kapellansbostället i Berttula ka-
pell hos kapellanen G. O. Holmberg;

7. Tjänarinnan Lovisa Gustafva Lindros, född
1859, för 11 års tjänst hos landträntmästaren L.
Peterson i Tavastehus;

8. Tjänarinnan Eva Matilda Andersdotter, född 1862, för 10 års tjänst hos häradshöfdingen i Ålands domsaga hofrättsassessorn E. Engdahl.

9. Tjänarinnan Brita Stina Lodvonen, född 1858, för 11 års tjänst hos handlandeenkan Katri Kokko i Uleåborg.

d) Sällskapets inskription å silfverur.

1. Fogden David Ludvig Palmroos, född 1845, för 23 års tjänst å Buotila i Wehmo socken, hvilken lägenhet för närvarande eges af agronomen Jonas Borup;

2. Tjänarinnan Alexandra Ahlstedt, född 1852, för 20 års tjänst hos lagmanskan Alexandra Falck i Helsingfors.

Däremot kunde Bestyrelsen icke förorda bifall till godsegaren J. W. Marjalins ansökan om hedersteckn för enkan Edla Lindroos, enär af bilagda intyg framgick att hon endast i 8 år varit i oafbruten tjänst hos sökanden.

§ 31.

På grund af inkommen rekvisition skulle till föreståndaren för Otava jordbruksskola öfversändas 180 mark såsom underhållskostnad för ett helt år, räknadt från den 1 november 1891, för Thulinska stipendiaten Alexis Sillanpää.

§ 32.

Vid sammanträdet utfärdade kvartals- och andra anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Mst Rönnbäck



År 1892 den 17 juni sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädes kommo Sällskapets Ordförande Hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ledemöter Herrar v. Haartman, Hedenberg, Backmansson och Wirzenius, suppleanten herr Marjalin, Sällskapets kamrerare herr Svehla samt underskrifven sekreterare. Bestyrelsens ordförande Borgmästaren Juselius var af sjukdom hindrad att infinna sig. Förhandlingarna leddes af Sällskapets ordförande.

§ 1.

Protokollet för den 19 sistlidne maj upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Från Kejserliga Senaten hade ankommit en remissresolution af den 25 förlidne maj med anmodan till Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en till H. K. Majestät ingifven ansökan om anslag till en tillämnad husmodersskola i Orimattila.

Remissakten ställdes på cirkulation.

§ 3.

Från Handels- och Industriexpeditionen i K. Senaten hade en skrifvelse af den 5 maj ankommit med underrättelse att Senaten vid nämda dag skedd föredragning af Piikkis Hushållningsförenings genom Bestyrelsen insända ansökning om bidrag med 1,000 mark årligen under tre års tid för upprätthållande af en utaf berörda förening inrättad väfskola uti Piikkis socken, funnit godt för antydda ändamål bevilja ett årligt anslag af 800 mark under tre års tid, räknadt från innevarande års början, med vilkor att minst 200 mark

om året skola användas för anskaffande af
väfstolar och annan arbetsredskap äfvensom mode-
ler och skolmaterial, att undervisning i skolan ar-
ligen skall meddelas åt minst tio elever, samt
att berättelse om skolans verksamhet och reda-
görelse öfver anslagets användning årligen skall
afgifvas till Bestyrelsen, under hvars närmast
inseende ifrågavarande väfskola står. Härjäm-
te meddelade expeditionen att Guvernören i Åbo
och Björneborgs län anbefalts underrätta sökanden
om Senatens beslut samt att ur allmänna medel
i länets ränteri på Bestyrelsens rekvisition ut-
betala förenämda belopp.

Med anledning af denna skrifvelse beslöt Be-
styrelsen att i bref till Guvernören i länet an-
hålla att förenämda medel 800 mark måtte
utbetalas till Piikkis Hushållsförenings Ord-
förande, agronomen Arno Reuter.

§ 4.

Då jämlikt §:§: 31. och 34. i Instruktionen
för Landtbruksstyrelsen, Kejserliga Senaten har
att, på förslag af vederbörande Hushållnings-
och Landtbrukssällskap, för en tid af tre år i
sender till konsultative ledamöter i Landtbruks-
styrelsen utse ej mindre tre i landtbruket kun-
nige och förfarne män, en för Nylands, Åbo och
Björneborgs samt Tavastehus län gemensamt,
en för Wiborgs, St Michels och Kuopio län, äfvensom
en för Wasa och Uleåborgs län än ock tvänne
suppleanter för en hvar af dessa ledamöter, hade
Jordbruksexpeditionen i skrifvelse af den 18. sist-
lidne maj anmodat Bestyrelsen att, såvidt
å Bestyrelsen ankommer, så begå, att för-
slag i förenämndt afseende före den 1. nästin-
stundande Oktober till Jordbruksexpeditionen
inkommer



Widtagande af åtgärd i angifvet syfte uppsköts
till nästa sammanträde.

§ 5.

I skrifvelse af den 31. maj underrättade Jordbruks-
expeditionen att K. Senaten utnämt stadsagronomen
K. J. Forsberg till landtbruksöfveringeniör i landt-
bruksstyrelsen samt att Senaten haft för afsigt
ingå till H. K. Majestät med hemställan om stats-
agronoms tjänstens indragning. Tillika anmodades
Bestyrelsen, enär Forsberg efter den 1. instundan-
de juli icke vidare vore i tillfälle att betjäna
de personer som af honom anhållit om agronomisk
biträde för innevarande år, att härom förständiga
bemälde rekvirenter.

Då sekreteraren härvid anmälte att han re-
dan tillsändt vederbörande rekvirenter föreskrifven
underrättelse, föranledde skrifvelsen icke till nå-
gon vidare åtgärd.

§ 6.

Åbo Jaktvårdsförenings Direktion hade ingif-
vit en till H. K. Majestät ställd underdånig
anhållan om fortfarande årligt understöd af all-
männa medel samt tillika anhållit att ansök-
ningen måtte genom Hushållningssällskapet insän-
das och af detsamma förordas.

Förenämda ansökan upplästes härå sålydande:

Sign. Jaktvård.

hvarefter Bestyrelsen beslöt att tillmötesgå Jakt-
vårdsföreningens anhållan samt insända och för
sin del förorda bifall till dess anhållan. Till de
skäl, som Jaktvårdsföreningens direktion anfört,
ansåg sig Bestyrelsen icke hafva något att tillägg-
a, men ville dock särskildt betona, hurusom för-
eningens gagnande verksamhet, hvars art och omfatt-
ning framgingo af själfva ansökningsskriften, samt
af de bifogade årsberättelserna, syntes göra den

förtjänt af understöd, äfvensom att föreningens ännu i sin början stadda verksamhet skulle vara förspild, om föreningen innan dess sträfvan hunnit mogna till frukt, skulle se sig af brist på nödigt medel urståndsatt att fullfölja sina syften.

§ 7.

Till svar å Bestyrelsens förfrågan i bref af den 19. sistlidne maj nº 943. hade stadsmejeristen A. v. Wright meddelat att han till följe af oförutsedda arbeten och mindre tillfredsställande hälsotillstånd icke kunnat fullgöra sitt löfte att utarbeta en skrift om handelsmejerier och ej heller kunde förbinda sig att i den närmaste framtiden fullgöra uppdraget.

Med anledning häraf, och enär länevaterinären L. Fabritius icke heller fullgjort sitt åtagande att författa en skrift om husdjurens bostäder, föreslog sekreteraren att Bestyrelsen skulle söka få förenämda skrifter författade genom utlysande af pristäflan i enlighet med §:74 i Sällskapets nya stadgar. Tillika framlade Sekreteraren förslag till kungörelse härom så lydande:

Sign. Pristäflan.

Efter öfverläggning ~~härom~~ godkändes Sekreteraren förslag samt lydelsen af kungörelsen, dock med den ändring att prisens storlek bestämdes till 300. mark i stället för af Sekreteraren föreslagen 250. mark.

§ 8.

Piikkis Hushållsförening hade insändt redogörelse för användandet af det bidrag stort 150. mark, som föreningen förlidet år erhållit, så lydande:

Sign. Piikkis.

Tillika hade föreningen i särskild skrifvelse anhållit om ett anslag af 200. mark för be-

Skrift.

Sign. Jagtvård.

17/6 92
+6.

Stormägtigste Allernådigste Kejsare och Storfurste.

Af några för jagtvård i dess strängaste betydelse varmt intresserade personer gjordes i Åbo våren 1888 ett upprop till allmänheten att bilda en förening med uteslutande syftemål att befrämja en rikligare tillgång på nyttigt villebråd genom att göra gällande lagstadganden om jagt och djurfångst kända och respekterade af allmänheten samt genom att utbetala premier för sådana dödade skadedjur, för hvilkas fällande stat eller kommun ej erlägga någon. Sedan de af nämnde personer uppgjorda stadgarne den 26 maj vunnit guvernörens i länet stadfästelse, konstituerade sig föreningen den 8 november samma år under namn af "Åbo Jagtvårdsförening".

Då föreningens ekonomiska existens hufvudsakligast var grundad på antalet medlemmar, för hvilka endast en jämförelsevis låg årsafgift bestämdes, på det antalet sådana skulle blifva det högsta möjliga, hvilket i främsta rummet berodde af det för föreningen ännu okända intresse, hvarmed dess syftemål komma att omfattas af allmänheten och då uti norra delen af länet "Satakunta jagtförening" redan arbetade uti samma anda och en sådan var ifrågasatt att bildas på Åland, så hvarken kunde eller ville föreningen utsträcka sin verksamhet till aflägena trakter, hvarföre äfven vid första årsmötet den 3 mars 1889 dess verksamhet bestämdes till endast Wehmo, Wirmo, Piikkis, Halikko, Loimijoki och Masku härader af Åbo och Björneborgs län.

Wid mötet utsågos 14 ombudsmän i nämnde s
härader för att handhafva föreningens angeläge
ter och bevaka dess intressen i landsorten samt
ständes premiebeloppen för dödande af skade

Wid följande årsmöte den 3 mars 1890 fo
gick af ombudsmännens redovisningar att 153 s
mar-räfvar, 5352 kråkor samt 1084 roffoglar af
ka arter eller inalles 6589 dödade skadedjur
vit ombudsmännen företedde till premiering,
ket lysande resultat dock medförde för före
gen en kassabrist af 1023 mark 80 penni. För a
fylla denna och då föreningen nu redan klar
insåg att dess fortbestånd af egna krafter var
ligt, emedan det visat sig att intresset å allm
hetens sida ej var synnerligen stort, då antale
medlemmar vid denna tid steg till endast 121
soner och föreningens förnämsta påräknade inko
källa, årsafgifterna, på långt när ej motsvarade d
förhoppningar föreningen gjort sig — beslöts till
Eders Kejserliga Majestät ingå med en
derdånig anhållan om subvention af allmänna m
Dessutom skulle föreningen äfven i sin mån förs
öka sina inkomster genom anställande af folkf
ster samt minska sina utgifter genom nedsätt
af premierna för dödade skadedjur.

Wid tredje årsmötet den 1 mars 1891 visad
det sig att föreningens pekuniära ställning för
blicket ej ingaf några farhågor, då bokslutet
året visade en behållning af 34 mark 21 penni,
ket goda resultat uppnåtts därigenom att Styre
den 27 juli 1890 beviljat ett statsanslag à 500
för 2 år, att en i Åbo den 18 maj föranstaltad f
fest lemnat en nettobehållning af 736 mark 86
ni samt att för dödade skadedjur under red
visningsåret utbetalats endast 753 mark 5 penn
då året förut samma utgiftspost steg till 2272 m



80 penni; således en skilnad på 1519 mark 75 penni.
Huru glädjande det än var för föreningen att sålunda
se sig skuldfri, var det dock å en annan sida högst
nedslående att förföljandet af skadedjuren i så
hög grad aftagit, ty det kan ej antagas att den ifriga
förföljelsen af dem år 1889, då antalet dödade såda:
na steg till 6589 emot 1963 st. år 1890, i nämnvärd
grad minskat tillgången på dem — därtill fordras
ett mångårigt, ihärdigt arbete — utan bör orsaken sö:
kas uti de för detta senare år så betydligt nedsatta
premierna. Då kråkan, för hvars dödande premien
nedsatts från 25 till 15 penni, var det skadedjur, som
mest profiterat häraf, ty mot 5352 kråkor fälda un:
der år 1889 kunde år 1890 uppvisa endast 1455 såda:
na, beslöts att för nämnde fogel höja premien från
15 till 20 penni för gammal — och från 5 till 10 penni
för ungkråka.

Då öfverträdelser af jagtstadgar uti det allmän:
na rättsmedvetandet hos vår allmoge ej anses för något
brott, då hon genom oförnuftiga fångstsätt i betänk:
lig grad bidrager till att minska det matnyttiga vil:
da, som rationelt vårdadt för henne dock kunde
blifva af stor betydelse, samt då hon genom använ:
dande af fångstredskap, hvars rätta namn oftast
vore pinoredskap och hvilka vanligen först efter fle:
re dagars, ja veckors mellantider vittjas, på ett upp:
rörande sätt låter det fångade villebrådet långsamt
pinas till döds — beslöt föreningen att utgifva en
på hvardera språken affattad populär skrift angå:
ende jagtvård och sålunda försöka bibringa vår
allmoge mänskligare känslor för djuren och klara:
re insigter om vilkoren för rationel jagtvård. Åt
Direktionen uppdrogs att, efter att hafva uppmanat
alla i landet existerande jagtföreningar att uttala
sig i frågan och att i mån af tillgångar bidraga
med både råd och penningar, skrida till realiseran:

de af beslutet.

Wid senaste årsmötet den 6 mars innevar-
de år framhöll Direktionen att samtliga jagtförenin-
på det lifligaste uttalat sig för åstadkommande
af en sådan skrift, att de härför garanterat 300 m
och förbundit sig att inlösa 1000 à 1500 exemplar (
att magister K. H. Lindholm åtagit sig författ-
skapet emot det af Direktionen föreslagna arvo
af 400 mark. Sålunda nödgas Åbo Jagtvårdsfö-
ning för detta ändamål ikläda sig en utgift p
100 mark, utom de 150 mark, som föreningen a
slagit till uppköp af denna skrift för att sprida
bland allmogen. Dess tryckning afslutas denna s
mar.)

Föreningens ekonomiska ställning fra
hölls såsom tillfredsställande i följd af en lyck
folkfest, som inbringade 1024 mark 80 penni, hvilk
jämte stats-anslaget och ledamots-afgifterna vo
tillräckliga att betäcka de utgifter föreningens ka
fått vidkännas genom de till 2018 mark 80 penni
gående premierna. Af ombudsmännens redovisning
framgick att den förhöjda premien för kråkan up
drifvit antalet dödade svartfåglar till 5679 st.;
ga under året dödade skadedjur utgjordes af 2
sommarräfvar och 999 roffoglar, således in sum
6891 skadedjur eller det högsta antal föreningen
der sin treåriga verksamhet uppnått.

Intresset för föreningen tyckes dock ick
vara hos allmänheten så stort, som det allmännyttiga
damålet förtjenade – några ombudsmän hafva icke ly
kats förvärfva en enda medlem – då hela antalet m
lemmar utgör endast 135 personer, hvilka samman
lagdt erlägga i års-afgifter blott 466 mark. För ö
de af inkomsterna är äfven i år en folkfest be
mad, hvaraf inkomsterna, ehuru under de två
gående åren ganska stora, ej kunna beräknas, då



inbringande folkfest är helt och hållet bervende af
gynnsam väderlek och af den offervillighet stadsbe-
folkningen fortfarande vill visa föreningen.

Blifva således å ena sidan föreningens inkomster
små, så komma å andra sidan utgifterna att stiga ganska
högt, då föreningen till bekostande af folkskriften anslagit
(då premiebeloppen i likhet med de föregående åren böra beräknas till 2000 mark)
minst 250 mark, och då till diverse andra utgifter såsom
tryckning af kungörelser, årsberättelsen o. s. v. bör an-
slås minst 150 mark.

Då det nu redan i ögonen fallande vackra resul-
tatet föreningen under sin korta verksamhetstid upp-
nått, – i det nämligen öfver allt inom dess verksam-
hetsområde gjorts iakttagelsen att det matnyttiga
vilda är stadt i tillväxt, bervende af den ifriga
förföljelse, för hvilken rofdjuren varit utsatta och hvil-
ken årligen minskat deras antal med flere tusende-
tal, hvarigenom den rufvande hönan, den drägtiga
haren och de späda ungarne varit mera fredade för
sina farligaste fiender, rofdjuren och kråkan – vore,
i fall föreningens verksamhet af brist på penningeme-
del måste upphöra, inom några år fullkomligt utplå-
nadt samt mycken tid, arbete och penningar bortkastade
och då, såsom ur ofvanstående skildring af förenin-
gens treåriga verksamhet och bilagde (dess) årsberättelser
framgår, föreningen med de medel, som af enskilde
personer är att påräkna, icke kan existera, samt då
tiden för det år 1890 Nådigst beviljade statsan-
slaget numera är tilländalupen, har föreningen upp-
dragit åt Direktionen att underdånigst anhålla
om ett förnyadt och förökadt statsunderstöd.

På grund af detta uppdrag af Åbo Jagtvårds-
förening våga undertecknade medlemmar uti
Direktionen för sagde förening underdånigast an-
hålla att Eder Kejserliga Majestät fortfa-
rande ville befrämja föreningens syftemål genom att

ur allmänna medel under fem års tid bevilja för-
ningen ett årligt understöd af 1500 mark, för hvilk
användande föreningen egde årligen redovisa.

Bilägges underdånigast föreningens stad
Direktionens årsberättelser för åren 1889, 1890 och 18
jämte en jämförande tablå öfver dödade skade
djur.

Framhärda med djupaste undersåtliga vör-
nad, trohet och nit

Stormägtigste, Allernådigste Kejsare o
Storfurste
Eders Kejsertiga Majestäts
allerunderdånigste och tropligtigste undersåter

Eugène Bremer.

K. J. Krakau. V. Brander.

K. G. Dammert. Carl Wilh. Holm



## Sign. Pristäflan.

Förslag till Kungörelse om

## Pristäflan.

Bestyrelsen för Finska Hushållningssällska-
pet uppmanar härmed till författande af tvänne täf-
lingsskrifter, den ena om andelsmejerier och den
andra om bostäder för husdjuren. För den bästa skrif-
ten i hvardera ämnet, såvida den i och för sig befinnes
prisgiltig, är utfäst ett pris af ~~250~~ 300 mark; och gälla för
öfrigt beträffande skrifternas beskaffenhet och tillgången
vid pristäflingen följande bestämningar:

a) Täflingsskrifterna, hvilka kunna affattas an-
tingen på svenska eller finska språket, böra vara po-
pulärt hållna, så att de lämpa sig att spridas som
folkskrifter, hvarför också deras omfång bör begrän-
sas till 2, högst 4 tryckark;

b) Täflingsskrifterna böra senast den 1 december
innevarande år anonymt, men försedda med pseudo-
nym eller devis inlemnas å Sällskapets kansli eller
under omslag insändas till Bestyrelsen, åtföljda af
förseglade namnsedlar, som uppbrytas endast för
de skrifter, hvilka tilldelats pris;

c) Granskningen och bedömandet af de in-
lämnade täflingsskrifterna öfverlämnas åt en jury
af sakkunniga, som i sinom tid kommer att utses;

d) Belönad prisskrift blir, utan vidare förfat-
tarearvode, Sällskapets egendom och förty får af
Sällskapet i tryck utgifvas såväl på det språk, hvar-
på den är författad, som i öfversättning på det andra
inhemska språket, i hvilket senare fall författaren,

om han så önskar, är berättigad att granska öfversättningen;

e) Täflingsskrifter, som icke prisbelön återställas till vederbörande.



Dr. 255
1892.

Sign. Piikkis

Ankom den 31 maj 1892.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapet.

Till Bestyrelsen får jag härjemte afgifva redogörelse för det bidrag, stort 150 mark, som Bestyrelsen tilldelade Piikkis Hushållsförening, till afhållande af Föreningens sedvanliga sommarmöte med derved förenade profplöjning och profdillning samt utställning af kvigor.

Af bidraget har åtgått:

| | | |
|---|---|---|
| Till annonser | | 6.75 |
| „ Pris för 2 åriga kvigor | | |
| I pris H. H. Hjerpe | 15.- | |
| II „ Kylänpää | 10.- | |
| III „ torparen Ounamäki | 6.- | |
| IV „ H. Alaskartano | 5.- | 36.- |
| Till pris för 1 åriga kvigor | | |
| I pris H. Alaskartano | 15.- | |
| II „ Kalais | 10.- | |
| III „ H. H. Hjerpe | 6.- | |
| IV „ A. Räikkä | 4.- | 35.- |
| Till pris för profplöjning | | |
| I pris J. Hellman | 12.- | |
| II „ J. Kalais | 8.- | |
| III „ Krusell | 6.- | |
| IV „ Akkalin | 4.- | 30.- |
| Till pris för dikning | | |
| I pris torparen J. Ounamäki | 8 | |
| Transport | 8 | 107.75 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Transport | 8.– | 107.75 |
| III pris | Mecklin | 4.– | |
| IV " | torparen J. Kivilä | 3.– | 15.– |
| | Till dagspenning åt 4 plöjare à 1.50 | | 6.– |
| ✓ | Till middag åt musiken | | 9.– |
| ✓ | Till spik och diverse | | 1.30 |
| | Summa | | 139.05 |
| | Behållning | | 10.95 |
| | Summa Fmf | | 150 " |

Amor Reuter

Ordf. för Pikkis Hnakkaus Förening.

10.30
6.75
10.95
28.00

113.
17/6.92
2

stridande af kostnaderna för dess årsmöte innevarande år.

Vid granskning af ofvan intagna redogörelse anmärktes att med anslaget, som gifvits till premier vid föreningens sommarmöte, bestridts följande utgifter: till annonser Fmf 6.75, till middag åt musiken Fmf 9.– och till spik och diverse Fmf 1.30, hvilka poster uppgående sammanlagdt till Fmf 17.05, borde af föreningens egna medel erläggas. Då sålunda behållningen i förlidet års anslag rätteligen uppginge till 28. mark, beslöt Bestyrelsen, efter öfverläggning om föreningens anslagsbegäran för innevarande år, bevilja den samma 172. mark, hvilket anslag jämte behållningen från 1891. finge användas till priser för utstälda föremål samt för profplöjning och profdikning vid det stundande årsmötet.

Tillika beslöt Bestyrelsen att till föreningen öfverlämna såsom gåfvor: 1 ex. af A. Sjöströms planschverk "Maatalous rakennuksia" samt 2 ex. "Käytännöllinen Maanviljelysoppi," det förstnämda att förvaras i föreningens bibliotek samt de senare att vid ofvannämda tillfälle utgifvas såsom premier åt sådana personer, som däraf kunde hafva gagn.

§ 9.

Kaakkois Hämeen maanviljelyssenra hade med anledning af Bestyrelsens skrifvelse för den 29. sistlidne mars nº 467. insändt program för föreningens landtbruksutställning i Lahtis köping den 7. och 8. instundande juli samt anhållit om det utlofvade extra priset. Efter det programmet blifvit genomgånget, beslöt Bestyrelsen tillsända föreningen 100. mark att användas till tvänne extra pris, hvardera à 50 mark, det ena för den bästa

tjur af inhemsk ras och det andra för den bästa ko, likaledes af finsk ras, som vid mötet komme att utställas, likväl under förbehåll att djuren äfven i och för sig vore förtjänta att prisbelönas. Skulle någotdera af dessa pris icke nu kunna utgifvas, borde det af föreningen reserveras, för att vid ~~ett~~ kommande möte~~x~~ användas på förenämdt sätt.

§ 10.

Sekreteraren meddelade att jordbrukaren K. A. Paçkalén i Karkku förklarat sig villig att vara agronomen A. Torsells suppleant, i händelse denne vore förhindrad att såsom ledamot i premieringsnämden för välskötta jordbruk närvara vid synerna i Mouhijärvi, Suodenniemi och Suoniemi. Detta meddelande föranledde ingen åtgärd.

§ 11.

Sekreteraren meddelade vidare att de ständiga ledamöterna i premieringsnämden uppgjort följande plan för syneförrättningarna:

den 3. och 4. juni å Wanhaoukari i Kankaanpää,
den 6. och 7. juni å Ihantalo i samma socken,
den 8. och 9. juni å Salo i dito,
den 10. och 11. juni å Kallis i dito,
den 13. juni å Hinttu i Jämijärvi,
den 15. och 16. juni å Heikkilä i Suodenniemi,
den 16. och 17. juni å Kilkka i Mouhijärvi,
den 18. juni å Ojala i Suoniemi,
den 19. och 20. juni å Roismala i Tyrvis samt
den 21. juni å Sammaljoki i Kiikka.

Tillika meddelade Sekreteraren att förrättningarna i Kankaanpää och Jämijärvi redan egt rum, hvilket framgick däraf, att godsegaren A. G. Hildén, hvilken vid dessa förrättningar fungerat såsom lokalledamot i premieringsnämden, insändt reseräckning slutande å 206. mark 16. penni. Då mot denna räknings innehåll intet var att anmärka, utanordnades beloppet.



§ 12.

Wesilaks, Lempälä och Tottijärvi Landtmannagilles från cirkulation återkomna berättelse för 1891. gaf icke anledning till någon anmärkning.

§ 13.

Fruntimmersföreningen i Nystad hade insändt berättelse öfver sin verksamhet under redogörelseåret 1891–1892. Då mot denna berättelses innehåll icke fans något att anmärka, skulle till föreningen öfversändas 500. mark, utgörande innevarande års bidrag till dess förlagshandel med stöjdalster.

§ 14.

Biträdande läneagronomen C. F. Lindholm hade insändt berättelse öfver de åtta föredrag i landtbruk han, på uppdrag af Sällskapet, under innevarande år hållit på Åland. Denna berättelse kommer att intagas i Sällskapets handlingar för 1892.

§ 15.

Sällskapets heders ledamot professor Hjalmar Nathorst hade tillsändt Sällskapet en tryckt uppsats: "Medel mot skadeinsekter i åkern," samt stält den till Sällskapets förfogande att användas efter godtfinnande. Då Sekreteraren härvid meddelade att han redan genom Åbo Tidning bragt denna uppsats till allmänhetens kännedom, ansåg Bestyrelsen annan åtgärd icke erforderlig; dock skulle uppsatsen äfven införas i Sällskapets handlingar.

§ 16.

Föreståndaren för Sällskapets kemiska- och frökontrollstation E. Löthner hade ingifvit följande anhållan:

Sign. Löthner.

och beslöt Bestyrelsen medgifva honom den begärda ändringen i hans tjänstgörings skyldighet under sommaren.

§ 17.

Ett från förlagsaktiebolaget Oava insändt anbud om inlösen af andra upplagan af K. W. Hannikainens "Metsänhoitooppi" till rabatterad pris föranledde icke till någon åtgärd.

§ 18.

På grund af inkommen ansökan skulle lärarinnekandidaten Salvin förordnas att i början af instundande juli-månad biträda landthushållaren Peter Olsson å Högnäs i Nagu socken.

§ 19.

Direktionen för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap hade tillsändt Bestyrelsen en skrifvelse af följande lydelse:

Sign. Skrifter.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen att abonnera på 150 ex. af den finska upplaga af "Normalritningar till folkskoleträdgårdar", som Direktionen förmått sig dimmad att utgifva, samt tillika anhålla att genom Direktionens förmedling, och med åtnjutande af utlofvad rabatt å inköpspriset, erhålla femtio (50) exemplar af den i Sverige utgifna originaluppl. lagan af förenämnda arbete.

§ 20.

Danska landthushållningssällskapet hade tillsändt Sällskapet följande tryckta skrifter:

1. Landthushållningssällskapets årsberättelse för

Nr 263.
1892

Kemiska och Frökontrollstation

Åbo, den 8 juni 1892
Åbo, den 7. Juni 1892.

193
117.

Sign. Löthner.

Till
Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapets Bestyrelse.

Härmed får jag hos Bestyrelsen vördsammast anhålla om frihet från skyldigheten att under sommaren dagligen tillstädesvara på stationen, då ej arbete så fordnar.

Då någon vågexport denna sommar ej kan komma i fråga, blir arbetet sannolikt mycket litet.

Min afsikt vore att åtminstone en par gånger i veckan vara inne på stationen, hvilken af vaktmästaren naturligtvis alla dagar skulle hållas öppen på de vanliga tiderna. Skulle dessutom något särskildt brådskande förekomma, så det lär att kalla mig till staden, då jag ämnar bo på Hirvensalo (Seutu).

Åbo den 7. Juni 1892.

Emil Löthner.

[illegible] vederbörande personer,
komme att till vederbörande öfversändas i
medlet af instundande juli månad.

§ 22.

Sekreteraren anmälte att ordföranden i Borgå slöjdförening doktor O. Gadolin sändt likvid för de hemarbets modeller, som för föreningens räkning genom fröken Matilda Tammelanders försorg

Ad Nr 267.
1892.

DIREKTIONEN
för
Hlands och Tavastehus läns
Landtbrukssällskap.

Sign. Skrifter.

Ank. den 17 juni 1892.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Tavastehus den 1 Juni 1892

№ 188.

För att hos den stora allmänheten väcka håg och intresse för trädgårdsskötseln och särskildt fruktodlingen har Direktionen beslutat att söka värka för folkskoleträdgårdars anläggande och underhåll inom de till Sällskapets värkningskrets hörande kommuner. I sådant afseende har det synts Direktionen lämpligt att förse hvarje folkskola med ett exemplar af de utaf Stiftelsen Lars Hiertas Minne utgifna "Normalritningar till folkskole-trädgårdar jämte beskrifning" såsom varande det bästa arbete i sitt slag. Direktionen håller nemligen för, att folkskolelärarn genom att sättas i tillfälle att närmare göra sig bekant med vilkoren för en folkskoleträdgårds inrättande, dess skötsel och vård samt undervisningens anordnande, hvarom att ofvanberörda arbete lämnar en fullständig utredning, själf skall varda intresserad för saken

förmedling, och med åtnjutande af utlofvad rabatt å inköpspriset, erhålla femtio (50.) exemplar af den i Sverige utgifna originalupplagan af förenämnda arbete.

§ 20.

Danska landthushållningssällskapet hade tillsändt Sällskapet följande tryckta skrifter:

1. Landthushållningssällskapets årsberättelse för

... varande personer, komme att till vederbörande öfverlämnas i medlet af instundande juli månad.

§ 22.

Sekreteraren anmälte att Ordföranden i Borgå stöjdförening doktor O. Grotenfelt sändt likvid för de halmarbets modeller, som för föreningens räkning genom fröken Matilda Tammelanders försorg

och sålunda äfven begynna arbeta för en trädgårds inrättande vid sin skola. Normalritningarna äro därför att anse både såsom väckelsemedel och en framtida ledning för lärare folkskollärare. De uti arbetet utkastade projekt behöfva ej nödvändigtvis kopieras, utan torde tjäna såsom mönster, hvilka i enlighet med förhållanden kunna af sakkunnig person, t. ex. bulerande trädgårdsmästare, i samråd med folkläraren och kommunens förtroendemän modifiera.

Sedan Direktionen af arbetets förläggare P. A. Norstedt & Söner utvärkat åt sig rättigheten utgifva en finsk upplaga af Normalritningarna vid desamma i någon mon komma att särs afpassas för våra förhållanden, får Direktionen inbjuda Kejserliga Finska Hushållningssällskapet abonnera på förslagsvis 150 exemplar af den finska upplagan, hvars pris, därest 1,000 expl. kunna användas, me att utgöra Fmk 2 à 2:50 per exemplar. Tillika Direktionen meddela, att Direktionen erhållit om 20 à 25 % rabatt å inköpspriset Kr. 3:- paginalupplagan, hvaraf exemplar äfven genom Direktionen förmedling anskaffas.

Enligt uppdrag:
Johannes Jernström.

Under korsband öfversändes härjämte 1 expl. af malritningarna.

förmedling, och med åtnjutande af utlofvad rabatt å inköpspriset, erhålla femtio (50) exemplar af den i Sverige utgifna originalupplagan af förenämda arbete.

§ 20.

Danska landthushållningssällskapet hade tillsändt Sällskapet följande tryckta skrifter:

1. Landthushållningssällskapets årsberättelse för



17/6 92
3.

1890-91.

2. "Kultur-Arbejder paa Mögelkjær" af P. Teilberg.
3. "Kvaegbrugets Udvikling i Danmark" af H. Goldschmidt.
4. "Om Rodfrugtdyrkning" af E. Frederiksen.

Dessutom hade följande föräringar ankommit till Sällskapets bibliotek:

1. Bidrag till Finlands officiella statistik. XIV. Landtmäteriet. 6. Öfverstyrelsens för Landtmäteriet berättelse för år 1890.
2. Pio ex. Program för redskapsfröf:ningen vid 10de allmänna landtbruksmötet i Wasa 1893.
3. Metsänhoito-Oppi af P. W. Hannikainen.
4. Gefleborgs Läns Hushållningssällskaps Handlingar år 1892. I.
5. Upsala Läns Hushållnings-Sällskaps Handlingar. 74de häftet. 1892.
6. Allmänna svenska utsädesföreningens tidskrift 1892. Häft 1 och 2.
7. Jönköpings Läns Kemiska- och Frökontrollstations berättelse för 1891.
8. Virksomhedsplan for Den 17de danske Landmands forsamling i Randers. 1893.
9. Baltische Wochenschrift. Nris 19-22. 1892.

§ 21.

Sekreteraren anmälte att från friherre Th. Bruun bref ankommit med underrättelse att de utmärkelsetecken, som vid senaste plenum tilldelats trenne i hans tjänst varande personer, komme att till vederbörande öfverlämnas i medlet af instundande juli månad.

§ 22.

Sekreteraren anmälte att ordföranden i Borgå slöjdförening doktor O. Grotenfelt sändt likvid för de halmarbets modeller, som för föreningens räkning genom fröken Matilda Tämmelanders försorg

förfärdigats, och hade Sekreteraren till henne öfverlämnat medlen för att i hennes räkningar ob-
serveras.

§ 23.

Med anledning af Åbo gas-verks inbjudning till teckning å eventuell elektrisk belysning beslöt Bestyrelsen teckna för följande antal lågor:

1 st. 10. ljus-lampa i trappuppgången,
1 st. dito i tamburen,
2 st. dito i kansliet,
5 st. 16. ljus-lampor i sessions-salen samt
4 st. dito i Sekreterarens ämbets-våning,

att under vilkor att minimi-pris för lampor ej debiteras, utan priset beräknas efter förbrukad strömmängd.

§ 24.

På framställan af Sekreteraren beslöts att Sällskapets museum skulle under sång- och musikfesten hållas öppet instundande lördag, måndag och tisdag kl. 10–2.

§ 25.

Bestyrelsen uppdrog åt sin ledamot fastmästaren v. Haartman och Sällskapets kamrerare att pröfva de entreprenad-anbud, som komma att ingifvas i afseende å uppförandet af trapphuset till vaktmästare-bostaden, samt att antaga det som kunde vara för Sällskapet förmånligast.

§ 26.

Sekreteraren anmälte att friherre W. Stjernvall i Kimmerjoki tillskrifvit honom med underrättelse att de för årets leverans afsedda kycklingarne antagligen komme att utkläckas under maj och juni månader. Meddelandet föranledde icke till någon åtgärd.



§ 27.

Sekreteraren anmodades att under sin resa till Landtbruksmötet i Kristiania inköpa lämpliga väfnads-prof för Sällskapets slöjdskola samt att om möjligt för Sällskapets räkning anskaffa en valurna af glas. För dessa inköp utanordnades förskotts-vis 200 mark.

§ 28.

Under Sekreterarens frånvaro skulle vaktmästaren dejourera under Kansli-timmarna på torsdagarna samt hänvisa besökande i Sällskapets angelägenheter till Sällskapets eller Bestyrelsens ordförande.

§ 29.

På begäran af Sekreteraren anmodades Kamreren att till honom om redan innan hans afresa utbetala juli månads aflöning.

§ 30.

Sekreteraren förtedde en förteckning öfver de arbeten från Sällskapets slöjdskola, som jämlikt Bestyrelsens uppdrag af skolans föreståndarinna öfverlämnats åt herr M. Ingman, för att försälja i kommission uti dennes nyligen öppnade slöjdhandel. Värdet af dessa artiklar uppgick till 96 mark 57 penni.

§ 31.

Kamreraren anhöll att under sommaren på någon tids tjänstledighet för utrikes resa, hvarunder Sällskapets utbetalningar på Kamrerarens anvisningar skulle verkställas å F. Forsells kontor. Denna anhållan bevilgades.

§ 32.

Kangasala Folkskole-Direktion hade insändt berättelse öfver slöjdundervisningen under senaste läsår och skulle på grund däraf till Direktio-

nen öfversändas innevarande års anslag från Ahlmanska fonden med 500. mark.

§ 33.

Länemejerskan Aura Almkvist hade insändt reseräkningar å tillsammans 145. mark 9. penni och då räkningarna vid skedd granskning befunnits riktiga skulle förestående belopp till länemejerskan Almkvist öfversändas.

§ 34.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Mat Rönnbäck



4/8 92

1.

År 1892 den 4 augusti sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna hrr v. Haartman, Backmansson, Hedenberg och Wirzenius samt underskrifven sekreterare. Sällskapets kamrerare var såsom tjänstledig icke tillstädes.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 17 sistlidne juni upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Med anledning af Jordbruks-Expeditionens vid Bestyrelsens senaste sammanträde den 17 juni under § 4 föredragna och bordlagda skrifvelse af den 18 maj innevarande år angående anställande val af en konsultativ ledamot och två suppleanter i Landtbrukestyrelsen, beslöt Bestyrelsen att genom kungörelse kalla Sällskapets inom Åbo och Björneborgs län bosatte ledamöter att för anställande af sagda val sammanträde i Sällskapets lokal fredagen den 16 instundande september kl. 5 e.m. Beträffande dessa val och särskildt insändande af valsedlar före själfva valtillfället, skulle tillämpliga delar gälla bestämningarna i § 21 af Sällskapets stadgar.

§ 3.

Genom remissresolution af den 9 sist:

lidne juli hade Kejserliga Senaten anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af Tyris kommuns till guvernören öfver Åbo och Björneborgs län ingifna ansökan om tillstånd att årligen i medlet af september månad få hålla kreatursmarknad å uppgifvet ställe invid sockenens kyrka, hvilken ansökan sedermera af guvernören insändts till Senaten samt därjämte förordats. Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen äfven för sin del uttala sig för bifall till Tyris kommuns förenämnda ansökan, emedan Bestyrelsen i likhet med guvernören icke ansåg några olägenheter däraf vara att befara, dock under förutsättning att marknaden, i öfverensstämmelse med den ursprungliga ansökningen, komme att inskränka sig till handel med kreatur och slöjdartiklar samt att nödiga åtgärder för ordningens upprätthållande under marknaderna blefve vidtagna.

§ 4.

Från friherre W. Stjernvantz i Himmajoki hade en skrifvelse af den 18 förlidne juni ankommit och var af följande lydelse:

Sign. Wl. Sz. I.

Sedermera hade såsom svar på ett bref af sekreteraren af den 30 juli N:o 1086 följande skrifvelse från friherre Stjernvantz ankommit:

Sign. Wl. Sz. II.

Med anledningen af dessa skrifvelser beslöt Bestyrelsen genom kungörelse meddela allmänheten att till förbättrande af kreatursafvelen kycklingar komme att gratis öfverlämnas åt intresserade personer, hvilka syssel-



N:o 269
1892.

Åbohus den 21 juni 1892.

Sign. Wl. Sz. I.

Till Herr Sekreteraren i Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Jag underskrifna får undertecknad anmäla att jag numera har utkläckt med apparaten en kull. Den 25. sistlidne Maj om aftonen, innehållande 104. hvita Leghorns ägg. Jag hade registrerat och betalt för 100. men erhöll (troligen af misstagning) 98, hvaraf 13. ägg under färden med ångfartyg voro totalt krossade, icke ändast spräckta, så att ägg måste hafva erhållit en betydlig skada.

Jemte dessa 85 hela ägg lade jag af egna hönsägg hvarje dugligt ägg tillsammans i kläckaren, 19. ägg. Summa 104.– Egna hönsägg voro skildt märkta, af dem kläcktes alla – af anskaffade ägg voro 53. odugliga, nämligen 36 icke befruktade d. v. s. klara, eller oförvandlade, i 17. ägg voro döda kycklingar under skilda tider af kläckningsperioden, som består af 21 dygn. Kycklingarnes antal, som kläcktes fullgångna är 51. alla raska och krya.–

Den 15 om aftonen började kläckningen och pågick till 16 dennes morgon. Beräkningen skulle gestalta sig:

51. Kycklingar
36. ägg icke befruktade, eller oförvandlade
utgå 17. ägg hvaraf döda kyckl: under skilda tider
104. eller 75% kläckta.

Af 68 befruktade kläckte 51,- alltså män 68 gifver
100 gifver 51 = 75%.- Jag fann ett ganska godt
resultat, hvarå kläckningen och apparatens arbete beträffar.
Hvarföre jag nödgas afgifva mitt bästa vitsord för ägg kläckn-
maskinen - den arbetar säkert, med stadig värme och fuktig-
fordrar jemförelsevis med Tyska och Engelska apparater lind-
re passning. Märkte dock några egenheter, som kunde hafva
ka följder för hela kläckningen - men kan afstyras genom pröf-
lighet af en van skötare. Mot tvärvinket är att anmärka
att det har varit färskt, har öppnat sig i fogningarne.-
Hvad åter äggen beträffar måste jag beklaga att för-
rare af afsvalnägg - utspridda ägg med så stort procentital st-
vissa tider inverkar skadligen och stötar under färden menlig-
mig är det stor förlust att för ett köpa dyra ägg, dessutom tran-
der - korrespondens m: m. och så kläckningen utfaller dålig
ca kycklingarne de bäst dyrare vid kläckningen, oberäknat dessas upp
de. Nu i dessa dagar införvärtar åter ägg, att få forttätta
apparaten, hade hoppat vänta här redan, men vet icke hvarifr
består.- På alla ställen klagan öfver svår vinter och svag vår fö
hönsen. Detta har vållat, att jag erhållit så sent ägg att kläckn

Då jag är förvissad om att Herrn icke önskar skada åt
vägan tillfölje misströstat och skadan i vinthand: att mina höns dy
och jag tillföljd deraf nödgas med införskrifna dyra ägg arbete-
att få afsvalnena så många som möjligen kan åstadkommas
samt det hvarefter i nästa år, då jag hoppas genom egna
och näjerna stammar i tid kunna få börja med arbetet, v
som i år, nödgas vara bästa tider o verksam.- Såsom bifog
kort utredning - ankommer i dag ifrån Nystad nr 4 ägg i
Roschick - afsedda till egna stammar: brunna Leghorn
Wyandotte, Plg: rock- Bronze Amer: Kalkon och Tekings
Hafva dock 4 kärl ej på vägen afskickade 4/6 ankomma för
mn.-

Wördnadsfullast

W. Stjernspaare.

Himmerjoki den 18. Juni 1892.



Åbo den 2 aug. 1892.
Himmerjoki den 1. Augusti 1892.



Sekr. 284. Sz. II.

Till Herr Sekreteraren i Kejs. Finska Hushåll-
sällskapet!

Djurodlingskassan får jag med-
dela att i September månad kan,
såvida inga oförutsedda olyckor ske
emotses 60 och 80 kycklingar utdelas
deraf hvita Leghorn, och Hamburg, och
kycklingar efter hvit Leghorn hönan
gifvad med Brahma tupp för stor afsel,
samt hv. Leghs höna med Hamburg tupp
för äggrik afsel. Då jag nu just emot-
tag skrifvelsen N:o 1086 af den 30 Juli, samt

i flyttningen af 1 hönsgård erhålla
räntefritt lån af 200 mark emot borgen
förbindelse att återbetala hälften af lå-
år 1893 och återstoden år 1894. Denna an-
tten bevitjades och skulle jämkens Styrelsen
nvändas insända skuldsedel affattad i öfver-
stämmelse med hans förenämnda anhål-
n.

§ 6.

Med anledning af Bestyrelsens skrif-
en af den 19 sistlidne maj till direktö-
en för Mustiala och Kronobergs landt-
ushållsinstitut samt föreståndarene för

afskickar dotta med posten, som an-
an stund afgår – Hvar jag icke spor
fiçera anledet af de skilda kyckli
slagen-arne, men skall med görlig
te förstå sortera och räkna dem.

Ehuru vädersleken i Januari var
högst ogynnsam för speda kycklingarna
födande, har jag dock lyckats med ända
erlig skötsel att bevara kycklingarna
så att de nu äro kryga och friska, så
ingen dött af sjukdom – men såsom
jag redan i ett föregående bref hade
äran inberätta om hönsvakande pers
illvilja och okynne, blef en Hanshöna
höna åtog i hjelkastad inom höjnadern
den 16 Juli – samt hvad skamlösaet af
är, blef den 24 Juli under gudstjänst
då jag med mitt husfolk var till H. H. M
en stor katt i inkastad uti kycklinggår
öfver 9 fots högt plank, hvilken

Då jag är förvissad om att Hskpt icke önskar skada åt
vägen tillfölje missödet och skadan i vintras: att mina höns
och jag tillfölje deraf nödgas med införskaffa dyra ägg arbeta
att få afleverera så många som möjligen kan åstadkommas
samt det kommande i nästa år, då jag hoppas genom egna
och naçerna stammar i tid kunna få börja med arbetet,
som i år, nödgas vara bästa tider overkeam. – Såsom bifog
kort utvisar – ankommer i dag i från Nystad varfägg i
Rosenkik – afsedda till egna stammar: brama Leghorn
Wyandotte, Plg: rock – Bronze Amer: Kalkon och Tekling
Hafva dock lämne på vägen afskickade 4/6 ankomma för
mn. –

Wördnadsfull vnart
W. Stjernvall

Himmerjoki den 18. Juni 1892.



öfver 30 kycklingar, blandade 5 och 6 veckors gamla.

Nämnda har jag låtit berätta mig: att
samme person i vintras skall genom dagtal
blandade med kopparmynt och påtaska förgift
tat de höns som dogo i massa. – Dock kan
jag ännu bevistigen icke vidtaga några
laga åtgärder – utan har mitt beslut
blifvit stärkt: att jag på ett eller annat
sätt kommer att förflytta mina hönsgårdar
utom byn. – Det jag ovanför förenämnde
mig i hänseende, är jag till fnoth alla
motgångar, beslutem att genomdrifva. – Vid
svigheten och motgångar tvärtom sporren
min ifver. –

Till mig har inkommit mycket
förfrågningar om kycklingar. – t: ex.
Herr Ekelund – Degerby. Herr W. C. Wilhelmson
Tavastehus. – Öfverstinnan Rosenberg – Wasa.
Folkskollärarem K. F. Fellerson, Nagu, Strandby.
Herr Axel Lindenströma, Tammerfors för bonden
Hovikka i Längelmäki – Smedkarem D. W. Nie-

att
för flyttningen af ~~sin~~ hönsgård erhålla
ett räntefritt lån af 200 mark emot borgen
och förbindelse att återbetala hälften af lå-
net år 1893 och återstoden år 1894. Denna an-
sökan bevijades och skulle sökarne stycnyanty
utvadas utsända skuldsedel affattad i öfver-
enstämmelse med hans förenämnda anhål-
lan.

§ 6.

Med anledning af Bestyrelsens skrif-
velse af den 19 sistlidne maj till direktö-
rerna för Mustiala och Kronobergs landt-
bruks institut samt föreståndarene för

minen i Ketu by Karku Sn. – Vice-
kronolänsman Ylenius i Masku samt
Pastor J. Gröndahl Masku. – Gårdsägare
Fr. Nyberg – Björneborg. Bonden Martin-
la fr. Ölköis by i Nykyrko Sn. m. fl.
förutom förfrågningar ifrån Lethala
Lappi – Eura och Honkilaks. – o. s. v.

Synnerligast vore Herr Ylenius att inne-
tar i K. F. Hushållningssällskapets åtanke vid
utdelningen af kycklingar, enligt Pastor Grön-
dahls förord. –

Ödmjukast får jag meddela, att vid uppfö-
dandet af små kycklingar artificiela mödrar
enligt min erfarenhet äro att föredragas f
hönsmödrar. – Jag är mycket nöjd med härvarande

Att första afvelsägg längre distanser
blir mycket dyrt, ty af 62 ägg ankomna för
Roseshill – blef 9. kycklingar; – afsedda för egna
stammar. –

Högaktningsfullt

W. Stjernçrantz.

Då jag är förvissad om att Hskpt icke önskar skada åt mig
vågar tillfölje missödet och skadan i vintrast: att mina hönsdoga
och jag tillfölje deraf nödgas med införskrifna dyra ägg arbeta – ankom
om att få afleverera så många som möjligen kan åstadkommas
samt det bristande i nästa år, då jag hoppas genom egna gå
och raçerena stammar i tid kunna få börja med arbetet, och
som i år, nödgas vara bästa tiden overksam. – Såsom bifogad
kort utvisar – ankommer i dag ifrån Nystad rufägg ifrån
Roseshill – afsedda till egna stammar: bruna Leghorns
Wyandotte, Ply: rock – Bronze Amer: Kalkon och Peking ank
Hafva dröjt länge på vägen afskickade 4/6 ankomna först
nu. –

Wördnadsfullast

Hinnerjoki den 18. Juni 1892.

W. Stjernçrantz.



ta sig med hönsskötsel i mindre skala, sär-
skildt å orter med äggafsättning i närbelägen
stad, under vilkor och förbehåll att de erhållna
hönsen icke få försäljas eller slaktas under lop-
pet af fyra år, under hvilken tid årligen minst
tolf ägg af hvarje höna böra uthläckas med
nättighet att föryttra däraf erhållna kycklingar
till afvel i omnäjden (icke till slakt). Och skul-
de de personer, som önskade komma i åt-
njutande af angifna förmån uppmanas att
innan utgången af innevarande augusti må-
nad därom hos Sällskapets Bestyrelse ansöka
och tillika förbinda sig att förenämda vilkor
iakttaga. I kungörelsen skulle äfven medde-
las att försändningen till orter i närheten af
länets städer eller afsändarens hemort
(Hinnerjoki) komme att ske utan kostnad
för sökanden, hvaremot försändningskost-
naden till aflägsnare orter borde erläggas af
rekvirenten.

§ 5.

I skrifvelse af den 18 sistlidne juni
lade friherre W. Stjernçrantz anhållit att
för flyttningen af ~~hans~~ sin hönsgård erhålla
ett räntefritt lån af 200 mark emot borgen
och förbindelse att återbetala hälften af lå-
net år 1893 och återstoden år 1894. Denna an-
hållan beviljades och skulle friherre Stjernçrantz
anmodas insända skuldsedel affattad i öfver-
ensstämmelse med hans förenämda anhål-
lan.

§ 6.

Med anledning af Bestyrelsens skrif-
velser af den 19 sistlidne maj till direktö-
rerna för Mustiala och Kronoborgs landt-
bruksinstitut samt föreståndarene för

Tuorla och Otava jordbruksskolor med förfrågan, huruvida de vid resp. läroverk studerande Thulinska stipendiaterna kunde vara förtjänta att i form af premier erhålla Sjöströms planschverk öfver landtmannabyggnader eller "Käytännöllinen maanviljelysoppi", hade föreståndarene å Tuorla och Otava i sina svarsbref uttalat sig därhän att då därvarande stipendiater först hösten 1893 komme att afgå, frågan om deras premiering borde till dess anstå, hvaremot direktor A. E. Lång å Kronoborg på det varmaste rekommenderade stipendiaterna Johan Viktor Lundström och Johan Wallendahr till erhållande af de tilltänkta premierna, därvid särskildt framhållande att sagda stipendiater, som måste hänföras till institutets mest framstående elever, utan tvifvel skulle till sin nytta kunna begagna sig af förenämnde planschverk. T. f. direktorn G. Grotenfelt å Mustiala hade åter föreslagit att premier till därvarande stipendiater icke i år borde utgifvas, men att de exx. af Sjöströms landtmannabyggnader, som Sällskapet afsett till premier, måtte öfverlämnas till institutets handbibliotek till förvaring samt till årligt begagnande af Sällskapets stipendiater, i hvilket fall böckerna borde vara starkt inbundna.

Tågrund af förestående svarsskrifvelser beslöt Bestyrelsen:

att till stipendiaterna å Kronoborg: Lundström och Wallendahr vid instundande årsexamen öfverlämna åt hvardera 1 ex. af Sjöströms planschverk;

att med bifall till t. f. direktorn Grotenfelts förslag öfverlämna 3 starkt inbundna exx. af nyssnämnda planschverk på finska språket till Mustiala landtbruksinstituts handbibliotek att begagnas af Sällskapets nuvarande och blifvande stipendiater därstädes samt

att frågan om premiers utgifvande till Thulinska stipendiaterna å Mustiala, Tuorla och Otava skulle nästkommande år återupptagas.

§ 7.

Med anledning af Bestyrelsens bref af den 29 mars innevarande år № 466 hade Bestyrelsen för Keski-Suomen Maanmiesseura i skrifvelse af den 27 sistlidne juni anhållit om de eventuelt utlofvade extra prisen till föreningens landtbruksmöte i Jyväskylä den 8 och 9 juli. Efter uppläsandet af denna skrifvelse anmälte Sällskapets ordförande att han under sekreterarens frånvaro uppbrutit sagda den 1 juli hit ankomna bref och, enär något i saken dåmera icke hunnit af Bestyrelsen tillgöras, hade han i bref meddelat föreningens bestyrelse att, enär ansökningen alltför sentida ankommit, föreliggande fråga om extra premiers utgifvande till föreningen icke i år kunde föranleda till någon åtgärd. Efter detta meddelande ansåg Bestyrelsen något vidare tillgörande i ärendet icke erfordras.

§ 8.

Inspektorn för Letala slöjdskola, hr C. W. Rosendal, hade i afseende å fastställelse insändt af skolans direktion uppgjordt förslag till arbetsordning att gälla från instundande höstterminn, sålydande:

Sign. Letala.



4/8 92
2.

Ehuru äfven denna nya arbetsordning var nog knapphändig, ansåg sig Bestyrelsen likväl kunna fastställa den och skulle densamma, sedan fastställelsen därå tecknats, till hr Rosendal återsändas samt dessutom afskrift af densamma insändas till Industristyrelsen.

§ 9.

Boställsinspektören A. Wartiainen hade i bref af den 27 nyssvikne juli, under omnämnande att han från flere håll blifvit uppmanad att till finskan öfversätta den af Sällskapet utgifna skriften af G. Grotenfelt om "Hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör," förfrågat, huruvida Sällskapet vore villigt bekosta öfversättningen eller öfverlåta öfversättningsrätten åt honom samt därvid till hans disposition ställa clichéerna till illustrationerna i boken.

Då Sällskapet genom den svenska upplagans försäljning återfått endast en mindre del af hvad Sällskapet utbetalat för eganderätten till arbetet och förty borde söka få förlusten minskad genom försäljandet af nya upplagor på finska eller svenska språken, anmodades sekreteraren tillskrifva bokförläggaren Werner Söderström i Borgå, som inköpt den svenska upplagan, med förfrågan huruvida han ville öfvertaga utgifvandet af en finsk upplaga af ifrågavarande arbete antingen sålunda att han själf onbesörjde bokens öfversättande eller att öfversättningen verkställdes genom Sällskapets försorg och tillställdes honom för tryckning samt hvilket pris han enligt hvardera af dessa alternativ kunde till Sällskapet erlägga. Här-

Afskrift.

Sign. Letala.

Työjärjestys Laitilan Käsityö-Opistolle, vastaiseksi noudatettavaksi.

Kello 8sta 12 e. pp. kutousta joka arkipäivä.
" 12 – 2. väliaikaa.
" 2sta 4 j. pp. ompelusta.
" 4stä 5 " " olkitöitä y. m.
" 5stä alkaen pidetään vähintään yksi kerta viikossa tuentoja.

Ell' ei jokainen koulun oppilaista ota osaa kaikkiin koulussa opetettaviin käsitöihin, niin harjoitelkoon kaikkina koulutuntina omia valitsemiansa käsitöitä.

Päivän työt aloitetaan ja päätetään rukouksella.

Laitila, Kesäkuun 4 päivänä 1892.

Johan Wuorinen.

A. Auer. Helga Hemmer.

J. Ahlman.

om skulle Wartiainen underrättas samt af honom tillika begäras uppgift på det arvode, hvarpå han skulle göra anspråk i händelse arbetets öfversättande blefve honom uppdraget.

§ 10.

Från förlagsbokhandlaren C. A. F. Lundholm i Stockholm hade bref ankommit med anbud å rabatt å boklådspriset för ett af honom utgifvet arbete om landtmannabyggnader, i händelse Sällskapet vore hugadt inköpa ett större antal exx. af detsamma. Enär Sällskapet tidigare inlöst ett större antal exemplar af Sjöströms arbete i samma ämne, föranledde Lundholms anbud icke till någon åtgärd.

§ 11.

Sekreteraren meddelade att entreprenadanbud å uppförandet af trapphuset till vaktmästarebostaden i Sällskapets gård inom fatalietidens utgång den 22 sistlidne juni ingifvits af byggmästarene V. Lindqvist och August Brander samt Sällskapets vaktmästare G. R. Fredriksson, af hvilka den förstnämde fordrat 1,750 mark och de begge senare 1,700 mark. Dessa anbud hade sedermera jämlikt Bestyrelsens beslut under § 25 i protokollet för den 17 juni, pröfvats af Bestyrelseledamoten v. Haartman och Sällskapets kamrerare, hvilka öfverlämnat arbetets utförande åt vaktmästaren Fredriksson.

I sammanhang härmed ville Bestyrelsens ordförande, borgmästaren Jusélius hafva till protokollet antecknadt, att han bemyndigat Sällskapets kamrerare att i mån af arbetets fortskridande förskottsvis till vaktmä-

staren Fredriksson utbetala ända till 1.200 mark af entreprenadsumman.

Förestående meddelanden föranledde icke till någon åtgärd.

§ 12.

Birkkala och Ylöjärvi landtmannagill hade insändt redogörelse öfver användandet af de 200 mark gillet erhållit såsom bidrag till premier vid gillets årsmöte den 16 sistlidne juni. Denna redogörelse befanns ick gifva anledning till någon anmärkning.

§ 13.

Direktionen för Korvola nyinrättade folkskola i Birkkala socken hade ansökt om anslag från Sällskapets Ahlmanska fond till uppköp af slöjdverktyg och modeller. Ehuru detta ärende ansågs rätteligen höra till plenum afgörande, beslöt Bestyrelsen likväl, enär skolan komme att öppnas den 1. instundande september, till hvilken tid modellerna och verktygen borde vara anskaffade, att tilldela skolan ett anslag af 200 mark samt att vid först inträffande plenum i november månad därom anmäla samt begära Sällskapets godkännande af åtgärden.

§ 14.

På grund af inkomna rekvisitioner och dem åtföljande berättelser öfver slöjdundervisningens bedrifvande under senaste läroår, skulle årets anslag från Ahlmanska fonden tillsändas folkskoledirektionerna i Messuby 900 mark, Lempälä 500 mark, Birkkala 500 mark och Ylöjärvi 200 mark, hvarjämte äfven det nyligen beviljade anslaget till Teisko folkskola skulle med 400 mark tillsändas skoldirektionen med påminnelse att framdeles



i föreskrifven ordning rekvirera årsanslagen.

§ 15.

Till Sällskapets bibliotek hade följande föräringar ankommit:

Sign. Bibl.

§ 16.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att i slutet af månaden hos Guvernören i Åbo och Björneborgs län utrekvirera statsanslaget till härvarande hofbeslagsskola för maj, juni, juli och augusti månader af innevarande år.

§ 17.

Sedan numera föreskrifvits att Sällskapets gatuandel borde sopas dagligen, beviljades gatsoparen en tillökning af 20 mark om året, räknadt från den 1. sistlidne juli, från hvilken tid gatsoparen alltså komme att uppbära 25 mark i kvartalet.

§ 18.

På grund af Sällskapets vid plenum den 3 november 1890 under § 4 fattade beslut, att premierna från Holmska fonden framdeles skulle årligen i tur tilldelas slöjdidkare i de olika länen, efter inhemtade förslag från resp. landtbrukssällskaps direktioner, skulle direktionen för Uleåborgs läns hushållningssällskap tillskrifvas med begäran om uppgift på tvänne slöjdidkare af arbetsklassen, helst en manlig och en kvinlig, hvilka vore förtjänta att vid plenum i november föreslås till erhållande af årets premier från förenämda fond.

§ 19.

Sekreteraren anmälte att Fasc. 2. o. 3 af den af professor J. Erikson utgifna samlingen

af sädesvärter "Collectio cerealis", hvaraf Sällskapet prenumererat, mumera ankommit och skulle priset för decamma, 30 kronor 75 öre, förty professor Eriksson tillsändas.

§ 20.

Sekreteraren förevisade tvenne af honom för Sällskapets räkning till ett pris af 22 kronor i Norge inköpta vägningsprof samt anmälte att han icke lyckats erhålla en sådan volumn af glas, som Styrelsen anmodat honom för Sällskapets räkning inköpa.

§ 21.

Agronomen Arne Renter och landthushållaren M. Gisiko hade ingifvit räkningar å kostnaderna för deras resor under innevarande år i egenskap af ledamöter i premieringsnämden för välskötta jordbruk; och skulle dessa räkningars belopp, sedan några vid verkställd granskning anmärkta oriktigheter blifvit rättade, utanordnas med resp. 455 mark 98 penni och 492 mark 42 penni.

§ 22.

Professor O. M. Renter hade insändt räkning å 549 mark 22 penni, utgörande kostnaderna för de resor han jämlikt därom med Bestyrelsen träffad öfverenskommelse under sommaren verkställt i afseende å anställande af iakttagelser rörande ängsmaskens härjningar och försök att utrota dessamma. Emedan räkningen vid skedd granskning icke gifvit anledning till några anmärkningar, skulle beloppet öfversändas till professor Renter, som i skrifvelse till sekreteraren förmält att berättelsen



[illegible] ankommit sedan sista och sc.

## Sign. Bibl.

Ankomna föräringar till Sällskapets bibliotek.

1. Från Landtbrukes-direktör J. Smitt i Norge: 10 ex. "Aarsberetning angaaende de offentlige Foranstaltninger til Landbrugets Fremme i Aaret 1891."
2. Från finska vetenskapssocieteten: a) Acta. Tom. XVIII. b) Öfversigt af societetens förhandlingar 1890-91.
3. Bidrag till Finlands officiella Statistik XVIII Industristatistik 1890, senare delen, samt XIX Väg- och vattenbyggnaderna 1890.
4. Två ex. Kertomus Oulun-läänin Talouseuran toiminnasta vuonna 1891.
5. Tre ex. Bidrag till Kännedomen om tuberkulosens förekomst bland nötboskapen i landet. (Aftryck ur Finska Läkare-sällskapets Handl.)
6. Två ex. Meddelande från Kongl. Landtbruksstyrelsen i Sverige No 3 år 1892: "Förslag till beredande af afsättning å Spanien för svensk ost," af G. Liljekagen.
7. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap juli 1892.
8. Hallands läns Hushållningssällskaps handlingar för 1891. andra häftet.
9. Berättelse om Gottlands läns Hushållningssällskaps verksamhet 1891.
10. Östergötlands läns Hushållningssällskaps handlingar utgifna 1892, första afdelningen.
11. Örebro läns Hushållningssällskaps kvartals-skrift, andra häftet 1892.
12. Program för Allm. Svenska utsädesföreningens årsmöte 1892.
13. Landtbrukstidskrift utgifven af H. Juhlin-Dannfelt, numris 1-3, 1892.
14. Från Jordbrukesdepartementet i Kyska Donaw-ministeriet: särskilda relationer 1891, och 1892.

I vård.

15. Baltische Wochenschrift Nris 23-29 1892.



om hans tillgöranden i antydt syfte och resultaten af desamma innan kort komme att af honom till Bestyrelsen öfversändas.

§ 23.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förteckna de.

In fidem:

[illegible]

År 1892 den 9 september sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna von Haartman och Backmansson, suppleanten hr Marjalin, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare. Ledamoten hr Hedenberg hade anmält sjukdomsförfall.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 4 sistlidne augusti upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Genom remissresolution af den 25 sistlidne maj, hvilken vid sammanträdet den 17 juni stätts på cirkulation och nu ånyo föredrogs, hade K. Senaten anmodat Bestyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af en utaf fröken Hanna Alopaeus med flere underskrifven ansökan sålydande:

Sign. Orimattila.

hvarjämte upplästes remissakten åtföljande förslag till stadgar för Orimattila husmoderskola af följande innehåll:

Sign. Emäntäkoulu.

äfvensom Industristyrelsens öfver förenämda ansökan afgifna yttrande sålydande:

Sign. Husmoderskola.

Efter det ärendet underkastats öfverlägg:

ning, beslöt Bestyrelsen i afgifvande utlåtande
främst framhålla, att ifrågavarande skola, såsom ock
Industristyrelsen redan påvisat, syntes vara afsedd
att blifva ett sådant fortbildningslärоverk till folkskol-
lan, som afsetts med de husmoderskolor, hvilkas
uppkomst landets senast församlade ständer i sam-
manhang petition ansett böra befordras. Men tillika
hade Bestyrelsen vid genomgående af det förslag till
stadgar, som sökandena bifogat, funnit skolans pro-
gram i särskilda delar, såväl beträffande under-
visningsämnena, som särskildt undervisningstiden,
afvika från de af ständerna gifna anvisningarna.
Fördenskull, och då något bestämdare program
för husmoderskolor ännu ej blifvit utarbetadt lika-
som ej heller någon princip för sådana skolors bepräm-
jande genom anslag af allmänna medel finnes an-
tagen, ansåg Bestyrelsen den tillämnade husmo-
derskolan i Orimattila böra understödas hufvud-
sakligen såsom en skola för slöjd, hvilket under-
visningsämne äfven vore afsedt att upptaga det
öfvervägande antalet af skolans föreslagna lär-
timmar. Och då de tidigare till skolor för kvinlig
slöjd beviljade bidragen i allmänhet torde utgått
dels såsom anslag i ett för allt till organisations-
kostnader, dels såsom årligt anslag till skolornas
underhåll, beslöt Bestyrelsen för sin del föreslå,
att skolan i Orimattila måtte på liknande sätt
understödas samt förty tilldelas 1000 mark till be-
kostande af inventarier, redskap och modeller
samt sedermera 1000 mark om året till under-
hållskostnader. Sökandena hade visserligen anhål-
lit om vida högre belopp, men då lika stora anslag
antagligen icke skulle kunna beviljas andra fram-
deles uppstående liknande skolinrättningar, och
särskilda skäl att gynna skolan i Orimattila fram-

Examens-
Afskrift.

Sign. Orimattila.

Suurivaltainen, Armollisin Keisari ja
Suuriruhtinas!

Tuossi takaperin liittyi joukko naisia
Orimattilan pitäjässä yhdistykseksi nimeltä
"Orimattilan naisyhdistys" ja on tämä ohjelmas-
saan päätehtäväkseen ottanut "kehittää nais-
kasvatusta yleisivistyksellä ja taloudellisella
alalla", jota tarkoitustaan se koettelee saavut-
taa perustamalla sentaisia oppilaitoksia kun-
taan, jossa oman sukupuolensa tieto- ja tai-
tomääriä lisättäisiin, sen lisäksi mitä kan-
sakoulussa annetaan, siihen suuntaan, että
nainen elämässään tulisi soveljaaksi siihen
edesvastauksen alaiseen asemaan, joka hänel-
lä ennättänä ja äitinä on yhteiskunnassa
oleva.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Tästä seuraa esitys valtion määrärahoista
kustannuksiin uuden koulurakennuksen pystyttämiseksi,
jonka rakentamisesta aiheutuneet velat 2000 mk:aan
olisi maksettava ennen rakennuksen valmistumista
ja sisustamista.)

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tärkein tarvis olisi kuitenkin saada
edellämainittuun suuntaan vaikuttava oppi-
laitos mitä pikemmin pukeena olevaan kun-
taan vaikuttamaan syystä että tässä nykyä-

21 lastenkoulua ja 9 kansakoulua työskentelee nousevan nuorison sielunviljelemisessa vaan ei ainoatakaan laitosta löydy, jossa kansakouluista päästetyt voisivat haukkia itsellä enemmän tietoja ja oppia, erittäinki semmoa, joita välittömästi tarvitaan käytännöllisessa elämässä, ja siitäkin syystä että naisten käsityt taito ja ruoan valmistustaito, jotka kumpanenkin kansan vaurastumis- ja terveysolo suhteissa ovat suurimmasta merkityksestä, tarvitsevat kunnasme tarmokasta korjausta.

Edellä kerrottujen olosuhteiden johdosta ja alammaisimmasti tähän sulkemalla kopion yhdistyksen säännöistä, sanotun oppilaitoksen, nimeltä "Orimattilan Emäntäkoulu" säännöiden pohjapiirroksen, otteen Orimattilan kuntakokouksen päätöksestä koskeva koululle myönnetä tonttimaata ja kustannusehdotuksen tämän puheena olevan Emäntäkoulu kartanorakennuksen kuntoonpanosta, uskaltaa Orimattilan nuorisoyhdistyksen toimikunta Teidän Keisarillisinta Majesteetiltänne syvimmässä alammaisuudessa anoa:

1º Että Teidän Keisarillinen Majesteettinne armossa suvaitsisi auttaa Orimattilan nuorisoyhdistystä mainitun Emäntäkoulun kuntoonpanemista varten seuraavilla raha-avuilla:

a) koulurakennuksen valmistamiseksi kustannus arviolaskun mukaan Smf 7,060:—

b) 20 kangastellien teettämiseksi à 30 mf " 600:—

c) keittiö kamiinan ja tarpeellisten keittoastiain haukkimiseksi " 400:—

Yhteensä Smf 8,060:—

2º Että Teidän Keisarillinen Majesteettinne armossa myöntäisi tämän koulun kannattamiseksi ja opettajain palkkaamiseksi, sen vaikutukseen päästyä, vuotuista valtioapua 2000 markkaa.

3º Että Teidän Keisarillinen Majesteettinne armossa myöntäisi Emäntäkoulun johtajalle kaikkine edut kun kansakoulun opettajalle 1866 annetun armollisen asetuksen kautta suodaan, ja

4º Että, koska useinmainittu Emäntäkoulu on ehken ensimäinen laatuaan maassamme, Teidän Keisarillinen Majesteettinne, siinä tapauksessa että edellä olevat alammaiset anomukset tulisivat armolliseen huomioon otetuksi, suaitsisi määrätä koulua mallilaitoksena käytettäväksi ja Keis. Suomen Talousseuran tahi Uudenmaan ja Hämeen läänin maanviljellysseuran tarkastuksen alaiseksi, jolloin yhdistys kernaammasti alistun niiden määräysten alaiseksi, joita koulussa, sen vaikutukseen tultuansa voitaisiin pitää tarpeenvaativina sen tarkoitusten saavuttamiseksi.

Syvimmällä alammaisuudella, kunnioituksella ja uskollisuudella, Suurivaltaisin, Kaikkein Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas!

Teidän Keisarillisen Majesteettinne alammaisimmat ja uskollisimmat alammaiset:

| | | |
|---|---|---|
| Hanna Alopaeus, neiti. | Anna Attila, rouva. | Augusta Grönroos, rouva. |
| Louise Åhman, rouva | Anni Nordberg, neiti. | Fina Wallenius, kansakoul. opettajatar |

Afskriftens riktighet intygan

Ex officio:

[illegible]

Afskrift af afskrift.

Sjön Emäntäkoulu.

## Orimattilan Emäntäkoulun säännöt.

1 §.

Emäntäkoulu Orimattilassa on Orimattilan Naisyhdistyksen perustama ja kustantama sekä sen hallinnon ja valvannon alainen oppilaitos; ollen kumminki maamme Hallituksella ja Orimattilan kunnalla, siinä tapauksessa että tehokkaalla avulla laitosta vuotuisesti kannattavat, koulun vaikutuksen suhteen asianmukainen tarkastus oikens.

2 §.

Emäntäkoulun tarkoituksena on antaa ikänsä ja ymmärryksensä puolesta jo kypsyneemmiksi käynneille naisille enemmän tietoja moniaissa yleisissä sivistysaineissa sekä eritoten tietoa ja taitoa senlaisissa taloustöissä ja askareissa, jotka ovat välittömäksi hyödyksi naiselle tulevana perheenemäntänä ja äitinä

3 §.

Koulun opetus-ohjelmaan kuuluu:

1. Terveydenhoito oppi.
2. Käsityöt.
3. Yksinkertainen kirjanpito ja kirjeenvaihto.
4. Yhteiskunta opin pääperusteet ja suomalainen kirjallisuus.
5. Ravintoaineiden tunteminen ja valmistaminen.
6. Kasvitarhan hoito.
7. Laulanto ja voimistelu.

4 §.

Opetusaineiden suhteen tulee opetuksella olemaan tarkoituksena:

Terveyden hoito-opissa: Opetus-aika 2 tuntia viikossa talven aikana.

Tieto siitä kuinka ja missä määrässä erilaiset ravintoaineet, puku, asuntopaikka, puhtaus, siisteys, lii-

kunto, lepo, elämäntavat ja henkiset työt joko edis-
tävät tahi häiritsevät terveyttä. Ainetta käsiteltäessä
on pienten lasten hoito aina tarkimmasti silmällä pi-
dettävä

Käsityössä: opetusaika 30 tuntia viikossa.
Kätevyys ja taito kansalle parhaiten sopivissa käsityö-
sä, niinkuin kehruussa, sukanneulomisessa, monenlais-
tuisien kankaiden valmistamisessa ja kutomisessa
kaikissa näiden eri muodoissa, liinavaatteiden ja
yksinkertaisimpien pitovaatteiden leikkaamisessa ja
ompelemisessa y. m.

Kirjanpidossa ja kirjeenvaihdossa: opetusaika, edelli-
sessä 1. ja jälkimmäisessä 2 tuntia viikossa talvi-
aikana.
Kykenevaisyys selvästi ja yksinkertaisesti merkite-
mään talvondessa syntyviä tuloja ja menoja sekä
niitä kirjanpidon tavoin järjestämään, ja tottumus
ajatusjohtoisella selvyydellä kirjallisesti esittele-
mään tuttua jo edeltä ajateltua ainetta.

Yhteiskunta opissa ja suomen kielisessä kirjallisuu-
dessa: opetusaika edellisessä 1. ja jälkimmäisessä
2 tuntia viikossa.
Yleinen silmäily Suomen nykyiseen valtiotilaan kan-
sakuntalaisoloihin ja sen kunnalliseen itsehallin-
toon sekä tutustuminen suomalaiseen kirjallisuu-
teen ja erittäinki sen etevempiin teoksiin.

Ravinto-aineiden tuntemisessa ja valmistamisessa:
opetusaika 6 tuntia viikossa.
Taito yhteiselle kansalle tarjona olevien ravinto-
aineiden tuntemisessa ja hoidossa sekä harjaantumi-
nästä valmistamaan maukasta, ravitsevaa ja ter-
veellistä ruokaa.

Kasvitarhan hoidossa: opetusaika 5 tuntia viikossa
maan sulana ollessa.
Harjaantuminen järjestämään ja hoitamaan kyökki-
kasvitarhaa.

Laulussa ja voimistelussa: opetus-aika 3 tuntia vii-
kossa kummassakin.
Harjoitus moni-äänisessä laulannossa; voimiste-
lun harjoituksilla tarkoitetaan erittäinki ruumiin el-
pyyntymistä terveeksi ja kestäväksi.

5 §.

Koulua johtaa opettaja yhden apu-opettajan
avulla. Opettajan tulee, paitsi hyvää johtaja-kykyä
ja kansakoulun opettajalle kuuluvaa taitomäärää
olla (Helsingin) keittokoulu kurssin suorittanut ja sen
lisäksi omata tarpeenmukaista taitoa naisten pito-
ja liinavaatteiden valmistamisessa.

Apuopettajan tulee olla täydellisesti perehty-
nyt kehrun- ja neulomataidossa sekä hyväksytyn
kutomakoulukurssin suorittanut.

6 §.

Johtajan on huoli pidettävä siitä että hyvä
järjestys vallitsee oppilaitoksessa ja on hän myöskin
etupäässä vastuunalainen koulussa olevan kaluston
sekä tavaraston hoidosta.

7 §.

Koulun vastaan otetaan joka oppilas vuo-
dessa korkeintaan viisi sisäoppilasta, joten koko sisä-
oppilas määrä ei saa nousta päälle viidentoista, e-
tupäässä naisia omasta kunnasta ja niitä enem-
män ollessa kun koulun saatetaan kerrassaan
vastaanottaa, mahdollisimmasti tasan sen joka
kulmakunnasta. Ulko-oppilaita vastaanotetaan kou-
luun sitteku sisä-oppilasmäärä on täysilukuinen
tilaisuuden ja koulujohtokunnan harkinnon mu-
kaan.
Ulkoppilaalla on sisäoppilaakei luokka vuodessa
pyytäessään etuoikeus.

8 §.

Sisäänpääsy ehtona oppilaitokseen vaadi-
taan että nainen on täyttänyt 16 ikävuotta, on kan-
sakoulukurssin suorittanut taikka omaa sen verran

alkeistietoja kun koulun opetus-ohjelma saattaa edellyttää.

9 §.

Milloin tilaisuus sentaista sallii olkoon koulun johtokunnalla opettajakunnan mieltä asiassa kuultuaan oikeus antaa naisille, jotka eivät ole laitokseen varsinaisiksi oppilaiksi kirjoitettu lupaa jossa - eli joissakuissa oppiaineissa saamaa koulussa opetusta, kun siitä suorittavat sisä-oppilaille säädetyn maksun viisi markkaa oppikurssi-alta.

10 §.

Täydellinen oppijakso koulussa on yhdeksän kuukautinen, jaettuna kolmeen kolmen kuukautta kestävään oppikurssiin ja järjestettynä niin että oppijaksossa päättäneitä ja uusia oppilaita jokaisen luokkavaihdossa päästetään ja otetaan. Kuukauden ajan talvella, joulukuun puolivälistä tammikuun puoliväliin sekä kaksi kuukautta kesällä, heinä- ja elokuussa, pidetään koulu suljettuna.

Oppikurssit alkavat ensimmäisenä arkipäivänä maalis-, kesä-, ja marraskuussa sekä päättyvät viimeisenä arkipäivänä helmi-, touko-, ja lokakuussa.

11 §.

Koulumaksuna suorittaa oppilas, sisäänkirjoituksesta kaksi markkaa sekä kustakin oppikurssista, sisä-oppilas viisi markkaa ja ulko-oppilas kaksi markkaa kurssin alkaessa. Varattomaksi tunnustettua ulko-oppilasta voidaan kumminkin vapauttaa näistä maksuista.

12 §.

Oppilaitoksessa noudatetaan joka arkipäivänä seuraavaa työ-järjestystä:

Kello 6 aamulla nousetaan yölevolta ja pitää sisä-oppilailla ennen kello 7 olla huoneensa hyvästi tuuletettuina ja lämmitettyinä sekä itsekin olemaan valmiita työhön ryhtymään. Kello 7 jolloin kaikkien oppilaiden tulee saapua koulunn, pidetään aamuruokous ja luetaan joku luku eli hoom osa Pyhästä Raamatusta. Sen jälestä käytetään aika kello 8 vuoro päivin laulun ja voimistelun.

Kello 8 syödään aamiainen, jonka jälkeen aika kello 9 asti käytetään mielen mukaan.

Kello 9 stä kello 12 ta tehdään käsitöitä.

Kello 12 ta kello 1 teen annetaan tietoellistä sekä käytännössä opetusta ravinto-aineiden hoidossa ja oikeassa valmistamisessa.

Kello 1 syödään päivällinen, jonka jälkeen aika kello 3 teen käytetään mielen mukaan.

Kello 3 sta kello 6 teen tehdään käsitöitä muina päivinä paitsi keskiviikkona ja lauantaina, jolloin tätä aikaa käytetään, keskiviikkona, Yhteiskunta opin ja isänmaan kirjallisuuden oppimiseen ja lauantaina oppi- ja asuinhuoneiden siistimiseen vaatteiden pesuun, silittämiseen y. m.

Kello 6 sta kello 7 sekään käytetään talven aikana vuoro päivin, paitsi lauantaina, terveyshoidon, kirjanpidon ja kirjeenvaihdon opetukseen, sekä maan sulana ollessa kasvitarhan hoitoon.

Kello 7 pidetään iltaruokous, jonka jälkeen työhuoneet järjestetään ja lämmitetään.

Kello 8 syödään illallinen ja

Kello 9 suljetaan oppilaitos.

Kello 7 stä illalla saavat ne oppilaat, jotka eivät ole päivä-järjestäjiä käyttää aikaa mielensä mukaan, kumminkaan ei sisä-oppilas saa luvatta tällöinkään siirtyä oppilaitoksesta.

13 §.

Koulu antaa oppilaiden käsitöihin tarvittavat aineet ja jäävät työnsä koulun hyväksi.

14 §.

Jokainen sisä-oppilas kustantaa itse ruokansa koulussa ollessaan joko siten että oppilas tuopi laitok-

seen erityisiä ruoka-aineita siihen määrään ett
ne vastaavat hänen ruoka kulujansa taikka su
rittaa nämät kulut rahassa, kun näistä on lasku
arvio tehty; sisä-oppilas saapi oppi-ajallaan koulu
asunnon, lämmön ja valon.

Luonnossa tuotavista ruoka-aineista laadu
leen ja määrälleen sopivat oppilaat keskenänsä joh
jan kanssa asiasta neuvotettuaan.

15 §.

Ulko-oppilaan suotakoon käydä koulun ru
kalaitokseen osalliseksi siinä tapauksessa että ha
täyttää edellisessä §:ssä olevat ehdot.

16 §.

Jokainen oppilas on koulu-aikanaan velvol
nen vuorousa mukaan ilman vierasta apua pitämä
oppilaitoksen huoneet ja kalustot puhtaana, lämmi
tämään huoneet, toimimaan keittiössä tahi muua
sen mukaan kun häntä määrätään ja yleään kuul
aasti ja tarkasti noudattamaan koululle tehtyä ja
jestys sääntöä.

17 §.

Oppilas, joka ei noudata määrättyä järjestys
taikka rupeaa huolimattomaksi ja laiskaksi, osoit
tottelemattomuutta ja ylenkatsetta opettajalleen eli
tekee jotakin kristillisyyttä ja hyvää tapaa vastaa
sotivaa, rangaistakoon asianhaarain mukaan se
raavasti:

1º Yksityinen varoitus siltä joka opetusta toimitta
tahi järjestystä valvoo.
2º Varoitus johtajalta apu-opettajan läsnä ollessa.
3º Varoitus samalta koulujohtokunnan puheenjohtaja
apu-opettajan ja kolmen vanhimman toverinsa läs
nä ollessa.
4º Varoitus koulujohtokunnalta opettajien ja ko
ko toverikunnan läsnä ollessa.
5º Eroittaminen oppilaitoksesta, josta koulujohto
nan tulee tehdä päätös.

18 §.

Koulun oikeutta ja etuja valvoo sekä sen toimes
sa oloa järjestää ja ohjaa johtokunta, johon kuulun
Naisyhdistyksen toimikuntaan valitut henkilöt puheen
johtajana ja jäseninä. Johtokunta on laillisesti pää
töksen voipa kun puheenjohtaja tahi varapuheenjoh
taja ja kolme jäsentä siinä ovat saapuvilla.

Johtokunnan tulee:

1º Kutsua ja ottaa koulun johtaja ja apu-opettaja
sekä koetus-ajan loputtua, Naisyhdistyksen mielipi
dettä kuulusteltuansa ja sen myönnytyksellä nämät
virkaan vahvistaa.
2º Otollisten syiden tähden myöntää näille virkava
paus, joka kumminkaan Naisyhdistyksen antamatta
luvatta ei saa olla puolta kuukautta pitempi.
3º Tarkastaa ja vahvistaa se työ ja opetus suun
nitelma, jonka johtaja apu-opettajan avulla on
ennen kunkin uuden oppikurssin alkua velvol
linen tekemään.
4º Tarkastusten ja paikalla käymisten kautta tar
kasti seurata opetusta ja koulun toimessa oloa.
5º Katsoa että koulun huoneet ja rakennukset
sekä kirjasto ja opetuskalut ynnä muut kapineet
vastaavat tarkoitustansa ja missä jotaki puuttuu,
tointapitää sen haukkimisesta tahi kuntoon pa
nossa.
6º Hoitaa koulun rahavaroja ja muuta omaisuut
ta.
7º Ennen helmikuun loppua, Naisyhdistyksen
vuosikokouksessa käsiteltäväksi valmistaa ker
tomus koulun toimesta edellisenä vuonna, jota
kertomusta pitää seuraa luettelo oppilaista, il
moitus oppikurssaista ja yhteenveto koulun tili
laskuista.

19 §.

Kun koulun asioita käsiteltäessä milloin

sattuisi kohtia, joista tässä ei ole erittäin säädty, olkoon niistä päätettäessä määrägkset maamkansakoulnille vuonna 1866 annetussa Armollisessa Asetuksessa mahdollisuuden mukaan noudatettavat.

Hyväksytyt Orimattilan Naisyhdistyksen kokouksessa kesäkuun 5 pnä 1891., todistavat:

Anna Attila.

Hilda Kollin. Anni Nordberg.

Hanna Ringblom. Aleksandra Kollin.

Kopion yhtäpitäväisyyden todistavat:

Anni Nordberg. Anna Attila.

Afskriftens riktighet intygar:

Ex officio:

[illegible] Rönnbäck



Afskrift

Sign. Husmoderskola.

Till Hans Kejserliga Majestät

Från Industristyrelsen

underdånigst.

Genom remiss af den 29 sistvikne mars har Industristyrelsens underdåniga utlåtande infordrats i anledning af en utaf fröken Hanna Alopaeus med flere undertecknad ansökan såväl om bidrag af allmänna medel för anskaffande af egen lokal samt väfstolar och andra tillbehör åt en af föreningen "Orimattilan Naisyhdistys" i Orimattila socken tillernad husmoderskola, som ock beviljande af ett årligt anslag för sagda skola, i sammanhang hvarmed sökandene, hvilka till ansökningen bifogat förslag till stadgar för berörda skola, anhållit icke allenast att åt skolans föreståndarinna måtte tillförsäkras alla de förmåner, som beviljats lärare vid landets folkskolor, utan ock att ifrågavarande skola, som ansetts vara den första i landet i sitt slag, måtte anses såsom mönsterskola för framdeles uppstående inrättningar af enahanda slag.

Till fullgörande af ofvanstående föreskrift får Industristyrelsen underdånigst framhålla såsom sin åsikt, att ifrågavarande skola, enligt den uppgjorda planen, icke torde kunna bedömas ur samma synpunkt, som de vanliga väf- och slöjdskolorna med företrädesvis ekonomiskt syfte, utan synbarligen är afsedd att utgöra en såbeskaffad fortsättningskurs till den allmänna folkskolan, som åsyftats med de landtmanna- och husmoderskolor, om hvilkas inrättande landets ständer vid senaste landtdag petitionerat. Industristyrelsen, ehuru till fullo erkännande ifrågavarande skolas gagneliga syfte, har emellertid

af antydd orsak trott det ligga utom dess kompeten
att närmare uttala sig derom, i hvilket omfång
frågavarande ansökan om anslag, sådan densamma
nu föreligger, kunde förtjena afseende och enligt hv
ka normer detsamma borde beviljas, helst som fr
gan, i anledning af ofvanberörda ständerpetition
snarligen torde komma att underkastas en mä
sidigare och mera omfattande pröfning.

Beträffande särskildt sökandenes begär
om ett anslag för uppförande af eget hus för skol
utber sig Industristyrelsen att endast få framhå
den omständighet, att något dylikt anslag, såvidt
dustristyrelsen har sig bekant, härförinnan icke b
vit beviljadt, ehuruväl i ett fall lån af statsmed
för liknande ändamål meddelats.

Vidkommande åter sökandenes ansökan
öfrigt eller beträffande förmånen, att skolans för
ståndarinna måtte likställas med lärare vid la
dets folkskolor samt att skolan måtte förklaras
som mönsterskola för andra liknande anstatt
har Industristyrelsen icke trott sig kunna inga
i bedömande af förstnämnda fråga, medan
dustristyrelsen, angående den senare, icke kunn
förutsätta annat än att densamma icke torde kunn
föranleda till någon åtgärd.

Emedan, ifrågavarande skolas program
emellertid i väsentliga delar är öfverensstämma
de med den i Kangasala socken inrättade skol
för folkupplysning, till förmån för hvars slöjdunde
visningskurs ett årsanslag af 1000 mark beviljat
har Industristyrelsen dock ansett sig böra i un
derdånighet hemställa, huruvida icke äfven m
ifrågavarande skola kunde tills vidare och in
till dess frågan om husmoderskolorna blifvit
i princip afgjord, förses med lika stort ans
för slöjdundervisningens upprätthållande



Remisshandlingarna bifogas underdånigst.
Helsingfors, den 8 april 1892.

C. G. Sanmark.

Lennart Gripenberg. C. P. Solitander.

N:o 563. Axel Granström.

Afskriftens riktighet intygen:

Ex officio:

[illegible] Rönnbäck

för andra icke syntes förekomma, ansåg Bestyrelsen anslagens belopp böra, på sätt ofvan nämts, reduceras.

Hvad den tillämnade skolans teoretiskt-praktiska program, sådant det framginge ur de föreslagna stadgarne, beträffade, befarade Bestyrelsen att det komme att befinnas vara allt för omfattande, för att kunna i praktiken på ett tillfredsställande sätt genomföras, hvarutom stadgarne åfven i öfrigt delvis leds af otydlighet, såsom t. ex. bestämmingarna i § 10 om den nio månader långa läratidens fördelning i tre kurser, en hvar af tre månaders längd, samt innehålle en del föreskrifter, hvilkas lämplighet kunde betviflas. Bestyrelsen ansåg sig dock icke hafva anledning att inlåta sig på detaljgranskning af förslaget till stadgar, emedan sådant lämpligen kunde åvenledas till det sällskap, under hvars inseende skolan komme att ställas, och Bestyrelsen för sin del ansåg Nylands och Tavastehus läns landtbruksällskap, inom hvars område skolan vore belägen, böra ombetros antydda uppdrag, hvilket vore svårt utförbart af Finska Hushållningssällskapet, hvars Bestyrelses säte är alltför långt aflägset från Ormattila.

§ 3.

Från Friherre W. Stjernvantz i Hinnerjoki hade bref af den 27 augusti ankommit med underrättelse att han under september månad kunde leverera följande antal kycklingar: 23 st. af hvit Leghorns ras, 11 st. af guld Hamburg ras, 8 st. af ljus Brahma, 7 st. af blandad Hamburg och Leghorn samt 4 st. af blandad Brahma och Leghorns ras.

I sammanhang härmed anmälte sekre-

teraren att inom ansökningstidens utgång den sista förlidne augusti 119 personer genom 101 särskilda ansökningar anhållit om att vid skeende utdelning af hönskycklingar komma i åtanke, hvarutom tvänne ansökningar inkommit efter fatalietidens utgång.

Sedan härå ansökningarna genomgåtts och öfverläggning egt rum, beslöt Bestyrelsen att utdela de i år disponibla kycklingarne, såvidt möjligt i grupper af 1 tupp och 2 hönor, förnämligast i trakterna kring Åbo där följande personer skulle erhålla kycklingar af nedannämda raser:

a) af Leghorns ras:

1. Torparen A. F. Lundgren å Pansio i Reso.
2. Kantor J. Rosendal i Kustö kapell.
3. Bonden J. H. Lindholm-Lauste i St Karins.
4. Bonden A. W. Kyyrlä å Hirvisalo i St Marie.
5. Bondehustrun Matilda Oja i Wahto.
6. Skepparen P. E. Grandell å Mattnäs i Nagu.
7. Vaktmästaren G. R. Fredriksson i Åbo (Pargas).

b) af Hamburg ras:

8. Bonden G. Wanhalinna i Lundo.
9. Kyrkoherden H. H. Snellman i Korpo.
10. Amanda Jansson å Stor Kaskö vid Kukkarokivi.

c) af Brahma ras:

11. Jordbrukaren, landthandlanden M. W. Suominen i Masku.
12. Rusthållaren J. Kärpjoki i Lundo.

Förenämda personer skulle tillsägas att afhämta dem tillkommande kycklingar hos Sällskapet, och friherre Stjernerantz anmodas att hitsända de ~~för~~ i sådant afseende erforderliga 36 kycklingarna samt utdela de öfriga bland sökande i Hinnerjoki, Lappi, Eura och andra närbelägna kommuner, hvarför därifrån inkomna ansökningar skulle friherre Stjernerantz tillsändas.



9/9 92.
2.

§ 4.

Det vid Bestyrelsens sammanträde den 22 april innevarande år under § 11 handlagda ärendet rörande väckt förslag om att det från Ahlmanska fonden utgående årsanslaget till den folkskola i Lempälä, som trädt i stället för den fordna Ahlmanska skolan därstädes, framdeles skulle fördelas på samtliga folkskolor i kommunen, upptogs härå till förnyad behandling sedan Lempälä kommun i afseende å infordradt yttrande i saken insändt utdrag ur kommunalstämmoprotokollet för den 23 maj 1892. sålydande:

Sign. Lemp. kunta.

äfvensom en skrifvelse af kommunens utsedde ombud G. Savander af följande innehåll:

Sign. Ombud.

Med anledning af hvad Lempälä kommun sålunda framhållit och då förenämda anslag uttryckligen tilldelats den till folkskola ombildade Ahlmanska skolan i Lempälä, beslöt Bestyrelsen öfverlämna ärendet till Sällskapets afgörande vid instundande års plenum samt för sin del föreslå att ifrågavarande anslag fortfarande måtte tilldelas samma folkskola i Lempälä som hittills.

§ 5.

Sedan vid Bestyrelsens sammanträde den 23 februari innevarande år under § 10, i anledning af fröken Sofia Hagmans ansökan om understöd för den af henne inrättade skolan i Kangasala, fråga väckts om att det stipendium för genomgående af kurs vid Sällskapets härvarande slöjdskola, som är anslaget att tilldelas en allmogekvinna i Kangasala, möjligen kunde till

denna kommuns fördel framdeles användas till att bekosta några medellösa elevers terminsafgifter i fr. Hagmans skola, samt med anledning däraf Kangasala kommun affordrats yttrande i saken, så hade numera inkommit ett protokollsutdrag från kommunalstämma i Kangasala den 31 Juli 1892, sålydande:

Sign. Kangasala.

På grund häraf beslöt Bestyrelsen att vid instundande plenum föreslå att från och med 1893 100 mark skulle från Ahlmanska fonden anslås att betala terminsafgifter för medellösa elever i fr. Sofia Hagmans skola i Kangasala, hvaremot det stipendium af samma belopp, som härintills varit anslaget för en stipendiat från Kangasala vid Sällskapets slöjdskola i Åbo, framdeles komme att indragas.

§ 6.

Guvernören i Åbo och Björneborgs län hade i skrifvelse af den 3dje sistlidne augusti föreslagit torparen Edvard Nylund i Tjudå by af Finnström socken till erhållande af någon lämplig belöning för odlingsarbeten; och beslöt Bestyrelsen att, innan vidare i saken tillgjordes, inhemta yttrande af biträdande läneagronomen på Åland C. F. Lindholm öfver beskaffenheten och värdet af Nylunds nyodlingar.

§ 7.

Premieringsnämden för välskötta jordbruk hade ingifvit berättelse öfver årets syneförrättningar, hvilken ställdes på cirkulation.

§ 8.

Direktionen för Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap hade i skrifvelse af den 20 augusti meddelat att detta sällskap



Dr Nr 271
1892.

Ankom den 22 juni 1892.

Sign. Ombud.

Keisarilliselle Suomen Talousseuralle Turussa

Sign. Lemp. kunta. Ote.

Kunta-Kokous
Lempäälän Pitäjässä
3 päiv. Tonko kuuta v. 1892.
N:o 4.

Pöytäkirja kirjoitettu yleisessä neljäätoista päivää ennen kuulutetussa väliaikaisessa kuntakokouksessa Lempäälän kunnantuvassa 23 p. Tonkokuuta 1892.

§ 5.

Keisarillisen Suomen Talousseuran kirjelmän johdosta tämän Tonkokuun 6ta päivältä koskeva Kuljun Kansakoulun johtokunnan anomusta saada osaa Ahlmanin rahoista sekä opettajan palkkaamiseksi että käsityönopetukseen keskusteltiin nyt ja päätettiin tämä osan saanti kieltää ja valittiin asiata lähemmin selittämään Polisikonstaapeli Kustaa Savander.

Kuntakokouksen puolesta
Johan Heikkilä.

Luettu ja tarkastettu paikalla
Ernst Kingelin. Joh. Käcklund.
August Küliäinen

denna kommuns fördel framdeles användas till att bekosta några medellösa elevers terminsafgifter i fr. Hagmans skola, samt med anledning däraf Kangasala kommun affordrats yttrande i saken, så hade numera inkommit ett protokollsutdrag från kommunalstämma i Kangasala den 31 Juli 1892, sålydande:

Sign. Kangasala.

På grund häraf beslöt Bestyrelsen att vid instundande plenum föreslå att från och med 1893 100 mark skulle från Ahlmanska fonden anslås att betala terminsafgifter för medellösa elever

i fr
det
var
vid
att

hade
sla
strö
nin
att
ran
C. 
Ny

Pääkirjasta oikein otetuksi todist

Joh. Kerkkonen

Kunt. kok. varapuheenjoht.



Dr. Nr 271
1892.

Ankom den 22 juni 1892.

Sign. Ombud.

Keisarilliselle Suomen Talousseuralle Turussa

Lempäälän kunnan valittuna selvityksen antajana Kuljun Kansakoulun johtokunnan tekemään vaatimukseen saada osaa niistä rahaista mitkä Keisarillinen Talousseura on Lempäälän kunnallen myäntäny Ahlmannin varoista, niin saan tässä selvitykseksi lausua ja pyytä ettei Keisarillinen Talousseura tahtois ryhtyä mihinkään jaon piteeseen Lempäälän kunnan välillä jo luulen ettei se ole seuran velvollisuuskaan miinkä vuoksi katson Kuljunkoulun johtokunnan ryhtyneen

liika korkeisiin vaatimuksiin, sekä pyydän ett
ennen myänetyt rahat tulisivat kuten ennen
kin Lempäälän kunnan käytettäväksi ja
paitsi on kuljun kansakoulu niin alhaisett
kannalla oppilaitten suhteen ettei siellä ol
viimmelukukaudella kuin 16 oppilasta ja
posten kahdessa kansakoulussa oli 92 seka
Nurmen koulussa viidenkymmenen vaihe
oppilaita niinkä vuoksi rohkenen syvimmän
alammaisuudessani anoa että Kuljun Koulun
johtokunnan vaatimus ~~tulis~~ jäisi varteen ottama

G. Savander



Sign. Kangasala

Ote pöytäkirjasta, laadittu 14 päivää ennen julkaistussa Kangasalan pitäjään wäliaikaisessa kuntakokouksessa, kunnantuvassa Heinäkuun 31 päivänä 1892.

4:ta

Keisarillisen Suomen Talousseuran pyynnöstä nostettiin kysymys, katsoisiko kunta sopivaksi että ne 100 markkaa, jotka seuralta vuosittain ovat annetut yhdelle stipendiaatille kunnasta, Talousseuran käsityökoulussa Turuussa, ensi vuoden alusta määrättäisiin maksettaviksi lukukausi-maksuna á 25 markkaa neljästä oppilaasta Kangasalta, Netti Sofia Hagman'in käsityökoulussa täällä.

Tämän muutoksen piti kunta hyvin suotava ja suostui siihen puolestaan aivan kernaasti.

5:ta

Ilmoitettiin että tyytymätöin saa kirjallisesti valittaa, läänin Herra Kuvernöörin luona, 30 päivän kuluessa, lukein pöytäkirjan tarkastus päivästä.

Aika ja paikka ennenmainitut.

Kuntakokouksen puolesta:

Johtad. Joutsiniemi

Tarkastettu ja oikeaksi havaittu. – Kangasalla Elokuun 3 p:nä 1892.

Adolf Harjunen. Edoard Kerppola. August Ikonen.

Oikein otetuksi pöytäkirjasta todistaa:

Johtad. Joutsiniemi

No 27.

vid sommarmöte i Ekenäs till konsulterande ledamot i Landtbruksstyrelsen utsett godsegaren, filosofiemagistern Edvard Duncker och till dennes suppleanter hrr godsegaren H. Wegelius och bruksdisponenten Albert von Julin. Detta meddelande föranledde icke till någon åtgärd.

§ 7.

Sedan bostållsinspektören August Wartiainen anhållit om rättighet att till finska öfversätta G. Grotenfelts af Sällskapet utgifna arbete: "Hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör", samt att låta utgifva den finska upplagan och för ändamålet få utan ersättning disponera de till illustrationerna i arbetet hörande clicheerna, hade Bestyrelsen vid sammanträde den 4 sistlidne augusti beslutit tillskrifva bokförläggaren Werner Söderström med förfrågan om och på hvilka vilkor han vore benägad tillåta sig rätten att utgifva en finsk upplaga af förenämnda skrift. På denna förfrågan hade Söderström svarat att han endast för den händelse att det finska manuskriptet gratis ställdes till hans förfogande och Sällskapet därjämte förbunde sig att köpa 100 exx. af arbetet, kunde åtaga sig att befordra detsamma till tryck.

Härjämte anmälte sekreteraren att han i samma sak tillskrifvit förlagsbolaget Otava i Helsingfors, som dock icke lemnat något svar, äfvensom att bostållsinspektören Wartiainen på förfrågan betingat sig ett arvode af 60 mark per tryckark, i händelse Sällskapet ville anlita honom såsom öfversättare af ifrågavarande bok.

Då häraf framgick att utgifvandet för Sällskapets räkning af en finsk upplaga af ofta-

nämda arbete icke skulle blifva vinstgifvande utan tvärtom ådraga Sällskapet alltför stora kostnader, beslöt Bestyrelsen att vid först instundande plenum föreslå, att Sällskapet måtte tillåta Wartiainen att för egen räkning öfversätta och utgifva (en finsk upplaga af) arbetet samt utan ersättning låta honom för ändamålet disponera öfver clicheerna till detsamma.

§ 10.

Till nya ombudsmän utsågos:

I 2dra distriktet efter doktorn K. G. Fogelholm, som aflidit, öfverforstmästaren Alexander Borenius i Uleåborg.

I 11te distriktet efter länedjurläkaren V. Österberg, som afsagt sig uppdraget, sjökaptenen Anders Emil Nyman i Nystott.

I 38de distriktet efter numera häradshöfdingen K. J. Lund, som från distriktet bortflyttat, godsegaren Paul Roschier i Ilmola.

I 41sta distriktet efter häradsskrifvaren H. M. S. Forsgård, som afsagt sig befattningen, kronolänsmannen Hjalmar Holm i Kelviå.

§ 11.

Sekreteraren meddelade att han på framställning af länemejerskan Aura Almkvist utfärdat förordnande för henne att företaga en tjänsteresa till Kumo socken. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 12.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska- och Frökontrollstation hade ingifvit en så lydande skrifvelse:

Sign. Station

och beslöt Bestyrelsen att öfversända en afskrift af detta bref till Drätselkammaren samt



9/9 92
3.

hemställa att Löthners däri gjorda anhållan måtte bifallas.

§ 13.

Sekreteraren meddelade att väfnadsafdelningen af Sällskapets slöjdskola numera vore installerad i sin nya lokal samt att 30 väfstolar där kunnat uppställas.

§ 14.

[illegible]

De Nr 914.
1892.

Ank. den 7 Sept. 1892.

Åbo, den 7 September 1892.

[illegible]o Kemiska och Frökontrollstation

Sign. Station.

Till

Kejserliga Finska Hushållnings Sällskapets Bestyrelse

Härmed får jag i ödmjukhet anhålla om Bestyrelsens förord, för att halfva stadens anslag för detta år måtte af Drätselkammaren redan nu åt mig utanordnas.

Orsaken till denna min begäran är, att stationens inkomster under det hittills gångna året varit synnerligen dåliga, hufvudsaktigast af det skäl att ej någon rågexport kunnat förekomma.

Nettoinkomsten tills dato d. v. s på nära 3/4 år uppgår för analyser endast till 600 Mark. Stadens hela anslag kommer sålunda för detta år att behöfva anlitas helt och hållet.

Möter det ej några svårigheter, vore jag derför tacksam att af detsamma anslaget nu utbekomma 1000 Mark.

I all ödmjukhet

Ernst Löthner.

nämda arbete icke skulle blifva vinstgifvande u-
tan tvärtom ådraga Sällskapet alltför stora kost-
nader, beslöt Bestyrelsen att vid först instun-
dande plenum föreslå, att Sällskapet måtte tillåta
Wartiainen att för egen räkning öfversätta och
utgifva (en finsk upplaga af) arbetet samt utan ersättning låta honom
för ändamålet disponera öfver clicheerna till
[illegible]



9/9 92
3.

hemställa att Löthners däri gjorda anhållan
måtte bifallas.

§ 13.

Sekreteraren meddelade att väfnadsaf-
delningen af Sällskapets slöjdskola numera vore
installerad i sin nya lokal samt att 30 väfstolar
där kunnat uppställas.

§ 14.

Från mejerikonsulenten Aug. A. Pettersson
i Stockholm hade bref ankommit med underrättelse
att Sällskapets samtliga mejeristipendiater af-
slutat sina kurser, hvarunder de besökt Rimbo, Wal-
skog och Tidö gårds äfvensom Aktiebolaget Sepa-
rators mejerier.

I sammanhang härmed anmätte sekreteraren
att sagda stipendiater vid återkomsten till hemlan-
det besökt honom samt uttalat sin synnerliga
tacksamhet för den utbildning i yrket, de genom
Sällskapets föranstaltande erhållit.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att
aflåta tacksägelsebref till konsulenten Petters-
son för den omsorg och möda han äfven detta år
påtagit sig för ordnandet af stipendiaternas studier.

§ 15.

Filosofiedoktorn Hannes Gebhard hade
såsom gåfva tillsändt Sällskapet 30 exkl. af en skrift
"Katsaus Suomen Talousseuran Toimintaan
v. 1797–1856", utgörande öfvertryck från tidskriften
Walvoja. För denna gåfva skulle Bestyrelsen i bref
till doktor Gebhard uttala Sällskapets tacksamhet
samt sin fägnad öfver att se Sällskapets verksam-
het och betydelse för landets utveckling under tidi-
gare perioder af dess historia framlagda med det
intresse för Sällskapets sträfvanden och den samvets-
granna uppfattning af förhållandena, som känne-
teckna ifrågavarande historiska afhandling.

§ 16.

Till Sällskapets bibliotek hade följande föräringar ankommit:

Sign. Spts Bibl.

§ 17

Sekreteraren anmälte att pomologen Bjö[illegible] Lindberg i bref till honom meddelat att Lindberg på grund af den försenade fruktmognaden sett sig nödsakad till senare på hösten uppskjut[illegible]ta den pomologiska studieresa, hvartill Bestyrel[illegible]sen beviljat honom anslag. Häremot hade Bestyrel[illegible]sen ingenting att anmärka.

§ 18.

Sekreteraren anmälte att Finlands Exportfö[illegible]renings "Meddelande N:o 1" ankommit samt för[illegible]visade det samma.

§ 19.

På förslag af sekreteraren beslots att utfärda kungörelse om träskomakarens anlitan[illegible]de på samma vilkor, som finnas upptagna i kun[illegible]görelsen af den 18 augusti 1891.

§ 20.

Till protokollet antecknades att, sedan friherre W. Stjerncrantz insändt skuldsedel med[illegible] därå tecknad borgesförbindelse af brukspatri[illegible]nen Albert von Julin, hade det räntefria lån, som vid Bestyrelsens sammanträde den 4 [illegible]lidne augusti under § 5 honom beviljats, blifvit utgifvet från Enskilda fonden.

§ 21.

Kamreraren framlämnade andra kvarta[illegible] förslaget för innevarande år, granskadt utan anmärkning af kassainspektorn, assessorn Backmansson, hvilket antecknades.

§ 22.

På framställning af kamreraren skul[illegible]

Sign. Spts Bibl.

Ankomna föräringar till biblioteket:

1. Från Sällskapet för Finlands Geografi: Fennia. V. Bulletin de la Société de Géographie de Finlande.
2. Från Kungl. Landtbruksstyrelsen i Sverige: Meddelande N:o 4. för 1892. Mejerikatalog utarbetad af G. Liljhagen.
3. Tidning för Stockholms läns hushållningssällskap: Augustihäftet 1892.
4. Vester-Norrlands Läns Hushållningssällskaps Handlingar. 2dra häftet. 1892.
5. Berättelse öfver verksamheten vid Kemiska Stationen i Hernösand. År 1891.
6. Berättelse öfver verksamheten vid Frökontrollanstalten i Hernösand. År 1891.
7. Baltische Wochenschrift N:ris 30–34. 1892.

le anordning utfärdas å de ~~öfverföringar af~~ bidrag till Enskilda Fonden, som jämlikt Sällskapets budget för innevarande år böra från öfriga fonder dit öfverföras.

§ 23.

På grund af inkommen rekvisition skulle underhållskostnaden för Sällskapets trenne Thulinska stipendiater å Mustiala för tiden 1 maj – 1 november innevarande år till vederbörande öfversändas med 300 mark.

§ 24.

Anmättes att vid förliden månads utgång kvartalsanordningarna blifvit utfärdade å samma belopp som för närmast föregående kvartal. Åtgärden godkändes.

§ 25.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningebok förtecknade.

In fidem:

[illegible] Rönnbäck

År 1892 den 16 september sam-
manträdde K. F. Hushållnings-
sällskapets Bestyrelse, hvarvid
tillstädeskommo Sällskapets ord-
förande, hofrättsrådet Björkman,
Bestyrelsens ordförande hr Ju-
selius, ledamoten hr v. Haartman,
suppleanterna hrr Dahlin, Marja-
lin och Fabritius, Sällskapets kas-
serare hr Svella samt undertecknad
sekreterare. Ledamoten hr
Hedenberg anmäldes sjuk och hr
Backmansson bortrest. Till leda-
moten hr Wirzenius hade kallelse
icke hunnit afsändas.

§ 1.

Jämlikt Jordbruks-Expeditionens skrif-
velse af den 18 maj innevarande år N:o 331, beslöt
Bestyrelsen till Expeditionen insända protokol-
let, så snart det hunnit uppsättas och justeras,
för det valmöte, som i dag egt rum för utsee-
de af en konsulterande ledamot i Landtbruks-
styrelsen och tvenne suppleanter för denne.

§ 2.

Härefter föredrogs en den 14 i denna
månad hit ankommen skrifvelse från Landt-
brukestyrelsen, dateradd den 6 september, af följan-
de lydelse:

Sign. Uppgifter.

Med anledning häraf, och då Bestyrel-
sen antog att Satakunta landtbrukssällskap
tillsändts en liknande skrifvelse och sålunda
komme att insända de önskade uppgifterna
från sitt område, beslöt Bestyrelsen att till

personer i olika delar af Egentliga Finland och Åland, eller den del af Åbo och Björneborgs län som icke hörde till Satakunta landtbruks-sällskaps område, afsända cirkulärbref af följande lydelse:

Sign. Cirk.

I sådant afseende utsågos följande personer att lemna uppgifter från nedannämnda orter, nämligen:

1. Kronolänsman E. Schalien från Kimito, Dragsfjärd och Vestanfjärd.
2. Kommunalrådet F. V. Wendell från Bjärno och Finby.
3. Kontraktsprosten P. A. Wasz från Uskela och Muurla.
4. Jordbrukaren K. G. Achrenius från Halikko och Angelniemi.
5. Kyrkoherden K. O. Mannström från St Bertils och Kuusjoki.
6. Godsegaren V. Erling från Kiikkala och Kisko.
7. Kronolänsman J. E. Sjöman från St Mårtens med underlydande kapell.
8. Landtbruksrådet C. G. Rosenberg från St Karins och Kakskerta.
9. Kantor H. Hjerpe från Piikkis och Kuustö.
10. Friherre Casper Wrede från Pemar.
11. Landthushållaren M. Gisiko från Sagu och Karuna.
12. Löjtnanten W. af Heurlin från Pargas.
13. Kaptenen J. Fogelberg från Nagu.
14. Kronolänsmannen K. Ehrman från Korpo.
15. Kyrkoherden L. J. M. Lagerbohm från Houtskär.

D. No 420
1892.

LANDTBRUKSSTYRELSEN.

Helsingfors den 6 September 1892.

No 24.

Aakom den 14 sept. 1892.

Sign. Uppgifter.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Jemlikt den för Landtbruksstyrelsen nådigst fastställda instruktion åligger det Landtbruksstyrelsen att årligen införskaffa uppgifter öfver skördens beskaffenhet och belopp. Sjelffallet har Landtbruksstyrelsen icke ännu hunnit vidtaga några sådana förberedande åtgärder, hvilka erfordras för erhållandet af fullständiga uppgifter i antydt hänseende, men den svåra tid, som enligt officiella meddelanden och tidningsnotiser synes stunda, har manat Landtbruksstyrelsen att likväl försöka göra hvad göras kan för anskaffande af möjligast snabba och tillförlitliga underrättelser angående tillståndet i landet.

Med anledning deraf vill Landtbruksstyrelsen härmed vördsamt uppmana Bestyrelsen att genom Bestyrelsens

underlydande tjenstemän och organer o
ende såväl beloppet och beskaffenhete
skörden utaf råg, korn, hafre, potatis
hö å så vidt möjligt hvarje trakt af
och Björneborgs län, som beträffande
fattningen af de skador nattfrosterna
orsakat, senast innan den 10. instunda
Oktober till Landtbruksstyrelsen insänd
möjligast tillförlitliga uppgifter.

Påpekande vikten och betydelsen
ifrågavarande angelägenhet vill Lan
bruksstyrelsen slutligen uttala den f
hoppning att Bestyrelsen vid införskaf
det af säkra, pålitliga och snabba up
gifter icke, i fall sådant befinnes nö
ens skall undandraga sig mindre e
niska uppoffringar.

Sirs Sohuftet

S. V.

Ken Södrlu

Sign. Cirk.

Kejserliga Finska
**Hushållningssällskapet.**

*Åbo den 19 September 1892.*

№ .....

Till .....

.....

Enär Landtbruksstyrelsen uppmanat Bestyrelsen för Finska Hushållningssällskapet att från olika delar af länet införskaffa snabba och tillförlitliga uppgifter såväl angående beloppet och beskaffenheten af skörden utaf råg, korn, hafre, potatis samt hö, som ock beträffande omfattningen af de skador nat tfrosterna möjligen förorsakat, så får Bestyrelsen härmed, påpekande vikten och betydelsen af ifrågavarande angelägenhet, vänligen anhålla att Ni benäget ville meddela Bestyrelsen möjligast noggranna upplysningar i antydda afseenden från .....

.....

samt hit insända dem, så fort ske kan, för att Bestyrelsen måtte kunna fullgöra Landtbruksstyrelsens uppmaning att öfversända de insamlade uppgifterna innan den 10 instundande oktober.

På Bestyrelsens vägnar:

Keisarillinen Suomen
**Talousseura.**

*Turussa 19 p. Syyskuuta 1892.*

№ .....

.....

Koska Maanviljelyshallitus on kehoittanut Suomen Talousseuran Toimikuntaa läänin eri osista hankkimaan pikaisia ja luotettavia tietoja saatujen rukiiden, ohrien, kaurojen, perunien sekä heinäin paljoudesta ja laadusta, kuin myös yöhallain ehkä tuottamien vahinkojen laajuudesta, saa Toimikunta täten, viittaamalla puheenalaisen asian tärkeäarvoisuuteen, ystävällisesti pyytää Teitä suosiollisesti antamaan Toimikunnalle mahdollisimman tarkkoja tietoja sanotuissa suhteissa .....

.....

sekä lähettämään ne tänne niin pian kuin mahdollista, jotta Toimikunta voisi noudattaa Maanviljelyshallituksen kehoitusta lähettää sisään keräämällä saadut tiedot ennen ensitulevan lokakuun 10 päivää.

Toimikunnan puolesta:

FERD. JUSELIUS.

*Ernst Rönnbäck.*

16. Jordbrukaren Z. Suutarla från Rimito och Merimasku.

17. Godsegaren A. Alléen från Reso och Nådendals landsförsamling.

18. Friherre G. von Haartman från Lemo och Willnäs.

19. Löjtnanten F. Aminoff från Masku och Wahto.

20. Kyrkoherden B. G. Lindell från Nou-

Hinnerjoki den 13. Sept. 1892.

Sign. Hans

Till Herr Sekreteraren i Regs:
Finska Hushållningssällskapet.

Härhos tager jag mig en-
ligt ordres, friheten skicka
50 st. af här befintliga
kyrklingar. 3 kyrklingar
af blandad rare gourblif-
va emedan de äro blott
6 eller 7 veckor gamle och
alltså för speda att skickas.
Dessa nu afgående äro
alla kraftiga och goda.

Kan Söder

16. Jordbrukaren Z. Suutarla från Rimito och Merimasku.

17. Godsegaren A. Alléen från Reso och Nådendals landsförsamling.

18. Friherre G. von Haartman från Lemo och Willnäs.

19. Löjtnanten F. Aminoff från Masku och Wahto.

20. Kyrkoherden B. G. Lindell från Nousis.

21. Godsegaren J. W. Marjalin från St. Marie, Paattis och Rusko.

22. Kommunalnämdsordföranden i Lundo från Lundo och (Brunkkala.)

23. Jordbrukaren F. F. Björni från Yläne.

24. Prosten G. Ahlman från Pöyttis och Orihpää.

25. Godsegaren O. von Torcken från Nykyrko och Nystads landsförsamling.

26. Godsegaren C. W. Rosendal från Letala och Pyhämää.

27. Majoren G. Palander (A. Poppius) från Wirmo, Karjala och Mietois.

28. Friherre O. Rehbinder från Wehmo och Lokalaks.

29. Kyrkoherden S. Olsson från Gustafs socken.

30. Jordbrukaren F. Palletvuori från Töfsala, Welkua och Iniö.

31. Biträdande länsagronomen C. F. Lindholm från Åland.

§ 3.

Sekreteraren anmälte att friherre Stjerneranty hitsändt 50 st kycklingar jämte ett bref till sekreteraren sålydande:

Sign. Höns.

Af kycklingarna funnos dock vid ankomsten endast 27, under det de öfriga 23 enligt uppgift af budet omkommit under resan genom en kullkörning. Med anledning häraf hade sekreteraren varit nödsakad att ändraden af Bestyrelsen vid senaste sammanträde under § 3 beslutna fördelningen, sålunda att

1. vaktmästaren Fredriksson skulle erhålla en tupp och två hönor af Leghorn ras.

2. Kyrkoherden Snellman tre hönor af samma ras.

3. Torparen Lundgren en tupp af blandad ras och 2 hönor af Leghorn ras.

4. Bonden Lindholm-Lauste en tupp af blandad och två hönor af Brahma ras.

5. Bonden Kärpjoki en tupp och två hönor af Brahma ras.

6. Bonden Wanhalinna två hönor af Hamburg ras.

7. Bondvärdinnan Oja likasom föregående.

8. Landthandlanden Snominen likasom föregående.

9. Kantor Rosendal lika som föregående.

10. Amanda Jansson lika som föregående, samt

11. Kapten Grandell lika som föregående.

Denna ändrade fördelning blef af Bestyrelsen godkänd.

In fidem:

[signature]



6/10 92.

1.

År 1892 den 6 oktober sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Sällskapets ordförande hofrättsrådet Björkman, Bestyrelsens ledamöter hr von Haartman, Backmansson, Hedenberg och Wirzenius, suppleanten hr Marjalin, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare. Bestyrelsens ordförande var från orten bortrest. Förhandlingarna vid sammanträdet leddes af Sällskapets ordförande.

§ 1.

Protokollen för Bestyrelsens sammanträden den 9 och 16 nyssvikne september upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Sekreteraren anmälte, med anledning af Bestyrelsens beslut vid sammanträdet den 16 september under § 2, att t. f. sekreteraren i Landtbruksstyrelsen på förfrågan upplyst att Landtbruksstyrelsen icke, såsom Bestyrelsen antagit, tillskrifvit direktionen för Satakunta landtbrukssällskap i afseende å erhållande af skördeuppgifter från nämda sällskaps område, utan hade Landtbruksstyrelsen afsett att Hushållningssällskapets Bestyrelse skulle insamla ifrågavarande uppgifter från hela Åbo och Björneborgs län. Härom hade sekreteraren underrättat bestyrelsens ordförande, som, enär Bestyrelsen saknade för ändamålet nödig personalkännedom inom Satakunta landtbrukssällskaps område, ~~anmodat~~ ansett bref omedelbart böra aflåtas till direktionen för nyssnämda sällskap med anhållan att direktionen benäget ville

inom sitt sällskaps område insända de åsk. de uppgifterna samt för vinnande af tid sedermera insända dem direkte till Landtbrukesstyrelsen. En skrifvelse af antydt innehåll hade också i Bestyrelsens namn tillsändts Satakunta landtbruks. sällskaps direktion, hvarjämte Landtbrukesstyrelsen underrättats om denna åtgärd.

Emellertid ankom från förenämda direktion ett afböjande svar, sådydande:

Sign. Nej.

hvilket omedelbart öfversändts till Landtbruks. styrelsen, som sedermera i skrifvelse af den 30 september underrättat att Landtbrukesstyrel. sen i bref af den 21 september hos direktionen för Satakunta landtbrukssällskap anhållit att direktionen ville omhesörja insamlandet af skör. de uppgifter från Ulfsby, Skalis, Tyrvis och Loi. mijoki härader samt insända desamma till Landtbrukesstyrelsen.

De af Bestyrelsens ordförande och sek. reterare sålunda i samråd vidtagna åtgär. derna godkändes af Bestyrelsen.

§ 3.

Då framställning af sekreteraren, som meddelade att ett stort antal skördeuppgifter redan ankommit, beslöt Bestyrelsen att samtli. ga uppgifter, hvilka till den 9 i denna månad ankommit, skulle, efter det afskrifter af de. samma för Sällskapets räkning tagits, till Landt. brukesstyrelsen i original öfversändas, hvarefter de uppgifter, som sagda dag möjligen ännu saknades, skulle efter hand som de inkomma på lika sätt insändas.

§ 4.

Från Landtbrukesstyrelsen hade ett så lydande cirkulär ankommit:

Sign: Framdeles.

110

Skrift

№ 432
1892

Ankom den 26 september 1892.

Direktionen
för
Satakunta landtbrukssällskap.
Björneborg den 24 sept. 1892.
№ 87.

Sigar Nej.

Kejserlige Finska Hushållningssäll:
skapet

Åbo.

Med anledning af Hushållningssällskapets skrifvel. se af den 19 d. beträffande insamlande af upplysningar angående skördens belopp och beskaffenhet samt omfatt. ningen af genom nattfrester uppkomna skador inom Sällskapets område, får direktionen, som icke ansett möjligt att inom den korta tiden af twenne veckor kunna bringa till stånd en undersökning, hvars resul. tat vore till någon nytta, synnerligast som tröskning. en ännu pågår, och potatisupptagningen knappast på. börjats, vördsammast vidhandengifva, det direktionen icke trott sig böra taga någon befattning med omför. mälta ärende, helst Landtbrukesstyrelsen icke heller i detta afseende påkallat någon åtgärd från Säll. skapets sida.

Enligt uppdrag:
K. G. Ollonqvist.

Förestående afskrifts riktighet intygar,
Åbo å K. Finska Hushållningssällskapets
kansli den 26 september 1892.

Ex officio:

N:r 421, 1892. Sign. Framdeles. Utk. den 14 sept. 1892. Ylö tm Osast. pöyt. pr 9/10 92 § 4.

# Cirkulär.

Sedan genom Kejserliga Kungörelsen af den 13 Mars 1892 i nåder förordnats om inrättande af en Landtbruksstyrelse i ändamål att

utöfva tillsynen öfver landtbruks- och mejerilärovärken samt öfriga läroanstalter, afsedda för landthushållningens befrämjande;

att öfvervaka landtbruksingeniörernes, läneagronomernes, stats- och länemejeristernes samt instruktörernes i särskilda delar af landthushållningen värksamhet äfvensom utöfva kontroll öfver öfriga funktionärer, hvilka för landthushållningens utveckling eller för att befordra afsättningen af dess produkter äro eller framdeles varda tillsatte;

att handhafva inseendet öfver agrikulturkemiska stationernas, frökontrollanstalternas och kulturförsöksstationernas värksamhet;

att handhafva ledningen af de åtgärder, som af Regeringen kunna anbefallas för husdjursafvelns förbättrande samt utöfva tillsyn öfver statsvärket tillhöriga afvelsdjur; äfvensom

ställa sig i förbindelse med landets hushållnings- och landtbrukssällskap, för att i samvärkan med dessa befordra landthushållningens intressen,

så har Landtbruksstyrelsen den 1 innevarande September vidtagit med sin värksamhet, hvilket samt att de relationer och framställningar m. m., hvilka från förenämda inrättningar och funktionärer härförinnan insändts till Jordbruks-Expeditionen i Kejserliga Senatens för Finland Ekonomie Departement, hädanefter böra på sätt samt å tider som i Landtbruksstyrelsens instruktion närmare angifves, till Landtbruksstyrelsen aflåtas, Landtbruksstyrelsen härigenom får Eder till kännedom och efterrättelse meddela. Helsingfors, den 6 September 1892.

# Kiertokirje.

Sittenkun Maaliskuun 19 p:nä 1892 annetun Keisarillisen Julistuksen kautta armossa on säädetty, että Maanviljelyshallitus on asetettava, jonka tulee:

pitää silmällä maanviljelys- ja meijerioppilaitoksia sekä muita sellaisia oppilaitoksia, joitten tarkoituksena on maatalouden edistäminen;

valvoa maanviljelysinsinöörien, lääninagronoomien, valtion- ja lääninmeijeristien sekä maatalouden eri haaroja varten asetettujen neuvojain toimintaa kuin myös pitää silmällä muita virkamiehiä, jotka maatalouden kehitystä tahi sen tuotteitten menekin edistämistä varten ovat asetetut tahi vastedes asetetaan;

pitää vaaria maanviljelyskemiallisten asemain, siementarkastus-laitosten ja viljelyskoeasemain toiminnasta;

johdattaa niitä toimenpiteitä, joihin maan Hallitus saattaa keskeä ryhtymään kotieläinsiitoksen parantamiseksi, sekä pitää silmällä valtion omistamia siitoseläimiä; kuin myös

asettua yhteyteen maan talous- ja maanviljelysseurain kanssa edistääksensä yhdessä näitten kanssa maatalouden etuja,

niin on Maanviljelyshallitus tämän Syyskuun 1 p:nä ryhtynyt toimeensa, jonka sekä että ne kertomukset ja esitykset y. m., joita edellämainitut laitokset ja viranomaiset tätä ennen ovat lähettäneet Maanviljelys-Toimituskunnalle Keisarillisen Suomen Senatin Talous-Osastossa, tämän jälkeen ovat tavalla ja aikoina, jotka Maanviljelyshallituksen johtosääntö tarkemmin määrää, lähetettävät Maanviljelyshallitukselle, Maanviljelyshallitus täten saa Teidän tiedoksi ja noudatukseksi ilmoittaa. Helsingissä, Syyskuun 6 p:nä 1892.

Nils Grotenfelt.

L. S.
*Karl Söderholm.*

De Nr 440. 1892. Sign St Pbg. Ankom den 30 sept. 1892.

**INDUSTRISTYRELSEN**

I

**FINLAND.**

Till Kejserliga finska Hushållnings-sällskapet.

Helsingfors, den 24 September 1892.

Åbo.

№ 2039.

Industristyrelsen får härmed underrätta Eder, att Frio Ekonomiska Sällskapet i St Petersburg i början af nästkommande år kommer att i sagde stad föranstalta en utställning af förenenings- sorterings- och torkningsmaskiner, apparater och verktyg i afsigt att göra ryske landtbrukare, handlande, maskinfabrikanter och andra personer bekanta med framstegen och förbättringarna inom detta område.

Uti denna utställning kunna äfven finska maskinfabrikanter deltaga, hvarföre Industristyrelsen, för den händelse att någon inom Sällskapets område bosatt till allmogeklassen hörande mindre tillverkare af landtbruksredskap önskade utställa sina tillverkningar, härmed får tillsända i svensk och finsk öfversättning program och regler för nämnda utställning äfvensom blanketter för anmälning till deltagande i densamma. Och emedan tiden, inom hvilken anmälan om deltagande bör ske, fastställts till den 1 nästkommande Oktober, men finske deltagare sakna all möjlighet att begagna sig af denna termin, så har Industristyrelsen vidtagit åtgärd om densammas framskjutande, och skall Industristyrelsen, för den händelse att dess framställning i sådant syfte bifalles, underrätta Eder om den i anledning häraf tillåfventyrs förändrade terminen.

C. G. Sanmark.

Lennart Gripenberg. C. P. Solitander.

Axel Granström.

och skulle däri meddelade föreskrifter uti
hithörande fall iakttagas.

§ 5.

Från Industristyrelsen hade bref af den
24 september ankommit och var af följande inne-
håll:

Sign. St. Fbg.

och anmälte sekreteraren att han redan bringat
denna sak till allmänhetens kännedom genom
att meddelande till Åbo Tidning, hvari han till-
lika infört de viktigaste punkterna ur utställ-
ningsprogrammet.

Något vidare ansåg Bestyrelsen icke
vara att i saken tillgöra, emedan Industristy-
relsen meddelat, huruvida anmälningstiden
för deltagande i utställningen blifvit framskjuten,
i hvilket fall sekreteraren anmodades att genom
tidningarna meddela hugade utställare om den
förlängda anmälningstiden.

§ 6.

Premieringsnämdens för välskötta jord-
bruk från cirkulation återkomna berättelse öfver
verkställda besiktningar föredrogs härå sålyda-
de:

Sign. Premiering.

hvaraf framgick att nämden ansett torparen
Johannes Lammaljoki i Kukka kapell böra 10.
tilldelas ett något högre pris än det andra eller
en slåttermaskin för en häst; att landthand-
landen Jaakko Huhtanen å Ihantala i Kan- 3.
kaanpää, rusthållaren Alfred Tomell å Kukka 7.
i Konhijärvi och torparen Karl Ojala i Suomi- 8.
mi kapell föreslagits till erhållande enhvar af
ett andra pris af 250 mark; att torparen Niko- 2.
demus Kallio i Kankaanpää, bonden Wilhelm Heik- 6.
kilä i Suodenniemi kapell och bondehustrun Jan-

9. ny Hyrki i Tyrvis ansetts förtjäna envar ett tredje pris samt att bonden Frans Wankavuokari i Kankaanpää, bonden David Lindroos i samma socken och bonden Sven Salomon Hintto i Jämijärvi icke ansetts kunna prisbelönas.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrelsen för Sällskapet föreslå att premieringsnämndens förslag måtte godkännas utom i nedannämnda tvenne afseenden:

att torparen Johannes Sammalyoki, emedan det af Sällskapet godkända programmet för valskötta jordbruks premierande icke innehöll något om mellanpris emellan de bestämda första, andra och tredje priserna, måtte tilldelas ett andra pris af 250 mark, samt

att Fanny Hyrki, enär av berättelsen framginge att förtjänsten om jordbrukets förbättrande å hennes lägenhet tillkomme hennes aflidne man, hvaremot jordbruket under hennes tid gått tillbaka (minska vanvårdats) och afvikelsen från cirkulationsplanen ej rum, icke måtte tillerkännas det föreslagna tredje priset.

§ 7.

I sin uti föregående § intagna berättelse hade premieringsnämnden föreslagit att bonden David Lindroos å Niinisalo i Kankaanpää, ehuru han icke kunde tilldelas pris för välskött jordbruk, likväl måtte såsom uppmuntran för de af honom utförda kärrodlingarna tilldelas en rullharf eller annan harf af lämplig modell.

Vid öfvervägande häraf beslöt Bestyrelsen att vid instundande plenum föreslå David Lindroos till erhållande af en rullharf (lik en af Apeenius modell, som kunde erhållas) till ett pris af 95 mark såsom belöning för hans i premieringsnämndens berättelse omtalade kärrodlingar.

§ 8.

Från fru Helena Luoma född Ingelius

2/10 92

# Sjpn. Premiering. 1.

## Berättelse

öfver af undertecknade, förtroende ledamöter i V. F. Hushållnings Sällskapets premieringsnämnd, verkställda besiktningar å nedannämnda lägenheter.

1. Enligt af V. F. H. Sällskapet godkänd reseplan afreste vi från Åbo torsdagen den 31 Maj och anlände om eftonen torsdagen den 2 Juni till Wanka Ankers förrättningsställe i Kankaanpää. Här sammanträffade vi med föreståndaren för Åsera jordbruksskola, Hr Arthur Helden, hvilken af Sällskapet anmodats att biträda vid besiktningarne såsom förtroman med ortsförhållandena.

Vid första början besiktning, hvarvid nödiga upplysningar meddelades af egaren Frans Mikkels Mikonpieka, erfors att egaren tillträdt stället den 1 Maj 1891, att lägenhetens är af 4/9 mantal, under hvilka lyda c. 43 tnl odlad jord, af hvilka likväl endast en mindre del nyttjades af kärrjord.

Af den odlade arealen äro c. 28 tnl indelade i en 3-sprakiftesbruk: 1/3 råg, 1/3 potatis och hafra, 1/3 korn och hafra. Återstoden af arealen var för en längre tid sedan insådd i två timotej, alopecurus och ängsvenäfver. Foderrotlingen har icke befrämjats genom användande af gödningsämnen. Däremot torde åtminstone en del af den nu insådda arealen hafra af egaren upptagits och återstoden har tagits från den gamla åkerjorden.

Grönfoder och foderrotfrukter hafva icke vunnit förmål för odling.

Å lägenheten finnas flere ganska goda naturliga ängar. De flesta lägo dock vid tiden för vårt besök under vatten. Dock kunde märkas att de icke voro bäskbevuxna ej heller buskiga och uppgaf egaren att han nedlagt mycket arbete på ängarnas förbättring. Detta var åtminstone troligt, men åtminstone är följande af honom använda förbättringssätt förkastligt. Han uppgaf

nämligen, på tillfrågan huru åtskilliga stora svarta sjö
på ängarna uppkommit, att han för att förbättra gräsvä
där mossa och buskar innästlat sig, upplåst ängsmar
tagit en hafreskörd och sedan lemnat den för att bl
den af sig själf taga gräs.

Någon alldeles pålitlig uppgift om kösaffä
mängen erhålles icke; dock trodde egaren att c. 7000 kr
årlig medelskörd. Af denna foderutsägning försäljes en stö
del och må återstoden underhållas 10–12 kor, några får
och 3 hästar. Korna visade spår af att hafva blifvit m
ock icke precis fjältfödda så dock åtminstone mycket
knapt utfodrade. Detsamma var förhållandet med häst
Korna jades vara "associationsta rotera" d.v.s. ayrshire
men mycket tydde på att rasen var upplandad med holl
blod.

Under den tid Kankaanpää mejeri varit i
gång levererades mycken dit och efter beräkningar, so
skulle af oss med ledning af leveransboken torde myc
produktionen uppgått till ungefär 4,300 kannor. Namera
redes emot hemma efter isometod.

Hvad det egentliga jordbruket beträffar, syn
egaren hafva nedlagt mycken möda och arbete på sin
duktiva företag. Så hade han bygt stenbroar öfver ad
dikena mellan hvarje tag på ett skifte, där tegarna dess
bom voro oregelbundna och olämpligt gräddade. På ett annat
skifte uppgaf han sig hafva utfört dräneringar med
tjerdriken, hvilket ju nog var tvifvelsutt och hvilket också
intygats i bilagen till hans ansökan. Emellertid var p
den i åtskilliga af de pass ikring vid hvilka man med
skäl måste anse ofvannämnda med mycket ökad fö
visade arbeten vara onödiga och att det deraf nedlag
arbetet kunnat bättre användas t. ex. på den öppna o
dikningen. Denna var visserligen icke sämre än den van
i dessa nejder, men dock långt ifrån mönstergill. Så d
först och främst dikena en alldeles olämplig form oc
vidare hade ravinerna icke skjutits under antal, hvar



dessa stodo gräsbevuxna en half alns djupnom den lebn
kade jorden.

Åkermarken var mager, trädan var ojämlad och
gödselförrådet hemma alldeles otillräckligt. För oss upplyste
visserligen att ogräsen inköpts gödsel af backstugusittare m.m.
men svårt var att fullt tro därpå, då vi åfven fingo veta
att jord upplåtes åt just dessa backstugusittare för potatis-
odling. De betala sin dagsverken för hvarje tjärtings
potatisland. Tvifvelsutan förekom detta åfven.

Ekonomiebyggnaderna voro delvis gamla och för-
fallna, delvis af nyare datum men med genomgående oländig-
lig inredning.

Jordbruksredskapen voro alla fördelles dåliga om
man undantager en plog och slåttermaskin.

Den lilla trädgård, som finnes, är af jemförelse-
vis ny datum och skötseln väl skött.

Skogen var dålig, illa skött och ovenpå redan 536 kr
Under lösenbeten hyda 18 tor, af hvilka dock
en stor del tillika göra skatt åt andra hemmanet Ulusi
Orikori, i det torpens ursprungliga tillhörd hela gården
innan den delades. Om torpen må sägas att de icke voro
för högt beskattade i förhållande till de förmåner de åt-
njuta.

Vid slutförd besiktning skreds till pointe-
ring, hvarvid man enades om följande: Points

| | |
|---|---|
| 1) Ordningen i lägenhetens allmänna hushållning och skötsel | 12 (af 25) |
| 2) Kreatursskötseln såväl under vintern som sommaren | 30 (af 50) |
| 3) Åkerns behandling, däri inbegripet dikning och gödsling | 12 (af 25) |
| 4) Vallföljden dess omfattning och beskaffenhet | 8 (af 15) |
| 5) Skogens skötsel | 2 (af 10) |
| 6) Ekonomiebyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 5 (af 15) |
| Transport | 69 (af 140) |

| | | |
|---|---|---|
| Transport | 69 | (af 140) |
| 7) Jordbruksredskapens vård och beskaffenhet | 3 | (af 5) |
| 8) Trädgårdsskötsel | 4 | (af 5) |
| Summa | 76 | (af 150) |

Vilkorliga

| | | |
|---|---|---|
| 10) Skötseln af naturliga ängar | 5 | (af 10) |
| 11) Torpens beskaffenhet | 5 | (af 10) |
| Summa summarum | 86 | (af 170) |

Af maximalsumman 170 points tilldelades jålunda Vanha Oukari endast 86 points eller något öfver 50%. På grund häraf och med anledning af ofvan på pekade bristfälligheter vid lägenhetens skötsel föreslå i således att Vanha Oukari icke måtte tilldelas pris.

---

2. Ifrån Vanha Oukari fortsatte vi vår färd till Kallio torp lydande under Kulhua gård i Vihteljärvi by.

Torpet innehafves af Nikodemus Matinpoika Kallio, hvilken sedan 1857 skött torpet. Under torpet höra 15,5 hektare ~~31 tnl~~ odlad jord, af hvilken dock ingen del utgöres af kärrmark. Den odlade arealen är icke indelad i egentligt genom fördt cirkulationsbruk, om också ett slags fritt vexelbruk begagnas. Så voro i år c. 4,5 ha ~~9 tnl~~ beväxta med hö, c. 5 ha ~~10 tnl~~ besådda med vårsäd, 2,75 ha ~~5½ tnl~~ med råg och c. 3,25 ha ~~6½ tnl~~ träda. Af rågåkrarna voro ungefär 1,75 – 2 ha ~~3½ – 4 tnl~~ ensådda med gräsfrö. Timotej och klöfver, såväl som alsikeklöfver användas i höblandningarna.

Någon äfvergödsling af ängsmarkerna förekommer icke, men för rågen tycktes vara tämligen väl gödsladt, då kompasthoporna, bestående af kreatursgödsel och kärrmylla tycktes förslå för trädan. Dessutom uppgaf torparen sig förut hafva använt tomasfosfat och sade sig hafva för afsigt att äfven i år göra det.

Nuvarande innehafvaren har uppodlat ungefär två tredjedelar af hela arealen och äfven nu fans en nyodlag på c. ~~5 tnl~~ 2,5 ha.



Grönfoder eller rotfrukter till utfodring har icke odlats.

Å lägenheten finnes endast en mindre dalsänka såsom naturlig äng. Hö skördas enligt uppgift årligen c. 100 lass à 255 kilogr. ~~30 Sn~~ eller 25500 kilo ~~3000 Sn~~. Af denna hömängd torde under vanliga år icke något försäljas, men förlidet år hade dock ett mindre parti afyttrats.

På torpet framfödas 6 kor, 2 kvigor, 1 tjur, 2 hästar, några får och svin. Att dömma af djurens utseende tycktes de vara något sämre födda än fallet var på Vanha Oukari.

Mjölken har förut försålts till Kankaanpää mejeri men förarbetas numera hemma efter ismetod. Någon uppgift på mjölkafkastningen kunde icke erhållas.

För torpet utgöres årligen till gården 50 mark kontant samt 23 dagsverken i gårdens mot. Vid tillträdet hade dock genast erlagts 500 mark.

Af allt framgick att lägenheten skötes med drift, omtanke och insigt om och åtskilligt bort och kunnat vara annorlunda. Detta berodde dock mera på okunnighet än på oförmåga. Särskildt bör framhållas den mönstergilla ordning som rådde i alla ekonomiebyggnaderna, visthus, magasinor, rior, redskapslider m. m. Körredskapen voro i utmärkt godt stånd; dock voro harfvarna af olämplig konstruktion. Dikena voro behäftade med det här allmänna felet att hafva flere år gamla höga renar.

För åfrigt tycktes marken, ehuru svag i sig sjelf, numera äfverhufvudtaget vara i tämligen god vältkraft. Uthusen med undantag af fähuset, som var gammalt och illa inredt, voro ganska nya och snygga samt väl försedda. Särdeles väl uppförd var en gråstenskällare. Alla tak voro af pärtor, men behäftade med samma fel, som socknens öfriga pörttak; kambräderna saknades nämligen totalt, hvarför hvarje starkare blåst ryckte och ref bort pärtor så att taket snart var förstört. De ställen där kambräder förekomma torde vara få i Kankaanpää.

En mindre trädgård var under anläggning. Där funnos ännu egentligen icke annat än i fjor planterade 11 äpleträn.

Efter Jalunda verkställd granskning och besigtning
skreds till poängsättning och tvistas vi om följande:

| Ovillkorliga | Poäng |
|---|---|
| 1). Ordningen i lägenhetens allmänna skötsel och hushållning | 18 (af 25) |
| 2) Husdjursskötsel tvål under vintern som sommaren | 25 (af 50) |
| 3). Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och gödsling | 20 (af 25) |
| 4) Vattenföljden, dess omfattning och beskaffenhet | 12 (af 15) |
| 5). Skogens skötsel | Utgår. |
| 6) Ekonomibyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 10 (af 15) |
| 7) Jordbrukstorpens vård och beskaffenhet | 3 (af 5) |
| 8) Trädgårds skötsel | 2 (af 5) |
| Summa | 90 (af 140) |

Af maximum poäng 140 tilldelades fäldes
Kallis torp 90 poäng eller 64% och då för erhållande
af tredje pris minst 60% måste erhållas, beslöt be-
sigtningsmännen att på grund häraf och med ofvanpunkt
af afvanstående besigtningsinstrument förvärda innehav-
varen af Kallis torp, Nikodemus Mäkinpieksa, till erhål-
lande af ett tredje pris, utgörande 150 mark

---

3. Ifrån Kallis skattehemman i vår kasa till Ihan-
kommer
lagenhet i Kankaanpää beg. ~~Hemmanet~~ ägdes af bon-
handlanden Jaakko Huhtanen, som år 1886 inköpte
detsamma, som afstyckats från Lahikoski hemman.
kommer att
Å lägenheten finnas c. ~~48 tnd~~ 24 hektar odlad jord, af hvil-
~~2 tnd 2 kpb~~ utgöras af odlad kärrmark. Öfver marken
finnes år 1891 upprättad karta af biträdande länsgeometern
A. Tossen, som och innehåller åkrarna i följande 3 cirkula-
tioner A. 1) rotfrukter, 2) korn, 3) ärter och grönfoder. B. I
cirkulationen 1) råg, 2) råg, 3), 4), 5) gräs, 6) bete, 7), 8) hag
C. kärrcirkulationen: 1) råg, 2) råg, 3), 4), 5) 6) gräs, 7), 8) bete, 9)



Alldenstund cirkulationsbruket ännu icke varit
fullständigt genomfördt, i det t.o.m. vissa skiften ännu
icke blifvit odlade, var proportionen mellan äng och
sådesbärande åker nu icke den som vederbruket åsyftat.
Dock må medges att åkren nu tillräckligt hö producer-
ades i förhållande, ty första cirkulationen år. var lia stora
delen bevuxit med gräs, i det den ursprungliga plåtsen blef
vidare upptagits. Timoty, rödkloöver och hvitkloöver samt alsike
kloöver ingår i blåblandningen.

Öfvergödning af gräsvallarna har icke förekommit
men deremot har för lågen gödsla tillräckligt med kreatur-
gödsel, pudrett, benmjöl och tomasfosfat.

Hela arealen på ~~för ändamål~~ ett hektar är var har af nu-
varande innehafvaren upptagits eller är under upptagande
ännu delvis.

Något grönfoder odlas men icke rotfrukter till
utfodring. Å lägenheten finnas inga naturliga ängar. Så
vidt vanden har icke något medeltal för höafkastningen kan-
nat uppgifvas. Af höet försäljes intet, utan allt ut-
fodras åt lägenhetens 2 hästar, 4 kor, 1 tjur, 2 ungnöt
och får. Dessutom finnas några svin.

Mjölken förarbetas hemma enligt sinnelöd. Någon
uppgift på produktionen erhölls icke.

Såsom sjelfvallet är varo alla byggnaderna nyl-
byggda. De voro samtliga uppförda med största omsorg,
ordentligt och starkt, rödmålade och prydliga. Taken för-
sedda med vattenrännor och kambräder. Öfver allt rådde
fullkomlig ordning så inom som utom hus. Stallet var gan-
ska rymligt och väl inredt. Ladugården, belägen mitt emot
stallet och försedd med ett lider, var inredt på gammalt
sätt, men fann Huhtanen för skäligt att ännu i sommar
göra fullständigt ny inredning, till hvilken ritning af oss
meddelades. Till lika skulle vattenledning göras till ladugården
och stallet. Härför erforderliga rör funnos redan på platsen.
All gödsel från stall och ladugård utföres i nygrundade
mellanliggande lider, där den tillika med latrinspittarn-

Obs!

gen omblandas med tvr Kärnmjölk.

Odlingarna voro uttörda med stor omsorg och omtanke samt med saka ordentliga diken. De skiften, som ännu icke voro odlade, hade dock redan tegelagts och dikats för att på detta sätt förbereda jorden att tidigare sätta sig.

Jordbruksredskapen voro ovanligt goda. Vändplogen ordentligt skötta med billorna nyss vändningsförädlade på nytt sätt. Dessutom fans tröskverk, skift, som drogs af hästvändkrets, hvilken äfven satte kaskmaskin och upprensmaskin i gång. Trädgården var icke stor men dock trefflig och väl skött.

Korna tåga ut som om de icke behöft lida nöd under vintern och höstarna voro ovanligt goda och fodret

Skogen var alldeles obetydlig, men hade dock samma dock egnats någon skötsel.

Några torp förekomma icke.

Vid närpå verkställd pinteringtilldelades Huktanen följande

| | Points | |
|---|---|---|
| 1) Ordningen i lägenhetens allmänna hushållning och skötsel | 25 | (25) |
| 2) Husdjursskötsel såväl under vintern som sommaren | 40 | (50) |
| 3) Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och gödsling | 20 | (25) |
| 4) Vallfoderns, dess omfattning och beskaffenhet | 12 | (15) |
| 5) Skogens skötsel | 7 | (10) |
| 6) Ekonomiebyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 15 | (15) |
| 7) Jordbruksredskapens värde och beskaffenhet | 4 | (5) |
| 8) Trädgårdsskötsel | 4 | (5) |
| Summa | 127 | (150) |

På grund af ofvanstående beskrifning och då de tilldelade 127 points af maximum 150 points utgöra 84%, hvilket procenttal berättigar till erhållande af ett andra pris, föreslå vi landthushållaren Huktanen å Ikantola till erhållande af ett andra pris Fmk 250.—



9.

4.

Ikjön Ikantola reste vi till Niinisalo äfvenledes i Kankaanpää socken. Gården om 4 mantal inköptes år 1882 af nuvarande egaren Jakob Lindroos.

Å lägenheten finnas c. 85 tnl odlad jord, af hvilka ungefär 55 tnl utgöras af odlad kärrmark.

Hemåkrarna, bestående af mager, torr sandjord, odlas i tre skiften, tråda, råg, vårsäd. En mindre del var besådd med höstsäd.

Af kärrodlingarna voro c. 15 tnl åldre odlingar, sedan de burit två gräsfröskördar, lemnade till bete. Ungefär 40 tunland å annat ställe belägna kärrodlingar voro för närvarande alla insådda med gräs, timotej och alopecurus. Uti dessa odlingar hafva påträffats jäfvel gemensam som vivianit, om också lagret varit af mindre utsträckning. För närvarande pågick återigen nydlingar af samma slag, i det stygbevuxet, med tjockt bottenlager betäckt vattendränkt mark upprifvades. Odlingarna voro synnerligen vackra och med eftertanke verkställda. Tegarna långa, vackra och raka samt väl placerade med godt afloppr. Åt denna kärrmark äfvensom betesskiftet hör afnuvarande egaren upplåtes. I Thomasfosfat hör på kärrodlingarna användts. Åfven af hemåkrarna hör en mindre del af honom upptagits. Egaren sina odlingar hör egaren i första rummet afsett foderlägangens förökande. Hörfoder och fodersockerbetor hafva icke varit föremål för odling.

Några naturliga ängar finnas icke. Höförrådet uppgafs stiga till c 6000 Lw, af hvilka en mindre mängd försålts.

Å lägenheten underhållas 9 kor, några får och svin samt 3 hästar. Skötseln torde lemnat åtskilligt öfrigt att önska men utfodringen hade dock icke varit för knapp. Mjölken hör förut sålts till Kankaanpää mejeri men förarbetas nu hemma. Några uppgifter på mjölkafkastning och smörproduktion erhöllos icke.

Såsom af ofvanstående framgår hör egaren använda alla sina resurser till kärrmarkens upptagande, och hade hon äfven

därvid kommit till vackra resultat. Hemåkrarna däremot voro icke lika väl vårdade om och icke kan påstås att de voro vanhäfdade. Arbetsstyrkan å stället var för liten för den stora öppna arealen, lodazeden likaså i proportion till höfälten. De fondiga hemåkrarna tycktes också vara mycket dikningen i hemåkrarna var icke heller omsorgsfullt utförd. Byggnaderna voro alla gamla och i ganska dåligt skick. Gården har två gånger hemsökts af vådeld, hvarvid ett nytt bränningshus och nog två samt nytt redskapshus uppbrunnit. Byggnaderna voro oförsäkrade.

Jordbrukaredskapen voro den vanliga, af tämligen dålig beskaffenhet. Särskilt klagade egaren öfver att hennes hade på dåliga karfvar och att han icke visste hvem han kunde anskaffa sig sådana af lämplig modell. Ängen tröttsnad gräs.

Skogen, som förleden sommar privat besiktats af fjeld var väl rensad och tycktes vara föremål för omsorg. Top funnas en hel massa, hvilka dock alla voro för lågt beskattade och beslutes sådana förmånen att de framåt voro gården till förlust än nytta. Topen hade kontrakt upprättade af förra egaren; den nuvarande har vidtagit åtgärd att få ofranpåpekade missförhållanden rättadt.

Vid tävlan företagen prioritering tilldelades Nimisala följande ovillkorliga Points

| | | |
|---|---|---|
| 1/ | Ordningen i lägenhetens allmänna hushållning och skötsel | 10 (25) |
| 2/ | Husdjursskötsel såväl under vintern som sommaren | 25 (50) |
| 3/ | Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och gödsling | 15 (25) |
| 4/ | Vallföljden, dess omfattning och beskaffenhet | 7 (15) |
| 5/ | Skogens skötsel | 7 (10) |
| 6/ | Ekonomibyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 4 (15) |
| | Transport | 68 (140) |



| | | |
|---|---|---|
| | Transport | 68 (140) |
| 7/ | Jordbrukaredskapens värd och beskaffenhet | 2 ( 5) |
| 8/ | Trädgårdsskötsel | 0 ( 5) |
| | Summa | 70 (150) |

Villkorliga

| | | |
|---|---|---|
| 11/ | Torpens beskaffenhet | 4 (10) |
| | Summa summarum | 74 (160) |

Tilldelade 74 points af maximum 160 berättigar icke egaren af Nimisala till erhållande af något pris, då de icke ens uppnå erforderliga 60 % för tredje priset. På grund häraf och emedan af nu framhållna brottsligheter göra prisbelönandet af Nimisala omöjligt, hafva vi icke heller velat eller kunnat rekommendera honom till något fadant. De kärrodlingarna emellertid voro i ganska gott skick och Lindroos på dem nedlagt både arbete och kostnader samt visat sig intresserad för desamma, hvilka utgöra förnämsta inkomstkällan på hans ägor, hafva vi beslutat förorda Lindroos bestå tilldelandet af någon slags uppmuntran för hans kärrodlingar och förslå vi att honom tilldelades en sulkharf eller någon annan harf af lämplig modell.

---

5. Från vårt sista besigtningsställe Nimisala i Karkaanpää afreste vi efter slutfördt arbete till Hintta i Jänisjärvi socken, hvars egare, bonden Sven Salomon Hintta åtnjuter tämligen delaktig af K. L. Hushållnings Sällskapets pris.

Det första intryck man fick af stället var icke så alldeles angenämt, beläget som det var på en holme midt ute i Jänisjärvi vidsträckta insjö. Emellertid förunda de vi oss åtnjuta den ofantliga tråda som låg i närheten af gården utan gödsel. Här anade vi att vi träffat på något missförhållande och så befanns det äfven vara.

Gården inköptes af nuvarande egaren år 1879, och den torde knapt vinst alldeles på förfall, att döma af de byggnader som ännu kvarstodo från den tiden. Åkerjordens finnes c. 63 tnl odlad jord. Denna areal var för närvarande använd på följande sätt. 6 tnl hö, 15 tnl råg, 11 tnl hafra, 30 tnl träda och 1 tnl potäter. Kärrmark finnes icke utan utgöras åkrarna af i dig sjelf god men stängsen lera.

Såsom af ofvanstående framgår är vallodlingen icke särdeles om och någon bit besås med höfrö, timotej och klöfver. Några konstgjorda gödningsämnen användas icke.

En stor del af de nuvarande åkerfälten har af nuvarande egaren upptorkats, men i stället för att därigenom förbättra fodertillgången har han minskat densamma, i det många goda naturliga ängar nu gjorts fädesbärande utan att motsvarande areal af de gamla åkrarna nedlagts i hö. Gröngräder och fodervattenkrukter hafva icke odlats. Några värdefulla naturliga ängar finnas icke och de små lappar som ännu finnas äro alldeles öfverlupna af mossa och bevuxta med buskar.

Höfloden är naturligtvis alldeles otillräcklig; med densamma underhålles 10 kor, 4 hästar, 1 tjur, några får.

Utfodringen tyckes hafva varit knapp och skötseln ganska dålig. Mjölken förarbetas hemma; några uppgifter öfver afkastningen är omöjligt att erhålla.

Skogen var ganska god, fjolbevuxt och tämligen väl hållen.

Ekonomibyggnaderna, de nyare voro alla ganska väl uppförda och med inredningen fanns icke heller något att anmärka. De äldre husen däremot voro under all kritik. Särskildt var fähuset vanskt. Jordbruksredskapen voro äfven dåliga och ofullständiga. Trädgården bestod af några på mängden utplanterade äppelträd.

De under gården lydande 5 torpen tyckte vara gemensamt väl hägnade och välbyggda samt någorlunda väl beskattade.

Att jordbruket icke intar någon hög ståndpunkt framgår af ofvanstående. Nyodlingarna voro äfven alla mycket brända och stubbarna icke kunnat vara tjocka. Dikningen



13.

mycket bristfällig, någon gödsling att tala om förekom icke. På en granngård fann vi ett underligt gödslingssätt praktiseras och hafva vi skäl tro att misstänka att samma konst begagnats å Hintlu. På leråkrarna syntes vi nämligen torr kärrmylla utbredd, som brändes. Härvid förstördes naturligtvis tillika den ringa matjord som ikke tidigare blifvit bortbränd.

Sedan vi sålunda besiktigat marken och torpen samt lagit reda på förhållandena på gården skred till pointering, hvarvid Hintlu tilldelades följande:

| | Points | |
|---|---|---|
| | ovilkorliga | |
| 1) Ordningen i lägenhetens allmänna hushållning och skötsel | 11 | (25) |
| 2) Husdjursskötseln såväl under vintern som sommaren. | 20 | (50) |
| 3) Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och gödsling | 7 | (25) |
| 4) Vattfölden dess omfattning och beskaffenhet | 4 | (15) |
| 5) Skogens skötsel | 7 | (10) |
| 6) Ekonomibyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 10 | (15) |
| 7) Jordbruksredskapens värde och beskaffenhet | 2 | (5) |
| 8) Trädgårdsskötsel | 1 | (5) |
| Summa | 62 | 150 |
| | vilkorliga: | |
| 10) Skötseln af naturliga ängar | 2 | (10) |
| 11) Torpens beskaffenhet | 7 | (10) |
| Summa | 71 | (170). |

Ofvanutlemnade 71 points utgöra endast 41,7 % af hela maximum 170 och jämväl på grund häraf som på grund af i ofvanstående relation af lägenhetens skötsel påpekade missförhållanden föreslå vi att egaren af Hintlu hemman i Pajunjärvi socken, Sven Salomon Hintlu, icke måtte komma i åtnjutande af vid utdelande af pris för välskött jordbruk.

---

Ifrån Jänisjärvi gick resan genom Ilkalis, Ta-
vastkyrö och Mouhijärvi socknar till Suodenniemi, där eg-
pen af Heikkilä ¼ mantals skatte Wilhelm Matinpoika Heik-
kilä har Hushållnings Sällskapet begärt pris för sin jordbr

Egendomen har i 38 års tid innehafts af nuvarande
egaren, som köpte gården i alldeles förfallet skick. Numera upp-
tager den upprättade odlingsplanen och cirkulationstabellen
56,5 hektarer
~~11 tnf 11 kappland~~ odlad jord, om och hela arealen ännu icke
22 1/4 ha
~~11 tnf~~ blifvit upptagen. Af egorna omfattar hemmacirkulationen
~~26 tkpf~~ indelade i 8 skiften bruk I) träda, 2) råg, 3, 4, 5, 6) gräs, 7, 8) vall
jäd. Denna var ännu icke fullständigt genomförd då växelbruk
införts först år 1890. För närvarande voro två och ett halft skifte
bevälta med råg, hvaraf hälften var insådd med höstvete, två skif-
ten voro i träda och tre och tre fjärdedels skifte med gräs.
3 1/4 ha
Ängscirkulationen i 9 skiften omfattar ~~6 tnf 2½ kpf~~, hvaraf
för närvarande voro bevälta 1:a skiftet med gräs, 2:a hafre, 3:dje na-
turlig äng (ännu odlad), 4:de gräs, 5:te bete, 6:te bete, 7:de gräs, 8:de g
9:de gräs. Utom dessa cirkulationer fans i närheten af gården
4,5 ha
c. ~~9 tnf~~ besådda med korn, hafre, potäter och ärter. Denna areal
skulle framdeles användas till produktion af grönfoder, rotfrukter
och korn.

Af bärgningsämnen har thomasfosfat använts
såväl på åkern för rågen som ock i mindre skala för vallväx
Af ofvanstående redogörelse framgår orsaken att egaren försökt
uppbringa lägenhetens fodertillgång. Grönfoder och fodervotfrukter
hafva däremot ännu icke varit föremål för odling. I lägenheten
finnas icke andra naturliga ängar, än de som äro afsedda att framdeles
ingå i ängscirkulationen. Några bestämda uppgifter äfven häraf-
ningen kunde ej erhållas och årsdensamma naturligtvis ännu mycket
(förut)
vanligt det cirkulationsbruket blifvit fullständigt genom-
Intet kreatursfoder försäljes utan användes det alt åt de 23
nötkreatur, 5 st. hästar samt fåren, som på gården underhållas.
Mjölken har i tre års tid försålts till Lavia mejeri, som har
på Heikkilä upprättat filial. Kons hafva mjölkat mellan
1000–1500 liter
~~450 och 500 kannor~~ per år och djur. Djuren tyktes hafva blif-
vit bättre utfodrade och vårdade än vanligt torde vara på
orten.



15.

Ekonomiebyggnaderna befunnos sig alla i ganska gott
stånd. Särskildt må framhållas fjolåret som år 1890 nybyggts
af prästen till ursprunglig kant, därifrån storartadt vidtag.
Arbetet tyktes vara med omsorg utfördt och tillräckligt hus för-
nödes icke heller. Dock må anmärkas att ingen inredning fans,
utan djuren stods på golfvet, bundna här och där vid väggarna.

Jordbruksredskapen voro åtven af bättre slag och skötta
med omsorg. Bland dem må nämnas en af egaren konstruerad
ganska finurlig ogräsmaskin.

Trädgårdsskötseln var alldeles obetydlig.

Det allmänna intrycket var att mannen med iver, in-
tresse och efter bästa förmåga sköter sitt jordbruk. Han tyktes
också bland grannarna anses vara förtjänt framstående jord-
brukare. När cirkulationerna bli genomförda och han får
ut i ordning blir det att verkligen godt jordbruk.

Vid denna bedömning liksom vid de tvänne följande
i Mouhijärvi och Suoniemi närvarotjorm ortsombud biträdande
lönegrönomen Albert Torsell. Vid pointeringen enades om
att tilldela Heikkilä följande:

| | Points. |
|---|---|
| Omkostnader | |
| 1) Ordningen i lägenhetens allmänna omhändertagande och skötsel | 20 (25) |
| 2) Husdjurs skötsel såväl under vintern som sommaren | 35 (50) |
| 3) Åkerns bearbetning, däri inbegripet dikning och gödsling | 18 (25) |
| 4) Växtföljden, dess omfattning och beskaffenhet | 10 (15) |
| 5) Skogens skötsel | 7 (10) |
| 6) Ekonomiebyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 12 (15) |
| 7) Jordbrukoredskapens vård och beskaffenhet | 3 (5) |
| 8) Trädgårdsskötsel | 1 (5) |
| Summa | 106 (150) |

Dessa 106 points utgöra af maximum
150 70,6 %. Detta pointtal berättigar egaren af Heikkilä,
bonden Wilhelm Matinpoika Heikkilä, hvilket erhållande af ett
tredje pris och såväl på grund häraf som emedan vi

anse att den arbeten gjort sig förtjent af detta pris, förkl-
ra sig att åt Wilhelm Mathiasson Kiikkilä måtte tilldelas
ett tredje pris 150 finmark.

---

7

Uti Mouhijärvi socken upptaga Kiikka
1/2 mantals rusthåll, hvars egare Alfred Pomell inne-
haft gården i 18 år. Hit flyttade vi nu vår vesa. Vid
ankomsten funno vi allt i ordning och omgifningarna kring
gården snygga. Knektstugan var som bäst förvandlad för en
genomgående målning invändigt, så vi hade något trångt
om utrymme. Den odlade arealen utgör 85 tnd, af hvilka
c. 40 tnd utgöra Kärrmark. Denna var för närvarande hela
och hade blifvit insådd i Hö, timotej. De återstående 78 tnd
voro delade i tvänne cirkulationer. 35 tnd odlades i 3skift
bruk, tråda, råg, vårsäd; 40 tnd voro indelade i ett 8skifte
växelbruk, tråda, råg, 3 gräs, 1 bete och 2 Hafra. Ut-
ket har vunnit fördelt i tre år och voro samtliga åkrar väl
märkt väl skötta. I denna cirkulation hade Gårdens tim-
lej åfven klöfver, såväl röd som alsikeklöfver insådd.
Öfvergödsling af gräsarten har icke förekommit, men för
ågen har utom kreatursgödsel åfven Thomasfosfat och
kemiskt använts.

Grönfoderodling och produktion af Rotfrukter har icke förekommit.

Emellan åkerskiftena som ligga uppe på slät-
ningen förekomma i dalarna bärdiga naturliga ängar
hvilka voro väl skötta, befriade från buskar och mo.
Höskörden har utgjort 260-270 lass à 25 Kp. Af d-
na kömängd har största en obetydlig del försålts.
At gården framfödas 16 kor, 5 ungnöt, 2 hästar, 1 f-
tomt får och svin. Samtliga djuren voro väl födda
och tryg man att de under vintern befinner väl sig
de och skötta. Mjölken 6000-7000 kannor försäljes
till Mouhijärvi mejeri.

Skogen tyckes åfven hafva blifvit ren-



17.

från vindfällen och torra trän. Någon skogsodling har
dock icke företagits.

Ekonomibyggnaderna voro alla i godt stånd.
Samt var åfven här fähuset, därskildt inredningen. Hu-
set var redan gammalt och inredningen olämplig. Af-
sigten var att i en snar framtid bygga nytt.

Åkerbruksredskapen voro i allmänhet bättre
än på orten vanligt. De voro dessutom väl underhållna.

Torpen voro i förvarligt skick och något för-
lyst beskattade.

Jordbruket å Kiikka tilldeladdes följande:

| | Points | |
|---|---|---|
| | Oviikorliga | |
| 1. Ordningen i lägenhetens allmänna hushåll-ning och skötsel | 20 | (25) |
| 2. Husdjursskötsel såväl under vintern som sommaren | 40 | (50) |
| 3. Åkerns bebrukning, däri inbegripet dik-ning och gödsling | 20 | (25) |
| 4. Vältfolkets dess omfattning och beskaffenhet | 12 | (15) |
| 5. Skogens skötsel | 7 | (10) |
| 6. Ekonomibyggnadernes beskaffenhet och ända-målsenliga inredning | 12 | (15) |
| 7. Jordbruksredskapens vård och beskaffenhet | 4 | (5) |
| 8. Trygghetsskötsel | 2 | (5) |
| Summa | 117 | (150) |
| Vilkorliga: | | |
| 10. Skötseln af naturliga ängar | 7 | (10) |
| 11. Torpens beskaffenhet | 6 | (10) |
| Summa | 130 | (170) |

Tilldelade 130 points utgöra af maximum
170 points 76,4 %, hvilket procenttal berättigar till erhål-
lande af andra pris. Så mycket vi kunde finna hade
egaren af Kiikka genom sitt arbete i hög grad uppdrifvit
gårdens afkastning och i allmänhet skött jordbruket på ett mo-
med tidens krav överensstämmande sätt. För vår del vi
därföre föreslå att åt Alfred Pomell, egare af Kiikka rusthåll
i Mouhijärvi socken tilldelas ett andra pris ~~stort~~ 250 mark.

---

8.

Nästa besigtning gällde Ojala torp, lydande u
der Kauniais egendom i Seroniemi kapell. Innehafvaren, Torp
paren Karl Johanpoika Ojala har ifrån lägenheten i 35 år. 3 ha Torpet
innehafva 15,5 hektar odlad jord, af hvilken areal c. 6 tnf utgöres
af odlad kärrmark.

Den odlade jorden är indelad i tvenne cirkulationer
Åkercirkulationen omfattar 7 skiften, trädor, råg, B gräs, 2 hafre
Skiftenas storlek 3 tnf. 15 ha Den andra cirkulationen omfattar 5 skift
à 2 tnf, 2 hafra och 3 gräs utan mellankommande trädor. Af
hela arealen 21 tnf 15,5 ha är fullåda 15 tnf 7,5 ha insådda i hö. Dessa vexelbr
hafra användts sedan i 14 år. Potatis och klöfver begagnas vid s
jening å jämväl återcirkulationen som å kärrmarken, hvilken
luslagits. Något kvarstående har af torparen användts. Han
har åfven dels från äng dels från skogsmark upptagit den mins
cirkulationen helt och hållet samt åfven en mindre del af den
större.

Grönfoder och fodrerotfrukter hafva i mindre skala
odlats. Något naturlig äng finnes. Denna, som är väl skött
begagnas dock mest till bete. Torparen har från stalket och bo
dugården ledt underjordiska rännor med tre ängen och försett
att med vatten från dessa skalen öfversila ängen. På de stäl
som verkligen blifvit öfversilade var växtligheten fördelen förd
men det utsträckta sig åfven en mycket inskränkt areal.

Medan 75 à 100 kas hö à 212 kilo/skördas erhöjen. Näs
foder försäljes icke, utan utfodras allt åt kreaturen. 5 ko
3 kalfvar, 1 kviga, 10 får, 2 hästar, 1 föl och några svin under
hållas. Utfodringen och vården tyckas hafva varit skälig
Mjölken försäljes delvis i Tammerfors, delvis hemma. Någon
gift på mjölkproduktionen kunde icke erhållas.

Ekonomiebyggnaderna voro af mycket olika värde. De nyare
voro med omsorg uppförda och inredda, de äldre dåremot, synnerli
fähuset vore fåmre och med olämplig inredning.

Jordbrukredskapen var af framstående beskaffenhet, d
man för lägenhetens hitintills i betraktande. Utom plogar och har
funnes renhorf, vält, tröskverk, oxpressmaskin, hästmaskin m. m

Trädgården var oförtjenlig, mest bestående af några
äppelträn.



19.

Af allt framgick att torparen med nit och intresse
skötte sin lägenhet. Redan den omständigheten att han i 14
år haft vexelbruk talar för att han är en man med mer än
vanlig omtanke och att han försöker förkofra sig. Ett sådant
förfarande är då mycket mera anmärkningsvärdt, som han ju
icke själf besitter torpet med egenderätt. Mot bebrukningen af
jorden fans icke heller mycket att anmärka. Dikningen var
utförd med omsorg om och en del diken voro för små. Gödsel-
förrådet tycktes åfven vara något knapt; med något bättre
förslag det dock för trädan.

Sedan allting nu blifvit besigtigadt anställdes
poängtering och tilldelades Ojala torp därvid följande:

| | Omständighet | Poäng |
|---|---|---|
| 1). | Ordningen i lägenhetens allmänna hushållning och skötsel | 20 (25) |
| 2). | Husdjursskötseln såväl under vintern som sommaren | 40 (50) |
| 3). | Åkerns bebrukning däri inbegripet dikning och gödsling | 20 (25) |
| 4). | Välhägnen dess omfattning och beskaffenhet | 14 (15) |
| 5). | Skogens skötsel | utgår |
| 6). | Ekonomiebyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 10 (15) |
| 7). | Jordbruksredskapens vård och beskaffenhet | 4 (5) |
| 8). | Trädgårdsskötseln | 2 (5) |
| | Summa | 110 (140). |

På grund af ofvanstående relation och då dessa 110 points af maximum 140 utgöra 78,5 %, hvilket procental berättiga till erhållande af andra pris, föreslår vi att åt torparen Karl Johansson Kalle Johanpoika Ojala gifves ett andra pris utgörande 25 mark.

---

Efter förrättningen bedömning af Ojala torp
afreste vi till Tyrvis, medan länsagronomen A. Forsell skil-
des ifrån oss, då landthushållaren Jaarnala från Tyrvis var
anmodad att biträda vid de två återstående förrättningarna.

I Tyris hade gårdsrösteinnan Fanny Hyykki sökt att blifven ihågkommen vid utdelande af pris för väl skött jordbruk. Hon jämte hennes numera aflidne man Karl Erlandsgatan öfvertogo stället 1 Maj 1873. Mannen mördades på en resa år 1889 och hon omvarande innehafvarinnan sedan denna tid skött lägenheten.

Å lägenheten finnas 82,78 tnl indelade i 3 trö åkerlotter. En del af dessa marker utgöras af löfjordsstränder kring en genomflytande å, och är det tvifvelsutan först att få vattnet ut ifrån fälten.

Marken lät redan år 1875 indela ädern och tvåindelningen enligt uppgift under dess tid nya blifvit förrättad. Sedermera har dock många afvikningar egt rum. 48,77 tunland äro indelade i ett 8skiftesbruk, återstoden 34,01 tnl i ett 4skiftesbruk; fröto, råg, hö, hafra. Genom de gjorda afvikningarna från den ursprungliga planen våra numera endast 28,72 tnl hö; alla vägskiften voro dock inpröfvade med gräs.

Utom kreatursgödsel och jordrotter har användts thomasmjöl och benmjöl.

Nuvarande innehafvarinnan har icke gjort några nyodlingar; däremot har hennes aflidne man betydligt förbättrat den odlade arealen.

Grönfoder och fodrotfrukter hafva icke odlats. Ungefär 20 tnl naturliga ängar finnas och äro dessa väl vårdade från buskar samt afdikade. I medeltal uppgå höskördarna utgöra 4000-5000 kg. De å gårdslägenheten är placerade gödselstäderna förråda utskiljt hö, hvilket för det mesta upplåtes på plats.

Å lägenheten underhållas 6 hästar, 9 kor, 1 tjur, 7 kalfvar c 15 får och par svin. Kreatursskötseln tyckes stå på mera låg ståndpunkt och tyckte kreaturens utseende på än under vintern lidit brist. Af mjölken förädlas endast två mån. beläget mejeri för c. 600 mark. En stor mängd förädlas dock utom hemmet at resande.

Skogen var föremål för rationel vård och innehad i 70 års omlopp. Hyggena tycktes tills vidare åtminstone vara ordentligt förgrta och hade redan planter i stor mängd uppkommit, hvilka gifva godt hopp om vårdade skog.





Tröjadd för hand har icke verkställts.

Ekonomiebyggnaderna befunnos sig i ökaligen godt stånd. Ladugården uppförd af murade stenkällare var rymlig och god man fakrade inredning, då kreaturen stå på spetsning och stå bundna hör och där i fjolenset.

Jordbruksredskapen voro i godt stånd. På gården funnas tröskverk, Keja kastmaskin, syrpmaskin, plogar, hårtpåsar, 1 hästo slåttermaskin, mulleskopa m.m.

Trägårdan ansågs obetydlig.

Några torp förekomma icke.

Att döma af grannarnes och ortsombudets uttalande har jordbruket under nuvarande innehafvarinnan något gått tillbaka. Härpå är icke att förundra sig öfver. En förbättring är äfven att förvänta sedan äldsta sonen hunnit genomgå visa kurs å Mustiala.

Vid pointeringen enades om att bedöma jordbruket å Hyykki enligt följande:

| | Vrikerbja | Points |
|---|---|---|
| 1) | Ordningen i lägenhetens allmänna anordning och skötsel | 18 (25) |
| 2) | Husdjursskötsel såväl sommar som vinter | 25 (30) |
| 3) | Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och jordslag | 16 (25) |
| 4) | Vallfodret, dess omfattning och beskaffenhet | 9 (15) |
| 5) | Skogens skötsel | 9 (10) |
| 6) | Ekonomiebyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 11 (15) |
| 7) | Jordbruksredskapens värd och beskaffenhet | 4 (5) |
| 8) | Trägårdsskötsel | 1 (5) |
| | Summa | 93 (130) |
| | Vilkerbja | |
| 10) | Skötseln af naturliga ängar | 8 (10) |
| | Summa | 101 (160). |

Af maximum 160 points utgör tilldelade 101 points 63,1 %; då jordbruket äfven befinner sig på den ståndpunkt då prisbelöning enligt vår åsigt med fog kan komma i fråga och ofvanstående procental äfven beteckner lika erhållande af pris, föreslå vi att K. F. Hushållnings Sällskapet ville at egarinnan af Hyrkki hemman Österman Fanny Hyrkki, utdela bredje priset ätstop Fmk 150.-

---

10.

Uti Kukka hade torparen Johannes Aroninpoika Sammeljoki ansökt pris. Sammeljoki torp lyder under Alamattila hemman i Punkkala by. Hela denna trakt, där Sammeljoki är beläget, utgöres af Tyrs- och Kukka kapells sackens utmarker, odlade af torpare. Johannes Aroninpoika köpte för 13 år sedan lägenheten på 50 år. Förut erlade han 1400 mark genast samt betalar desutom årligen 150 mark.

Å lägenheten finnas c. 35 hektarer odlad jord. Någon egentlig kärnmark förekommer icke. Den odlade arealen är indelad i ete 9 skiftes vexelbruk: 1/9 trädgård, 2/9 råg, 3,4,5/9 gröda, 6,7/9 bete, 8/9 hafra. Skiftenas storlek omgifver 3,5 ha. Återstoden omgifver 2 tnd/år varande vared för diverse. Alla skiften hafva regelbunden form, äro försedda med behöfliga underhållna körvägar. Tegarna äro fördelade vackra dikena väta och välgjorda. Utom den fördelas kraftiga och väl beredda komposthögningen har äfven användts såväl kemiskt som tomasfosfat. Komposthögarna bereddes under tak jalunda att på ett kvarf af kärrmylla utföres och utsprides gemot jäfvel ladugårds och stallspillningen, hvilken återigen täckes af mylla. På detta sätt förbättras hela den lid kreaturen äro inne. Utom emellanåt pumpar Hans Arinbrunnen urin afpumpa den på nysonämnda sätt beredda komposthögarna.

Så godt som hela den odlade marken har af torparen upptagits från skogsmark och man måste gifva erkännande åt den planmässighet, hvarmed arbetet tyckes vara utfördt.

Något obetydligt grönfoder och fodervaxter har stundom odlats. Några naturliga ängar i egentlig mening finnas icke, endast några smala åbräddar, där kreaturen beta i tjuder.

Höavkastningen har ännu varit jämförelsevis liten. Endast c. 1500 kilogr. om året i medeltal. Detta torde till stor del bero på att marken är så nyligen uppodlad, att den ännu icke hunnit bli befriad från bottensyra. Något kreatursfoder försäljes icke, tvärtom har hö tidtals köpts. För närvarande underhållas 7 hor, 1 tjur, 5 kvigor, 4 kalfvar, 2 hästar, några får och ett svin. Djuren säga ut som om de haft såväl tillräcklig föda som god vård och skötsel i öfrigt.

Mjölken förbrukas i torparens eget i närheten uppförda mejeri. Detta var ju i ganska liten skala, men snygt och prydligt. Tometoden begagnas. Mejeriet föreståes af en 17 årig flicka, som lärt sig något mejerihandtering på något större mejeri. Emellertid var smöret ganska gott. Utom egen mjölk förarbetas i mejeriet mjölken från en mängd leverantörer, mest torpare.

Någon skog finnes icke på lägenheten, utan måste allt virke och bränsle köpas. Detta saknadt befinna sig byggnaderna i ganska godt skick. Två och med komagasin voro uppförda på skiftena. Ladugården var visserligen inredd på gammalt sätt, men var dock ren och ljus. Torparen fick af oss anvisning till annan lämpligare inredning, hvilken han löfvade snarast möjligt göra.

För att vara på en torplägenhet voro jordbruksredskapen anmärkningsvärt talrika och goda. Så förekommo plogar, harfvar, kastmaskin, sopmaskin m.m. Torparen låg som bäst i underhandling om inköp af ett tröskverk, till hvilket vandringshjulet var under arbete. Ett tröskverk kunde också vara behöfligt då han skall bruka c. 160 hektoliter hafra och 80 hl. råg.

Trägården, som anlagts för några år sedan, var

dräneradt med stendiken. Där funnos 51 appelträn samt dessutom
björbuskar, jordgubbsplanger och något blomster. För öfrigt var
den äfven tämligen väl anlagd och vårdad.

Totalomdömet om lägenheten är att den utan
tvifvel var den bäst skötta och från jordbrukssynpunkt
betraktadt den vackraste af alla de lägenheter vi under vår
resa besöktade.

Detta franskrifvet och av prinsessingen. Sammanlagda
top tilldelades nämligen följande

| | | Points. |
|---|---|---|
| 1/. | Ordningen i lägenhetens allmänna hushåll-ning och skötsel | 20 (25) |
| 2/. | Husdjursskötsel såväl under vintern som sommaren | 22 (30) |
| 3/. | Åkerns bebrukning, däri inbegripet dikning och gödsling | 22 (25) |
| 4/. | Vallföljden, dess omfattning och beskaffenhet | 15 (15) |
| 5/. | Skogens skötsel | Utgår |
| 6/. | Ekonomibyggnadernas beskaffenhet och ändamålsenliga inredning | 12 (15) |
| 7/. | Jordbruksredskapens vård och beskaffenhet | 3 (5) |
| 8/. | Trädgårdsskötsel | 3 (5) |
| | Summa | 117 (140) |
| | vilkorliga: | |
| 9/. | Mejerihantering | 12 (15) |
| | Summa | 129 (155) |

Dessa 129 points utgöra (83,2%) af maximum 155 ~~83,2~~.
Detta procenttal berättigar ännu icke till erhållande af förs
pris och ett sådant kunna vi icke heller förestå. Emellertid
anse vi att trädgården vore förtjänt af mer än andra pris
och öfverenskomma vi alla tre att förorda att K. S. af
hållning Sällskapet ville åt trädgårdsmästaren Johannes Arninpoika
Sammalsjoki såsom en uppmuntran för hans verkligen
vackra odlingar skänka en en hästs slåttermaskin.

M. Gidlöf  Arno Rancken

151.
6/10 92.
2.

hade ankommit berättelse öfver hennes af Säll-
skapet understödda förlagshandel med väfnaden,
sålydande:

Sign. Helena.

Med anledning häraf skulle skrifvelse
afgå till fru Luoma med anhållan att hon, fortfarande,
med antitande af det henne tilldelade anslag-
et, skulle i Kauhs fortsätta med sin förlagshan-
del.

§ 9.

Jordbruks-Expeditionen i K. Senaten
hade uti den skrifvelse af den 26 februari 1892,
hvarigenom Sällskapet tilldelats anslag för inkäp
af utländska potatissorter i afseende å för-
söksodling, tillika föreskrifvit att Bestyrelsen
i sinom tid skulle lemna Expeditionen del
af de vunna resultaten. Åtlydande detta ville
sekreteraren emellertid, beträffande de inlemna-
de af honom genomgångna uppgifterna från
dem, som af Sällskapet erhållit potatisprof
till försöksodling, anmärka, att då den torra som-
maren 1891 var ytterst olämplig för potatisodling
och potatissjuka i allmänhet icke förekom,
kunde sagda års odlingsförsök icke anses
lemna några tillförlitliga resultat vare sig i
afseende å de olika sorternas lämplighet för
odling i vårt land, deras egenskap att vara mer
eller mindre rikt gifvande eller deras kompara-
tiva motståndskraft mot potatissjukan, allt i
förhållande till förut i landet odlade sorter.
Dock kunde man redan af de inkomna upp-
gifterna finna att Suttons Magnum bonum borde
ställas i främsta ledet såväl i afseende å skör-
deresultat som motståndskraft mot röta. I fle-
tet fall, då på resp. lägenheter förut odlad po-
tatis i mer eller mindre grad angripits af sjuk-

dom, isynnerhet under förvaringen i källare, hade Magnum bonum visat spår af röta, hvarken vid upptagandet eller senare i källaren. Vid sidan af denna sort torde i afseende å motståndskraft kunna ställas Paulséns Athene och Simson samt äfven Royal Norfolk Russet och Dabersche. Däremot syntes Aspasia, Goldene Mehlkugel och Early Mayflower, där förut odladt potatisslag angripits af röta, äfven i någon mån lidit däraf, om också under förvaringen i källare sjukdomen hastigare gripit omkring sig bland det äldre slaget, än bland de nya sorterna.

Då nu likväl de slutsatser sekreteraren sålunda ansett sig kunna draga af de inkomna uppgifterna icke, i anseende till förut påpekade omständigheter, kunde betraktas såsom verkliga resultat af odlingsförsöken, föreslog sekreteraren att Bestyrelsen, innan något meddelande i ämnet till Senaten gjordes, skulle genom annons i tidningarne uppmana de landtbrukare, hvilka 1891 erhöllo potatisprof och då tillika anmodades att under innevarande år fortsätta odlingsförsöken med hvad förlidet år skördades efter nämda prof, att meddela ytterligare uppgifter angående de under detta år vunna resultaten och särskildt huruvida en eller annan af de nya sorterna visat sig i högre grad motståndskraftig mot den i år allmänt förekommande potatissjukan.

Detta sekreterarens förslag godkändes till alla delar af Bestyrelsen.

§ 10.

På förslag af föreståndaren för Wiurila-Mustamäki mejeriskola, hr Anton Andelin utsattes årsexamen vid skolan till tisdagen den 25 i den:

Dr N 439. 1892. Sign. Helena. Ankom den 29 sept. 1892.

Till Bestyrelsen
för
Kejserliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo.

Vidkommande den af underteknad med benäget understöd från Kejserliga Finska Hushållningssällskapet bedrifna tillvärkningen och försäljningen i Hvittis socken af hemväfda allmogetyger, har jag äran härhos för året September 1891–92 meddela:

Affären har bedrifvits fullständigt enligt den plan jag vid min ansökan om understöd uppgaf. Företaget led ett betydligt afbrott genom min affyttning från orten, men fortsattes likväl under min ledning af mitt biträde vid "Hefata!"-döfstumskola sedan fem år, hemmansdottren Hilda Matikkala, intill medlet af Augusti, då försäljningen upphörde. Tillvärkningen hade afstannat redan i Maj. Den bästa omsättningen egde rum ute vid torgdagarna i Lauttakylä, och stiger försäljningssumman i alla fall till 1780 alnar för året, hvarjämte af det erhållna understödet, stort 500 mf, 457 mf åter finnas disponibla. Långsamt stigande tyder på att i Hvittis affären hade hållit sig uppe. Vida ogynsammare förhållanden vänta dock härstädes, och det emottagna anslaget står således att återfå, ifall ärade Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet så önskar. Om ej, så är jag villig att mot vårvintern 1893 återupptaga äfven denna värksamhet, emedan numera "Hefata!"-döfstumskola blifvit härstädes öppnad ånyo af oss makar i samvärkan. Omsättningen torde i början blifva ganska obetydlig, ifall

ingen annan marknad än hemhandel inom Hauho
sökes, men möjligtvis kan försäljning längre
bort anordnas, och en god kund förblir i alla
fall vår skola för hela väfnadsbehovet till
internat och åt medellösa elever, vårt hem med
tjänstepersonal samt antagligen efterhand person
liga vänner.

I fall denna min lilla väfnadshandel be
traktas som ett experiment i allmännyttigt
syfte, så torde resultatet redan vara någor
lunda gifvet, och anhåller jag därför om att
få framlägga min erfarenhet.

Väfnadshandel, anordnad som denna, är yt
terst enkel och lättskött, samt torde utan
svårighet kunna sättas i gång hvar som
helst inom landet, lämpligast dock å centri
la orter med de redan vanliga torgdagar
na. Vårt väfnadsanslag å 500 mf har varit
fullt tillräckligt. Till upps-ättning af nödig
redskap åtgår vidpass 150 mf, och sedan kan
med fördel följas den praxis, att hvarje gång
300 mf ligger inne i kassan, garn rekvireras
för 200, då material och arbetslön någorlunda
motsvara hvarandra. Handlanden Ag. O. Sumela
i Tammerfors har hela Tiden med stor red
barhet och omsorg försett oss med garn,
och beviljad rabatt har säkerstält oss för
förlust, trots det att ett och annat tygstycke
visat sig vara misslyckadt experiment. Lära
har dock stått till buds gratis i min skola
och jungfru Matikkala har nöjt sig med en
obetydlighet för besvär och — obehag;
naturligtvis hafva konkurrenter, handlan
med fabriksalster, sett företaget med obe
väpnade ögon, och som vanligt har den minst
skyldige fått tjäna som skottavla för pilar

ämnade åt annat håll. Bästa arbetstiden är från
Februari till Midsommar, bästa försäljningstiden
vår och höst. För min del är jag böjd för
att tro det flere väfnads-affärer ute på landsbygden i samma enkla skala som denna vore mera fruktbringande än mångdubbelt dyrare och oftast misslyckade försök i denna riktning i städerna. Härtill behöfves blott ett arbetsbiträde ur allmogeklass, på hvars redbarhet man obetingadt kan lita, samt ett bildadt fruntimmer, som af intresse för saken offrar litet ledig Tid då och då till bokföring, garnuppköp, val af tygprofver m.m. Väfverskor torde lätt nog fås öfverallt inom landet; finnas sådana ej förut, så kunna unga inöfvas. Här i Tavastland tyckes, så vidt jag kan se, hemslöjden och förvärfsförmågan stå på ytterst låg ståndpunkt. Den stora hopen obemedlade företer, hvad beklädnad vidkommer, nästan utan undantag underhaltig fabriksvara eller hemalster af tarftigaste slag, storbonden åter bildar en klass för sig, vida skild från den förra — och ofta långt mindre sympatisk. Hans gästrum äro en elegant herremansvåning, hans gästabud i samma stil, och de unga döttrarna besparas grannarne utgiften att hålla modejournal. Solidare ekonomisk ställning röjer sig i Vestra Finland med mer gediget, enklare yttre form, och särskildt i Hvittis tyckte bondvärdinnor och döttrar ännu med en viss liten stolthet bära sina förträffliga hemväfda dräkter.

Hauho Kapellans-gård den 27 September 1893.

Helena Suoma.

na månad, hvarjämte suppleanten hr Marjalin utsågs att på Bestyrelsens vägnar öfvervara exa: men och inspektera skolan.

§ 11.

Från de vid Bestyrelsens sammanträde den 9 sistlidne september under § 10 utsedde nye ombudsmännen: förstmästaren A. Borenius i 2dra dist: riktet, sjökaptenen A. E. Nyman i 11te distriktet, godsegaren Paul Koskier i 38de distriktet samt kronolänsmannen Hjalmar Holm i 41ste distriktet, hade skrifvelser ankommit, hvari samtliga förklara sig villiga att mottaga de dem anbetrodda befattningarna; hvilket antecknades.

§ 12.

Från fru Augusta Brander i Nystad hade underrättelse ingått, att hennes man kronofogden A. Brander på grund af sjuklighet vore urståndsatt att vidare sköta ombudsmannabefattningen i Sällskapets 24de distrikt.

På grund häraf utsågs godsegaren Oskar von Törcken i Nykyrko socken till Sällskapets ombudsman i förenämnda distrikt, och skulle kallelsebref till honom afsändas.

§ 13.

På grund af därom gjord ansökan skulle Sällskapets undervisare i träskotillverkning K. Silén förordnas att biträda öfversten E. von Haartman dels å Tapila i Sagu dels å Königstedt i Helsinge samt äfven, i händelse kronan skulle sådant åstunda, å Lauritsala gård i Lappvesi socken.

§ 14.

Sällskapets årsplenum utsattes att ega rum tisdagen den 8de instundande november kl. 5 e. m. och upplästes för detta plenum följande föredragningslista:

Sign. Plenum.

§ 15.

Såsom förärningar till Sällskapet hade ankommit:

a) Från Landtbruks-direktören J. Smitt i Norge 10 exkl. "Forhandlinger ved Landmandsmødet i Lillehammar den 15de september 1891." samt

b) Från Wasaborgs läns Hushållningssällskap 10 exkl. "Parametteja Pilakan säilyttämiskeinoja." Kirjoittanut Ossian Renter.

§ 16.

Följande gåfvor till Sällskapets bibliotek anmältes:

1) Skrifter utgifna af Svenska Literatur-sällskapet i Finland. XXI. Katalog öfver den svenska literaturen i Finland samt därstädes utkomna arbeten på främmande språk 1886–1890.

2) Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. September 1892.

3) Fria Ekonomiska Sällskapets i St Petersburg tidskrift N:o 4 för 1892.

4) Bericht über die Ergebnisse der Beobachtungen an den Regenstationen der kaiserlichen, livländischen gemeinnützigen und ökonomischen Sozietät für die Jahre 1889, 1890 und 1891.

5) Baltische Wochenschrift N:ris 35–38.

§ 17.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att hos stadsfullmäktige i Åbo göra framställning om förmyadt anslag för 1893 till Sällskapets Kemiska- och Frökontrollstation till samma belopp, eventuelt 2000 mark, som hittils och på samma vilkor, som förut varit för anslagets åtnjutande bestämda.

§ 18.

På förslag af sekreteraren beslöts att i skrif-



# Föredragningslista för Plenum den 8 nov. 1893

1. Af Kejserliga Senaten infordradt utlåtande i marginalfrågan.
2. Från K. Senaten ankomna skrifvelser.
3. Förslag till ämne för afhandlingen i 1894 års Almanack
4. Förslag till löjdpremier från Holmska fonden.
5. Föreslagen delning af anslaget till f. d. Ahlmanska skolan i Tempåla.
6. Väckt fråga om bekostande af terminsafgifter för några elever i Sofia Hagmans skola i Kangasala.
7. Förslag till pris för välskötta jordlägenheter.
8. Anhållan att till försäljning på öppen auktion få bortskicka skriften: "Kärnbarheten hos helmjölk, gräddmjölk och skummjölk och smör."
9. Framställningar och meddelanden af Bestyrelsen.
10. Förslag till belöningar för landtmannaidrighet och annan medborgerlig förtjänst.
11. Förslag till utmärkelser för långvarig och trogen tjänst.
12. Val af ordförande i Sällskapet för 1893.
13. Val af vice ordförande, som tillika äro ordförande i bestyrelsen.
14. Val af ledamöter i bestyrelsen.
15. Val af suppleanter i densamma.
16. Val af ledamöter i revisionskommissionen.
17. Val af suppleant i densamma.
18. Val af delegerade.
19. Inkallande af nya ledamöter.
20. Förslag till nya ledamöter.

6/10 92
3.

velse till guvernören i Åbo och Björneborgs län anhålla om utanordnande af Statsbidraget till Virrila-Mustamäki mejeriskola för tiden från den 1 instundande november till den 1 maj 1893.

§ 19.

Sekreteraren anmälte att Sällskapets sådes-sorterare varit utlånad till senator Montgomery å Jullas på Kunstö samt framhöll härjämte att ifrågavarande redskap vore i behof af grundlig rengöring och upputsning, då tillika några mindre däraf uppkomna bristfälligheter borde repareras. Med anledning häraf anmodades sekreteraren draga försorg om att det föreslagna upputsnings- och reparations-arbetet blefve verkställdt.

§ 20.

Sekreteraren framhöll, att Sällskapets vordne hedersledamots, docenten N. J. Fjords staty den 14de i denna månad komme att högtidligen afslöjas i Kjöbenhavn samt föreslog med anledning däraf, att Bestyrelsen skulle afsända ett telegram till högtidligheten och adressera det till generalmajoren C. Thomsen, hvilken komme att på Landbohöiskolens vägnar emottaga statyn. Med bifall härtill beslöt Bestyrelsen att anförtro till generalen Thomsen ett så lydande telegram:

"Till den högtidlighet, då Fjords staty afslöjes, vill äfven Kejserliga Finska Hushållningssällskapet, saknande sin bortgångne hedersledamot, sända en helsning från Finland, där Fjords verksamhet efterlemnat varaktiga spår, där hans minne vördas och tacksamt bevaras."

Telegrammet anmodades sekreteraren afsända den 14 på morgonen.

§ 21.

Bestyrelsens ledamot von Haartman och Sällskapets kamrerare anmälte att de besiktigat det af Sällskapets vaktmästare C. K. Fredrikson på entreprenad uppförda trapphuset till vaktmästarebostaden i Sällskapets gård samt därvid icke funnit anledning att göra några anmärkningar öfver arbetets utförande, hvarför de förordade detsammas godkännande af Bestyrelsen. Med bifall härtill beslöt Bestyrelsen att anordna entreprenadsumman samt uppdrog åt kamreraren att draga försorg om tillbyggnadens brandförsäkring i Stadernas Allmänna Brandstodsbolag.

§ 22.

Kamreraren anmälte att egarinnan af Ekenstenska egendom fröken Hanna Cajander åtagit sig fyllnadsborgen, i stället för komendör John Julin, för det lån å 2000 mark, som fröken Ebba Böcker den 30 november 1876 från Sällskapets fonder erhållit, äfvensom att handlanden P. A. Sviberg, likaledes i stället för komendör John Julin, ingått borgen för landthushållaren Leander Viklunds skuld till Sällskapet af den 1 november 1884 å 9000 mark.

Dessa borgesförbindelser, hvilka företeddes och granskades, blefvo af Bestyrelsen godkända.

§ 23.

På förslag af kamreraren beslöt Bestyrelsen att i Sällskapets fonder befintliga nyska Consols till ett nominelt belopp af 17,500 francs skulle försäljas.

§ 24.

På grund af inkommen rekvisition anvisades till förstmästaren M. von Haartman 240 mark såsom underhållskostnad för Sällskapets Thulinska stipendiat vid Tavastehus jordbruksskola Oskar Mäkinen för ett år eller från den 1 november 1891 till samma dag innevarande år.



§ 25.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förteknade.

In fidem:

M. v. Rönnbäck

Best. F. 1892

1.

År 1892 den 5 november sam-
manträdde K. F. Hushållnings-
sällskapets Bestyrelse, hvarvid
tillstädeskommo Sällskapets ord-
förande hofrättsrådet Björkman,
Bestyrelsens ledamöter hrr von
Haartman, Backmansson och
Hedenberg, suppleanten hr Mar-
jalin, Sällskapets kamrerare hr
Svehla samt undertecknad sek-
reterare. Bestyrelsens ordfö-
rande hr Justénius var från
orten bortrest och ledamoten
hr Wrzenius hade anmält för-
fall. Ledamoten herr von Haart-
man ledde förhandlingarna.

§ 1.

Bestyrelsens protokoll för den 6 sist-
lidne oktober upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Sällskapets kamrerare, som på begä-
ran tillåts att först föredraga på honom ankom-
mande framställningar och anmälanden samt
därefter för biträdande af annat sammanträde
aflägsna sig, föreslog att räntan på de lån från
Sällskapets fonder, hvilka ännu löpte med 5 % rän-
ta, skulle höjas till 6 % från och med den 1 januari
år 1893. Förslaget godkändes af Bestyrelsen och kam-
reraren anmodades draga försorg om beslutets kun-
görande i verkställighet.

§ 3.

Kamreraren intemnade tredje kvartals för-
slaget, som blifvit utan anmärkning granskadt af
kassainspektorn hr Backmansson.

§ 4.

Kamreraren anmälte att den vid Bestyrel-

sens sammanträde den 6 sistlidne oktober under § 23 beslutna försäljningen af Sällskapet tillhöriga ryska Consols lemnat ett mycket fördelaktigt resultat eller Fmk 16,806.

§ 5.

Vidare anmälte kamreraren att garfvaren A. Ingelins lån å 4000 mark blifvit af borgesmännen inbetaldt, äfvensom att trapphuset till vaktmästarebostaden i Sällskapets gård blifvit brandförsäkradt i Städernas allmänna brandstodsbolag för 1,500 mark.

Härefter aflägsnade sig kamreraren.

§ 6.

Handels- och Industriexpeditionens i K. Senaten skrifvelse af den 26 mars innevarande år med begäran om Sällskapets utlåtande i margarinfrågan, hvilken skrifvelse föredragits vid sammanträde den 19 maj samt då blifvit till höstten bordlagd, upptogs nu till behandling och uppläste sekreteraren härvid först ett så lydande betänkande:

Sign. Intet förbud.

hvarefter sekreteraren till intagande i protokollet inlemnade de i betänkandet åberopade bref ven, sålydande:

Signa Ch. J., Chr. L., Göteb., J. D., H. W., B. B. och H. F.

Härefter skreds till öfverläggning i ärendet och beslöt Bestyrelsen enhälligt att vid instundande plenum föreslå att Sällskapet måtte godkänna klämmarna i sekreterarens betänkande samt affatta sitt utlåtande i öfverensstämmelse med sekreterarens motivering.

§ 7.

Från Jordbruks Expeditionen hade skrifvelse af den 12 sistlidne oktober ankommit med underrättelse att K. Senaten, sedan Finska Hushållningssällskapet jämte Nylands och Tavastehus läns landtbruks-

Sign. Intet förbud.

Sekreterarens yttrande i margarinfrågan.

Genom skrifvelse af den 26 mars 1892 har Handels och Industri Expeditionen i Kejserliga Senaten velat inhemta Finska Hushållningssällskapets yttrande: "huruvida tillverkning af margarin i landet komme att utöfva menligt inflytande å smörproduktionen och det finska smörets afsättning på utlandet samt om margarintillverkningen kunde blifva så skadlig att, oaktadt margarinets värde såsom näringsmedel, med afseende å alla de omständigheter och för handen varande förhållanden, som vid bedömandet af förevarande fråga kunde komma under öfvervägande, stadgande angående förbud emot inrättande och drifvande af margarinfabriker i landet borde i laga ordning för framtiden åvägabringas eller om nu gällande eller skärpta kontrollstadganden vore egnade att äfven under förutsättning af margarinfabrikers uppkomst här i landet behörigen motverka det skadliga inflytande på mejerinäringen och smörproduktionen, margarinindustrin på många håll ansetts utöfva."

Det är icke första gången Bestyrelsen tager under omprö fning den fråga, hvarröfver Sällskapets yttrande nu äskats. Den 16 januari 1890 har Bestyrelsen redan afgifvit ett infordradt underdånigt utlåtande i samma ämne och har däri tydligen framlagt sin uppfattning af och sin ställning till spörsmålet. Bestyrelsen har däri framhållit att ett förbud mot tillverkning af margarin i landet vore alldeles oförenligt med de principer, som ligga till grund för nådiga förordningen om näringarne af den 21 mars 1879, och skulle förty utgöra en rubbning af själfva grundvalen för vår näringsfrihet, samt att en principkränkning af ifrågavarande art skulle uppmuntra vår ännu ej ganska näringsfrihets motståndare att söka fortsätta det sålunda påbörjade ripnings-arbetet på den byggnad, som det kostat så sto-

ra ansträngningar att få uppförd. Och med bestämdhet uttalade Bestyrelsen då, att en slik afvikelse från en i vår ekonomiska lagstiftning gällande grundsats kunde försvaras endast om det med obestridliga skäl kunde påvisas, att samhällets bästa sådant fordrade, att landets ekonomiska välstånd stode på spel. Men Bestyrelsen ådagalade äfven att så icke i detta afseende vore fallet, att påståendet om margarinets skadlighet för helsan vore bevisligen falskt, att hypotesen om betydelsen af att vara ett "rent land" /d.v.s. icke margarinproducerande/ ej stödde sig på konstaterade sakförhållanden, samt att det finska smörets pris på Englands marknad icke komma att nedgå, i händelse margarinfabrikation i landet uppstode, blott denna och handeln med margarin ställdes under en effektiv kontroll. Detta visades med stöd af auktoriteter, som speciellt egnat sig åt undersökningar i dessa frågor såsom R. Wollny, C. Juklin - Dannfelt, Danmarks mejeriagent i England, och andra, samt genom citat ur utlåtanden afgifna, - under debatterna om det i Sverige 1887 väckta förslaget om en förbundslag mot margarintillverkning - af Kommerse Kollegium, Generaltullstyrelsen, Landtbruks Akademien och Göteborgs handelsförenings fullmäktige, hvilkas på sakkunnig erfarenhet stödda afstyrkande uttalanden gjorde att den nämda förbundslagen icke kom till stånd. Bestyrelsen slutade sitt utlåtande af 1890 med att afstyrka utfärdandet af en lag om förbud mot tillverkning och försäljning af margarin i vårt land, men däremot till styrka stiftandet under ståndernas medverkan af en författning med verksamma kontrollbestämmelser till förhindrande af missbruk i margarinfabrikationen och handeln med margarin.

Då Bestyrelsen nu eger att, med anledning af ett nytt uppslag i saken, upptaga samma fråga till förnyad öfverläggning i afseende å afgifvande af betänkande och förslag i ärendet till plenum den 8 novembe

uppställer sig naturligtvis först det spörsmålet, huruvida under de nära tre år, som förflutit, sedan Bestyrelsens förenämda utlåtande afgafs, nyvunnen erfarenhet från våra på den engelska smörmarknaden konkurrerande grannländer, Sverige och Danmark, där margarinfabrikerna redan kunnat visa sitt inflytande på tillverkningen och exporten af naturssmör, möjligen vore egnad att rubba Bestyrelsens tidigare åsikter.

För att få denna fråga enkelt besvarad har jag, å hvilken det i egenskap af föredragande tillkommer att i första hand bereda ärendet, ställt mig i korrespondens förnämligast med dem, som i Sverige 1889 afstyrkte margarinförbudet, men äfven med andra personer därstädes samt i Danmark och England, af hvilka jag kunde räkna på tillförlitliga uppgifter, däribland också med en framstående mejeriman, hvilken jag visste på sin tid hafva varit en af de ifrigaste förespråkarne för Danmarks bibehållande som "rent land".

Jag tillskref sålunda landtbruksinspektören i Svenska Landtbrukssstyrelsen, Charles Jacobson, ~~med~~ med förfrågan om den erfarenhet margarintillverkningen i Sverige kunde anses hafva lemnat i afseende å landets mejerihandtering och export af smör till England, och erhöll till svar "att margarintillverkningen icke synes hafva haft annat inflytande på mejerihandteringen än det, att man vid de mejerier, hvilka förut tillverkat smör af mindre tillfredsställande beskaffenhet, numera bemödar sig om att frambringa sådant af bättre kvalitet." Tillika visar hr Jacobson med statistiska siffror att Sveriges smörexport till England, som 1887 uppgick till 13,699,000 kg, oaktadt margarin tillverkats i landet, med hvarje år högst betydligt stigit, så att den 1891 utgjorde 16,882,000 kg och under Januari - Mars 1892 4,062,000 kg.-

Landtbruks Akademiens sekreterare, professor Chr. Lovén svarade på förenämda frågor," att, efter det senaste Kongl. Förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin samt å handeln därmed af den 11

oktober 1889 utkommit, några klagomål öfver för-
ment skadlig inverkan af den svenska margarinfa-
brikationen på landets mjölkhandtering och smörmark-
nad i England icke förspordts, hvarför ock den förut så
lifliga agitationen för stadgandet af förbud emot nå-
dra tillverkning fullständigt upphört.

Jag tillspordte fullmäktige för Handelsförening-
en i Göteborg, huruvida föreningen funnit sina i utlå-
tande af 1889 till Kommerse Kollegium uttalade
åsikter om obehöfligheten och gagnlösheten af en för-
budslag mot margarin sedermera bekräftade af erfa-
renheten eller om det visat sig, att den svenska mar-
garinfabrikationen skadat Sveriges smörproduktion
och menligt inverkat på det svenska smörets marknad
i England. Svaret är kategoriskt: "att Sveriges mar-
garinfabrikation alldeles icke skadat vår smörproduk-
tion utan snarare gagnat densamma, samt att
förstnämnda fabrikation icke heller menligt inverkat
på vårt smörs marknad i England, hvadan Full-
mäktige funnit sina åsikter om obehöfligheten och
gagnlöshetten af en förbudslag mot margarin till-
fullo bekräftade af erfarenheten".

Jag ställde följande frågor till Sveriges och
Norges Generalkonsul i England C. Juhlin-Dam-
felt:

Jager smörmarknaden i England någon
hänsyn till den omständigheten i och för sig att mar-
garinfabrikation idkas eller är förbjuden uti ett land,
som exporterar naturesmör till England?

Komme priset å finskt smör i England att
ställa sig ofördelaktigare, i händelse margarinfabri-
kation uppstode inom Finland, än om sådan blefve
förbjuden, oberoende af smörets kvalitet i och för
sig?

Eller skulle icke stiftandet af en kontroll-
lag med stränga bestämmingar mot missbruk vid
tillverkning och försäljning af margarin kunna anses
tillfyllestgörande?

I sitt svar hänvisar generalkonsul Juhlin-
Dammfelt först till sin år 1888 till Sveriges regering afgif-
na till tryck befordrade berättelse om margarinindu-
strin och jag tillåter mig att, innan jag fortsätter refe-
rerandet af hans bref, upplysa om att ifrågavarande
berättelse, som föranledts af en på regeringens befall-
ning företagen studieresa till Holland, med öfvertygan-
de kraft pointerar att utestängandet af margarin från
Sverige icke skulle komma att i ringaste mån höja pri-
set på det svenska smöret eller befordra dess afsättlighet,
hvarvid förf. anför att mr Lovell - chefen för Londons stör-
sta smöraffär, firman Lovell & Christmas - på härom fram-
ställd fråga, svarat: "I'ke med en penny!" samt att e-
nahanda svar erhållits af en annan betydande London-
firma, som uteslutande egnar sig åt import af smör,
företrädesvis från Sverige och Finland, utan att nå-
gonsin åtaga sig försäljning af margarin. Förf. kom-
mer till den slutsats att icke tillverkningen af mar-
garin bör bekämpas, men väl missbruket att bringa
sådan i handeln under någon annan benämning
än den lagstadgade och att fördenskull prohibi-
tiva åtgärden mot margarin böra gå i sist anför-
da riktning.

Nu i sitt bref säger generalkonsul Juh-
lin-Dammfelt att den ytterligare erfarenhet, han
efter författandet af förenämnda berättelse vunnit,
i allo bestyrkt hans åsikt att tillverkning af mar-
garin ej i ringaste mån utöfvar inverkan på
afsättligheten af eller priset å smör, härstamman-
de från det land, inom hvilket nämnda tillverk-
ning försiggår. "Bevis härpå lemna de båda län-
der - Danmark och Frankrike - från hvilka
största kvantiteten af naturesmör tillföres engelska
marknaden och där betinga högsta pris, oaktadt
såväl tillverkning som förbrukning af margarin

eger rum inom samma länder till mycket betydlig omfattning." Vilket hänför anser hr Juhlin-Dannfelt dock vara att fabrikation och försäljning af margarin äro underkastade noggrann kontroll. Under iakttagande häraf anser hr Juhlin-Dannfelt tillverkning af margarin utgöra en välsignelse för det land, inom hvilket den bedrifves, och detta ur två faldig synpunkt." Dels erbjuder nämligen den jämförelsevis prisbilliga margarinen ett förträffligt och hälsobart näringsämne för den mindre bemedlade befolkningen, på samma gång dess tillverkning bidrager att betydligt stegra priset å inom landet producerad talg och skummjölk; dels verkar och konkurrensen mellan smör och margarin därhän, att åt tillverkningen af det förstanförda större omsorg måste egnas, därest det ej skall utträngas från den inhemska marknaden, ty illa beredt smör är i alla hänseenden sämre än god margarin. Den ofantliga tillökning Danmarks export af smör under senaste år vunnit, skulle sålunda varit rent af omöjlig, därest ej margarin i mycket betydlig mån intagit dess plats inom den inhemska förbrukningen, likasom ock dettas förr rådde framför illa beredt smör spornat till ansträngningar att öka mängden af exportduglig vara." Brefskrifvaren påpekar vidare, huru inom hvarje industriell tillverkning frihet och årlig konkurrens utgör den kraftigaste häfstång till framåtskridande, under det att skydd genom förbundslagar eller andra konstlade medel verkar motsatsen. Däremot påkallas uti föreliggande fall skydd mot bedräglig täflan, "och göres detta skydd möjligast effektivt – säger hr Juhlin-Dannfelt – torde Finlands mejeridkare ingalunda behöfva befara menlig inverkan däraf, att tillgång beredes den del af landets befolkning, som däraf är i behof, till ett födoämne, som genom sin prisbillighet och smaklighet vunnit inom få år en plats å verldsmarknaden, från hvilken den ej mera kan aflägsnas."

Samma frågor, som jag ställde till generalkonsul Juhlin-Dannfelt riktade jag äfven till Sveriges officiella mejeriagent i Manchester, hr Hugo Wedin, och denne säger sig, – "på grund af dels egen erfarenhet, dels ett störe antal svar på gjorda förfrågningar under de senaste åren hos de engelska smörimportörerna, minuthandlarne och den engelska publiken samt äfven på grund af skrifvelser synliga i engelska pressen rörande spörsmålet om tillverkning och försäljning af margarin i länder, som exportera smör till England," – hafva kommit till den åsikten, "att smörets namn och anseende i den engelska marknaden ej lider skada med anledning däraf att margarinfabrikation bedrifves i smörexporterande länder, såvida denna fabrikation genom stränga lagar så regleras, att förfalskningar af smör därmed förhindras, i hvilket afseende hr Wedin anför den danska margarinlagen såsom ett mönster. Efter att sedan hafva framhållit, att lagens strängkeit främst bör riktas mot blandningar af margarin och smör eller s.k. mixtures, slutar hr Wedin sitt bref med, "att finska smöret säkerligen ej kan komma att lida skada till sitt goda namn och rykte här i England, om margarinfabrikation tillåtes i landet, allt under förutsättning att mått och steg vidtages, för att hindra exporten af margarin och mixtures som smör, d.v.s. under falskt namn."

Danmarks landtbrukskonsulent i London hr Harald Faber svarar på samma frågor som de föregående, att han ej tror att man på den engelska smörmarknaden tager någon hänsyn till, huruvida margarin fabriceras eller icke i ett land, som utför smör till England, medan man däremot helt säkert tar hänsyn till, om ett land bevisligen sändt förfalskadt smör till England eller ej, samt om landets lagstiftning är sådan, att sannolikheten är öfvervägande för att förfalskadt smör icke kan från landet utföras

ras. Äfven hr Faber framhåller den danska margarinlagens betryggande bestämmingar i antydt afseende och säskildt förbudet att färga margarin samt föreskrifterna rörande inspektionen af såväl margarin- som smörtillverkningen. Med hänsyn till den engelska marknaden anser hr Faber därför förbud mot tillverkning af margarin icke vara nödvändigt, under det ett sådant förbud på andra nationalekonomiska grunder måste anses för olyckligt. Införandet af en kontroll-lag i närmaste öfverensstämmelse med den danska anser hr Faber förty vara tillfyllestgörande för bibehållandet af det finska smörets anseende och pris i England.

Det danska landthushållningssällskapets mejerikonsulent hr Bernhard Böggild, den af mig förut antydda ifraren för "rent land", medger att han önskat åstadkomma ett totalt margarinförbud i Danmark, hvilket dock ej lyckats, men erkänner vidare att den lag, Danmark nu i 4 à 5 år haft, visat sig rätt betryggande för vår smörhandel inom landet och fullt betryggande för vår smörexport". Detta lyckliga resultat anser hr Böggild främst bero på de dugliga fackmän, åt hvilka tillsynen öfver lagens vidmakthållande anförtrotts samt framhåller att om i Finland införes icke en förbudslag utan en med kontrollföreskrifter försedd lag, tillsynen bör ordnas efter danskt mönster.

Jag bilägger här samtliga ofvan refererade skrifvelser.

Den från de senaste åren vunna erfarenheten från Sverige, Danmark och England, gifver sålunda Bestyrelsen ingen anledning att frångå dess åsikter, Bestyrelsen uttalat i sitt betänkande af 1890, utan lemnar tvärtom evidenta bevis för riktigheten af desamma.

Men kafva emmars några nya omständigheter kommit i dagen eller af margarinförbudets förkämpar framhållits, hvilka kunde rubba Bestyrelsens förut intagna ståndpunkt?

Det har ofvanför ådagalagts att i åtskilliga länder, där margarinfabrikation bedrifves, sådant icke kommit deras smörexport att nedgå eller smörpriset att falla. Och jag kan till dem ytterligare lägga Holstein, som har en stor margarinfabrikation (den uppgick redan 1886 till öfver 7 miljoner ℔), men hvars till England exporterade smör "Kiel-Butter", det oaktadt förfarande likställts med danskt och betingat högt pris i England. Det finnes dock ett land, som af anhängarene till principen om "rent land" ständse åberopats såsom ett varnande, skräckinjagande exempel, nämligen margarinfabrikationens och särskildt blandsmörets förlofvade land, Holland. Att genom antydda industri den holländska ladugårdsskötseln och mejerihandteringen bragts till randen af sin undergång och förlorat all kredit på den engelska smörmarknaden, är för margarinförbenna ett axiom, d.v.s. en sats, som de ej anse sig behöfva bevisa. Men i själfva verket skulle nog bevis tarfvas, ty en noggrann undersökning af Hollands mejeriförhållanden lemnar ingalunda stöd för anförda föregifvet axiomatiska påstående.

Hänvisande till den förut omnämda berättelsen af generalkonsul Juklin-Dannfelt om Hollands margarinindustri och dess verkningar samt till det däri åberopade 1886 utkomna arbetet "De Boterkwestie" af en bland nämda lands mest framstående jordbrukare, J. Rinkes Borger, må jag här endast i korthet framhålla, hvad dessa författare med fakta och siffror ådagalägga, eller att Hollands produktion och export af naturligt smör ingalunda minskats, sedan margarinindustrien blef inhemsk därstädes, samt att det holländska smörets sämre anseende och lägre pris på världsmarknaden icke i hufvudsak varit beroende af margarinindustrien utan af andra orsaker.

I afseende å Hollands smörexport kan väl

invändas, att om den också icke direkt minskats, så skulle den dock antagligen stigit i betydligt högre grad, om margarinfabrikerna icke funnits till. Denna invändning är fullkomligt befogad, men därmed är icke tillika visadt att produktionen af ladugårdens alster hämmats i sin utveckling. Ty man bör komma ihåg att margarinfabrikerna konsummera stora kvantiteter skummjölk och att tillverkningen af "mixtures", så kolossal som denna är i Holland, kräfver massor af helmjölk och naturssmör. Så anför Juhlin-Dannfelt, att den största af de 47 margarinfabriker, som funnos i Holland vid hans besök därstädes, vanligen den i Os uti provinsen Nord-Brabant, hvarje vecka förbrukade 200 fjerdingar naturssmör och 50,000 liter helmjölk, hvilken senare betalades med 6 cents (= 12½ penni) per liter. Då således — om också en stor del af det naturssmör, som användes till mixtures, importeras från Danmark och Sverige vanligen via London, emedan det holländska smöret icke är nog fint för prima blandsmör — betydliga kvantiteter smör, som annars skulle utföras, konsummeras hemma af margarinfabrikerna och dessutom landtmän, som bo i närheten af sådan fabrik naturligtvis föredraga att dit sälja sin mjölk för det högre pris där betalas (6 à 8 cents = 12-17 penni per liter), finner man att förenämda visserligen riktigt anmärkta ringa utveckling af Hollands smörexport icke kan tillämpas på landets mjölkhushållning i allmänhet.

Hvad åter orsakerna till det engång i England så högt skattade holländska smörets sjunkande i pris och anseende beträffar, så framgår det ur de förenämnda arbetena, att prisfallet å detta smör på den engelska marknaden daterar sig redan från tiden före 1873, då margarinet gjorde sitt inträde i Holland. Och detta prisfall var att tillskrifva många omständigheter. Från 1850 hade smörproducenterna fått följda sig åt en oafbruten prisstegring jämte det den lifliga efterfrågan föranledde minskade fordringar på smörets kvalitet. De allmera välmående producenterna blefvo till följd däraf likgiltigare för produktens beskaffenhet. Och då de höga smörpriserna frammanade den starka konkurrensen från andra länder och främst Danmark, där man från första början oaflåtligen sträfvat att höja varans kvalitet, har Holland blifvit efter och fått se sitt smör falla i pris. Ända till senaste tider har föga blifvit gjordt i Holland för spridande af undervisning i förbättrad smörberedning och ännu år 1886 funnos där endast ett ringa fåtal bolagsmejerier. Smöret tillverkades i allmänhet fortfarande såsom hemslöjd efter föråldrade metoder och utan det iakttagande af största omsorg i smått, som nutiden kräfver. Juhlin-Dannfelt fann också att på de bäst hållna hotell, t. ex. det berömda Amstel hotel i Amsterdam, där man utan tvifvel sökt få en vara af bästa slag, serverades med ett naturssmör, som utan undantag var bäst, oftast fadgigt, och saknade arom. Han fann äfven att "1ma mixture" var ojämförligt smakligare och till utseendet aptitligare, än något af det smör, som serverades honom i Holland. Behöfver man, för att förklara det lägre priset på sådant naturssmör, åberopa margarinets inflytande? Ingalunda och så mycket mindre, som under franska-tyska kriget 1870-71, hvarunder smörtillförseln till England från de krigförande länderna till väsentlig del uteblef, vinningslystna den i Holland framkallade smörförfalskningar, som hufvudsakligen bestodo i tillblandningar af vatten, sämre utländska smörsorter och andra tillsatser. Wolny nämner i sitt arbete om konstsmör att förfalskningen tillgick sålunda att billigt smör från Galizien, Ungern, Finland och Tyskland inköptes och behandlades först med mjölk, stärkelsesirap och något smörfärg samt sedan med fett eller olja, hvarefter smörjan utförder till England under den då ännu använda benämningen "holländskt smör", hvarå priset på grund af detta bedrägliga förfarande sjönk under det irländska och normandiska smörets pris, långt förrän

margarinet kunde utöfva något inflytande därpå. Att detta, då man visste att det sedermera blef begagnadt såsom det förnämsta smörförfalskningsmedlet, skulle förbättra saken, var ju ej att vänta, helst någon kontroll-lag för margarinindustrin ännu i den dag som är mig veterligen icke finnes i Holland. Och dock har det holländska smöret åter börjat stiga i anseende och pris på den engelska marknaden, men detta icke på grund af några prohibitiva åtgärder mot margarinet, utan af det naturliga skälet att dess kvalitet blifvit bättre. Man har nämligen i Holland begynt allvarligt arbeta på höjande af smörhandteringen genom införandet af förbättrade tillverkningsmetoder och inrättandet af tidsenliga större mejerier, med det resultat, att Sveriges förut nämnda mejeriagent i Manchester, H. Vedin, kunnat i sin berättelse för 1891 till svenska landtbruksstyrelsen anföra att årets genomsnittspris för ordinärt holländskt smör varit 106,5 shillings pr cwt mot 100,5 shillings 1890 samt att holländskt "mejerismör har betingat högre pris eller i det närmaste samma pris som godt svenskt och danskt."

Jag har ansett mig böra så utförligt, som jag det gjort, redogöra för de verkliga mejeriförhållanden i Holland, enär, såsom jag redan antydt, dessa förhållanden utgjort ett hufvudargument för dem, hvilka i vårt land påyrka införandet af en förbudslag mot tillverkning af margarin.

Återstår ännu att tillse, huruvida möjligen smörproducerande länder, där, på grund af lagförbud eller andra orsaker, margarin icke tillverkas, haft någon fördel däraf eller på verldsmarknaden åtnjutit ett öfvervägande förtroende. Finland är ett sådant land, men mig veterligen har vårt smör icke betingat sig några företräden framför smöret ifrån Sverige och Danmark, där margarinfabrikation existerar, utan tvärtom torde det i England betalts bäst, då det under falsk dansk flagg seglat in i marknaden. Vore förhållandet motsatt, så skulle naturligtvis de danska uppköparene af finskt smör icke alls låtit detta under sitt rätta namn gå till England, utan hade väl äfven låtit sitt danska smör följa med såsom finskt. — Canada införde för ett antal år sedan margarinförbud, men har icke skördat något gagn däraf. Exporten till England af naturssmör nedgick också det margarinförbudet år från år, så att den under 1888 och 1889 var nära nog ingen. Sedermera har exporten åter något stigit, men icke på grund af ökadt förtroende med anledning af margarinförbudet, utan till följd af Mac Kinley lagen i Förenta staterna, som h. o. h. stängde marknaden i sistnämnda land för canadensiskt smör, samt såsom en följd af dettas stigande kvalitet, hvilken dock ännu ej på långt när betingar samma pris, som den framstående beskaffenheten af smöret från de margarinproducerande skandinaviska länderna. —
Några af Amerikas Förenta stater hafva också försökt sig på margarinförbud, men torde snart nog hafva sett sig föranlåtna att upphäfva detsamma.

Den erfarenhet man kan samla från andra länder, lemnar sålunda ingen anledning för Bestyrdsen, att frångå sin först af mig anförda uppfattning uti betänkandet af den 16 januari 1890, ty om man också medgifver att margarinfabrikationen kan i ett land vara mindre fördelaktig för enskilda smörtillverkare, hvilka för konsumtion af mindre bemedlade samhällsklasser inom landet producera smör af sämre beskaffenhet, som ej uthärdar konkurrensen med bättre och billigare margarin, så motiverar detta ingalunda ett frångående af näringsfrihetens hos oss etablerade princip eller ett förbud mot ett näringsmedel, som hvarken är skadligt för helsan eller för mejerihandteringen och smörexporten i allmänhet. Den i antydt afseende skadli-

ga konkurrensen kan endast utgöra ett motiv för produ-
centen af dåligt smör att förbättra sin vara, så att den blir
exportduglig till vinst för honom själf och ekonomisk
fördel för landet i dess helhet, hvarigenom det som
skenbart framstått såsom, om och i ringa grad, förlust-
bringande, i själfva verket utgör en spoare till framåt-
skridande i mejerihandteringen.

Men om Bestyrelsen på grund af alla de
ofvan anförda omständigheterna beslutar föreslå att
Sällskapet måtte i afgifvande utlåtande afstyrka ut-
färdandet af en lag innehållande förbud mot tillverk-
ning och försäljning af margarin i Finland, så sy-
nes det därjämte vara skäl att ytterligare pointera, hu-
ruvida det skydd, vår mejerihandtering behöfver
gentemot margarinet, bör sökas i förbudet utan i kon-
trollen, samt att med Danmarks exempel påvisa att
en kontroll-författning kan erbjuda allt det skydd
som behöfves, t.o.m. i ett land med 16 eller 17 marga-
rinfabriker, som tillverka öfver 6 miljoner kilogram
om året, och där 7991 personer, enligt senaste upp-
gifter, handla med margarin. — Englands åkerbruks-
minister har nyligen vid ett offentligt tillfälle yttrat
om den danska margarinlagen att den varit af ovär-
derlig fördel för landets smörexport, emedan den upp-
rätthållit det anseende, som det danska smöret vun-
nit. Och af nyligen publicerade data framgår, att un-
der senaste år endast 10 öfvertrådelser af margarin-
lagen uppdagats i Danmark, under det att icke en
enda smörförfalskning med margarin förekommit,
ehuru kontrollanterna undersökt 691 smörprof. Det är
visserligen sant, att de metoder, som för närvaran-
de stå till buds för undersökande af margarintillblan-
dningar i smör, ännu äro i någon mån osäkra, i det
nämligen tillsatser af små kvantiteter margarin icke
kunna med säkerhet påvisas, men vetenskapen sys-
selsätter sig ifrigt med att fullkomna äldre metoder
och uppfinna nya, så att man ej kan betvifla att det endast är
en tidsfråga, när man har säkra medel i händerna att blotta
äfven de minsta förekommande förfalskningar med margarin.
Mångahanda skola redan de af Weilandt i Königsberg påbörjade
de försöken att upptäcka margarin i smör medelst färgämnen
leda till målet.

På grund af allt hvad jag nu haft åran anföra,
synes mig det utlåtande i föreliggande ärende, som blif-
vit Sällskapet affordradt icke kunna utmynna i andra
klämmar än

att afstyrka utfärdande af förbud mot tillverk-
ning af och handel med margarin;

samt

att tillstyrka, det till landets först sammanträ-
dande ständer måtte öfverlemnas nådig pro-
position, innehållande förslag till lag angående
tillverkningen af och handeln med margarin i
Finland, affattad efter mönstret af den danska
margarinlagen.

Åbo i oktober 1892.

Max Rosenback

Dnr 233.
1892.
Kongl. Landtbruksstyrelsen.

Sepn. Ch. J. Stockholm den 12 maj 1892.

Till Herr Sekreteraren i Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.

Till svar å Eder den 3 innevarande månad gjorda förfrågan om den erfarenhet margarintillverkningen i Sverige kan anses hafva lämnat i afseende på landets mejerihandtering samt export af smör till England, får jag härigenom meddela såsom min åsigt att margarintillverkningen icke synes hafva haft annat inflytande på mejerihandteringen än det, att man vid de mejerier, hvilka förut tillverkat smör af mindre tillfredsställande beskaffenhet, numera berömdar sig om att frambringa sådant af bättre qvalitet. Derjemte har denna näring bidragit till höjande af talgpriset.

Hvad beträffar utförseln af smör till England har denna under femårsperioden 1887–1891 utgjort i runda tal, förstnämnda år 13.699.000 kg och under det senare 16.884.000 kg, häri likväl inberäknadt konstgjordt smör, hvaraf

emellertid så obetydliga qvantiteter u
förts, att de väl kunna lemnas utan af
ende. Sedan numera på framställnin
af Landtbruksstyrelsen s. k. natursmör
Generaltullstyrelsens uppgifter skiljts fr
det konstgjorda smöret, är jag i tillfälle
meddela, att under Januari – Mars m
nader innevarande år af natursmör
utförts 4.062.000 kg samt af margarin
590 kg. Stockholm den 9 Maj 1892.

Chubs Jacobson

Nr 282.
1892.
Kongl. Landtbruks-Akademiens
Förvaltnings-Komité.

Sign. Chr. L.

Åbo den 12 maj 1892.

Till Herr Sekreteraren i Kejserliga Finska
Hushållningssällskapet
Åbo.

Sedan I med anledning däraf, att
Handels- och Industri Expeditionen i Kejserliga
Senaten anmodat Finska Hushållningssällskapet
att uttala sig öfver behofvet af en lag, som
antingen skulle förbjuda tillverkning af margarin
i landet eller innehålla kontrollföreskrifter
beträffande tillverkning och försäljning af
nämnda vara, hos mig anhållit om upplys-
ning, huruvida den under de senaste åren i
Sverige vunna erfarenheten ådagalagt, att där-
varande Margarinfabriker mot förmodan skulle
visat sig skada landets mejerihandtering och
smörmarknad i England, tillåter jag mig med-
dela, att, efter det senaste Kongl. Förordning

om obehöfligheten och gagnlösheten af en för-
budslag mot margarin sedermera bekräfta-
de af erfarenheten eller om det mot förmodan
visat sig, att den svenska margarinfabrikatio-
nen skadat Sveriges Smörproduktion och men-

angående kontroll å tillverkningen af margari
samt å handeln därmed af den 11 Oktober 18
utkommit, några klagomål öfver förment ska
lig inverkan af den svenska margarinfabrikat
nen på landets mejerihandtering och smörmar
nad i England mig veterligen icke försport
hvarför ock den förut så lifliga agitationen
för stadgandet af förbud emot nämnda til
verkning fullständigt upphört, och detta till
grad, att ett af enskild motionär vid nu p
gående riksdag väckt förslag om införande
kontroll öfver tillverkningen af samt handel
med s.k. "margarinost" – d.v.s. ost, tillverkad
skummjölk med tillsats af oleomargarin i st
let för naturligt mjölkfett – icke lyckades
na riksdagens bifall, ja icke ens något näm
värdt understöd vid diskussionen. Stockhol
den 9 Maj 1892.

Christian Lovén
Kongl. Landtbruks Akademiens Sekreterar

Dek 235.
1892.

Lign. Götebg.

Ankom den 15 maj 1892.

FULLMÄKTIGE FÖR HANDELSFÖRENINGEN
I
GÖTEBORG.

Till Herr Sekreteraren i Kejserliga Finska Hushållningssällskapet.
Åbo.

Med förmälan att Kejserliga Finska Hushållningssällskapet blifvit af Kejserliga Senaten för Finland anmodadt att uttala sig öfver behofvet af en lag, som antingen skulle förbjuda tillverkning af margarin i landet eller innehålla kontrollföreskrifter beträffande tillverkning och försäljning af samma vara; samt att det ankomme å Eder såsom sällskapets sekreterare att föredraga detta ärende, hafven I uti skrifvelse till Handelsföreningens fullmäktiges ordförande den 3 innevarande Maj begärt upplysning, huruvida Handelsföreningen härstädes funnit sina i uttalande af 1889 till Kommers Kollegium uttalade åsigter om obehöfligheten och gagnlösheten af en förbudslag mot margarin sedermera bekräftade af erfarenheten eller om det mot förmodan visat sig, att den svenska margarinfabrikationen skadat Sveriges Smörproduktion och men-

ligt inverkat på det svenska smörets ma-
nad i England.

I anledning häraf få Handelsföreningens Fullmäktige meddela, att Sveriges margarinfabrikation alldeles icke skadat vår smörproduktion utan snarare gagnat den samma, samt att förstnämnda fabrikation icke heller menligt inverkat på vårt smör marknad i England, hvadan Fullmäktige funnit sina ofvanberörda åsigter om obehöfligheten och gagnlösheten af en förbud lag mot margarin till fullo bekräftade af erfarenheten.

Göteborg den 7. Maj 1892.

På Handelsföreningens Fullmäktiges vägnade

August Carlson

v. o.

Ludv. Esén

---

D. Nr 264. 1892. Sign. J.-D. Ankom den 11 juni 1892.

General Consulate for Sweden and Norway,
24 Gt. Winchester Street, E.C.

London den 7 Juni 1892

Till
Sekreteraren i Kejserliga Finska Hushållningssällskapet m. m.
Herr Fil. Doktor T. Rönnbäck.
Åbo.

Med anledning af i Eder skrifvelse af den 31 sistl. månad begärda upplysning

Huruvida smörmarknaden i England tagernägon hänsyn till den omständigheten i och för sig att margarinfabrikation icke eller är förbjuden uti ett land, som exporterar natursmör till England;

huruvida priser å finskt smör i England komme att ställa sig ofördelaktigare i händelse margarinfabrikation uppstode inom Finland, än om sådan blefve förbjuden, oberoende af smörets qualitet i och för sig,

eller om icke stiftandet af en kontroll-

port. Dette er dog kun Tilfældet, fordi der ifølge Loven er ansat tre unge, dygtige Mænd (alle polytekniske Kandidater), hvis eneste Arbejde det er hver i sin Del af Landet at före skarpt Tilsyn med at Loven overholdes. Alle Margarinefabriker, Smörndsalg, Smörhjældere, Mælkerier m.m. skulle staa dem aabne, overalt færdes de paa Statens Bekostning, og overalt arbejde de sammen med det stedlige Politi. Bestemmelserne om Farven, Emballagens Form og Mærkning m.m. ligesom om Pengeböder og

lag med skärpta bestämmelser mot
missbruk vid tillverkning och för-
säljning af margarin anses tillbör-
ligt görande,
har jag härmed ansett mig böra
fästa den uppmärksamhet i detta ämne,
på befallning af Sveriges regering
är blifven afgifven, och som, tryckt i
en särskild broschyr, tillkommandes
derpå nästföljande rättelse. Då jag nu
mera icke eger att vidare exemplarisera
nämnda utlåtande, saknar jag tillfälle
att härvid göra detsamma; men, med
antagande att tillgång derå lämnes
Kongl. Civildepartementet i Stockholm
har jag anmodat Kongl. Svenska
Landtbruksakademiens sekreterare att den
göra sökta anskaffa och tillsända
Eder sådant.
Sedan författandet af nämnda utlå-
tande ytterligare vunnen erfarenhet
i alla delar mer och mer befäst den
att tillverkning af margarin ej i sin

Ludv. Ehrenroth

göras måtte utöfvar inverkan å afsättning
af smör eller priset å smör, härstammande
från det land inom hvilket förfalskning
tillverkning försiggår. Både härom kom-
na de båda länder, Danmark och Frankrike,
från hvilka största quantiteten af natursmör
tillföres engelska marknaden och der betin-
gar högsta pris, vanligt såväl tillverk-
ning som förbrukning af margarin eger
rum inom samma länder. Till möjlig-
görande af fullständig omfattning af de väsentliga
härför både dock vara dels att tillverk-
ning af margarin, som först blifvit kom-
men i större skala, är underkastad noggrann kon-
troll samt att dess förpackning vid ex-
port endast medgifves i med ordet Margarine
försedda märkta kärl, hvilkas form
gör dem lätt igenkännliga från dem för
smör vanligen begagnade, dels ock
att strängare förbud att afsyfta margarin
eller blandningar dermed såsom smör
underkastas strängt ansvar.

port. Dette er dog kun tilfældet, førdes der ogsaa overen
er ansat tre unge, dygtige Mænd (alle polytekniske
Kandidater), hvis eneste Arbejde det er hver i sin Del af
Landet at føre skarpt Tilsyn med at Loven overholdes.
Alle Margarinefabriker, Smørudsalg, Smørhjælderer, Mejeri-
kører m.m. skulle staa dem aabne, overalt færdes de
paa Statens Bekostning, og overalt arbejde de sammen med
det stedlige Politi. Bestemmelserne om Farven, Emballa-
gens Form og Mærkning m.m. ligesom om Pengebøder og

Under iakttagande häraf anser jag till-
verkning af margarin utgöra en välsigna-
se för det land, inom hvilket den bedrif-
ves, och detta ur tvåfaldig synpunkt. De-
erbjuder nemligen den jemförelsevis pris-
billiga margarinen ett förträffligt och
hållbart näringsämne för den mindre
bemedlade befolkningen, på samma gång-
som dess tillverkning bidrager att be-
tydligt stegra priset å inom landet
producerad talg och skummjölk, dels
verkar och konkurrensen mellan
smör och margarin derhän, att ät
tillverkningen af det förstanförda större
omsorg måste egnas, derest det ej
skall utträngas från den inhemska
marknaden, ty illa beredt smör är i
alla hänseenden sämre än god mar-
garin.

Den ofantliga tillökning Dan-
marks export af smör under senaste
år vunnit, skulle sålunda varit rent
af omöjlig, derest ej margarin i mycket

Ludv. Esén



General Consulate
for
Sweden and Norway,
24. Gt. Winchester Street
E.C.

betydlig mån intagit dess plats inom
den inhemska förbrukningen, – denna upp-
gick under 1891 till 12 miljoner skålpund, –
likasom och dettas förträda framför illa
beredt smör sporrat till ansträngningar
att öka mängden af exportduglig vara.

Inom hvarje industriel tillverk-
ning utgör, obestridligen, fri och ärlig
konkurrens den kraftigaste höfstång
till framåtskridande, under detta skydd
genom lagstadganden eller andra konst-
lade medel verkar motsatsen. Dylikt
skydd påkallas deremot uti nu ifrå-
gavarande fall mot bedräglig täflan,
och göres detta skydd möjligast effek-
tivt torde Finlands mejeriidkare
ingalunda behöfva befara menlig
inverkan deraf att tillgång beredes
den del af landets befolkning som deraf
är i behof, till ett födoämne, som

port. Dette er dog kun Tilfældet, fordi der ifølge Loven
er ansat tre unge, dygtige Mænd (alle polytekniske
Kandidater), hvis eneste Arbejde det er hver i sin Del af
Landet at före skarpt Tilsyn med at Loven overholdes.
Alle Margarinefabriker, Smörndsalg, Smörhjældere, Mæl-
kerier m.m. skulle staa dem aabne, overalt færdes de
paa Statens Bekostning, og overalt arbejde de sammen med
det stedlige Politi. Bestemmelserne om Farven, Embal-
lagens Form og Mærkning m.m. ligesom om Pengeböder og

genom dess prisbelägenhet och smaklighet vunnit inom kort en plats å verldsmarknaden, som förut icke det ej mera kan afvägnas. Importen deraf till Storbritannien under 1891 egde sålunda en värde af omkring 69 miljoner francs största marknaden, ty ingenstädes annorstädes, under sådana förhållanden, som här förefinnas, skulle kunna tillgodogöra sig dessa förmånliga tillgångar till konsumtion af dess försäljning och detta påverkat på de smältbarkare, som världen ännu förstått att tillgodogöra sig nyarten framsteg inom denna industrigren (såsom att exempel på dessa förenade här dock i allmänhet uppfattas, tillåter sig mig bifoga två exemplar av senaste nummer af den inom detta land mest spridda tidning, behandlar de lyckliga ämnen.)

Vördsamt

Fredrik Dannfelt

Sekr. H. Sv.

Stockholm den 20 Juni 1892

Till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Sekreteraren i Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Handelsministeriet har äran till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn öfversända ett exemplar af Kungl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 17 Juni 1892 angående tillfällig förbud mot införsel af margarin och därmed jämförliga varor, med anmodan att Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn täcktes låta införa nämnda Kungörelse i Köpenhamns Tidningar.

Handelsministeriet har äran till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn öfversända ett exemplar af Kungl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 17 Juni 1892 angående tillfällig förbud mot införsel af margarin och därmed jämförliga varor, med anmodan att Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn täcktes låta införa nämnda Kungörelse i Köpenhamns Tidningar.

Till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Sekreteraren i Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Handelsministeriet har äran till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn öfversända ett exemplar af Kungl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 17 Juni 1892 angående tillfällig förbud mot införsel af margarin och därmed jämförliga varor, med anmodan att Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn täcktes låta införa nämnda Kungörelse i Köpenhamns Tidningar.

H. Sv. Ekonomidepartementet

Sekreteraren i Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Handelsministeriet har äran till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn öfversända ett exemplar af Kungl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 17 Juni 1892 angående tillfällig förbud mot införsel af margarin och därmed jämförliga varor, med anmodan att Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn täcktes låta införa nämnda Kungörelse i Köpenhamns Tidningar.

Till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Sekreteraren i Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn

Handelsministeriet har äran till Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn öfversända ett exemplar af Kungl. Maj:ts Nådiga Kungörelse den 17 Juni 1892 angående tillfällig förbud mot införsel af margarin och därmed jämförliga varor, med anmodan att Kejserliga Svenska Beskickningen i Köpenhamn täcktes låta införa nämnda Kungörelse i Köpenhamns Tidningar.

Sega. H. Sv.

Stockholm den 20 Juni 1892

HUGO WEDIN,
SWEDISH OFFICIAL AGENT,
16, LANCASTER AVENUE, FENNEL STREET,
TELEGRAPHIC ADDRESS: "WEDIN."

Ludv. Esén

HUGO WEDIN,
SWEDISH OFFICIAL AGENT,
16, LANCASTER AVENUE, FENNEL STREET,
TELEGRAPHIC ADDRESS: "WEDIN."

Jan. 20de 1892

under officiell kontroll vid margarinfabrikerna. Den danska margarinlagen, hvilken nu åfven förordas till antagande i England, synes mig vara den mest verksamma af de lagar, som för närvarande finnas i olika länder i och för reglerande af tillverkningen och försäljningen af margarin.

Med anledning af hvad är anfördt, så vill jag som min åsigt uttala, att finska smöret säkerligen ej kan komma att lida skada till att gada namnet rykte här i England, om margarinfabrikation tillåtes i landet, allt under förutsättning att mått och steg vidtagas för att förhindra exporten af margarin och mixtures som smör d. v. s. under falskt namn.

Med utmärkt högaktning
Hugo Wedin

Ofversända en årsrapport för den händelse något deri kan vara af intresse.
D. S.

port. Dette er dog kun Tilfældet, fordi der ifølge Loven er ansat tre unge, dygtige Mænd (alle polytekniske Kandidater), hvis eneste Arbejde deter hver i sin Del af Landet at före skarpt Tilsyn med at Loven overholdes. Alle Margarinefabriker, Smörndsalg, Smörkjældere, Mælkerier m.m. skulle staa dem aabne, overalt færdes de paa Statens Bekostning, og overalt arbejde de sammen med det stedlige Politi. Bestemmelserne om Farven, Emballagens Form og Mærkning m.m. ligesom om Pengeböder og

D. No 295
1892.

Afskrift

Segn. Guvernören.

Guvernören
öfver
Åbo och Björneborgs län
med
Åland.
Landskansliet.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskap i Åbo.

D. No 286
1892.

Ank. den 13 juli 1892.

Frydendalsvej 2

DET KONGELIGE DANSKE
LANDHUSHOLDNINGS-SELSKABS
KONSULENT I MEJERIBRUG.

Segn. B. B.

Postadresse: ~~Frederiksborggade 22 3. K.~~
Telegramadresse: Bernhard Bøggild, Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn, d. 9de Juli 1892.—

Til
Det kejserlige finske Husholdningsselskab.
Åbo — Finland.—

I Anledning af Sekretariatets ærede Skrivelse af 13de Juni maa jeg udtale, at jeg i 1887 meget önskede for Danmarks Vedkommende at faa „rent Land" ɔ: absolut Forbud mod al Indförsel og Produktion af Margarine, fordi jeg allerede den Gang havde set, hvormegen Usikkerhed og Mistillid der i England fandtes overfor baade hollandsk og fransk Smör.— Absolut Forbud opnaaede vi imidlertid ikke, hvorimod den Lov, vi nu have haft i 4–5 Aar har vist sig ret betryggende for vor hjemlige Smörhandel og fuldt betryggende for vor Smörexport. Dette er dog kun Tilfældet, fordi der ifölge Loven er ansat tre unge, dygtige Mænd (alle polytekniske Kandidater), hvis ereste Arbejde det er hver i sin Del af Landet at före skarpt Tilsyn med at Loven overholdes. Alle Margarinefabriker, Smörudsalg, Smörkjældere, Mælkerier m.m. skulle staa dem aabne, overalt færdes de paa Statens Bekostning, og overalt arbejde de sammen med det stedlige Politi. Bestemmelserne om Farven, Emballagens Form og Mærkning m.m. ligesom om Pengeböder og

Ludv. Esén

Fængselsstraf faa kun aktuel Betydning derved, at vi ha
disse Inspektörer, — uden hvilke jeg anser det for sandsyn
ligt, at vor Lov vilde være ligesaa lidet fyldestgjörende
som f. Ex. den engelske Lov viser sig at være, idet det nu
indrömmes, at Margarineblandinger endog have kunnet
passere Cork Smörmarked og saaledes faaet officielt St
pel for at være uforfalsket Smör.

I Overensstemmelse med disse Erfaringer m
jeg derfor udtale, at skal Finland have ikke absolut
Forbud men en med Kontrolforskrifter forsynet Lov,
saa bör denne indeholde Bestemmelser om, at der ska
ansættes et tilstrækkeligt Antal dygtige Kemiker
hvis eneste Beskjæftigelse det skal være at færde
hver i sit Distrikt for at före skarpt Tilsyn
med Fabrikationen af Margarine og Smör og Hande
med disse Produkter.

Ærbödigst

Bernhard Böggild.



D No 295
1892.

Afskrift

Sign. Guvernören.

Guvernören
öfver
Åbo och Björneborgs län
med
Åland.
Landskansliet.
Åbo den 3 augusti 1892.
No 764.

Till Kejserliga Finska Hushåll:
ningssällskap i Åbo.

D No 297
1892.

Sign. H. F.

Ankom den 9 aug. 1892.

HARALD FABER, CAND. POLYT.,
LANDBRUGS-KONSULENT.

TELEGRAM ADRESSE: CRETACEOUS.

"FIONA,"
LENNARD ROAD,
PENGE,
LONDON, den 5te August 1892
S.E.

Ved min Hjemkomst fra en 2 Maaneders
Rejse finder jeg Deres meget ærede Skrivelse af
13 Juni, som maa være modtaget her faa Dage
efter min Bortrejse (den 9de Juni). Jeg beklager meget
at den har henligget ubesvaret saa længe, at et
Svar nu maaske vil komme meget post festum.
Imidlertid skal jeg dog nedenfor söge at besvare de
Spörgsmaal, De har bevist mig den Ære at rette
til mig.

1°. Jeg tror ikke man paa de engelske Smörmarkeder
tager noget Hensyn til, hvorvidt der fabrikeres eller
ikke fabrikeres Margarine i et Land, hvorfra Smör
udföres til England, medens man derimod sikkert nok
tager overordentlig Hensyn til, ikke alene, om et Land
alt bevisligt har sendt forfalsket Smör eller ej hertil,
men om Landets Lovgivning er en saadan, at Sandsynlig-
heden er overvejende for, at forfalsket Smör ikke kan udföres
fra Landet. Derimod tror jeg, det har nogen praktisk
paaviselig Indvirkning paa den gængse Opfattelse herovre

Fængselsstraf faa kun aktuel Betydning derved, at vi han

af et Lands "Renhed", at det ikke blot ikke udfører ~~Margarine~~ forfalsket Smør men ikke engang udfører Margarine. Skjønt det i og for sig ikke giver nogen yderligere Garanti for Smørrets Ægthed ved Udførsel at Margarine ikke udføres – som Margarine –, finder jeg dog, at den Omstændighed, at Danmark ikke udfører Margarine, herovre tydes som en forøget Garanti for vort Smørs absolute Ægthed; ligesom denne Omstændighed paa anden, indirekte, Maade har vist sig heldig.

Jeg kan derfor ikke anse et Forbud ~~for~~ mod Fabrikation og Indførsel af Margarine for nødvendig af Hensyn til de engelske Markeder, medens dette af andre landøconomiske, Grunde maa anses for uheldigt; derimod maa jeg anse et Forbud mod Udførsel af Margarine – enten direkte eller som i Danmark indirekte, ved Hjælp af Bestemmelsen om den lyse Farve – som gavnlig.

2°. Ifølge ovenstaaende kan jeg ikke tro, at en Fabrikation af Margarine i Finland vil paavirke Prisen i England paa det finske Smør, specielt tror jeg ikke, at saadan Fabrikation vil trykke Prisen,

alt dog under den udtrykkelige Forudsætning, at man ser sig i Stand til paa anden Maade at yde en betryggende Kontrol med baade Margarine = og Smørtilvirkningen, saa paa den ene Side Forfalskning af Smør med Margarine og Udførsel af saadant forfalsket Smør er saa godt som absolut umulig, medens paa den anden Side de engelske Kjøbere og Publicum sættes i Kundskab om de trufne Foranstaltninger.

3°. Jeg tror derfor, at "Vedtagelsen af en Kontrol-Lov med strænge Bestemmelser" er fyldestgjørende, men Erfaringer fra de forskjellige Lande have noksom vist, at Loven og Bestemmelserne om høj Straf ikke er nok, men at alene ved Indstiftelsen af en Margarinekontrol som i Danmark, med Ansættelsen af dygtige, uafhængige og vel uddannede Margarine inspektører, det ønskede Maal naas, saa at enhver Margarinelov om maa anses for ufuldkommen, som ikke indeholder Bestemmelser om en saadan Kontrollerende Inspektion.

Ærbødigst
Harald Faber.

Hr. E. Rönnbäck
Sekretær ved det Kejserlige Finske Husholdningsselskab.
Åbo.

---

N° 295
1892

Afskrift

Segn. Guvernören.

Guvernören
öfver
Åbo och Björneborgs län
med
Åland.
Landskansliet.
Åbo den 3 augusti 1892.
N° 764.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskap i Åbo.

Fængselsstraf fae kun aktuel Betydning derved, at vi her



№ 295
1892.

Skrift

Segn. Guvernören.

Guvernören
öfver
Åbo och Björneborgs län
med
Åland.
Landskansliet.
Åbo den 3 augusti 1892.
№ 764.

Till Kejserliga Finska Hushållningssällskap i Åbo.

Under en af mig denna sommar företagen tjänsteresa på Åland blef i Tjudö by af Finströms socken min uppmärksamhet väkt af ett prydligt, enstaka beläget boningshus, några därinvid belägna dels af sten dels af träd omsorgsfullt uppförda uthusbyggnader samt ett här omkring upptaget i synnerligt godt stånd varande åkerfält, hvilket omgafs af en hägnad, till större delen bestående af sten och uppförd, såvidt nästnämde material angår, till något öfver en meters höjd och ungefär samma bredd. Då det tillika anmältes, att samma ställe, hvarest byggnaderna stodo och fältet låg, för tjugufem år sedan utgjorts af en utaf stenar uppfyld backsluttning, hvilken allmänt ansetts vara till odling fullkomligt oduglig, besökte jag detsamma och inhämtade härvid, att det vore en torplägenhet, som på arrende för femtio år, räknadt från år 1867. innehades af torparen Edvard Nylund, från Tjudö by; att Nylund påbörjat odlingsarbetet nästsagda år och slutfört detsamma jämte samtliga byggnadsarbeten år 1891., utan bidrag eller annat biträde än det hans hustru och en dotter kunnat lämna; att det område, som från en starkt stenbunden mark vunnits för odling, innefattade ungefär en half hektars vidd; att omförmälda stenhägnad, hvartill sten tagits endast från torpets tomtplats och nyssbeskrifna åker, vore fyrahundra meter lång samt att uthusbyggnaderna, hvilka utgjordes af ladugård med lada, källare och ria, voro rymliga, såvidt de af träd

uppförts med röd färg bestrukna samt samtliga i ett godt och i alls berömvärdt stånd.

Emedan Edvard Nylund, som nu är öfver femtio år gammal samt af såväl kronobetjäningen som traktens befolkning intygades vara en nykter, ordentlig och sträfsam man, med berömvärd flit egnat sin bästa mannakraft till brytande af bygd å ställe, där sådan icke ansetts möjlig, samt genom det skick, hvari torpets egor af mig befunnos, visat sig vara en för jordbruket och dess utveckling intresserad man, har jag trott mig böra bringa förhållandet till Kejserliga Hushållningssällskapets kännedom med vördsam anhållan, att Edvard Nylund måtte för sin sällsporda flit och uthållighet tilldelas någon lämplig belöning, hvilken Nylund helst torde emottaga i penningar.

Jag kan i sammanhang härmed icke underlåta att såsom min mening framhålla att, enär jordbruket af allmogen på Åland i allmänhet varit förbisedt, belönandet af en om jordbruksnäringen inlagd, ehuru äfven ringa förtjänst, skulle i sin mån bidraga att lämka den åländska allmogens uppmärksamhet vid en af landets viktigaste näringar samt väcka håg och lust att mera än nu varit fallet vinnlägga sig om fäderne torfvans bättre skötsel.

Wilh. von Kraemer.

Ossian Karsten.

Afskriftens riktighet intygar: Åbo den 9 sept. 1892.
Ex officio:
[illegible]



D. № 485. 1892. Sign: Lindholm Ankom den 24 oktober 1892.

Till Bestyrelsen för Kejserliga Finska Hushållningssällskapet!

Med anledning af Kejserliga Finska Hushållningssällskapets till mig ställda skrifvelse af den 9 sistvikne September № 1125, angående häfden af torparen Edvard Nylunds torp, får jag, jemte återsändande af afskriften af Herr Guvernörens skrifvelse № 764, ödmjukast meddela följande:

Vid af mig den 17 dennes verkställda besigtning af torparen Edvard Nylunds torp, underlydande hemmanet № 4 i Tjudö by af Finströms socken, befans å detsamma byggnaderna vara i ett berömvärdt skick samt den odlade jorden, hvilken omfattar en areal af 1,19 hektar, väl bebrukad.

Några naturliga ängar och hagar, med undantag af en stenig backe, omfattande en vidd af 0,22 hektar, finnas icke.

Af åkerjorden, för hvars bebrukning ett irreguliert koppelbruk är infördt, har detta år 0,26 hektar legat i träda,

0,29 hektar varit besådd med råg, 0,38 hektar med vårsåd samt 0,26 hektar varit gräsbärande.

Fodertillgången å torpet är knapp, hvarföre för underhållet af lägenhetens kreatur, 1 häst, 2 kor och 3 får, foder till stor del från andra håll måste anskaffas.

Såsom af Herr Guvernörens skrifvelse framgår är detta torp anlagdt på en backsluttning, hvilken för 25 år tillbaka var uppfylld af tätt intill hvarandra hopade stenar. Ehuru denna backe allmänt då ansågs oduglig till odling har dock torparen Edvard Nylund, under en hård kamp för tillvaron och endast med den hjelp hans hustru och en dotter kunnat lemna, under årens lopp förvandlat densamma till en fruktbar åker, försedd med åtskilliga stendiken samt omgifven af en prydlig stengärdesgård, hvilken blifvit uppförd af från fältet bortslåpade stenar.

För torparen Nylunds visade intresse för jordbruket, som för hans stora flit och arbetsamhet, äfvensom för det exempel han i dessa trakter, der jordbruket mångenstädes ännu ligger i sin linda, framlagt, får jag på det varmaste förorda det honom måtte beviljas någon lämplig premie, helst i penningar.

Godby, i Finströms socken, den 20 Oktober 1892.

Carl Ferd. Lindholm.

Biträdande läneagronom.



sällskap verkstäldt val af konsultativ ledamot i Landtbruksstyrelsen samt af suppleanter för denne, funnit godt kalla för en tid af tre år, räknadt från och med den 1 instundande november, magister E. Duncker till konsultativ ledamot i sagda styrelse, representerande ofvannämnde län, samt utse friherre A. Cedercreutz till förste och landthushållaren A. V. Wegelius till andre suppleant.

§ 8.

Sedan vid senast verkstälda val af konsultativa ledamöter i Landtbruksstyrelsen samt suppleanter för desamma af en del Landtbrukssällskap utsetts personer, hvilka åro anstälda i statens tjänst och till och med sådana, som underlyda Landtbruksstyrelsen, hade Jordbruks-Expeditionen, ehuruväl den för Landtbruksstyrelsen fastställda instruktionen härom icke innehåller något uttryckligt stadgande, meddelat Bestyrelsen i skrifvelse af den 12 oktober såsom sin åsikt att till ifrågavarande befattningar lämpligen borde utses endast representanter ur de privata jordbrukarenes led.

Skrifvelsen lades till handlingarna med anteckning här, att skrifvelsen icke föranledts af de inom Sällskapet anstälda valen.

§ 9.

Sedan Bestyrelsen vid sammanträde den 9 förlidne september under § 6 beslutit inhemta biträdande läneagronomen C. F. Lindholms yttrande med anledning af guvernörens i länet framställning om belöning åt torparen Edvard Nylund i Finströms socken för uppodlingar, så hade det begärda utlåtandet numera inkommit, hvarför ärendet nu upptogs till pröfning och upplästes i sådant afseende först guvernörens förenämnda framställning sålydande:

Sign. Guvernören.

samt därå agronomen Lindholms yttrande:

Sign. Lindholm.

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen vid plenum föreslå att Sällskapet måtte tilldela torpa-ren Nylund en penningebelöning af 100 mark.

§ 10.

Uleåborgs läns hushållnings-sällskaps direktion hade, till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 4 augusti N:r 1090, uti tvänne skrifvelser af den 26 september och 12 oktober förelagt att årets premier från Holmska fonden skulle tilldelas, det ena ogifta Ida Partanen i Uleåborg, hvilken lifnär-de sig och sin ålderstigna moder med väfnad, samt det andra antingen åt 65-åriga rotarbetaren Johan Ku-la i Siikajoki eller åt 36-åriga vidskogmakaren Antti Kanniskangas, i hvilket senare fall premien kunde utgå i form af lifräntor inom för någondera af Kanniskangas minderåriga söner Johannes eller Anders.

Efter öfverläggning härom beslöt Bestyrel-sen för Sällskapet föreslå att rotarbetaren Kula måtte tilldelas ett premium af 25 mark och väfverskan Par-tanen ett dylikt af 20 mark.

§ 11.

Till ämne för afhandlingen i Almanackan för 1894 beslöt Bestyrelsen vid instundande plenum föreslå: "Om nödvändigheten af renlighet i lad-gård och mejeri."

§ 12.

Sällskapet Aura Trägårdsvänner hade ingifvit en så lydande skrifvelse:

Sign. Aura.

Skrifvelsen åtföljdes af Aura Trägårdsvän-ners kontrakt med forstmästaren A. von Haartman i afskrift samt 1 ex. tryckta ordningsregler för Aura trägårdsskötareskola för kvinliga elever.

Med anledning af förenämnde skrifvelse be-slöt Bestyrelsen utanordna 300 mark såsom bidrag till skolans underhåll för tiden 1 maj — 1 november innevarande år, hvarjämte Bestyrelsen ville med-



Best 5/11 92.
2.

dela Aura Trägårdsvänner att det utlofvade bidra-get komme att utgå under 2 år, räknadt från och med det skolan trädt i verksamhet, således åren 1892 - 1893, och egde Aura Trägårdsvänner förty, i händelse de ansåge skolan böra upprätthållas efter utgången af sistnämnda år och önskade erhålla fortfa-rande bidrag af Sällskapet, därom i sinom tid in-

D:N:r 483. 1892.

Sign. Aura.

Åbo den 22 oktober 1892.

Sällskapet AURA TRÄDGÅRDSVÄNNER.

Åbo, den 20 Oktober 1892

N:r 12.

Till Bestyrelsen för K. F. Hushållningssällskapet i Åbo

Uti skrifvelse af den 16 januari 1891 från Bestyrelsen för Kjrkeliga Finska Hushållningssällskapet i Åbo, lämnad Sällskapet Aura Trädgårdsvänner i upp-drag att ombesörja och på lämplig plats inrätta en skola för utbild-ande af trädgårdsköterskan för land-bygden under dess eget inseende och ledning i öfverensstämmelse med ett af Aura trädgårdsvänner genom dess sekreterare till K. F. Hushållnings-sällskapets Bestyrelse inlämnadt förslag till anordnande af en slik skola, jämte det Bestyrelsen tillika för ändamålet ställer ett belopp af högst etttusen mark till "Aura trädgårdsvänner" förfogande med villkor för Sällskapet att för kvarje år till K. F. Hushållningssällskapet afgifva berättelse öfver skolans verk-samhet och redogörelse för anslag-

gets

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen vid plenum förordå att Sällskapet måtte tilldela torpa-ren Nylund en penninggratifikation af 100 mark.

§ 10.

Uleåborgs läns hushållnings-sällskaps direktion hade, till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 4 augusti N:r 1090 uti tvänne skrifvelser



Best. 5/11 92.
2.

dela Aura Trägårdsvänner att det utlofvade bidra-get komme att utgå under 2 år, räknadt från och med det skolan trädt i verksamhet, således åren 1892 - 1893, och egde Aura Trägårdsvänner följ-händelse de ansåge skolan böra upprätthållas efter utgången af sistnämnda år och önskade erhålla fortfa-rande bidrag af Sällskapet, däröm i sinom tid in-

gets användande.

På grund af förbemälde uppdrag ingick Bestyrelsen för Aura trädgårds-vänner aftal med Fortmästar M. v. Haartman om inrättande af en-slik skola å hans egande egendom Tuorla i Pickis socken enl. här-bilagde kontraktshäpkiift af den 2 Dec. 1891. samt upprättades stadgar och ordnings-regler" för skolan hvilka här jämväl bifog-hvarefter dessförinnan anmärkning lediga att tillträdas den 1ste närkommande Maj då skolan skulle vid-hoga med sin verksamhet med Tvänne elever.

Efter anmälningstidens utgång hade 13 anmälningar inlämnats hvaraf tvänne an-sågos ordinarie nemligen Torparedatteren Ele Andersson fr Nagu och Tjänarinnan Anna Gadolin fr Kokskerta, hvarutaw v Haartman sågos extra elever ytter-ligare antog sökandena Klara Fältgren fr Tammela och Ida Hultin fr Abo. Skolan har sålunda redan den 1ste Maj påbörjat sin verksamhet med 4 elever.

Då det emellertid icke ansågs lämp-ligt att hela antalet 4 elever skulle

efter genomgången kurs utdimitteras alla på en gång, utan endast halfva antalet i gången så att 2 komme att utgå om våren och 2 om hösten, så befanns det nödigt att låta de tvänne sednare genomgå en 2½ årig kurs som de ville vinna inträde i skolan genast, hvilket de bäldre underkastade sig än att de väntade till hösten för vinnande af inträde. Emot det att tvänne extra elever antogs, kunde Sällskapet så mycket mindre hafva något att anmärka, som det endast kan öka de utgående kost-naderna genom att de få kvardröja utöfver den ljust nog knappa tiden af 2 år.

Då Hr v Haartmans framställning under-stöddes den 20 September blefvo härefter de tvänne extra eleverna Fältgren och Hultin antagna till ordinarie för genomgående af fullständig 2½ årig kurs beräknad från den 1ste inträ-dande Nov. hvarigenom skolan således från denna tid kan betraktas som fullständig.

Återstående valet af platts för skolan, så anser Sällskapet sig hafva all anledning att vara hyn-
nen

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen vid plenum förorda att Sällskapet måtte tilldela torpa-ren Nylund en penningebelöning af 100 mark.

§ 10

Wesåborgs läns hushållnings-sällskaps direktion hade, till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 4 augusti N:o 1090 uti [illegible]



Best 5/11 92.
2.

dela Aura Trägårdsvänner att det utlofvade bidra-get komme att utgå under 2 år, räknadt från och med det skolan trädt i verksamhet, således åren 1892 - 1893, och ägde Aura Trägårdsvänner förty, i händelse de ansåge skolan böra upprätthållas efter utgången af sistnämnda år och önskade erhålla fortfa-rande bidrag af Sällskapet, däröm i sinom tid in-

[illegible] Sällskapet AURA TRÄDGÅRDSVÄNNER.

lägen hälsped, särskildt med anledning af Lärar, att på platsen finnes jämte sysselsättning för eleverna hela året om, och därtill att denna sysselsättning består uti arbeten inom trädgårdsväsendets område samt att mus-ån tillräckligt experimentalfält för-finnes. Hvad angår förståndaren och lärarens tjänstgöring, så kan däröm ännu ingenting förutsägas innan den första uppställningen utdimitteras, men hoppas Säll-skapet det bästa äfven härutin-nan.

Vid inspektionen af skolan i Sep-tember syntes eleverna vara lifli-ga och flinka samt visade sig vara in-strade för yrket och vara äfven i öfrigt belåtna med sin ställning vid inrättningen.

En omständighet som vittnade om att äfven allmänheten har förtroende för saken är de många anmälningarna som inlämnades för-sinnande af inträde i skolan och an-skildt den omständigheten att flertalet af de vore antagliga om blott p[illegible]

hade funnits. I härmed har ock motstån-arnes största argument fallit, och an-tagligen skola och alla öfriga argumen-ter visa sig lika ohållbara om blott undervisningen bedrifves på ett tjänt-ligt sätt.

—

Då skolan nu sålunda kommit till stånd, och har öppnats med första eleven redan den 1:sta Maj innevarande år, så får Bestyrelsen för Sällskapet Aura Trädgårdsvänner hos Hushållnings-sällskapets Bestyrelse hemställa om, att det af K. F. Hushållningssäll-skapet utförda anslag för saken i proportion med elevantalet blifver fastmätaren v. Haartman i öfverens-stämmelse med kontraktets innehåll tillhandahållet. Således äger Hr von Haartman att uppbära för tiden 1:sta Maj till 1:sta Nov. för 1:ne elev tillsam-mans hundra (100) mark, och där-efter tillsvidare tjänge fyrahundra elever finnes vid skolan, tvåhundra femtio (250) mark för hvarje kvartal framåt.

Styrelsen återstår att påpeka den

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen vid plenum föreslå att Sällskapet måtte tilldela torparen Nylund en penningebelöning af 100 mark.

§ 10.

Uleåborgs läns hushållningssällskaps direktion hade, till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 4 augusti № 1090 [illegible]

amständigheten, att första perioden för anslagets beviljande utgår med Januari månad 1893 i ty att skrifvelsen hvari Aura Trädgårdsvänner underrättas om beslutet är daterad den 16 Januari 1891 och beslutet gäller „till en början under endast två år", hvarför Sällskapet Aura Trädgårdsvänner härmed tillika får anhålla om vidare instruktioner i fall Hushållningssällskapets Bestyrelse önskar att Aura Trädgårdsvänner fortsättningsvis skall hafva uppsikt öfver skolan och densamma fortsättningsvis skall upprätthållas utöfver den första kurssen.

Så Bestyrelsens vägnar:
Axel R. Groof.

O. R. Gauffin



Best 5/11 92
2.

dela Aura Trägårdsvänner att det utlofvade bidraget komme att utgå under 2 år, räknadt från och med det skolan trädt i verksamhet, således åren 1892–1893, och egde Aura Trägårdsvänner förty, i händelse de ansåge skolan böra upprätthållas efter utgången af sistnämda år och önskade erhålla fortfarande bidrag af Sällskapet, därom i sinom tid in-

Sällskapet AURA TRÄDGÅRDSVÄNNER.

Åbo, den ..... 189

№

Efter öfverläggning beslöt Bestyrelsen vid plenum föreslå att Sällskapet måtte tilldela torparen Nylund en penningebelöning af 100 mark.

§ 10.

Uleåborgs läns hushållningssällskaps direktion hade, till svar å Bestyrelsens skrifvelse af den 4 augusti № 1090 uti tvänne [illegible]



Best. 5/11 92.
2.

dela Aura Trägårdsvänner att det utlofvade bidraget komme att utgå under 2 år, räknadt från och med det skolan trädt i verksamhet, således åren 1892–1893, och egde Aura Trägårdsvänner förty, i händelse de ansåge skolan böra upprätthållas efter utgången af sistnämda år och önskade erhålla fortfarande bidrag af Sällskapet, därom i sinom tid inkomma med framställning.

Under behandlingen af detta ärende, hade ledamoten hr von Haartman såsom jäfvig, afträdt och ledamoten hr ~~von~~ Backmansson ledt öfverläggningen.

§ 13.

Sekreteraren uppläste ett af honom uppgjordt sammandrag af de för Landtbruksstyrelsens räkning genom Bestyrelsen insamlade skördeuppgifterna från Wehmo, Wirmo, Piikkis, Halikko, Masku och Ålands härader, och intages detta sammandrag här så lydande:

Sign. Potatis.

§ 14.

Landtbruksstyrelsen hade i skrifvelse af den 3 sistlidne oktober anhållit att Bestyrelsen ville till Landtbruksstyrelsens bibliotek afstå exemplar af Sällskapets stadgar, tryckta årsberättelser m. m.

Efter uppläsandet af denna skrifvelse meddelade sekreteraren att han, efter att hafva samrådt med Sällskapets ordförande, tillsändt Landtbruksstyrelsen i bref af den 10 oktober № 1205 icke allenast Sällskapets stadgar och handlingar från och med 1874 utan och öfriga af Sällskapet utgifna skrifter, såvidt de ännu finnas i lager. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen, som ej ansåg någon vidare åtgärd erforderlig.

§ 15.

Till svar å det telegram, som Bestyrelsen den 14 oktober afsändt till den högtidlighet, som nämde dag egde rum i Kjöbenhavn medanledning af aftäckandet utaf ~~den~~ ~~staty~~ docenten N. J. Fjords staty, hade följande skrifvelse ankommit:

Sign. Staty.

Denna skrifvelse skulle jämte meddelande om det afsända telegrammet vid instundande plenum uppläsas.

§ 16.

Den ryske mejerimannen Nicolas Werestschagin hade genom doktor Gösta Grotenfelt anhållit att få till ryskan öfversätta eller låta öfversätta den sistnämdas på Sällskapets förlag utgifna bok om "Hållbarheten hos helmjölk, grädde, skummjölk och smör" och beslöt Bestyrelsen att vid plenum härom anmäla samt tillstyrka bifall till hr Werestschagins begäran, dock under förbehåll att de till arbetet hörande clicheerna icke vore för honom behöfliga, enär dessa borde finnas disponibla för en möjligen utkommande finsk upplaga af arbetet.

§ 17.

Till sekreteraren hade bref ankommit från doktor Hannes Gebhard i Helsingfors, däri denne anhåller:

a) att erhålla en fotografi af Sällskapets hus, hvilket vore afsedt att jämte en uppsats om Sällskapet i Folkupplysningssällskapets kalender afbildas;

b) att för ett af honom påbörjadt forskningsarbete få låna manuskript från Sällskapets arkiv, för att å Universitetets bibliotek af honom begagnas; samt

c) att få köpa Sällskapets handlin-



Sign. Potatis

Sammandrag af de för Landtbruksstyrelsens räkning af K. Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse insamlade skördeuppgifterna från Wehmo, Wirmo, Piikkis, Halikko, Masku och Ålands härader.

Af förenämda uppgifter, hvilka inkommit från alla andra kommuner utom Kimito socken med därtill hörande kapell, har jag gjort sammanställningar, som utvisa hufvudresultaten af enquêten, hvilka jag anhåller att få bringa till Bestyrelsens kännedom genom nedanstående relation:

Att skörden å en del växter icke varit tillfredsställande är en känd sak, men detta har icke, såsom i andra delar af landet, förorsakats af froster, ty från alla kommuner i förenämda härader intygas enstämmigt att frost icke egt rum eller att, där lindrig sådan inträffat, den icke åstadkommit någon nämnvärd skada. Allmännare klagas öfver den regniga och kalla sommaren, som försenade årsväxten och åstadkom skada isynnerhet å ärter, — hvaraf missväxt eller ytterst dålig skörd konstateras af alla meddelare, som omtala detta växtslag, — samt potäter, af hvilken rotfrukt, icke allenast skörden felslag nästan utan undantag, så att i allmänhet föga utöfver utsädets belopp eller på sin höjd 2dra eller 3dje kornet erhölls, utan äfven det skördade redan vid upptagandet befanns angripet af röta, på en del ställen i mycket hög grad, ända till 40%. De enda orter uti den ifrågavarande delen af länet, från hvilka något bättre potatisskörd rapporterats äro Letala och Pyhämaa socknar, hvarest erhållits resp. 5te och 6te kornet; och märkligt är att meddelaren därifrån icke heller omtalar någon potatissjuka. I rapporterna från Wirmo, Mietois och St Marie nämnes att, där potatissorten „magnum bonum" odlats, denna icke angripits af sjukdomen. Från Nagu nämnes, att på sandjord odlad

potatis varit endast obetydligt angripen af röta, sam
från Pöyttis att potatis på nyjord och bättre vallbrot
lemnat mera tillfredsställande skörd, än den som er
lits från andra potatisfält.

Af sädesväxterna synes höstsäden hafva lem
ett sämre resultat, såväl i kvantitativt som kvalitati
afseende, än vårsädesväxterna, om hvilka utsagor
låta ovantadt gynnsamma.

Rågen synes lemnat medelmåttig afkastnin
eller därunder, hvilket senare fall tyckes vara allmän
nare. Där kvantalet uppgifves, växlar detta mellan
4de och 6te, hvilket sistnämnda kvantal torde kunna
anses representera medelmåttig skörd. Bättre afkast
ning omtalas endast från Reso och Nådendals lan
församling, där man erhållit „omkring 8 à 10 kornet", fra
Pöyttis, där delvis 7 à 8 kornet skördats, samt från
Pargas, därifrån en rågskörd af 5-8 kornet uppgifv
Medelskörd har erhållits i Letala, Pyhämaa, Lemo, K
mito, Nagu, Pikkis (4-6 kornet), Finby, Kukkala, Us
la (5 à 6 kornet), St Karins (4 à 5 kornet) St Bertils,
lånc och Nousis. Från alla öfriga orter rapporteras sämr
skörd.

Hvad kvaliteten af den skördade rågen beträff
uppgifves den från intet håll hafva varit god. Medelgo
vara synes hafva erhållits i Tösala, Gustafs, Letala,
hämaa, Rimito, Nagu, Pargas, Bjärnå, Lundo, Pöyttis,
so och Nådendals landsförsamling („Telfri") samt
Paattis och Rusko kapell*). — I öfriga kommuner a
gifves rågens kvalitet vara sämre och i Wehmo, Wirm
och Mietois samt på Aland t. o. m. dålig.

Härvid bör anmärkas att åtskilliga af medd
larene icke lemnat några uppgifter om kvaliteten af
den utaf de olika sädesväxterna.

Uppgifter om hvete-skörden förekomma end
från ett fåtal orter (Lemo, Nagu, Korpo, St Karins, Pikkis

*) Där förhållandet inom kapellförsamlingarne icke särskildt i de
relation angifves, är det lika som i resp. moderförsamling.



Halikko och Nousis) och säges afkastningen dels vara „medel
god", dels uppgå till 4 à 5 kornet.

Kornet uppgifves hafva lemnat „god" afkastning i
Lemo, Kukkala (och Rusko?), St Karin, Nagu, Nousis samt
Paattis kapell, och, där skörden uppgifves i kvantal, finner
man 6te-9de kornet i St Karins, 8de kornet i Uskela och Pöyttis,
7de kornet i Wehmo, Pargas, Bjärnå och Halikko, 6-7 kornet i
Korpo och St Bertils, 6te kornet i Letala, Pyhämaa och Pikkis
(på sistnämnda ort 5te à 6te). Dessutom omtalas skörd öfver
medelmåttan i Nykyrko, Nystads landsförsamling och Rimito.
Från öfriga kommuner uppgifves „5te kornet" och „medelmåt
lig" utom från Wirmo och Mietois, där endast 3dje kornet er
hållits.

Kvaliteten af kornet uppgifves från flertalet orter va
ra god, på några (St Karin, Paattis, Rusko) t. o. m. „utmärkt
Korn af „sämre beskaffenhet" omtalas endast från Korpo och
af dålig från ingen ort.

Hafren var vid uppgifternas insändande på må
gen ort ännu oskuren, hvarför dessa åro mer eller mindre
approximativa; men i hvarje händelse synes man kunna
vara förvissad om, att en minst sagdt tillfredsställande skörd
erhållits i denna del af landet. „God" skörd rapporteras från
Lemo, Nagu, Temar, Kukkala, Pöyttis, St Karin, Kusko, Nou
sis samt Paattis kapell. Skördadt eller väntadt kvantal upp
gifves till 7de-9de i St Karins, 8de i Pöyttis, 7de i Letala, Py
hämaa, Bjärnå och Halikko, 6te à 7de i Korpo och St Ber
tils, 5te-7de i Pikkis, 6te i Wehmo, Wirmo, Mietois, Pargas och
St Mårtens. För öfrigt förväntades medelgod skörd, ingen
städes dålig.

Hafrens beskaffenhet är eller förväntades i allmänhet
blifva god eller medelgod. I St Karin anses „kvaliteten ej
kunna jämföras med sådan under vanliga år". I Kor
po är hafren af „sämre beskaffenhet" och i Gustafs „dålig,
dock grobar."

Återstår ännu att omtala hö-äringen. Att denna un
der en så regnig sommar som den förflutna skulle blifva
ymnig, var att förutse. Så godt som enstämmigt karaktäri
seras också höskörden såsom mycket god, „riklig", „utmärkt"

(Lemo, Sagu) "synnerligen" eller "ovanligt" rikligt (Korpo, Parg
Reso), "bättre än i mannaminne" (Pikkis). Endast meddel
från Letala och Pyhämaa begagnar ett lägre epitet: "fullt m
god". I Virmo, Mietois, Macku och Kukkala skola dock de s
turliga ängarne, som vanit öfversvämmade, lemnat rin
skörd. Från Kukkala omtalas att ängsmacken gjort skad
på spridda ställen.

Att mycket hö erhölls, var, såsom redan antydts, icke
väntadt, men äfven kvaliteten synes i allmänhet vara god.
Rimito och Sagu säges den vara "utmärkt". Medelgod
kvalitet omtalas från Letala, Pyhämaa, Lemo, Halikko
Lundo, Pöyttis och Reso. I St Karins samt Nykyrka och
Nystads landsförsamling hafva de, som begynt slåtter
före den 15 juli, erhållit hö af sämre beskaffenhet. I St
Mårtens "blef höet icke väl inbergadt utan skadades gan
mycket af regn". I Pargas har man "delvis" erhållit sämre hö
liksom äfven från naturliga ängar i Bjerno å.

Med ofvannämnda fåtaliga undantag har man således
södra delen af detta län erhållit både mycket och godt hö.

Af ofvanstående framgår att uti ifrågavarande landsdel
landtmannens bekymmer för den kommande tiden förorsakas
nämligast af den totalt felslagna skörden af potäter (och ärter)
samt af den skördade rågens underhaltiga beskaffenhet,
hvilken senare omständighet nödgat honom att verkställa s
höstsådd med långt ifrån fullgod utsädes vara, hvilket
kan inverka menligt på nästa års skörd, i händelse ej
synnerligen gynnsamma väderleks förhållanden komma att
i någon man motverka följderna af det dåliga utsädes

Åbo den 30 oktober 1892.

Magn Rönnbäck



Den Kongelige Veterinær- og Landbo-Høiskole.

Kjøbenhavn V, den 17 Oktober 1892.

Åbo den 22 oktober 1892.



Sign. Staty.

№. 916.

För Sällskapets idag med Telegram mottagna hjertelige Hilsen i Anledning af Afslöjningen af Mindesmærket over den ved sin Virksomhed i Høiskolens og Landbrugets Tjeneste saa höit fortjente Docent Fjord har jeg herved den Ære at udtale Høiskolens oprigtigste Tak.

Jeg har idag havt Leilighed til at gjöre Docent Fjords Enke og Börn bekjendt med den fra Dem i Dagens Anledning modtagne Hilsen, og have de bedet mig ogsaa være Folk för deres hjertelige Tak.

Thompson

Utrikesrådet

Til

det Keiserlig Finske Hushållningssällskab
i Åbo
Finland.

modeller efter den Mattssonska kastmaskinen,

gar för åren 1874–1888 samt om möjligt äfven äldre årgångar.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att låta fotografera Sällskapets hus och sända 1 ex. af fotografin till doktor Gebhard;

att bifalla till det begärda lånet från Sällskapets arkiv under förbehåll att manuskripten begagnades endast å Universitetets bibliotek och i oskadadt skick återställdes samt med undantag af Sällskapets protokoller, hvilka finge begagnas endast å Sällskapets kansli, äfvensom

att såsom gåfva till hr Gebhard öfverlemna de af honom begärda årgångarne af Sällskapets handlingar, såvidt sådana ännu funnos i lager.

§ 18.

På därom dels hos Sällskapet dels hos länemejerskan Salvin gjorda ansökningar förordnades denna att företaga en tjänsteresa till Masku och Nousis för att i förstnämde socken biträda kapellanen E. Gröndahl samt i den senare kyrkoherden B. G. Lindell, hvarefter hon borde afresa till Bjärnå och St Mårtens, för att där besöka de personer, som anhållit om hennes biträde.

§ 19.

Sekreteraren anmälte att han på framställning af länemejerskan Anna Almkvist förordnat henne att i slutet af förlidne oktober månad företaga en tjänsteresa till Ulfsby socken och Kulla kapell. Denna åtgärd godkändes af Bestyrelsen.

§ 20.

Från hr P. Sidorow i Helsingfors hade bref ankommit, däri han förmäler, att han redan senaste vinter låtit tillverka nya större modeller efter den Mattssonska kastmaskinen,

som han från Sällskapet erhållit, hvarefter om-
fattande försök och nödig befunna modellförändrin-
gar upprepade gånger vidtagits, dock ännu icke
med tillfredsställande resultat. Brefskrifvaren
tillade dock att försöken och förändringarna icke
komma att upphöra, enär han fortfarande hoppa-
des komma till önskadt resultat.

Denna skrifvelse föranledde icke till någon
åtgärd.

§ 21.

Från friherre W. Stjerncrantz i Hinnerjo-
ki hade bref ankommit med underrättelse att han
öfverlemnat de tre hos honom kvarblifna kycklin-
garna till garfvaren Karl Järvinen i Lappi, hvars
kvitto å mottagandet bifogades.

Härjämte ~~för~~frågade friherre Stjerncrantz
huru det komme att blifva med utbetalandet af de
bidrag, som af Sällskapet utlofvats honom för hans
fjäderfäafvel. Denna fråga tog Bestyrelsen under
öfvervägande och ansåg bidraget för 1892 icke detta
år kunna utbetalas, enär friherre Stjerncrantz icke
ens närmelsevis kunnat – äfven om det berott på
ogynnsamma omständigheter – leverera beräk-
nadt antal kycklingar. Och då Bestyrelsen fann
det vara omöjligt för honom, att under 1893 och 1894
kunna fullgöra öfverenskommen leverans, ville
Bestyrelsen utsträcka leveranstiden till och med
år 1895, under hvilket sistnämda år frih. Stjern-
crantz förty, i händelse han genom detta medgif-
vande syntes blifva i stånd att uppfylla sitt åta-
gande, finge uppbära ett bidrag af 100 mark, så
att summan af bidragen äfven i detta fall upp-
ginge till det utlofvade beloppet af 700 mark. Här-
om skulle frih. Stjerncrantz i bref underrättas.

§ 22.

Suppleanten hr J. W. Marjalin afgaf härå
redagörelse öfver förloppet af examen vid meje-



skolan å Mustamäki, hvilken han på uppdrag
af Bestyrelsen öfvervarit. Däraf framgick att själf-
va examen och den inspektion hr Marjalin i sam-
manhang därmed anställt icke gifvit anledning
till annan anmärkning, än att de afgående elevernas
kännedom och öfning i mejeribokföring synts brist-
fällig. Med anledning häraf, och då Bestyrelsen jän-
väl från mejeriegare, hvilka erhållit mejerskor från
ifrågavarande mejeriskola, hört samma förhållande
öfverklagas, ansåg Bestyrelsen nödigt i bref till
skolföreståndaren Andelin fästa hans uppmärk-
samhet på nödvändigheten af att egna tillräcklig
omsorg åt elevernas utbildning och öfning i den vid
mejerier förekommande bokföringen.

§ 23.

Från godsegaren O. von Torcken, som
blifvit kallad till ombudsman i 24 distriktet, hade
bref ankommit, däri han förklarar sig villig att
mottaga uppdraget. Med anledning häraf anmälte
sekreteraren att uppbördslistan för innevarande år
redan blifvit den nye ombudsmannen tillsänd.

§ 24.

Sekreteraren anmälte att elevantalet i Säll-
skapets slöjdskola för närvarande uppgick till 75,
hvaraf 18 erhöllo undervisning i klädsöm, 26 i slät-
söm, 15 i halmarbete, 39 i väfnad och 30 i träslöjd.

Dessa uppgifter rättade i prot. för 5/12 § 6.

§ 25

På framställning af sekreteraren beslöts
att skoldirektionerna i de Ahlmanska kommuner-
na, med undantag af Kangasala, skulle anmodas
att på vanligt sätt utse stipendiater i Sällskapets
slöjdskola för instundande vårtermin, som be-
ståndes att vidtaga den 16 januari 1893. Härvid
skulle upplysningsvis nämnas att resp. direktioner
vore berättigade att tvenne år å rad utse samma
stipendiat samt att sådant till och med vore önsk-
ligt, enär det för stipendiaten vore omöjligt att un-

der en enda termin erhålla tillräcklig utbildning.

§ 26.

Från Landtbruksstyrelsen hade ankommit 10 exkl. på svenska och 15 exkl. på finska af årsberättelsen för Mustiala landtbruks- och mejeriinstitut för 1891.

Dessutom hade följande förärингar till Sällskapets bibliotek ankommit:

1. Öster Göttlands läns hushållnings-sällskaps handlingar utgifna 1892. Senare afdelningen.

2. Örebro läns hushållnings-sällskaps kvartalsskrift. 3 häftet. 1892.

3. Gefleborgs läns hushållnings-sällskaps handlingar utgifna 1892. II och III.

4. Kalmar läns hushållnings-sällskaps periodiska skrift. 23 häftet.

5. Göteborgs och Bohus läns hushållnings-sällskaps kvartalsskrift. 1892. III.

6. Landtbruks Tidskrift utgifven af H. Juh. Lin-Dahlfelt N:o 4 för 1892.

7. 2 exkl. Berättelse om det Kgl. Selskab for Norges Vel. 1891.

8. Baltische Wochenschrift N:ris 39–42. 1892.

§ 27.

Sekreteraren anmälte att Sällskapets handlingar för 1891 utkommit från trycket samt att den finska upplagan af årsberättelsen vore under tryckning.

§ 28.

Sedan särskilda ansökningar om utmärkelser för långvarig och trogen tjänst jämte till dem hörande intyg blifvit granskade, beslöt Styrelsen föreslå nedan uppräknade tjänstehjon till erhållande af följande utmärkelsetecken, nämligen:

a) Sällskapets mindre silfvermedalj.

1. Gårdsfogden Reinhold Henriksson, född 1839, för 17 års tjänst såsom sjelfständig ledare af jordbruksarbetena å Saarela gård i Kattila socken hos numera aflidne professorn A. F. Granfelt och hans sterbhus.



2. Drängen Otto Wilhelm Johansson, född 1823, för 36 års synnerligen väl vitsordad tjänst å Koskis gård i Kyrkslätt socken, hvilken egendom för närvarande eges af bataljonsläkaren hofrådet C. F. Wahlberg i Helsingfors.

3. Packkammarmästaren Karl Fredrik Palmlöf, född 1841, för 19 års, och

4. Maskinförmannen Gustaf Levänen, född 1852, för 15 års tjänst,

begge dessa såsom ledare af arbetena i skilda afdelningar af Kaugas pappersbruk i Jyväskylä socken.

5. Arbetsledaren, numera sedan april månad detta år inspektoren Anders Enlund, född 1849, för 22 års tjänst hos agronomen F. K. E. Lindholm å Aikäs gård i Wiborgs socken.

b) Sällskapets bronsmedalj.

1. Maskinistbiträdena Johan Kasjalainen, född 1852, för 19 års och

2. Johan Sandberg, född 1857, för 19 års,

3. Holländarkarlarne Robert Rutanen, född 1852, för 17 års,

4. Erik Gustaf Wankanen, född 1851, för 16 års,

5. Johan Hovilainen, född 1852, för 15 års,

6. Matts Renko, född 1850, för 15 års,

7. Adolf Hellsten, född 1856, för 14 års, och

8. Johan Sellman, född 1848, för 14 års, samt

9. Maskinföraren Frans Björksten, född 1858, för 13 års tjänst,

alla dessa nio å Kaugas pappersbruk i Jyväskylä socken.

10. Inspektoren Johan Härkänen, född 1850, för 10 års tjänst hos agronomen F. K. E. Lindholm

å Åikäs gård i Wiborgs socken.

c) Sällskapets hederstecken.

1. Papperssortererskorna Karolina Kitonen, född 1874, för 19 års,
2. Edla Wilén, född 1864, för 12 års, och
3. Julia Wilén, född 1868, för 11 års tjänst,

alla dessa tre å Kangas pappersbruk i Fyrkylä socken.

4. Drängen Karl Fredrik Eklund, född 1841, för 25 års,
5. Drängen Johan Edvard Wikström, född 1835, för 23 års, och
6. Smeden Johan Edvard Malmgren, född 1853, för 13 års tjänst,

alla dessa tre hos godsegaren Johan Selim Dezerth, å Munks egendom i Sjundeå socken.

7. Drängfogdarne Frans Mikael Lindgren, född 1853, för 14 års, och
8. Henrik Edvard Lindgren, född 1864, för 12 års tjänst,

hvardera å Ryttylä gård i Hausjärvi socken, de sista sju åren hos gårdens nuvarande egare, öfverste Hugo Standertskjöld i Helsingfors.

9. Drängfogden David Oskar Heinonen, född 1852, för 14 års, och
10. Statdrängen Johan Gustafsson, född 1833, för 26 års tjänst,

begge dessa hos löjtnanten H. Standertskjöld å Wanantaka gård i Janakkala socken.

11. Barnskötterskan Elisabeth Petrikaln, född i Livland 1840, för 18 års tjänst hos bataljonsläkaren hofrådet C. F. Wahlberg i Helsingfors.
12. Tjänarinnorna Maria Lovisa Rosenström, född 1845, för 15 års, och,
13. Katarina Emilia Broman, född 1852, för 14 års tjänst,

hvardera hos packhusinspektoren A. E. Lindén i Helsingfors.



14. Tjänarinnan Maria Törnväkangas, född 1850, för 10 års tjänst hos enkefru Gustafva Lönnström i Helsingfors.
15. Tjänarinnan Katri Kalpis, född 1852, för 10 årstjänst hos enkefru assessorskan C. Bennitz å Kivinierni gård i Jääskis socken.
16. Tjänarinnan Emilia Wirtanen, född 1863, för 10 års tjänst hos enkedoktorinnan Fredrique Lindström i Tavastehus.
17. Tjänarinnan Alexandra Grönvall, född 1859, för 10 års tjänst hos handlanden J. F. Lojander i Björneborg.

d) Inskription å silfvermr.

1. Barnsköterskan Sofia Lundén, född 1862, för 13 års, och
2. Köksan Maria Lovick, född 1855, för 11 års tjänst,

begge hos länsagronomen numera sekreteraren i Landtbruksstyrelsen Th. Forsell i Helsingfors.

§ 29.

Vid sammanträdet utfärdade ~~kvitto och~~ anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok införskrivade.

Inför lidom:

A. Rämbäck

Best 2/12 92.

171.

1.

År 1892 den 2 december sammanträdde K. F. Hushållningssällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo ledamöterna hrr von Haartman, Backmansson och Hedenberg, suppleanten hr Marjalin, samt underskrifven sekreterare. Senare infunno sig Bestyrelsens ordförande hr Jusélius och Sällskapets kamrerare hr Svehla. Bestyrelseledamoten hr Wirzenius hade anmält förfall.

§ 1.

Sedan bestyrelseledamoten hr von Haartman jämlikt § 29 i Sällskapets stadgar intagit ordförandeplatsen, upplästes i afseende å justering protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 5 sistlidne november.

§ 2.

Sedan Bestyrelsen förlidet år till K. Senaten insändt en af ploginstruktören G. Wallgren inlemnad ansökan om att varda öfverflyttad till högre klass i gällande resereglemente, samt sedermera på anmodan af Jordbruks-Expeditionen utarbetadt och den 23 februari innevarande år till sagda Expedition insändt förslag till ploginstruktörsbefattningens omorganisation till en praktisk jordbruksinstruktörs tjänst, så hade Jordbruks-Expeditionen i skrifvelse af den 1 nyssvikne november meddelat Bestyrelsen att Senaten, efter Landtbruksstyrelsens hörande, velat låta frågan om tjänstens omorganisation för denna gång förfalla och icke heller velat bifalla ploginstruktören Wallgrens anhållan att få beräkna den honom tillkommande

ersättningen för verkställda tjänsteresor enligt anvisad grund än den gällande resereglemente stadgar, dan föreskrifver, men däremot med afseende å ploginstruktören Wallgrens i tjänsten visade nit och insikter velat tillerkänna honom från och med nästkommande år ett arvodestillskott af fyrahundra /400/ mark om året så länge han innehar nämnda befattning, hvilket tillskott Guvernören i Åbo och Björneborgs län anbefalts att låta af allmänna medel i länets ränteri för hvarje år särskildt till plogинstruktören Wallgren utanordna.

Om innehållet af denna skrifvelse skulle plogинstruktören Wallgren erhålla underrättelse.

§ 3.

Borowitsska Landtbrukssällskapet i Kyrkoland hade i skrifvelse, som hit insändts af Landtbruksstyrelsen, dit den af misstag blifvit aflemnad, meddelat att nämda sällskap inrättat en agenturbyrå för anskaffande af landtbruksredskap och andra förnödenheter, äfvensom platser vid landtbruk åt tjänstsökande m. m., hvilken byrå rekommenderades. Skrifvelsen föranledde icke till någon åtgärd.

§ 4.

En från magistraten i Åbo ankommen skrifvelse af den 2 sistlidne november upplästes och innehöll meddelande därom, att Stadsfullmäktige på samma vilkor som förut beviljat Sällskapet äfven för nästkommande år 1893 ett eventuelt anslag af högst 2,000 mark till hästvarande Kemiska- och Frökontrollstationens underhåll.

§ 5.

"Paimion Edistyksenra" hade genom insändande af protokollet för föreningens årsmöte den 26 sistlidne september redogjort för användandet af



det anslag stort 100 mark föreningen af Sällskapet erhållit till premier vid täflingsplöjning och dikning. Mot redogörelsen fanns intet att anmärka.

§ 6.

Kronolänsmannen i Storkyro, guvernementssekreteraren M Liljegvist hade i bref till Sällskapets sekreterare anhållit att Sällskapet ville från Stockholm för hans räkning införskrifva några exemplar af "sötrönnen", samt meddela honom Sällskapets trägårdsmästares åsikt beträffande möjligheten för sagda träslag att trifvas i Österbotten. Med anledning häraf anmodades sekreteraren härvisa Liljegvist till direktionen för Wasa läns landtbrukssällskap, som på ett bekvämare sätt, med ångbåtslägenhet direkte från Stockholm till Wasa, kunde för hans räkning införskrifva de önskade försöksexemplaren af "sötrönnen", likasom också den i sagda landtbrukssällskaps tjänst anställda trägårdsmästaren torde kunna afgifva säkrare svar på frågan om sagda trädslags lämplighet för odling i Wasa län, än Finska Hushållningssällskapets trägårdsmästare, som icke egde närmare kännedom om de klimatologiska förhållandena i landets nordliga del.

§ 7.

Biträdande länsagronomen Albert Forsell hade anhållit om intyg öfver sin verksamhet som Sällskapets landtbruksföreläsare, och beslöt Bestyrelsen meddela Forsell, genom utdrag ur detta protokoll, sådant intyg att han, som under åren 1889–1892 på Sällskapets föranstaltande och bekostnad hållit omkring sjuttio populära föredrag i landtbrukets särskilda grenar på olika orter inom Satakunta andelen af Åbo och Björneborgs län, fullgjort detta sitt uppdrag till Bestyrelsens belåtenhet.

§ 8.

På förslag af föreståndarinnan för Tallskapets slöjdskola utsattes terminsafslutningen till den 15 i denna månad kl. 11 f. m., hvarefter under den 16 och 17 sedvanlig utställning och försäljning af elevernas arbeten skulle ega rum.

§ 9.

På förslag af sekreteraren beslöt Bestyrelsen anmoda föreståndarinnan för slöjdskolan fröken M. Tammelander att någon dag under innevarande vecka inspektera den under Bestyrelsens inseende stälda väfskolan i Pitkis.

Härjämte anmodades sekreteraren att inspektera slöjdläraren M. Ingmans härvarande slöjdskola.

§ 10.

F. d. jordbrukaren August Lundström hade till inlösen erbjudit ett manuskript, innehållande korta uppsatser om kapplöpbana, kreatursskötsel m. m. Sekreteraren, som genomgått skriften, meddelade härvid upplysningar om dess innehåll, hvilket befunnits alldeles medelmåttigt, och beslöt Bestyrelsen med anledning häraf att afböja förenämnda anbud.

§ 11.

För Tallskapets räkning skulle för 1893 prenumereras på följande tidningar och tidskrifter: Finlands Allmänna Tidning, Åbo Underrättelser, Nya Pressen, Bi et, Tidning för mjölkhushållning, Suomen Maanviljelyslehti, Suomen Metsänhoitolehti, Tidskrift för Finland, Svenska Landtbruks-Akademiens Handlingar och Tidskrift, Landtmannen, Tidskrift för Landtmän, Nordisk Mejeritidning, Slöjdundervisningsblad från Nääs, Norsk Landmandsblad, Tidsskrift for Landmænd, Milch Zeitung, Gewerbehalle samt för slöjdskolans räkning modetidningen Freja.



§ 12.

Till Tallskapets bibliotek hade ankommit följande förärningar:

1. Från Geologiska Kommissionen kartbladen Nris 18–21 af Finlands geologiska undersökning jämte tillhörande beskrifningar.

2. Från Svenska Literatursällskapet i Finland: Åbo Akademiens Studentmatrikel, ånyo upprättad af V. Lagus. 4. samt Finska Vetenskapssocietetens besvär och Kongl. Majestäts därpå gifna resolutioner samlade af K. G. Leinberg.

3. Från Landtbruksstyrelsen i Sverige: Sammandrag af Hushållningssällskapens m. fl. berättelser för 1890.

4. Tidning för Stockholms läns Hushållningssällskap. November 1892.

5. Baltische Wochenschrift. Nris 43–46 för 1892.

§ 13.

Sedan Bestyrelsens ordförande, borgmästaren Juselius, som nu infann sig, intagit ordförandeplatsen upplästes följande från inspektoren för Letala slöjdskola ankomna skrifvelse:

Sign. Rosendal.

Härefter utlade sekreteraren sin uppfattning af saken i följande ordalag:

"Då K. Senaten föreskrifvit att i skolen skall undervisas 10 elever om året, synes detta icke kunna fattas så, att hela året om tio elever böra finnas i skolan, utan så att under hvarje år minst tio elever skola genomgå kurs i skolan; och då jämlikt § 11 i skolans stadgar läroåret förutsättes delad i kurser af minst 3½ månaders längd, så skulle sig frågan så: hafva under 1892 minst tio af de

särskilda elever, som under vår- och höstterminen åtnjutit undervisning i skolan, genomgått 3½ måna:ders kurs? Blir svaret jakande, så anser jag ifrågavarande vilkor uppfyldt. Och om äfven det andra vilkoret, att hvardera terminen minst 5 af eleverna varit frielever, är, såsom jag förmodar, uppfyldt, så synes allan rättfärdighet uppfyld i afseende å det anslag för 1892, hvaraf skolan redan varit i åtnjutande. Skulle däremot förenämda vilkor icke befinnas till fullo uppfylda, hvilket kommer att framgå af den årsberättelse och redovisning för anslagets användande, som skoldirektionen är pliktig efter årets utgång till Hushållningssällskapets Bestyrelse ingifva, så torde väl Bestyrelsen komma att till Senaten hemställa, huruvida skoldirektionen skall anses skyldig att af 1892 års anslag återbära motsvarande del, hvilket då torde tillgå sålunda att det belopp, som af 1892 års anslag borde återbäras, i stället afdragas från 1893 års anslag. Detta sistnämda anslag anser jag böra utbetalas under förut bestämda vilkor och förbehåll".

Tillika upplyste sekreteraren, att han redan på begäran meddelat inspektorn för Letala slöjdskola denna sin enskilda åsikt i saken.

Under den öfverläggning, som härå uppstod, förenade sig Bestyrelsens samtliga medlemmar om den af sekreteraren framstälda åsikten, hvarom hr C. W. Rosendal skulle underrättas.

§ 14.

Sekreteraren meddelade, att inom föreskrifven fataljetid den 1 i denna månad inlemnats tvänne täflingsskrifter om andelsmejerier samt åtta, däraf tre på finska, om husdjurens bostäder.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att för bedömande af desamma tillsätta tvänne prisjuryer, hvardera bestående af 3 personer.



J. Nr 507.
1892.

Anhom den 23 nov. 1892.

Sign. Rosendal.

Till K. Finska Hushållningssällskapets Bestyrelse.

Besv. preliminärt genom brief Nr 1467.

Handarbetsskolan i Letala började höstterminen den 1. sistlikne September, och anmälte sig derviid 17 elever, men endast ett mindre antal infunno sig genast vid skolan. De flesta förmälte att de icke kunde komma från sine hem innan jordarbetena hunnit afslutas. Och emedan dessa arbeten, i anseende till det sena året, fortgått allt intill senaste tid, har skolan härtills besökts endast af följande sju elever:

1° Johanna Hellsten, 21 år gammal, inhysesdotter från Letala, har sysselsatt sig med väfnader, halm- och makramé arbeten,

2° Selma Hellman, 16 år gammal, inhysesdotter från Letala,

11.

[illegible] på framställning af sekreteraren [illegible] Bestyrelsen att i slutet af månaden hos guvernören i länet utrekvirera Statsbidraget till härvarande hofbeslagsskola för innevarande års fyra sista månader.

§ 18.

På förslag af sekreteraren, som meddelade att från särskilda håll begäran framställts om

har undervisats i väfnad,

3:o Maria Helenius, 36 år gammal, Prostdotter från Letala, har [illegible] betat med väfnad och broderi,

4:o Aina Vuorinen, 16 år gammal, Kyrkoherdedotter från Eura, [illegible] sysselsatt sig med väfnad, glasmålning, klädsöm, broderi och [illegible] arbete,

5:o Varma Knutila, 16 år gammal, arrendatorsdotter från Eura [illegible] undervisats i väfnad, glasmålning, halmarbete, broderi och makr[illegible] arbete,

6:o Ida Ettala, 16 år gammal, bondedotter från Kodisjoki har [illegible] betat med väfnad, halm- och makraméarbete,

7:o Rosina Olla, 18 år gammal, bondedotter från Letala har un[illegible] dervisats i väfnad, yllestickning och glasmålning.

Säkert är att äfven årets dåliga skörd och deraf följand[illegible] brist medverkat till att skolan nu blifvit så litet besökt, [illegible] det vore derföre ledsamt nog om Statsbidraget skulle ~~upphör~~ indragas och skolan derföre upphöra, helst utan tvifvel bättre tider ig[illegible] skola komma för densamma, om den bara får fortfara, [illegible] emedan nu redan ganska mycken kunskap genom den blif[illegible] spridd på orten. Emellertid anhåller jag att Bestyrelsen [illegible] lemna mig bestämd föreskrift om skolan kan åtnjuta [illegible] understödet fortsättningsvis under nästa år, äfvensom a[illegible] denna föreskrift kunde lemnas mig så fort ske kan, [illegible]

[illegible]

§ 14.

Sekreteraren meddelade, att inom föreskrif-ven fataljetid den 1 i denna månad inlemnats tvän-ne täflingsskrifter om andelsmejerier samt åtta, däraf tre på finska, om husdjurens bostäder.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att för bedömande af desamma tillsätta tvänne pris juryer, hvardera bestående af 3 personer.



för att skoldirektionen måtte kunna arrangera om rum m. m. dels och för att lärarinnan, som har sitt hemvist i norra delen af Wasa län, måtte få bestämd upplysning om hon vidare kommer att få sysselsättning här, äfvensom för att termins början måtte i tid kunna kungöras för kommande elever. Letala den 20 November 1892.

C. W. Rosendal

[illegible] på framställning af sekreteraren [illegible] Bestyrelsen att i slutet af månaden hos guvernören i länet utrekvirera Statsbidraget till härvarande hofbeslagsskola för innevarande års fyra sista månader.

§ 18.

På förslag af sekreteraren, som med-delade att från särskilda håll begäran framstätts om

§ 14.

Sekreteraren meddelade, att inom föreskriven fatalietid den 1 i denna månad inkommits tvänne täflingsskrifter om andelsmejerier samt åtta, därutinnan på finska, om husdjurens beträdder.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att för bedömande af desamma tillsätta tvänne pris-juryer, hvardera bestående af 3 personer.



Utseendet af pris-domarene uppskjöts till nästa sammanträde, men anmodades sekreteraren att emellertid tillfråga doktorn Gösta Gratenfelt och landtbruks-öfverinspektören A. Sjöström, huruvida de vore hugade att inträda, den förra i juryn rörande andelsmejerier och den senare i juryn om kreaturens beträdder, samt att tillika med dem rådgöra om resp. juryers sammansättning i öfrigt.

§ 15.

Sekreteraren anmälte att doktorn Gösta Gratenfelt åtagit sig att författa afhandlingen i Almanackan för 1894 om nödvändigheten af renlighet i mejeri och ladugård.

§ 16.

Sekreteraren förevisade några prof på sätt för kastmaskiner, hvilka prof C.J. Mattsson från Kvapo inlemnat med framställning om att han för dess af honom konstruerade maskin, hvarmed sätt af föreliggande beskaffenhet tillverkades, och hvaröfver särskilda intyg jämväl inlemnats, måtte erhålla någon belöning af Sällskapet. Bestyrelsen ansåg sig emellertid icke kunna ingå i pröfning af maskinens egenskaper, emedan denna icke förevisats, samt anmodade sekreteraren tillråda Mattsson att vid Landtbruksmötet i Wasa 1893 utställa ifrågavarande maskin för att få den bedömd och eventuellt prisbelönad.

§ 17.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att i slutet af månaden hos guvernören i länet utrekvirera Statsbidraget till härvarande hofbeslagsskola för innevarande års fyra sista månader.

§ 18.

På förslag af sekreteraren, som meddelade att från särskilda håll begäran framställts om

att få del af det utlåtande i margarinfrågan, som afgafs från Sällskapets senaste plenum den 8 sist: lidne november, beslöt Bestyrelsen att låta trycka sagda betänkande i en upplaga af 300 exx.

§ 19.

Ploginstruktören Wallgren hade inlemnat reseräkningar för innevarande år, hvilka af Bestyrelse ledamoten von Haartman granskats utan att skäl till anmärkning förekommit och beslöt Bestyrelsen förty att insända sagda räkningar till guvernören i länet med anhållan att deras sammanlagda belopp, 324 mark 35 penni, måtte till Wallgren utanordnas.

§ 20.

Sekreteraren anmodades att genom Åbo stads gasverk söka för Sällskapets räkning anskaffa några af de nya Auer-brännarena för gasbelysningen i Sällskapets samlingssal och kansli.

§ 21.

Lärarinnan i Sällskapets slöjdskola, kaptenskan Olga Hjorth hade inbetalt 75 mark, utgörande ett halft års hyra för den åt henne upplåtna bostaden i Sällskapets hus och skulle sagda belopp af kamreraren observeras såsom inkomst i Enskilda Fonden.

§ 22.

På framställning af kamreraren, som emellertid tillstädeskommit, beslöt Bestyrelsen att från Slöjdanslaget till Enskilda Fonden öfverföra 1000 mark, utgörande innevarande års hyra för slöjdskolans lokal i Sällskapets hus.

§ 23.

Till protokollet antecknades att genom cirkulation hos Bestyrelsens ledamöter beviljats åt godsegaren J. W. Marjalin ett lån på 17,000 mark emot skuldsedel af den 19 november 1892 och första in-



Best. 2/12 92. 3.

teckning i Kangari hemman i Rusko kapell samt fyllnadsborgen af godsegaren A. Alléen och bryggeridisponenten J. L. Holm. Räntan å lånet utgår med 6 %.

§ 24.

På grund af inkommen rekvisition utanordnades 480 mark från Thulinska Fonden för att tillsändas direktorn för Kronoborgs landtbruksinstitut såsom underhållskostnad för Sällskapets tvänne därvarande stipendiater för tiden från den 1 maj innevarande år till samma tid 1893.

§ 25.

Anmältes att vid förliden månads utgång kvartalsanordningarna blifvit utfärdade å samma belopp som för närmast föregående kvartal. Åtgärden godkändes.

§ 26.

Vid sammanträdet utfärdade anordningar finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

Max Rännbäck

Best. 30/12 180.
1892
1.

År 1892 den 30 december sammanträdde K. F. Hushållningssällsällskapets Bestyrelse, hvarvid tillstädeskommo Bestyrelsens ordförande hr Jusélius, ledamöterna hrr von Haartman, Backmansson, Hedenberg och Wirzenius, Sällskapets kamrerare hr Svehla samt underskrifven sekreterare.

§ 1.

Protokollet för Bestyrelsens sammanträde den 2 i denna månad upplästes i afseende å justering.

§ 2.

Sekreteraren anmälte att såväl doktor Gösta Grotenfelt som landtbruksöfverinspektören A. Sjöström, hvilka han på anmodan af Bestyrelsen privatim tillskrifvit med förfrågan om de ville åtaga sig att såsom jurymän granska inlemnade täflingsskrifter, förklarat sig, såsom af olika skäl jäfviga, icke kunna åtaga sig uppdraget.

Efter härå skedd öfverläggning beslöt Bestyrelsen kalla nedannämda personer till medlemmar i de två prisjuryer, hvilka Bestyrelsen vid senaste sammanträde under § 14 beslutit tillsätta, nämligen:

a) för bedömandet af täflingsskrifterna rörande andelsmejerier: statsmejeristerna A. von Wright och A. Voss-Schrader, samt mejeriegaren A. Andelin i Halikko äfvensom

b) för bedömande af skrifterna rörande husdjurens bostäder: bestyrelseledamoten hr von Haartman, magistern Edvard Dunçker i Artsjö och godsegaren Oskar Ekman i Rantasalmi.

Till dessa personer skulle skrifvelser

med anhållan att de ville emottaga uppdraget af-
låtas.

§ 3.

På förslag af länenmejerskan Selma Sal-
vin beslöt Bestyrelsen, jämlikt bemyndigande gif-
vet af Sällskapet vid plenum den 26 februari innevа-
rande år under § 5, tilldela följande personer ne-
dannämda uppmuntringar:

a) för välskötta kreatur: bonden A. Lindegren-
Uppgård i Finby kapell och rusthållaren E. Lagerström-
Laitila i Bjernå socken, samt

b) för tidsenligt uppförda ladugårdar: bon-
den K. O. Knuutila i Kärväsilä by af Wampula kapell,
bonden R. Ahlqvist-Alistupa i Kynämäki by af Bjernå
socken och bonden K. Longi i Palo by af Nousis soc-
ken.

Af dessa skulle den sistnämda erhålla
en mejerivåg med vikter samt en hvar af de öfriga
en sats mejerikärl, bestående af en uppsilningsså
med lock och sil, tvänne gräddsättningssåar, ett
mjölkämbare, skumslef, mejeritermometer och ett kvint-
glas.

§ 4.

Från godsegaren E. Kingelin i Lempälä
hade bref ankommit med underrättelse att direktio-
nen för den af Sällskapet understödda ambuleran-
de mejeriskolan i de s. k. Ahlmanska socknarne
beslutit definitift upphöra med skolans verksam-
het, enär landsorten kring Tammerfors därstädes
lätt vunne afsättning för sin mjölk så att bered-
ning af smör och ost numera i allmänhet icke för-
komme i nämda socknar. Detta meddelande skulle
observeras vid uppgörandet af Sällskapets budget för
1893.

§ 5.

Direktionen för Letala slöjdskola hade in-

Afskrift.

## Sign. Letala.

Wuosikertomus Laitilan pitäjän (Turun ja
Porin lääniä) käsityöopistosta naisia varten vuo-
delta 1892.

Kevät-oppijakso alettiin Helmikuun 22 päi-
vänä ja lopetettiin Kesäkuun 7 päivänä. Oppilaita mai-
nitulla oppijaksolla oli 11 naista. Niistä nautti täydel-
listä vapautta koulumaksuista 3 oppilasta, huojennusta
puoleen koulumaksuun 3 ja täyden koulumaksun
15 markkaa suoritti 5 oppilasta.

Syys-oppijakso alettiin 1 päivänä Syyskuuta
ja lopetettiin tämän kuun 15 päivänä. Oppilaita on
tällä oppijaksolla 7. Niistä on 3 vapaa oppilasta ja 4
maksavat ainoastaan puolen säädettyä koulumaksua.

Molemmilla oppijaksoilla opetusta nauttinut
on 2 oppilasta, toiset olleet ainoastaan yhden oppijak-
son. Tämän vuoden aikana on siis koko oppilaslu-
ku ollut 16, joista virkamiesten lapsia on ollut 3,
talollisten 8, torpparien 2 ja itsellisten 3. Oppilaiden
alin ikävuosi on ollut 16, korkein 40 ja keskimää-
räinen ikä 23 vuotta. Opetusaika päivässä on ollut
8 tuntia, ja opetusta on annettu monenlaatuisten
kankaiden kudonnassa, pito- ja liinavaatteiden
neulomisessa, lasimaalauksessa, olkitöissä, mak-
rami, koru- ja reikäompeluksessa sekä villalauka-
töissä

Oppilaat ovat, sekä opistossa että kotonan-
sa käyttäneet itsensä niin hyvin ettei mitään va-
litusta niistä ole kuulunut, ja ylipään hyvin e-
distyneet töissänsä, niin että kevätlukukauden
loputtua kahdelle voitiin antaa todistus kiitettä-
västä, kahdeksalle tyydyttävästä ja yhdelle hei-
kommasta taidosta. Luennoita on myös vuo-

den kulnessa pidetty muutamia, silloin kuin joh-
tokunta on voinut saada semmoisia toimeen.

Lopuksi tulee mainita, että köyhät ajat, jo-
ka nyt ovat tulleet myöskin tänne, arvattavasti on
estäneet useampia oppilaita syysoppijaksoksi t-
lemasta opistoon, ja että koulun johtokunta, myös-
tästä syystä, alensi koulumaksut niinkuin edell-
mainittu on, joka alennus tulee olemaan vielä t-
levan kevätoppijakson ajan.

Tähän saa koulunjohtokunta liittää sen-
raavan:

## Tili saadusta valtioavusta v. 1892.

| 1892 | | Tulot | M. | P. | M. | P. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Maaliskuun | 16 | Saatu valtioapua 300 markan kasvi 5 prosentin mukaan kaudelta kuukaudelta | 7 | 50 | 800 | |
| | | Summa | | | 807 | 50 |

| 1892 | | Menot | M. | P. | M. | P. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| aliskuun | 19 | Yhdet kangaspunt | 38 | – | | |
| " | | Yksi ompelukone | 105 | – | | |
| htikuun | 2 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| " | 26 | Ostettu joukko teräskoiteita | 53 | 85 | | |
| ukokuun | 7 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| " | 24 | Yksi rukki y. m. yhteensä | 7 | 65 | | |
| " | " | Kangaspuiden ja ompelukoneen tuonti | 3 | – | | |
| esäkuun | 7 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| kakuun | 10 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| rraskuun | 11 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| ulukuun | 5 | Opettajattaren palkkaa | 100 | – | | |
| | | Summa | | | 807 | 50 |

Laitilassa 16 päivä Joulukuuta 1892.

Käsityöopiston johtokunta:

Johan Wuorinen,
puheenjohtaja.

Viktor Heikkilä. Helga Hemmer,
koulun johtajatar.

Joh. Heikkilä. J. Ahlman.

Afskriftens enlighet med originalet intygar, Med å K. F. Husbållningssällskapets Kansli den 20 december 1892.

Ex officio:
[illegible] Rönnbäck

sändt årsberättelse för 1892 sålydande:

Sign. Lotala.

Då denna berättelse synes framgå att de vilkor, som fästats vid åtnjutandet af det skolan tilldelade statsanslaget (blifvit uppfyllda), beslöt Bestyrelsen att hos guvernören i länet utverkvirera och sedermera till direktionen öfversända statsanslaget för 1893. Berättelsen skulle öfversändas till Industristyrelsen.

§ 6.

Till protokollet antecknades att terminsafslutning i Hällskapets slöjdskola egt rum den 15 i denna månad, hvarvid betyg i nedannämnda ämnen tilldelats följande elever:

a) I Väfnad med vitsord i 1) ordentlighet, 2) färdighet, 3) mönsteruttagning och 4) utredning: Signe Wasz (vitsord i 1–4 utmärkt), Ampi Wirjonius (1–4 utmärkt), Maria Johansson (1–4 utmärkt), Hulda Karintaka (1–3 utmärkt, 4 berömligt), Serafia Kurkkala (1–3 utmärkt, 4 berömligt), Alma Ilpoinen (1,2 berömligt, 3 nöjaktigt, 4 utmärkt), Maria Nyman (1,3 och 4 nöjaktigt, 2 berömligt), samt Anna Erokas (1 utmärkt, 2 berömligt, 3, 4 nöjaktigt).

b) I Slöjdsöm: Berta Juselius, Anna Helin, Elin Helenius, enhvar med vitsord berömligt, Alina Stenius, Edit Laaksonen och Hilda Nordling med vitsord nöjaktigt.

c) I Halmarbete: Berta Juselius vitsord berömligt och Hilda Nordling vitsord nöjaktigt.

Tillika antecknades att skolan under terminen, enligt föreståndarinnans nu ingifna förteckning varit besökt af 76 elever, af hvilka 36 åtnjutit undervisning i väfnad, 17 i klädsöm, 27 i slöjdsöm, 15 i halmarbete och 29 (väfnadselever) i träslöjd. Dessutom hade 3 från skolan tidigare utgångna elever varit anställda såsom afle-

nade väfverskor för utförande af bestälda arbeten.

§ 7.

Sekreteraren anmälte att föreståndarinnan för slöjdskolan, fröken M. Tammelander, jämlikt Bestyrelsens uppdrag, inspekterat väfskolan i Piikkis och funnit den samma skött på ett fullt tillfresställande sätt och elevernas arbeten omsorgsfullt utförda. Närmare uppgifter om elevantal m. m. hade fröken Tammelander icke anteckna, enär för henne uppgifvits att direktionens årsberättelse komme att i den närmaste framtiden ingifvas. Meddelandet föranledde icke till någon åtgärd.

§ 8.

Sekreteraren anmälte att han vid anställd inspektion i Mårten Ingmans härvarande skola för träslöjd funnit undervisningen bedrifvas i samma lokal och på samma framstående sätt som förut samt med tillhjälp af tvänne biträden. Under vårterminen hade skolan varit besökt af 75 elever, af hvilka 16 voro frielever. Undervisningstimmarne hade uppgått till 14 i veckan eller måndagar och tisdagar kl. 4-6 e. m. samt onsdagar och lördagar kl. 4-9 e. m. Extra undervisning hade på särskilda tider meddelats åt samskolans elever till ett antal af 108. Under den nyss afslutade höstterminen uppgick elevantalet till 65, däraf 10 frielever. Undervisningstimmarne voro 10 i veckan, nämligen måndagar kl. 4-6 e. m. samt onsdagar och lördagar kl. 4-8 e. m. Dessutom undervisades under förmiddagarne 106 elever från samskolan och 43 från fröken Litius' privata fruntimmersskola.

§ 9.

På framställning af sekreteraren beslöts att hos guvernören i länet begära anordning att i



Best. 30/12 1893. 2.

början af nästkommande år få lyfta följande för 1893 beviljade stats-anslag, nämligen: anslaget till Statsfonden 3428 mk 80 penni, anslaget af den 1 maj 1861 5000, sekreterarens personella lönetillskott 1500 mk, anslaget till ploginstruktörens aflönande 1800 mk, anslaget till länemejerskornas aflönande 2000 mk, Jordbruks-anslaget 8000 mk, Slöjdanslaget 7200 mk, anslaget till Kemiska- och Frökontrollstationen 3000 mk, anslaget till folkskollärarn M. Ingmans slöjdskola härstädes 600 mk, samt anslaget till Letala slöjdskola 800 mk, eller tillsammans 33328 : 80.

§ 10.

För bivistade ~~ordinarie~~ sammanträden under innevarande år utanordnades till ordföranden, ledamöterna och suppleanterna i Bestyrelsen följande dem enligt Sällskapets stadgar och nu verkställd uträkning tillkommande arvoden, nämligen: till ordföranden, borgmästaren Jusélius för 10 sammanträden 200 mk, ledamöterna forstmästaren von Haartman för 13 sammanträden 260 mk, assessorn Backmansson för 10 sammanträden 100 mk, godsegaren Hedenberg för 11 sammanträden (däraf 4 à 20 mk) 150 mk, och godsegaren Wirzenius för 8 sammanträden 160 mk samt suppleanterna godsegaren Marjolin för 6 sammanträden 120 mk, läneveterinären Fabritius för 2 sammanträden 20 mk och kommarrådet Dahlén för 1 sammanträde 10 mk, således tillsammans 1020 mark.

§ 11.

Föreståndaren för Sällskapets Kemiska- och Frökontrollstation E. Löthner hade inlemnat redogörelse för stationens ekonomi under år 1892 sålydande:

Sign. E. L.

Med anledning häraf beslöt Bestyrelsen att i skrifvelse till drätselkammaren i Åbo anhålla

att kammaren måtte till Löthner, som redan tidigare fått lyfta 1000 mk å stadens anslag för innevarande år, utbetala återstaden af sagda anslag med 1000 mk.

§ 12.

På framställning af sekreteraren beslöt Bestyrelsen att äfven för ~~innevarande~~ nästkommande år anslå medel till resestipendier för mejerskor; och skulle förty kungörelse utfärdas med uppmaning till mejerskor, som vore hugade att under juni, juli och augusti månader vid framstående mejerier i Sverige utbilda sig i sitt yrke, att innan den 15 instundande mars insända skriftliga ansökningar samt därvid uppgifva och styrka om de genomgått mejeriskola, huru länge och vid hvilka mejerier de tjänstgjort samt att de kunna begagna sig af svenska språket. Stipendiaterna komme att erhålla fri bostad, kost och undervisning äfvensom till resemedel 70 mk.

§ 13.

På förslag af sekreteraren och på grund af Sällskapets beslut under § 7 i plenis protokollet för den 8 sistlidne november beslöt Bestyrelsen att från Ahlmanska fonden till Kommunalstyrelsen i Kangasala öfversände 100 mk att användas till termins-afgifter för medellösa elever i fröken Sofia Hagmans uti nämda kommun inrättade skola för kvinlig hemslöjd.

§ 14.

Sekreteraren meddelade att pomologen Björn Lindberg tills-ändt Sällskapet 50 exx. af profnumret till tidningen "Trägårdsvännen" för utdelning bland Sällskapets ledamöter samt upplyste att han redan genom Sällskapets vaktmästare verkställt utdelningen. Meddelandet föranledde icke till någon vidare åtgärd.

§ 15

Sällskapet tillhöriga skuldsedlar och säker:

Sign. E. L.

Redogörelse för Kemiska- och Frökontrollstationens ekonomi under år 1892.

| | | |
|---|---|---|
| Inkomster | på frökontroll och plomberingar | 437 : 80 |
| | på kemiska analyser | 1433 : 50 |
| | | 1871 : 30 |
| | Anslaget från Hushållningssällskapet | 3000 : 00 |
| | Summa | 4871 : 30 |
| Utgifter | för stationens underhåll | 1250 : 57 |
| | Hyra för lokalen | 600 : 00 |
| | Summa | 1850 : 57 |

Behållning

| | | |
|---|---|---|
| | Inkomster | 4871 : 30 |
| | Utgifter | 1850 : 57 |
| | Rest | 3020 : 73 |
| Stadens anslag af hvilket hälften redan är uttaget | | 2000 : 00 |
| | Summa | 5020 : 73. |

Åbo den 30 december 1892.

Ernst Löthner.

hetshandlingar underkastades härå den å Bestyrelsen ankommande granskning utan att därvid skäl till vidtagande af någon åtgärd förekom.

§ 16.

I öfverensstämmelse med föreskrift uti Scharlinska gåfvobrefvet af den 22 december 1873, upplästes detsamma och gjordes därom anteckning å gåfvobrefvet.

§ 17.

Till protokollet antecknades att lektorn G. Cygnaeus omsatt sitt från Sällskapets fonder erhållna lån å 3500 mark genom ny skuldsedel af den 29 december 1892, hvarå proprieborgesförbindelse tecknats af hofrättsvicеadvokatfiskalen A. Procopé, landträntmästaren F. Edv. Stenvik och vicekonsulu Conrad Spoof, hvilka löftesmäns förbindelse blifvit af Bestyrelsen godkänd.

§ 18.

Länemejerskorna Aura Almkvist och Selma Salvin hade ingifvit reseräkningar, slutande å resp. Fmk 94:50 och Fmk 76:59, hvilka granskats och befunnits riktiga, hvarför beloppen nu utanordnades.

§ 19.

De vid sammanträdet utfärdade anordningarna finnas i Sällskapets anordningsbok förtecknade.

In fidem:

[signature]